

Møte tirsdag den 11. desember 2012 kl. 10

President: Marit Nybakk

Dagsorden (nr. 30)

1. Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i folketrygdloven (Innst. 145 L (2012–2013), jf. Prop. 49 L (2012–2013))
2. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013 vedrørende kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings- og handelsdepartementet (rammeområdene 1 og 6) (Innst. 16 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2012–2013))
3. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i kommunelova m.m. (eigenkontroll mv.) (Innst. 128 L (2012–2013), jf. Prop. 119 L (2011–2012))
4. Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om gode bygg for eit betre samfunn – Ein framtidsretta bygningspolitikk (Innst. 129 S (2012–2013), jf. Meld. St. 28 (2011–2012))
5. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Innst. 9 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))
6. Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Miljøverndepartementet (Innst. 117 S (2012–2013), jf. Prop. 24 S (2012–2013))
7. Referat

Presidenten: Presidenten gjør oppmerksom på at det blir votering i sak nr. 1 med en gang, slik at folk blir i salen til vi har behandlet sak nr. 1.

Representanten Akhtar Chaudhry, som har vært permittert, har igjen tatt sete.

Den innkalte vararepresentanten for Nordland fylke, Jonni Helge Solsvik, har nå tatt sete.

Fra representanten Dagfinn Høybråten foreligger søknad om permisjon i tiden fra og med 4. mars 2013 og ut Stortingets vårsesjon for å tiltre stillingen som generalsekretær i Nordisk Ministerråd.

Denne søknad foreslås behandlet straks og innvilget. – Det anses vedtatt.

Presidenten gratulerer representanten Høybråten!

Vararepresentanten, Kjell Arvid Svendsen, foreslås innkalt for å møte i tiden fra og med 5. mars og ut Stortingets vårsesjon. – Det anses også vedtatt.

Før sakene på dagens kart tas opp til behandling, vil presidenten opplyse om at møtet fortsetter utover kl. 16.

Videre vil presidenten foreslå at Stortinget fraviker bestemmelsen i forretningsordenens § 57 første ledd og foretar votering etter at sak nr. 1 på dagens kart er ferdigbe-

handlet, og deretter samlet votering etter sakene nr. 2–6 ved slutten av dagens møte.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Sak nr. 1 [10:02:34]

Innstilling fra helse- og omsorgskomiteen om endringer i folketrygdloven (Innst. 145 L (2012–2013), jf. Prop. 49 L (2012–2013))

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at innstillingen til denne saken ikke har ligget ute i den reglementsbestemte tid, dvs. 48 timer. Med hjemmel i forretningsordenens § 44 vil presidenten foreslå at Stortinget likevel behandler denne saken nå.

– Ingen innvendinger er kommet mot presidentens forslag, og det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 1

Komiteen hadde innstilt til Stortinget å gjøre slikt vedtak til

lov
om endringer i folketrygdloven

I

I lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd gjøres følgende endringer:

§ 22-19 første ledd skal lyde:

Dersom en stønad som gis som et engangsbeløp utgjør mindre enn 50 kroner, skal stønaden ikke utbetales. Dersom medlemmet innen 6 måneder får rett til ytterligere stønadsbeløp, og summen av stønadsbeløpene utgjør minst 50 kroner, kan vedkommende kreve at beløpene slås sammen og utbetales under ett. Bestemmelsene i første og andre punktum gjelder for alle stønader som administreres av trygdens organer eller utbetales av dem, med unntak av stønader etter kapittel 5 som administreres eller utbetales av Helsedirektoratet eller det organ Helsedirektoratet bestemmer.

§ 22-19 andre ledd skal lyde:

Stønader etter folketrygdloven kapittel 5, som utgjør mindre enn 100 kroner, skal ikke utbetales. Dersom medlemmet innen 6 måneder får rett til ytterligere stønadsbeløp etter kapittel 5, og summen av stønadsbeløpene utgjør minst 100 kroner, kan vedkommende kreve at beløpene slås sammen og utbetales under ett.

II

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Votering:

Komiteens innstilling ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Det votes over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet ble enstemmig bifalt.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli satt opp til annen gangs behandling i et senere møte i Stortinget.

Sak nr. 2 [10:04:02]

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013 vedrørende kapitler under Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet, Finansdepartementet, Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet og Nærings- og handelsdepartementet (rammeområdene 1 og 6) (Innst. 16 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil debatten deles i to, slik at man først behandler budsjettkapitlene under Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet, Kommunal- og regionaldepartementet, Finansdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet, og deretter budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. – Det anses vedtatt.

Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debattens del 1 blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden fordeles slik på gruppene: Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at taletiden i debattens del 2 blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene: Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre 5 minutter hver.

Presidenten vil opplyse om at statsrådenes taletid vil tas av Arbeiderpartiets taletid.

Videre vil presidenten foreslå at det i debattens del 1 og 2 blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg fra hovedtalerne fra hver partigruppe og inntil tre replikker med svar etter medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått av de som måtte tegne seg på ta-

lerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter. – Det anses vedtatt.

Aksel Hagen (SV) [10:07:13] (leder for komiteen): Det var jo flott å få åpne denne debatten, som helt sikkert blir en god og spennende debatt.

Jeg vil først takke alle komitémedlemmer, som her har stått på, for det er jo litt av en kabal som skal legges og det er mye å holde orden på for å få på plass en innstilling som er kvalitetsmessig god, og der alle tall og all tekst stemmer. For dette er jo en tekst som jeg tror ganske mange kommer til å bruke utover i året, for det står mye nyttig informasjon der. Takker en komitémedlemmene, må en også takke komitésekretæren, som også har gjort en svært dugandes og svært viktig innsats!

Budsjettdebatter er krevende, særlig når det går på tall og på regnestykker, for her er du inne slik. Det merker vi jo ikke minst i finansdebatten, at her blir det mye tall mot tall og påstand mot påstand, og ofte også indignerte påstander mot indignerte påstander!

Jeg skal også bidra litt med å komme med mine tall, som er en del av mitt budskap og det rød-grønne budskapet inn i denne debatten, og så skal jeg ta opp noen ideologiske problemstillinger til slutt.

Først noen tall: Det er blitt 55 000 flere årsverk i kommunesektoren i vår regjeringsperiode, og svært få av disse er såkalte byråkrater, i negativ forstand. Dette er i veldig stor grad årsverk som har gått direkte inn i tjenesteyting – nye hoder, nye hender. På et vis har vi kanskje fått for lite årsverk til dette byråkratiet, for skal det bli god tjenesteyting, er det også viktig med god ledelse, administrasjon, økonomistyring osv.

60 000 flere unger er nå i barnehage; omtrent 90 pst av alle unger i alderen 1–5 år har nå barnehageplass, og maksprisen videreføres i 2012 på 2011-nivå. Slik sett er det for en SVer nærmest en nytelse når en får angrep fra opposisjonen om at det trengs flere barnehageopptak i året osv. Da har virkelig dette «satt seg» som en del av tjenesteproduksjonen, som en del av tilbudet til befolkningen vår, som alle nå kappes om å vise at de er mest glad i.

Vi har faktisk en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter på nesten 2 pst, der i tillegg enkelte tiltak innen barnehage, barnevern, skole, helse og omsorg blir særlig styrket. Vi har hatt en formidabel vekst i ekstra skatteinntekter. Vi har altså fått en skatteinntekstvekst i kommunene våre i 2012, som ikke minst viser at skatt er viktig hvis vi skal drive velferdssamfunnet på en god måte.

Så kunne mye også i og for seg ha vært bedre. Vi kunne ha brukt mer penger på fellesforbruk og noe mindre penger på privat forbruk, det er jo SVs utgangspunkt, men du verden hvor bra dette rød-grønne opplegget er når vi nå ser at Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å gå motsatt veg. De vil ha skattelette og øke det private forbruket, og dermed vil det gå på bekostning av fellesforbruket. Det er feil, det er uklokt, ikke minst når vi tenker verdiskaping framover.

De politiske partiene i denne sal kappes litt om å hylle den norske velferdsmodellen. Vi påstår alle at vi er for den, og at vi ønsker å foredle den. For oss i SV mangler det mye på at den hyllesten fra Høyre og Fremskrittsparti-

et står fram som troverdig. Det går ikke an å hylle den nordiske samfunnsmodellen vår på en troverdig måte når man samtidig rundt omkring i kommunene våre går tungt – ikke bare ideologisk, men også konkret – inn for en massiv privatisering i helse, skole, barnehage, jernbane, omsorg, kulturskole osv. Det offentlige skal bestille og betale, det private skal levere, og gjerne også ta utbytte og kunne få rensere på både lønn, pensjon, bemanningsnormer, kompetansetiltak osv. En er ikke en varm og troverdig tilhenger av den norske modellen når en bedriver slik politikk rundt omkring i kommunene våre.

En gjør heller ikke det når en ikke viser respekt for det arbeidet som fagbevegelsen gjør. Fagbevegelsen må ha gode arbeidsbetingelser. En må ha en politikk som fremmer fagorganisering. En må, f.eks. ved at en fortsatt sørger for at det er fradragsmuligheter for fagforeningskontingent, og ikke minst i de tilfeller der en kjøper tjenester – altså at en tar i bruk anbudsinstituttet – legge klare føringer: En forventer at den som skal levere tjenester, har dette med pensjon, lønn og fagforeningsmedlemskap på plass.

En annen problematikk som også preger den norske modellen, som jeg også skal komme tilbake til i treminuttersinnlegget mitt, er nettopp at vi tar i bruk hele landet. Det er også her høyrepartiene så til de grader svikter ved ikke å ville drive den geografiske motstrømspolitikken som den rød-grønne regjeringa så absolutt er opptatt av, både i teori og praksis.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [10:13:01]: Samhandlingsreformen begynner nå å ta form i kommunene, og flere kommuner samarbeider på en god måte for å få Samhandlingsreformen til å fungere etter intensjonene. Mange er på god gli, men enkelte kommuner sliter noe ennå. Felles for de fleste kommunene er at reformen har kostet noe mer enn det kommunene får kompensert. Det hjelper lite, og det er liten trøst for kommunene i å få vite at de om noen år kanskje vil spare inn de utgiftene. Det er akkurat nå kommunene sliter, det er nå de budsjetterer for neste år, og det er nå kommunene ser at de mangler penger.

Hva vil SV gjøre for at kommunene skal få kompensert det merforbruket de har på grunn av Samhandlingsreformen, inn mot 2013?

Aksel Hagen (SV) [10:13:57]: Takk til Fremskrittspartiet for et viktig spørsmål. Jeg er enig i at dette er en krevende reform. Regjeringa følger veldig nøye med på hva som nå skjer med den reformen på ulike måter, bl.a. økonomisk. SV og regjeringa er enig i at det her ser ut som Kommune-Norge – det varierer fra kommune til kommune – kommer dårligere ut enn det som lå i de første beregningene.

Det regjeringa da har sagt, er først og fremst to ting. For det første følger regjeringa veldig nøye med på hva som nå skjer, i tett samarbeid med KS. For det andre vet vi at det har vært, som jeg nevnte i innlegget mitt, en veldig god skatteinngang dette året, som kommunene får be-

holde. Slik sett tror jeg alle kommuner i større eller mindre grad har ekstra penger som de nå kan bruke for å kompensere for det som har blitt minus på Samhandlingsreformen. Så må man satse på at man får dette på plass i senere budsjetter, slik at det blir en reform som er fullfinansiert fra staten.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:15:14]: SV har som ønske at kommunene skal kunne tilby tjenester som er til beste for befolkningen. Da vil jeg anta at SV ser behovet for at kommunene får den handlingsfriheten de trenger for å ivareta innbyggerne og deres behov for velferdstjenester. Likevel er regjeringspartiet SV med på knapt nok å holde kommunene i sjakk, ved ikke å gi kommunene større handlingsrom enn akkurat nok til å dekke demografiutvikling og betale løpende utgifter som lønn og pensjon. Løsningen for mange kommuner er økt gjeld og et vedvarende vedlikeholdsbehov.

Er SV fornøyd med at overføringene til kommunene fra tidenes rikeste regjering ikke strekker bedre til enn dette?

Aksel Hagen (SV) [10:15:59]: Da statsbudsjettet ble lagt fram, var det godt å se at pressemeldingene fra regjeringa og KS var omtrent helt identiske. Dette var et solid budsjett som gjorde det mulig å holde ved like aktivitetsnivået og kvalitetsnivået om lag på det nivået det er i dag. Det ligger jo også i replikantens spørsmål til meg.

Så mener jeg at vi ideelt sett skulle ha satset mer på fellesforbruket og noe mindre på økning i privatforbruket, som jeg sa i hovedinnlegget mitt, men dette er et veldig solid budsjett. Det maksimale ville ha vært at vi kunne ha gjort det enda bedre ved å ta – som sagt – noe mer på privat forbruk, satse noe mer på fellesforbruket i samfunnet vårt og la de rikeste måtte betale noe mer i skatt og dermed bidra til det viktige fellesforbruket.

Trond Helleland (H) [10:17:08]: Takk til komitélederen for en mild åpning av debatten. Han prøvde å dra opp en ideologisk grenselinje der ordet privatisering er det absolutte fyordet for SV. Han listet opp en lang rekke tjenester som de borgerlige ville privatisere fra kommunene, bl.a. jernbane, som vel ikke er en kommunal oppgave, men skole osv. Nå vet vi at en av de viktigste sektorene, som også SV er opptatt av, er barnehagene, og vi vet at over halvparten av landets barn går i private barnehager. Vi vet at i brukerundersøkelser scorer private barnehager jevnt over bedre enn kommunale barnehager.

Det er åpenbart at Aksel Hagen ikke har fått gjennomslag for alle sine ønsker om å styrke fellesskapet, som han sier. Vil SV jobbe for å rekommunisere private barnehager, og mener SV at private barnehager er dårligere enn kommunale?

Aksel Hagen (SV) [10:18:14]: For det første er ikke private løsninger et absolutt fyord for SV. Vi har mange private tilbydere, både kommersielle og ikke minst fra frivillig sektor, innenfor tjenestområdet vårt. Så vi har ikke noe absolutt negativt forhold til det.

Når det gjelder barnehager, er oppgaven for oss – både

for SV og de rød-grønne sentralt og ikke minst for våre politikere der ute – nå å stoppe den voldsomme, aktive privatiseringspolitikken som nå skjer i mange kommuner, ikke minst i høyrestyrte kommuner. Våre klare beskjeder til våre politikere der ute er nå først og fremst å hindre at vi forrykker forholdet mellom private og offentlige, slik at vi får færre kommunale barnehager framover.

Vi mener at vi ville vært tjent med det motsatte, at det ville vært lettere å styre denne sektoren på en helhetlig måte hvis alle barnehager på sikt var kommunale. Men vi kan også løse det gjennom et tett og godt samarbeid mellom det private og kommunene.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Ingalill Olsen (A) [10:19:40]: Kommunesektoren er viktig. Ja, jeg vil si at det er i kommunene noen av våre viktigste velferdstjenester ytes til innbyggerne hver eneste dag. Derfor er kommunesektoren prioritert i statsbudsjettet med økte frie midler. Arbeiderpartiets, og regjeringens, mål er at vi skal ha tilstrekkelig med barnehageplasser med god pedagogisk kvalitet. Vi skal kunne tilby sykehjemsplasser til dem som har behov for det. Kvaliteten i den offentlige norske grunnskolen skal bli stadig bedre. Våre velferdstjenester er gode, men de skal bli stadig bedre. Norge er enda en gang kåret til verdens beste land å bo i. Det er et faktum vi alle bør være både stolte og takknemlige over. Vi er ikke kåret til et perfekt land, selv om det av og til i denne sal høres ut som om regjeringens tiltak måles opp mot det perfekte.

Kommunesektoren er stor og vil i 2013 ha 400 mrd. kr til disposisjon. Det er sysselsatt mer enn 500 000 mennesker i sektoren, og innbyggerundersøkelsen fra 2010 viser at de fleste innbyggerne er fornøyd med den tjenesten vi her yter. Siden 2005 har inntektsnivået i sektoren reelt sett økt med 61 mrd. kr. Den har fått flere oppgaver, og det har fulgt med penger. Det siste store løftet ble gjort i forbindelse med innføringen av Samhandlingsreformen fra 1. januar 2012. Det manglet ikke på dystre spådommer fra opposisjonen, men faktum er at innføringen har gått svært bra. Det bekrefter også KS. Både reformen og finansieringen er nybrottsarbeid, og det er viktig at storting og regjering følger med, slik at vi når vårt mål om at reformen skal være fullfinansiert.

Høyre har gjort det til sitt mantra at regjeringen mangler gjennomføringskraft. Vi kommer sikkert til å få høre det i denne debatten også, selv om resultatene i kommunesektoren taler for seg. Regjeringen har lagt penger på bordet til kommunene, og kommunene har gjort jobben og bygd ut velferdstjenestene – kraftfullt og gjennomført. Det er full barnehagedekning og innlemming av barnehagetilskuddet i rammene. Nesten 60 000 flere barn har fått plass i barnehager rundt omkring i hele landet siden 2005, og antall ansatte i barnehagene har økt med nesten 40 pst. Tilskuddet til bygging av sykehjemsplasser er økt, og vårt mål er at 12 000 plasser er ferdige eller under bygging innen 2015. Videre er det kommunale barnevernet styrket, noe som har resultert i flere nye stillinger og flere tiltak. Vi skal forenkle hverdagen for nordmenn gjennom vår

IT-satsing og få flere skjemaer over på nett. Det er akkurat meldt at alle helsejournaler skal samles, slik at én person har kun én journal. I næringssektoren er egenkapitalkravet til å starte et AS senket, og mindre bedrifter slipper kravet om revisjon. I tillegg har regjeringen vist handlekraft ved ikke å vike en tomme når det gjelder ansattes rettigheter og arbeidsmiljøloven. Vi arbeider aktivt mot sosial dumping og har forsterket arbeidet med å løse heltids-/deltidsproblematikken.

Alle opposisjonspartiene på Stortinget har varslet at de vil ha et regjeringsskifte etter neste stortingsvalg. De vil at Norge skal gå i en annen retning. På kommuneområdet er det litt vanskelig å få tak i hva som er alternativet, og jeg opplever at opposisjonen heller ikke er veldig interessert i å avklare dette seg imellom. I innstillingen til budsjettet vi diskuterer i dag, har Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti klart å samle seg om ett felles forslag. Da kommuneproposisjonen ble behandlet i juni i år, var opposisjonen samlet om to forslag – til sammen tre felles forslag i de to kanskje viktigste sakene i Stortinget for kommunesektoren i løpet av ett år. Det sier sitt.

Mer markert, privatisering, konkurranseutsetting og skattekutt er bildet lokalt der høyresiden styrer. Det er ingen grunn til å tro at dette ikke vil bli det viktigste for høyresiden sentralt dersom de skulle få flertall i denne sal. Derfor er 2013-valget et retningsvalg.

For under en uke siden var vi vitne til en politisk streik blant de ansatte i barnehagene i Oslo. De protesterte mot kuttet til barnehagene. Mange foreldre i Oslo er bekymret for en forringelse av kvaliteten i barnehagetilbudet. Foreldre vil ha nok ansatte til at barnet deres blir sett. Høyrebyråden i Oslo skaper usikkerhet blant mange når har sier at antall ansatte ikke er viktig for kvaliteten. Jeg tror mange foreldre ikke kjenner seg igjen i et sånt resonnement.

I Høyres alternative budsjett kan vi lese at foreldrebetalingen for barnehageplass skal økes. Har du to barn i barnehage, vil ekstraregningen fra Høyre bli på 4 400 kr i året. I tillegg ga Høyre tidligere i høst inntrykk av at de ville ha løpende opptak i barnehagene. Selv om mange oppfattet at det var dette Høyre mente, var det visst ikke ment sånn likevel. Jeg forstår at mange spør seg om Høyre egentlig er opptatt av barnehager, eller om de i bunn og grunn er mest opptatt av kontantstøtte for de aller minste. Kanskje Høyre kan bruke debatten her i dag til å avklare Høyres barnehagepolitikk? Hvis ikke tror jeg mange vil mene at dette stort sett er gamle løsninger og dårlige ideer.

Vi kan også ta turen til Bergen for å danne oss et bilde av prioriteringene til en eventuell ny regjering. Skattekutt og champagne eller skolebygg og sement? I Bergen valgte dessverre høyresiden det første. Det var visstnok viktigere å fjerne eiendomsskatten enn å ruste opp byens skolebygg. Jeg tror ingen vil bli overrasket dersom skattekuttene blir det viktigste dersom Høyre og Fremskrittspartiet skulle få makten etter neste valg. De politiske valg som er gjort i Oslo og Bergen er ikke tilfeldigheter, de er resultat av en villet politikk.

Er det forskjell på gjennomføringskraft eller retningsvalg mellom en Høyre-styrt og en Arbeiderparti-styrt kommune? Trondheim er en bykommune som har satset

på andre områder. De har beholdt sin eiendomsskatt. Til og med Høyre i Trondheim ville beholde den, sannsynligvis fordi de ser at de får mye bra igjen for eiendomsskatten. I forrige periode satset det Arbeiderparti-styrte byrådet på full barnehagedekning, og de greide det. Denne perioden er målet full sykehjemsdekning og enkeltrom til alle som ønsker det. Trondheim hadde, som alle store byer, store trafikale problemer med rush og trafikkork. De har hatt en stortstilt satsing på kollektivtrafikk og gassbusser, de har senket prisen per tur kraftig for å få flest mulig til å ta bussen – og de har lyktes.

Det er forskjell på Høyres og Arbeiderpartiets politikk. Det viser disse eksemplene tydelig. Det skal være forskjell på en Høyre-styrt og en Arbeiderparti-styrt kommune. Arbeiderpartiet velger annerledes enn Høyre fordi vi har andre verdier og en annen ideologi. Vi vil ha utjevning og fordeling av godene, vi vil ha rettferdighet og fellesskapsløsninger. Vi mener at skattesterke kommuner skal bidra til utjevning, til gode for skattesvake kommuner – sånn som det er i dag – med en fordeling på 60 pst. Vi vil ha mest mulig likhet, ikke større forskjeller, slik det vil bli med Høyres opplegg. Jeg tror at mange Høyre-ordførere i skattesvake kommuner ikke stiller seg helhjertet bak at deres kommune, sammen med mange andre kommuner, skal få mindre til velferd mens noen skal få mye mer. Dette er ikke solidaritet, dette er Høyre-politikk i praksis.

Dette valget er et retningsvalg. Dersom politikken går i mørkeblå retning etter valget i 2013, vil Kommune-Norge merke det først av alle. Det er mulig at noen blir nullskatteyttere, men de fleste vil ikke merke mye til Høyres skattelette. Offentlig velferd vil merke det. Høyres svar er mer privatisering, men også disse tjenestene skal betales med offentlige kroner.

Vi går et spennende valg i møte. Det handler om hvilken retning Norge skal gå i. Arbeiderpartiet velger fellesskap og utjevning i hele landet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:29:22]: Eg registrerer at representanten Ingalill Olsen hevder at regjeringspartia i statsbudsjettet prioriterer kommunane og at Samhandlingsreforma er fullfinansiert.

Når ein snakkar med lokalpolitikarar, får ein ei litt anna tilbakemelding. Der melder ein om auka vedlikehaldsetter-slep. Ein høyrer om pensjonplikter der det er større og større sprik mellom det som er bokført, og dei reelle pliktene. Av og til snakkar ein om 25 mrd. kr, av og til snakkar ein om betydeleg høgare tal enn det.

Mitt spørsmål til representanten Olsen er om ho ser desse vedlikehaldsetter-slepa og pensjonspликтene som eit problem, og kva Arbeidarpartiet eventuelt vil gjere for å løyse dette.

Ingalill Olsen (A) [10:30:24]: Det er klart at kommunene har store utfordringer. Det er en stor sektor, med store kostnader. Denne regjeringen har overført store penger til kommunene.

Når det gjelder Samhandlingsreformen, sier KS at det

går bra. Vi vet også – som jeg sa i mitt innlegg – at dette er nybrottsarbeid. Vi skal følge nøye med. Vi vet egentlig ikke fasiten for det første året før vi er kommet ut i første kvartal neste år. Vi skal følge med, og vi skal justere dersom det er nødvendig.

Når det gjelder pensjonen, handler det om regnskapsreglene og hvordan påløpte kostnader skal vises i regnskapet. Premiene er betalt. Bondevik II-regjeringen, med Erna Solberg, innførte et system hvor en kunne velge å periodisere dette over 15 år. Her har vi tatt et grep. Vi har endret det til ti år, slik at en skal kunne rette dette opp. Men vi må også understreke at det er kommunene som velger, i tråd med regelverket.

Når det gjelder penger, har vi fått 5 mrd. kr ekstra i skatteinntekter i 2012, og det bidrar til å gjøre kommunenes situasjon lettere.

Trond Helleland (H) [10:31:40]: Jeg var litt spent på å høre hva Arbeiderpartiets fraksjonsleder i kommunalkomiteen skulle si – som oppspillet til den siste budsjettdebatten i denne stortingsperioden etter sju år med rød-grønt styre. Det skulle jo være selve crescendoet, selve finalen for god rød-grønn styring, med vekt på hva en har oppnådd, og hva en ønsker – hvilke visjoner en har for kommunene framover. Isteden får vi altså 8,5 minutter med angrep på Høyre, på Høyres politikk, på Høyres kommuner, på Høyres ordførere – på borgerlig styring i det hele tatt.

Jeg har gått raskt igjennom budsjettforslaget i Trondheim kommune, det rød-grønne fyrtårnet som Ingalill Olsen skrøt av. De kutter i skole. De kutter i barnevern. De har i det hele tatt et budsjettforslag som burde være vanskeligere å svelge enn det som skjer i Oslo og Bergen. Når skal Ingalill Olsen slutte å svartmale situasjonen i landets største byer, som styres av Høyre?

Ingalill Olsen (A) [10:32:49]: Regjeringen og Arbeiderpartiet har hele denne perioden jobbet for at kommunene skal få mer penger. Det kan vi vise gjennom de resultater som er lagt fram. Det er stor aktivitet og stor aktivitetsøkning. Dette gjelder i byene, også i Trondheim.

Vi kommer til å fortsette å kjøre videre på denne kursen, for vi vil at velferdstjenestene skal bli bedre. Vi ønsker at vi skal få bedre tjenester over hele landet, både i distriktene og i byene. Vi kommer til å fortsette å avsette penger til dette – sørge for at vi får bedre fellesgoder og bedre tjenester til beste for alle, uansett om de bor i Trondheim, i Oslo, i andre store byer eller i resten av landet.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [10:33:51]: Vi ble både i valgkampen i 2005 og i 2009 lovet at bassengene skulle fylles, eldreomsorgen skulle skinne, fattigdommen skulle strykes med et pennestrøk – husker vi fra 2005 – og vi skulle få en kommuneøkonomi som ga kommunene handlingsrom til økt tjenestetilbud.

Allikevel ser vi: Bassengene står tomme. Verdighetsgarantien brytes. Fattigdom – særlig barnefattigdom – er fremdeles et stort problem. Kommuneøkonomien tvinger kommunene ut i gjeld, noe som også gir enorme vedli-

keholdsetterslep. Kan representanten Ingalill Olsen forstå at ordførere, rådmenn, kommunepolitikere og innbyggere landet over er frustrert over løftebruddene?

Ingalill Olsen (A) [10:34:43]: Vi registrerte da statsbudsjettet ble lagt fram, at KS var fornøyd med det. Det er mulig at KS er mer fornøyd med det enn Kristelig Folkeparti er.

Vi vet at det er ulike nivåer i de ulike kommunene, og at det betyr at noen kommuner har større utfordringer enn andre. Det hersker det ingen tvil om. Det er ulikt gjeldsnivå og ulik belastning. Det er helt klart at det er ulikheter, og at noen strever mer enn andre. Men denne regjeringen har tilført store midler, og kommunene har svart. De har økt sin aktivitet. De har bygd nye barnehager. De har satt i verk tiltak.

Vi har styrket barnevernstjenesten – vi har gjort mye bra – men det betyr ikke at alt er ferdig. Alt er ikke perfekt. Vi skal fortsette å jobbe for å sørge for at kommunene får det bedre, og at innbyggerne i kommunene får bedre velferdstjenester.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:36:02]: Framstegspartiet er opptatt av at Noreg skal bli eit endå betre land å bu og leve i. Det er vårt politiske mål, og det er vår drivkraft.

Det er sjølvsagt slik at mykje er bra i Noreg, men det er fortsatt ting som kan gjerast betre. Ein av dei viktige tinga i Noreg er dei grunnleggjande velferdstenestene som ein har i kommunane. Vi meiner at finansieringssystemet, med ramrefinansiering av kommunane, er feil. Vi meiner at det skal vere ei statleg, behovsstyrt finansiering. Dersom det oppstår eit behov, utløyser det ei finansiering. Det betyr at den enkelte som har behov for tenester, vil ha ein mykje større rett til å få desse tenestene levert. Ein vil kunne få dei uavhengig av om ein bur i ein rik eller i ein fattig kommune.

Det er enkelte som synest at dette verkar litt komplisert. Vanlegvis får eg eit par spørsmål om dette i kvar einaste budsjettdebatt. Det reknar eg med at eg får denne gongen òg. Men dette er ikkje meir komplisert enn det var då barnehagane blei finansierte på denne måten. Barnehagane blei altså finansierte ut frå talet på barn i barnehagen, og ut frå kor mange timar dei gjekk der – og lite grann ekstra ut frå kvar barnehagane var plasserte i landet, om det utløyste ekstra behov for finansiering. På den same måten er ressurskrevjande tenester finansierte i dag, det er eit behov som utløyser ei statleg finansiering. Men inntil vi får gjenomslag for denne måten å finansiere velferdstenestene i kommunane på, vil vi sjølvsagt ta utgangspunkt i dagens budsjettssystem og dei utfordringane det gir.

Vi har no fått presentert frå dei raud-grøne partia – både frå SV og frå Arbeidarpartiet – at dette budsjettet fører til ein god kommuneøkonomi. Dei fleste kommunane opplever ikkje dette budsjettet som noka styrking av kommuneøkonomien. Faktum er i alle fall at gjelda i Kommune-Noreg stig markant, dramatisk, samtidig som vedlike-

haldsetterslepet aukar. Eg trur at dersom ein skulle samanlikne med eit privat hushald der ein ser at huset forfell, samtidig som gjelda aukar, vil ein ikkje seie at den familien har hatt ei veldig god økonomisk utvikling.

KS slår også fast at statsbudsjettet for 2013 ikkje vil gi rom for betre tenester i kommunane, men at det er nok til å halde ved lag dagens tenestetilbod. Slik Framstegspartiet ser det, er det ikkje noka styrking av kommuneøkonomien. Sjølvsagt har kommunane fått auka overføringar, auka inntekter – det er det ingen tvil om – men dei har samtidig fått stadig nye oppgåver, strengare krav og auka forventingar, som krev større ressursar. Det er også blitt fleire innbyggjarar. Vi har ei aldrande befolkning. Alt dette har ført til at kostnadene har stige vel så mykje som inntektsauken har gjort. Skal ein få til eit lyft for Kommune-Noreg, trengst det handling, ikkje berre prat. Ein treng meir pengar.

Framstegspartiet har styrkt kommuneøkonomien. Vi har lagt inn 1,2 mrd. kr til styrking av eldreomsorga i kommunane. Vi har lagt inn 500 mill. kr til auking i satsinga på ressurskrevjande tenester i kommunane. Vi har auka driftsmidlane til grunnskulen med 200 mill. kr. Vi har også tatt eit grep som medfører nullvekting av kommunegjelda. Det vil medføre 1 mrd. kr meir til kommunane. Vi vil øyremerke 150 mill. kr til kommunalt barnevern, meir enn regjeringa. Vi har også lagt inn 330 mill. kr meir enn regjeringa til tiltak for rusavhengige.

I tillegg til det vil vi få til likebehandling av private og offentlege barnehagar, noko som ikkje direkte kjem kommunane til gode, men indirekte vil komme kommunane til gode. Vi sikrar også barnehageplass for ettåringane som er fødte etter 1. september. Det kostar nesten 200 mill. kr.

Vi forbetrar altså kommuneøkonomien med nesten 3,6 mrd. kr. Det medfører meir pengar til alle landets kommunar.

Eg vil ta for meg eit tilfeldig utval av kommunar og kor mykje dette vil utgjere for dei. Lillehammer vil få 16 mill. kr meir med Framstegspartiets alternative statsbudsjett. Måsøy vil få over 800 000 kr meir. Oslo vil få nesten 390 mill. kr meir. Drammen vil få nesten 42 mill. kr meir. Voss får godt over 9 mill. kr meir, og Skien vil få over 34 mill. kr meir enn det regjeringa og regjeringspartia foreslår i sitt statsbudsjett.

Nokon trur kanskje at dersom overføringane er knappe, vil kommunane bli meir effektive. Ein blir altså tvungne til å effektivisere og rasjonalisere. Framstegspartiet trur ikkje på ein slik taktikk. Derimot trur vi at å leggje til rette for konkurranse, både intern konkurranse og ekstern konkurranse, vil gjere at ein får meir velferd ut av kvar krone. Det er fordi vi trur at konkurranse er sunt og at konkurranse bringer fram det beste i oss.

Representanten Aksel Hagen var inne på privatisering. Konkurransetsetting er ikkje privatisering. Privatisering er om ein vil la private utføre tenestene og la private sjølve finansiere det. Men det er ikkje det vi snakkar om her. Her skal ein opne opp for at private utfører tenestene dersom dei er betre til å gjere det enn det offentlege. Men det skal alltid vere det offentlege som finansierer det. Det er altså ikkje privatisering – det er konkurranseutsetting.

I tillegg til det meiner vi at ein må satse meir på vel-

ferdsteknologi. Ein kan ikkje forvente at dei 429 kommunane vi har i Noreg, skal kartlegge all velferdsteknologi. Her må sentrale styresmakter ta eit grep og leggje best mogleg til rette for dette. Det gjeld sporingsteknologi, som vi har debattert tidlegare, som det ikkje skjer noko med, og det gjeld så enkle ting som støvsugarrobotar osv. Ei dansk undersøking har vist at dersom ein tar i bruk støvsugarrobotar, vil dette frigjere 5 000 årsverk, som altså kunne nyttast som direkte velferd til brukarane.

I dag har vi eit budsjetteringssystem, rekneskapssystem, som dekkjer til den reelle økonomiske situasjonen i kommunane. Det gjeld korleis ein fører pensjonspliktene som vi har vore inne på her – ein har altså titals milliardar for lite bokført i forhold til dei reelle pliktene. Vi har òg ein rekneskap som blir ført der ein ikkje har avskrivning, men avdrag. Om ein hadde endra dette til eit rekneskapssystem som ein har i privat sektor, ville dette truleg medført blodraude tal i dei fleste av landets kommunar. Men det er det som er realiteten. Økonomien i kommunane står det langt verre til med enn det tala viser. Det er nok grunnen til at regjeringa ikkje har gjort noko med dette, for då ville sanninga komme til syne.

Derfor er det viktig at ein tar kortsiktige og langsiktige grep. Dei kortsiktige grepa som vi viser til i vårt alternative statsbudsjett, er at vi tilfører kommunane nok pengar, slik at dei kan utføre jobben sin og førebu seg på framtidige utfordringar. Langsiktig må vi leggje til rette for valfriheit, konkurranse, satsing på velferdsteknologi og eit realistisk rekneskapssystem, som synleggjer den reelle økonomiske situasjonen i kommunane.

Avslutningsvis vil eg fremje dei framlegga som Framstegspartiet står bak, anten aleine eller saman med andre.

Presidenten: Representanten Hagesæter har tatt opp de forslag han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Eirik Sivertsen (A) [10:46:11]: Jeg beklager hvis jeg må skuffe representanten Hagesæter, for jeg har ikke tenkt å ta opp det rituelle spørsmålet, siden jeg har gitt opp å få en forklaring på hvordan dette andre systemet til Fremskrittspartiet skal fungere.

Jeg tenkte mitt spørsmål skulle gjelde Fremskrittspartiets opptatthet av effektivitet i det offentlige. Fremskrittspartiet skriver i sine merknader at det er et viktig politisk mål å redusere og effektivisere det offentlige byråkratiet. Jeg deler iallfall oppfatningen om at vi skal ha et effektivt offentlig byråkrati. Samtidig skal Fremskrittspartiet avskaffe rammestyring som prinsipp, et prinsipp som påviselig er mer effektivt enn stykkeprisfinansiering, som Fremskrittspartiet tar til orde for. Man bruker, hørte jeg i innlegget, ressurskrevende tjenester som et forbilledlig eksempel på hvordan pengene skal tildeles kommunene, et system som krever en omfattende, komplisert og byråkratisk rapportering. Hvilket krav til effektivisering er det Fremskrittspartiet vil ta bort – som man skriver i sine merknader – når man ønsker å si at effektivisering til kommunene er så omfattende at det er vanskelig for mange kommuner å forholde seg til dem?

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:47:23]: Det er heilt riktig observert og registrert av representanten Sivertsen at Framstegspartiet ønskjer å redusere offentleg byråkrati. Det har vi også gjort i vårt alternative statsbudsjett. Vi har redusert byråkratiet i departementa, byråkratiet i direktorata og på ei mengd andre område. Det vil vi også leggje til rette for i kommunane. Då gjeld det først og framst den detaljstyringa som regjeringa har blitt eit symbol på og har ivra veldig for dei siste åra, at ein detaljstyrer og har regelstyring av kommunane. Fylkesmenn kjem også med innseiingar i plansaker, som medfører eit enormt byråkrati for kommunane, i tillegg til at kommunane opplever dette som eit angrep på sjølvråderetten til kommunane. Så dette er noko som vi vil rydde opp i, forenkle og avbyråkratisere.

Aksel Hagen (SV) [10:48:38]: Jeg har to spørsmål – først et ja- eller nei-spørsmål. Ved eventuelle privatisering, kan Fremskrittspartiet garantere at det ikke skal gå ut over pensjonsforhold, lønn og fagforeningsaktivitet? Det var ja- eller nei-spørsmålet.

Det andre spørsmålet mitt gjelder finansiering. Det kompliserte er ikke å skjønne Fremskrittspartiets modell. Det kompliserte er å skjønne hvordan man skal koble Fremskrittspartiets modell om statlig behovsfinansiering og Høyres modell, som går på større lokal frihet. «Dagens modell (...) opprettholder et avhengighetsforhold mellom stat og kommune», står det i Høyres merknad. Videre står det at det er «viktig å vri inntektssystemet fra å være et system for statlige politiske føringer til et system som legger til rette for og belønner innovasjon, vekst og kreativitet».

Så vidt jeg kan skjønne, er dette partier med fullstendig diametralt syn på hvordan man skal finansiere kommunal sektor. Det er summen av de to – at de skal møtes i regjering – som blir komplisert.

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:49:44]: Først vil eg gjerne seie til representanten Hagen, som brukar ordet «privatisere»: Framstegspartiet vil ikkje privatisere, vi vil konkurranseutsette. Det er to forskjellige ting. Viss ein privatiserer, er det private som utfører det, og ein finansierer det privat. Det er altså ikkje det Framstegspartiet snakkar om. Vi snakkar om at ein heile tida skal ha ei offentlig finansiering, men at ein kan la private utføre det dersom dei er betre i stand til å gjere det, altså dei vinn ein anbodskonkurranse.

Så til finansieringa av velferdstenestene. Det er heilt riktig observert at Framstegspartiet har ein litt annan innfallsvinkel når det gjeld det enn Høgre har. Vi meiner dette skal vere statleg finansiert. Det omfattar ikkje noko byråkratisk i det heile tatt, det er same måte som barnehagane var finansierte på tidlegare. Då fekk vi ingen klagar på det, men nå får vi masse klagar på problem når det gjeld finansiering av barnehagar.

Heidi Greni (Sp) [10:51:02]: Til min store overraskelse oppdaget jeg at Fremskrittspartiet i sine merknader til Kommunal- og regionaldepartementets budsjett er bekymret for distriktslandbruket. Det er overraskende at det kommer i Kommunal- og regionaldepartementets budsjett, og

enda mer overraskende at de er opptatt av distriktslandbruket, i grell kontrast til det som er foreslått av nedskjæringer i landbruket i andre budsjett. La nå det ligge.

Fremskrittspartiet peker på en del utfordringer som bønder i Indre Troms opplever etter flommen. Det er bekymringer som Senterpartiet absolutt deler, og har stor oppmerksomhet mot for å løse på best mulig måte. Som vi alle vet skal skjønnsmidler under Kommunal- og regionaldepartementet gå til kommunal og fylkeskommunal infrastruktur. Hadde vi ikke hatt disse ordningene – som jeg selv har opplevd å ha dratt god nytte av – hadde iallfall ikke sentrum i min hjemkommune vært oppbygd i dag.

Spørsmålet mitt er: Hvorfor i all verden er det ønskelig å ta skader på landbrukseieendom og avling ut fra jordbruksavtalen og Landbruks- og matdepartementet og inn på Kommunal- og regionaldepartementets budsjett?

Gjermund Hagesæter (FrP) [10:52:14]: Det er heilt riktig observert at Framstegspartiet går inn for anslagsvis 30 mill. kr ekstra i erstatning til dei bøndene i landet – vi har brukt Indre Troms som eksempel, men det gjeld òg andre delar av landet – som har vore utsette for flaum, og som altså ikkje har fått den erstatninga dei bør ha for å bli nullstilt. Det er noko heilt anna enn vår politikk når det gjeld å leggje om finansieringssystemet, å leggje om støt-teordningar til landbruket og òg redusere støtte til landbruket, samtidig som vi avbyråkratiserar det. Her er det rett og slett bønder som har blitt utsette for flaum, som gjerne har fleire jordlappar, og som må ha eigenandel på kvar einaste jordlapp. Då finn vi det naturleg at den skaden som dei ikkje hadde forventa og budsjettet med at dei skulle bli påførte, skal vi rette opp igjen og erstatte.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Michael Tetzschner (H) [10:53:35]: Jeg synes å merke at en underliggende forskjell mellom regjeringen og de borgerliges alternative tilnærming i kommunesektoren rett og slett er tilliten og troen på det lokale selvstyret. Det inntrykket forsterket seg ytterligere gjennom representanten Olsens innlegg, Arbeiderpartiets leder av kommunalfraksjonen, som tydeligvis hadde mistet tilliten til velgerne i Bergen og Oslo, hvorimot tilliten til velgerne i Trondheim – etter hva jeg forsto – var intakt. Tegnet på respekt for demokrati – også lokaldemokrati – er at man respekterer andre partier, andre politikere og andre prioriteringer. Hvis man ikke gjør det, kan man heller ikke si at man er en stor tilhenger av lokaldemokratiet – det var heller ikke representanten Olsens anliggende. I det hele tatt var innlegget preget av at alt det gode som skjer i samfunnet, skjer fordi det flommer ut penger fra sentrale regjeringsskontorer, og så sørger man for at de ikke motarbeides for mye på det lokale nivå.

Høyre og de borgerlige har et noe annet syn. Vi mener at kommunene er et tilskudd til vårt samlede demokrati, de er en positiv kraft og et nivå – folkevalgt – under staten og nærmere velgerne. Kommunene har et selvstendig ansvar overfor sine innbyggere når det gjelder å løse viktige oppgaver, yte tjenester, drive stedsutvikling og arealplan-

legging og være en lokalpolitisk institusjon. Selvfølgelig har staten et overordnet ansvar for å se til at kommunene har rimelige ansvarsforhold, men utviklingen viser at staten i større grad bruker kommunene som redskap for egne prioriteringer. Samtidig har staten i økende grad bundet opp kommunenes handlegfrihet gjennom rettighetslovgivning som utløser ressurser på individnivå, uten at det har vært innom noen avveining eller prioritering. Man kan godt si det er et system som fungerer, hvis staten betaler for de lovene som vedtas, men sannheten er at kommunene ikke blir dekket økonomisk for statlig lovgivning og pålegg. Det vil selvfølgelig – når man ikke gjør det – fortrenge de lokale prioriteringene. Det vil også gå ut over det lokale politiske engasjement og til slutt gjøre kommunene til ekspedisjonsorganer for statlig sektorpolitikk.

Faren ved statlig sektorpolitikk er at den i sum ikke er koordinert, mens man ved å ta i bruk det lokale selvstyret faktisk får et folkevalgt organ som på vegne av innbyggerne gjør en god prioriteringsjobb, som er noe av det viktigste i ethvert demokrati.

Høyre har i sitt alternative budsjett samme ramme og samme vekst for kommunesektoren som regjeringens opplegg, men Høyre ønsker større lokal frihet, slik at kommunene kan foreta reelle prioriteringer. Da inntektssystemet ble behandlet i 2009 foreslo Høyre brede løsninger for et bredt flertall. I stedet valgte den rød-grønne regjeringen å holde seg til et snevert flertall, som etter vårt skjønn ikke sikrer kommunesektoren et mer forutsigbart, enklere eller mer rettferdig skattesystem. Det har også ført til at dagens ordning når det gjelder finansiering av kommunene, opprettholder kommunenes avhengighet av statlige inntekter og virker mindre mobiliserende for lokalt initiativ, lokale interesser for å tilrettelegge for næringsutvikling og for arbeidsplasser. For Høyre er det viktig å vri inntektssystemet fra å være et system for statlige politiske føringer til et system som fremmer nyskaping, vekst og kreativitet. Det er viktig å fremheve verdien av at kommunens inntekter skal ha lokal forankring. Målet om at en andel av lokale skatteinntekter skal tilfalle lokalsamfunnet, er basert på det enkle ønsket om å styrke koblingen mellom dem som betaler skatten, de lokale beslutningstagerne og brukerne av tjenesten i kommunene.

For Høyre er de gode lokalsamfunn og tjenestetilbud med kvalitet viktigst. Skal det lokale selvstyret fungere, må regjeringen være tilrettelegger, ikke grensesetter. Det betyr konkret at når kommuner skaper verdier, bør de ha noe igjen for dette. Derfor ønsker Høyre at kommunene i større grad skal finansieres av egne skatteinntekter, bl.a. gjennom at de skal beholde mer av selskapsskatten – konkret 4,25 pst. Mindre statlig overføringsavhengighet og høy lokal finansiering vil bidra til å styrke selvstyret. Flere frie midler vil også skape frihet til å innrette seg mer effektivt i den enkelte kommune ut fra kunnskap om lokale forhold. Det må i denne sammenheng presiseres at Høyre fortsatt står for inntektsgarantiordningen, som hindrer at overgangen fra et år til det neste blir for brå.

Høyre mener det er behov for en kommunereform som innebærer en ny fordeling av oppgaver, som skaper grunnlag for bedre tjenester og en klarere arbeidsfordeling mel-

lom stat og kommune. Hvis kommunene skal ha flere omfattende oppgaver, må de også bli større. Det vil gjøre dem mer robuste mot uforutsette forandringer. Nedleggelse av fylkeskommunen, kommunesammenslåinger, reduksjon i antall fylkesmannsembeter, begrensning av fylkesmannens mulighet til å overprøve lokaldemokratiet, få fylkesmenn til å konsentrere seg om legalitetskontroll og – egentlig – klagebehandling samt innføring av en uavhengig tvisteløsningsinstans ville være grunnelementer i en slik kommunereform.

Jeg registrerer at vi nok en gang diskuterer regjeringens økonomiske rammeverk for kommunesektoren i Norge uten at regjeringen har adressert følgende problemstillinger på en tilfredsstillende måte:

For det første: Har gjeldsoppbyggingen i tider med god skatteinngang og høy sysselsetting skjedd så raskt at kommunene blir sårbare for selv mindre rentestigninger senere?

For det andre: Er dagens budsjetteringsform tilfredsstillende for å ta vare på fast eiendom og anlegg, slik at det settes av tilstrekkelig til vedlikehold?

For det tredje: Vil det i det hele tatt bli tatt noen initiativ for å skjære vekk unødig byråkrati – utarbeidelse av rapporter ingen leser, og annet som hemmer effektiv bruk av ressurser både i stat og i kommune?

For øvrig vil jeg minne om at Høyres alternativ innenfor kommunesektoren inngår i en større helhet i vårt alternative budsjett. På andre områder er det lagt frem forslag som i større grad vil sikre kunnskap og konkurranseevne som også vil komme økonomien i kommunene til gode. Det er til syvende og sist landets evne til å produsere lønnsomt som skaper grunnlag for all inntekt, ikke bare for lønnsinntekt til husholdningene, men også som skattefundament for løsningen av fellesoppgaver, enten den skjer i stat eller i kommune.

Jeg vil avslutningsvis svare på noen av komitéleder Hagens utfordringer. Han etterlyste en klarere hyllest, særlig fra Høyres side, til det han litt nølende kalte den nordiske modellen, etter å ha vært innom den norske – for det er helt riktig: den norske modellen er ikke særegen for Norge. Hvis man korrigerer for oljeinntekter, er vi med i et større nordeuropeisk fellesskap med utvikling av sterke velferdsstater som har lange historiske tradisjoner. Da vil man også se at det ikke bare er sosialdemokratiske regjeringer som har vært med på å bygge velferdsstatene.

Vi får glede oss alle sammen over at SV etter hvert har fått andre land som rollemodeller for sin politikk enn de land de tidligere hadde – for 10, 20 og 30 år siden. Nå finnes ikke de samfunnssystemene lenger, så det er ikke så lett for SV å ha dem som modeller lenger, men det er bra at de har kommet over på mer hjemlig grunn og gleder seg over det velferdssamfunnet som både borgerlige og sosialistiske regjeringer har bygget i Norge helt uten SVs regjeringdeltakelse før 2005.

Jeg vil også si at det er et meget interessant likhetstegn representanten Hagen setter mellom konkurranseutsetting og privatisering. Konkurranseutsetting betyr bare at man sammenligner tilbud, og at den offentlige bedrift også skal levere inn tilbud. Privatisering blir det først hvis man er

ineffektiv og taper anbudene. Og da har jeg en solskinns-historie fra Oslo Sporveier: Sporveisbussene ble utsatt for sammenligning. De begynte med å tape det første anbudet, etter hvert begynte de å vinne, og i dag kjører de anbud også i nabokommunene. Selve busselskapet er blitt selv-bærende, mens det tidligere hadde store overføringer fra kommunekassen. Alle fikk det bedre – det ble bedre tilbud til passasjerene, og det ble billigere for skattebetalerne.

For øvrig vil jeg for ordens skyld ta opp Høyres forslag i saken.

Presidenten: Representanten Michael Tetzschner har tatt opp de forslagene han refererte til.

Det blir replikkordskifte.

Ingalill Olsen (A) [11:04:00]: Høyres mantra i hele høst har vært at Høyre har bedre løsninger enn den sittende regjering, og nye ideer. I merknadene ser vi at Høyre repeterer noen av sine gamle ideer, nemlig at skattene skal utjevnes mellom kommunene. Høyre sier:

«Målet om at en andel av lokale skatteinntekter skal tilfalle lokalsamfunnet er basert på ønsket om å styrke koblingen mellom de som betaler skatten, de lokale beslutningstagerne, og brukerne av tjenestene.»

Det høres besnærende ut at skatteinntektene skal tilfalle lokalsamfunnene og kommunene. Men når vi vet at 90 pst. av kommunene får mindre overføringer, lurer jeg på om Høyre synes at denne vridningen av skatteutjevningen er rettfærdig – at den vil føre til at kvaliteten i alle kommunene i Norge øker, og at kommunene ikke ender som tomme skall som styres av staten, som Høyre uttrykker det.

Skatteinntektene er kommunenes største inntektskilde. En endring i skatteutjevningen vil føre til endringer og større forskjeller mellom kommunene. Er det ønskelig? Og vil det styrke lokaldemokratiet og det lokale selvstyret, sett fra Høyres ståsted?

Michael Tetzschner (H) [11:05:10]: Det er fristende å svare at denne replikken hadde vært unødvendig hvis representanten Olsen hadde hørt mitt innlegg, for jeg redegjorde nettopp for tenkningen bak dette å koble lokal verdiskaping til lokal skattekraft. Vi tror at summen av det som skapes, ikke er endelig, men at det ligger dynamiske elementer i at man oppmuntrer kommunene til å hjelpe frem næringsliv, hjelpe frem arbeidsplasser og ha en bevisst prioritering av dette også i sin arealpolitikk og stedsutvikling.

Hvis man ser så statisk på verden som representanten Olsen gjør, vil man sikkert kunne regne seg til at noen i det korte løp vil tape noen kroner, men vi tror at en slik omlegging er en grunnleggende sett riktig måte å fremme vekst og utvikling i lokalsamfunnene på. Dessuten står vi på inntektsgarantiordningen, som gjør at det ikke blir store utslag fra det ene året til det andre.

Aksel Hagen (SV) [11:06:21]: La oss skli litt unna dette med privatisering og konkurranseutsetting.

Spørsmålet mitt til Høyre er: Kan Høyre garantere at pensjon, lønn, kompetansetiltak og fagforeningsaktivitet

ikke er av de ting det skal konkurreres om i en eventuell konkurranseutsetting? Det var det ene spørsmålet.

Det andre går på at Michael Tetzschner sier at det som kjennetegner de borgerlige, er tilliten til, og troen på, det kommunale systemet – at det er viktig å gi tillit nedover i systemet, og til de avgjørelser som et kommunestyre tar. Betyr det at Fremskrittspartiet knapt kan være et borgerlig parti? Fremskrittspartiet går jo stikk motsatt veg ved ikke å vise tillit til det som skjer ute i den enkelte kommune – det skal være en standardisert løsning som staten sentralt bestemmer.

Michael Tetzschner (H) [11:07:21]: Jeg tar det siste først. Det er riktig at Fremskrittspartiet historisk sett ofte har gått inn for standardiserte løsninger, diktert av staten. Men vi ser også Fremskrittspartiet på nært hold i kommunal- og forvaltningskomiteen, og jeg synes at de i de større sakene vi har hatt de siste årene, har lagt større vekt på det lokale selvstyret.

Når det gjelder hvilke kostnadselementer som skal inngå i en konkret anbudskonkurranse når man skal kåre en vinner, kan det bero på flere vurderinger enn bare pris – også kvalitet. Det er de to tingene man er ute etter når man arrangerer anbud. Det å gå inn i lovlige bedrifters lovlige utgifter og kalkyler er ikke oppgaven til dem som arrangerer anbudene. Det vil også SV ha oppdaget da NSB i medhold av det fjerde samferdselsdirektivet fra EU, ble satt ut på anbud.

Heidi Greni (Sp) [11:08:37]: Høyre omfordeler penger mellom kommunene gjennom endring i selskapsskatten og gjennom redusert skatteutjevning. 373 av kommunene i landet vil tape, 55 kommuner vil tjene på opplegget. Blant de 55 som tjener på det, er de rikeste kommunene. Bærum vil f.eks. tjene 240 mill. kr, Oslo 1 200 mill. kr. I hele sju fylker vil samtlige kommuner tape på Høyres kommuneopplegg: Østfold, Hedmark, Oppland, Vestfold, Nord-Trøndelag, Troms og Finnmark. Hvordan kan det stimulere til innovasjon og næringsutvikling i disse sju fylkene, når kommunene blir fratatt muligheten til å være en viktig aktør? Hvem er det som skal ha ansvaret for den regionale utviklingen i disse fylkene?

Michael Tetzschner (H) [11:09:33]: Jeg tror vi må ta et steg tilbake og minne om at grunnlaget for alt demokrati er at det er samsvar mellom skattlegging og stemmerett. Det er et prinsipp som også bør gjelde lokalt. Når det skapes verdier i et lokalsamfunn, og man er tilhenger av et lokalt selvstyre, kommer man ikke forbi en holdning til hvor de pengene skal brukes – også for fellesskapsløsninger.

Representanten viser til tall som for meg ikke er verifisert. Jeg kan bare si at vi står på inntektsgarantiordningen, som betyr at tilpasninger vil skje over tid. Da må også skjevheten for de skattesterke kommunene som i dag har tatt altfor mye av lasset, og som knapt har midler til å legge til rette for den infrastrukturen som en voksende befolkning krever, bli mindre.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Heidi Greni (Sp) [11:10:54]: Med Senterpartiet i regjering blir det ført en aktiv distriktspolitikk der vi investerer for framtiden i hele landet. For Senterpartiet er det ikke bare en prioritering, men et verdivalg å satse på lokal skole, lokal omsorg og lokal verdiskaping. Folk skal oppleve trygghet og utviklingsmuligheter, uansett hvor de bor.

I motsetning til i mange andre land kan vi i Norge faktisk leve et liv i livskraftige, små lokalsamfunn over hele landet. I Norge er det mulig fordi vi har ført en aktiv distriktspolitikk som motvirker sentraliseringen. Det er mulig fordi vi har valgt å investere i hele landet, ikke bare i de mest sentrale strøkene. For regjeringen er dette et viktig verdivalg. Noen ønsker å gå i en helt annen retning.

For 2013 foreslår regjeringen en bevilgning til distrikts- og regionalpolitikken på om lag 2,7 mrd. kr. Hoveddelen av midlene går til å stimulere verdiskaping og lokal samfunnsutvikling og blir i hovedsak brukt innenfor det distriktspolitiske virkeområdet. Regional balanse i bosetting og økonomisk utvikling er sentralt for Senterpartiet og viktig for hele landet – ikke minst for dem som bor i storbyer og opplever utfordringer knyttet til press på boligpriser og infrastruktur.

Siden 2005 har regjeringen styrket kommunenes økonomi med 61 mrd. kr. Halvparten av inntektsveksten har kommet som frie inntekter. I samme periode har det blitt 55 000 flere årsverk i kommunesektoren. Selv om enkelte ønsker å gi inntrykk av noe annet, er det ikke administrasjon og byråkrati som har vokst. I all hovedsak snakker vi om årsverk innenfor barnehage-, skole- og pleie- og omsorgssektoren. Fortsatt er det utfordringer i mange kommuner, men det store bildet er at kommunene med denne regjeringen har fått rom til å gi gode tjenester til stadig flere mennesker. Også i 2013 vil det være rom for et høyt aktivitetsnivå i norske kommuner.

I enkelte kommuner og områder kan mangel på bolig være til hinder for næringsutvikling eller rekruttering av nøkkelkompetanse i både privat og offentlig sektor, særlig i kommuner der byggekostnader for boliger ligger langt over markedsverdi. Gjennom forsøksordningen Boligetablering i distriktene gir Husbanken tilskudd basert på søknad fra de tolv kommunene som deltar. Tilskuddet skal bidra til utviklingen av attraktive lokalsamfunn. Dette er et spennende forsøk med stor overføringsverdi til andre kommuner. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet ønsker å kutte hele ordningen før forsøksperioden er over. For min del ser jeg fram til evalueringen og håper det blir en varig ordning.

Jeg registrerer at Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti enten ønsker å avvikle eller redusere fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. Delvis henviser de til at de heller vil satse på samferdsel. Her er det ikke snakk om enten-eller, men om både-og, og jeg mener at fylkeskommunen gjør en viktig jobb som desentralisert forvalter av midler til regional utvikling og nyskaping.

Velgerne vil møte to klare alternativer ved stortingsvalget neste år: en regjering av Høyre og Fremskrittspartiet som vil gjøre rike kommuner rikere og fattige kommuner fattigere, eller en rød-grønn regjering hvor Senterpartiet

inngår, der kommunenes inntekter utjamnes slik at alle innbyggerne skal sikres likeverdige tjenester og næringslivet like muligheter.

Høyres velferdskutt for innbyggerne i nesten 380 kommuner begrunnes med at de vil stimulere til å skape verdier. Senterpartiet tror ikke noe på at en elendig kommuneøkonomi skaper gründere og nye arbeidsplasser i Distrikts-Norge. Høyres omfordeling vil føre til at rike kommuner kappes om å erobre de allerede skattersterke innbyggerne og bedriftene.

Senterpartiet har bidratt til at den rød-grønne regjeringen har redusert inntektsforskjellene mellom kommunene. I dag får kommunene beholde 40 pst. av egne skatteinntekter, og selskapsskatten er statlig. Inntektene for øvrig fordeles ut igjen i overføringer etter utgiftsbehov til skole, eldreomsorg osv.

Ingen vil bli overrasket over at Fremskrittspartiets opplegg vil bidra til å skape enda større forskjeller mellom kommunene. Partiet har signalisert at de ønsker å fase ut småkommunetilskuddet, noe som alene vil ramme hele 158 små distriktskommuner, som med det vil få enda dårligere mulighet til å levere gode tjenester til sine innbyggere. Når vi samtidig ser at både Høyre og Fremskrittspartiet foreslår dramatiske kutt både i landbrukspolitikken og i distriktspolitikken, er det ikke spesielt lyse utsikter for Distrikts-Norge dersom Høyre og Fremskrittspartiet skulle lykkes i å få flertall etter neste valg.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åge Starheim (FrP) [11:16:09]: Finansdepartementet har i kapitalforskrifta bestemt at det er 20 pst. meir risikabelt å låne ut pengar til kommunane enn til staten. Grunngevinga er eit EU-direktiv om risikovurdering. Dette kostar norske kommunar ca. 1 mrd. kr i året. Det som er verkelegheita i EU, er at dei fleste av EU-landa ikkje har innført denne forskrifta, men Noreg har gjort det.

Meiner Senterpartiet at det er meir risikabelt å låne ut pengar til kommunane enn til staten?

Heidi Greni (Sp) [11:16:51]: I likhet med mange andre er jeg bekymret for den gjeldsoppbyggingen som er i norske kommuner, og det blir en utfordring hvis vi skulle få en renteøkning. Vi vet at vi får en renteøkning en gang, men vi vet ikke når den kommer, og vi vet at gjeldsoppbyggingen i norske kommuner er stor. Når Finansdepartementet tar den risikovurderingen, er jo det et signal til kommunene om at de bør være forsiktige med ytterligere gjeldsoppbygging. Men jeg tror at de fleste kommunene er fornuftige når det gjelder sine låneopptak, og at de tar høyde for at det kan bli en annen renteutvikling i tiden som kommer, med den risikoen det selvsagt innebærer.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:17:57]: Kristelig Folkeparti legger til grunn at politiske beslutninger skal tas på lavest mulig hensiktsmessig nivå. Dette forutsetter at maktfordeling og finansiering er slik at både kommu-

ner og fylkeskommuner har virkemidler til å ivareta sine oppgaver.

Kommunen er den viktigste leverandøren av velferdstjenester. Dette krever en forutsigbar og god kommuneøkonomi, og det er i det lyset vi i dag diskuterer statsbudsjettet for 2013. Vil budsjettet bidra til å gi handlingsfrihet og bedre beslutningsmulighetene til kommunene? Det er spørsmålet.

Det er bred enighet om at det må være samsvar mellom kommunens pålagte oppgaver og kommunens økonomi. Derfor er det avgjørende at statlige reformer og pålegg følges opp med tilstrekkelige frie midler. Kommunene er førstelinjetjenesten med tanke på tilrettelegging for næringsliv og samfunnsutvikling. Også dette krever at inntektene må stå i forhold til det ansvaret og de plikter dette medfører. For mange har økonomiutviklingen de siste årene i beste fall vært status quo, og dessverre er det slik for noen kommuner at de står foran store utfordringer og må kutte i sine budsjetter. Disse utfordringene ser vi bl.a. i en spørreundersøkelse blant landets ordførere og rådmenn som viser at gapet mellom forventninger og hva kommuneøkonomien gir rom for, har økt de siste årene. Vi må være ytterst forsiktige med å skyve regningen disse forventningene skaper, over på kommunen alene.

Regjeringen legger altså opp til en vekst i de samlede inntektene til kommunesektoren på omtrent 7 mrd. kr. Videre foreslår regjeringen en vekst i frie inntekter til kommunene på 5 mrd. kr. Dette har bl.a. Unio og KS uttalt at kun vil være tilstrekkelig til å opprettholde drift og til å dekke utgiftene i forbindelse med befolkningsutviklingen og de løpende lønns- og personkostnader i kommunene. De hevder videre at det blir lite rom for fortsatt utbygging og heving av kvaliteten i de kommunale tjenestetilbudene.

Jeg har også behov for å vise til at både KS og Unio mener at regjeringens forslag til økning i frie inntekter ikke er nok, de gir ikke rom for nye satsinger. Kristelig Folkeparti mener at kommunene må få økonomisk handlefrihet for nye satsinger bl.a. i eldreomsorgen, og at det er behov for å øke de frie inntektene til kommunene med nesten 1 mrd. kr, slik at kommunene kan øke kvaliteten i eldreomsorgen, bl.a. med flere ansatte i hjemmetjenesten og på sykehjemmene. Her vil jeg bare vise til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, der vi foreslo å øke kommunenes frie inntekter med nesten 1 mrd. kr.

De siste årene har gjelden økt dramatisk i kommunesektoren. Nettogjelden har steget fra 20 pst. av inntektene ved utgangen av 2007 til over 40 pst. ved utgangen av 2011. Under Bondevik I-regjeringen var nettogjelden så lav som rundt 10 pst. av inntektene. Dette gjør at kommunene er svært sårbare for eventuelle renteøkninger. Alt dette gjør at kommunene går en usikker framtid i møte rent økonomisk, og dette vil selvsagt begrense kommunenes handlingsfrihet, beslutningsmuligheter og selvstyre. Som Kristelig Folkeparti-politiker ser jeg på dette som svært bekymringsverdig, da vi ønsker å legge til rette for et samfunn der beslutninger tas på lavest mulig hensiktsmessig nivå.

I tillegg til at kommunene går økonomisk usikre tider i møte, somler regjeringen med å rettighetsfeste elementære

tjenestetilbud til befolkningen. Regjeringen somler bl.a. med å legge fram forslag til individuell rett til brukerstyrt personlig assistanse, BPA. Denne ordningen er svært viktig for å fremme selvstendighet og uavhengighet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Vi i Kristelig Folkeparti mener at alle med nedsatt funksjonsevne som har behov for det, må få individuell rett til denne tjenesten, helt fra fødselen. For mange er det helt avgjørende for å føle selvstendighet og verdighet, og i vårt alternative budsjett bevilget vi 150 mill. kr til dette formålet utover det som regjeringen foreslo i sitt budsjett.

Vi i Kristelig Folkeparti ønsker et levekraftig lokaldemokrati som både har handlefrihet og selvstyre. Vi ser at regjeringen har skjøvet oppgaver over på kommunene, og i tillegg har de gitt kommunene regningen for mange av de oppgavene. Derfor mener jeg at det igjen er behov for å presisere at dersom kommunene pålegges nye oppgaver, må kommunene få tilsvarende økte tilskudd. Kun det vil sikre kommunene reelt selvstyre, og det kan ikke understrekes nok.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Hilde Magnusson (A) [11:23:15]: Kristelig Folkeparti er etter det jeg skjønner også interessert i at vi skal kunne bo i hele landet – ta hele Norge i bruk. Da lurer jeg på hvorfor Kristelig Folkeparti vil kutte nærmere 600 mill. kr i fylkeskommunenes midler til regional utvikling. Disse midlene er nettopp der for at vi skal kunne ha næringsutvikling og for at distriktene skal å bli gode steder å bo.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:23:46]: Takk for spørsmålet. Representanten Hilde Magnusson har også forstått Kristelig Folkeparti helt rett. Vi ønsker at hele landet skal tas i bruk.

Det som er viktig når man leser hverandres budsjetter, er å se helheten. Hvor kuttene tas er én ting, men på den annen side må man også se på hvor investeringene er. Når det gjelder disse pengene, var det også et forslag vi hadde i fjor i vårt alternative budsjett. Jeg kan ikke huske at det ble påpekt den gangen.

Vi ønsker altså å bruke de pengene på et annet nødvendig tiltak, som også er utrolig viktig for næringslivsutvikling i distriktene, nemlig samferdsel og infrastruktur. Tilbakemeldingene fra næringslivet, spesielt i distriktene, er at de ber oss om å bevilge mer penger til infrastruktur, nettopp fordi det også har en næringsutviklingsside i seg.

Aksel Hagen (SV) [11:24:58]: Spørsmålet mitt til en eventuell konkurranseutsetting er om pensjonsvilkår, lønnsvilkår, kompetanse, fagforeningsaktivitet, bemanningsnorm vil være et tema i den forstand at en kan få lov til å fire på alle disse aktivitetene og likevel få tilslag?

Fremskrittspartiet svarte ikke på spørsmålet, Høyre tror jeg svarte på en slik måte at de sa at det kan godt være mulig. Nå er vi spent på Kristelig Folkepartis svar.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:25:39]: Kristelig Folkepartis politikk står fast på dette området. Konkurran-

seutsetting er ikke det som ligger lengst framme i Kristelig Folkepartis politiske tenkning. Jeg tror også at det finnes områder innenfor kommunal sektor som ikke egner seg til verken privatisering eller konkurranseutsetting.

Vår politikk kommer til å stå fast. Jeg er helt sikker på at vi kan komme til å snakke godt sammen med de andre partiene på ikke-sosialistisk side om akkurat dette. Det viktigste er jo at velferdsproduksjonen i kommunene holdes ved like. En diskusjon om privatisering og konkurranseutsetting vil sikkert komme, men der kommer Kristelig Folkepartis politikk til å stå fast.

Hilde Magnusson (A) [11:26:38]: Jeg vil følge opp den første replikken min til representanten Bekkevold. Det er klart at man kan disponere pengene på en annen måte – det er det som er prioritering. Men jeg lurer litt på de 600 mill. kr som skulle gå til regional utvikling, og som skulle brukes på samferdsel. I budsjettet har også Kristelig Folkeparti brukt nærmere 300 mill. kr på regional utvikling, så pengene blir, slik jeg ser det, brukt to ganger. Da blir mitt spørsmål: Henger postene i Kristelig Folkepartis budsjett sammen? Det er litt vanskelig å bruke de samme pengene to ganger.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:27:13]: Jeg vil bare si det jeg sa i min første replikk, at disse pengene er gått inn for å styrke samferdselsbudsjettet, for vi ser at der trengs det en sterkere satsing utover det som regjeringen foreslår. Spesielt viktig er det nettopp når en kommer til distriktspolitikk og næringsutvikling i distriktene. Jeg kommer selv fra et fylke hvor det er tilbakemeldingene fra næringslivet i distriktene, at det må en høyere satsing til på samferdsel.

Så regner jeg med at postene på vårt budsjett henger sammen. Det er like viktig for Kristelig Folkeparti som det sikkert er for Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Trine Skei Grande (V) [11:28:22]: Venstre er ikke representert i komiteen, og jeg henviser til vårt alternative statsbudsjett. Men jeg har behov for å knytte noen bemerkninger til spesielt denne delen av budsjettet.

Det er hevet over enhver tvil at det ligger mer penger til kommunene i regjeringas forslag til budsjett. Det støtter også Venstre. Men det ligger også flere forpliktelser der. Vi vet at kommunene ikke oppfatter det som at de har fått et bredere handlingsrom, da mye av det handlingsrommet, er spist opp av de forpliktelsene som de har, eller blir pålagt.

Kommunen er kanskje den viktigste velferdsprodusenten for norske borgere i hverdagen. Samtidig ser vi at forventningene øker fra borgernes side, både når det gjelder profesjonalitet, kompetanse og kvalitet på de tjenestene som kommunen tilbyr. Det vil være den store utfordringen for kommunesektoren framover. Vi må øke profesjonaliteten, vi må øke kompetansen, og vi må øke kvaliteten i de tjenestene som vi gir til borgerne. Derfor syns Venstre også at det er viktig å flytte makt nedover i systemet. Vi

ser i dag at vi stadig vekk, skritt for skritt, bit for bit, flytter makt inn i denne salen og bort fra de lokale, folkevalgte nivå.

Hvis vi skal gjøre noen skikkelige grep for å flytte makt nedover igjen, vil det kreves at vi har noe større kommuner enn det vi har i dag, for her betyr faktisk størrelsen noe. Når man skal lage tjenester som bygger på at man skal etablere kompetansemiljø, må man faktisk ha et kompetansemiljø å utvikle de tjenestene i. Den største utfordringen, sånn som vi ser det, når det gjelder å flytte makt nedover, handler om å ha kommuner som er store nok til å ivareta dem. Eller for å sitere min mor: Vi har den samme kommunestrukturen i Norge nå når vi kjører bil, som vi hadde da vi kjørte hest og kjerre.

De regionale utviklingsmidlene er også en viktig del av dette budsjettet. Da må jeg si at jeg er ganske forundret over at regjeringa går inn og kutter i den regionale arbeidsgiveravgiften, RDA-ordninga, som er både viktig og målrettet, og som er et distriktspolitisk virkemiddel som vi tror virker. Derfor reverserer Venstre kuttet på 70,9 mill. kr i sitt alternative statsbudsjett.

Et annet punkt når det gjelder regional utvikling som vi i Venstre syns er viktig, er inkubatormiljøene til SIVA. Disse inkubatormiljøene gjør at vi får flere bedrifter, at de overlever lenger, at de blir større, at de får større markedstilgang, og at de får flere ansatte. Det er faktisk sånn at for hver krone vi plasserer i SIVA, får vi 16 kroner og 50 øre tilbake. Det er, ut fra det jeg kan vurdere, en veldig god investering. Derfor er jeg forundret over at regjeringa ikke vil investere i noe som både fører til regional utvikling, distriktsutvikling og næringsutvikling, og som er så virkningsfullt som det er å bruke inkubatormiljøene mye mer. Venstre har økt bevilgningene på dette feltet med 75 mill. kr.

Per-Kristian Foss hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Aksel Hagen (SV) [11:32:31]: Jeg er veldig glad for at Venstre har så mange gode refleksjoner om hvor viktig det er å støtte opp om regional utvikling. Takk!

Spørsmålet mitt er standardspørsmålet som jeg har stilt de tre forrige partiene: Ved konkurranseutsetting, vil da det kunne gå på bekostning av pensjonsrettigheter, lønn, fagforeningsaktivitet, bemanningsnorm osv.?

Trine Skei Grande (V) [11:33:02]: Hvis man bruker konkurranseutsetting, er det for å få nye måter å løse oppgaver på, ikke for å sette arbeidstakernes rettigheter på anbudet. Det er ikke målsettinga med det. Målsettinga er at vi også i offentlig sektor trenger større grad av innovasjon, nytenking og nye måter å gjøre ting på. Det er ikke alltid den måten vi driver kommunene på, lager de rammene som gjør at vi klarer å skape den nytenkinga. Jeg er villig til å se på om vi kan bruke lovverket for å sikre at det ikke er det som man har anbudene på, når det går på arbeidstakernes rettigheter.

Håkon Haugli (A) [11:33:41]: Representanten Grande snakker om å flytte makt nedover, men sier samtidig at størrelse betyr noe, med henvisning til kommunestruktur. Det er mange her i salen som er enig i at det er behov for større kommuner. Spørsmålet er hvordan vi kan få dette til. Jeg er nysgjerrig på hva representanten Skei Grandes og Venstres oppskrift er. Skal dette skje ved frivillighet, eller skal Stortinget inn og gjøre en vurdering – tvang er ordet som brukes – eller skal Stortinget ta ansvar for kommunestruktur? I så fall – hvordan er det forenlig med å flytte makt nedover?

Trine Skei Grande (V) [11:34:29]: Jeg tror at det går an å inngå en deal med kommunesektoren litt som det ble gjort i Danmark, der man sier at man er villig til å flytte makt på ulike områder nedover, hvis man klarer å lage enheter som er store nok til å ivareta den makten. Det vi så skjedde i Danmark da, var at de fikk en sammenslåing i logiske strukturer, som også ble drevet nedenfra fordi man ønsket å flytte mer makt nedover. Vi har nå mange områder, f.eks. innenfor barnevern og innenfor helse- og omsorgssektoren, som jeg tror hadde hatt veldig godt av å lage bedre tjenester hvis vi hadde fått flytte dem nærmere borgerne. Men da må vi ha store enheter som klarer å ta imot det. Jeg tror at den danske modellen, der man bruker «gulrøtter» for å få til sammenslåing, faktisk er en prosess som hadde vært konstruktiv å ha med i kommunene.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:35:41]: Regjeringa sitt mål er å sikre innbyggjarane tryggleik og fridom. Det er difor me prioriterer kommunane så høgt. Det er kommunane som syter for dei grunnleggjande velferdstenestene til innbyggjarane, som barnehage, skule og omsorgstenester. Det er kommunane og dei som arbeider der, som syter for at kvardagslivet vårt fungerer. Me er opptekne av at folk skal ha gode offentlege tenester uansett kvar dei bur i landet vårt. Difor har me fått til ein realvekst i inntektene på over 20 pst. sidan 2005. I 2013 vil kommunesektoren disponere over 400 mrd. kr.

Me gir kommunane tillit og handlingsrom. Det gir dei beste tenestene til innbyggjarane. Det gir òg best og smartast bruk av pengane. Difor er over 300 mrd. kr av dei totale inntektene frie inntekter. Det betyr at kommunane sjølve avgjer til kva føremål tre fjerdedelar av inntektene skal brukast til. Det er det vi kallar lokalt sjølvstyre.

Inntektsramma for 2013 legg til rette for vekst i kommunale tenester også framover. Eg har djup respekt for at utfordringane varierer mellom kommunane. Nokon har stabil vekst i inntektene og kontroll på økonomien, andre har utfordringar. Eg veit at små kommunar der folketalet vert redusert, har ei særleg utfordring, for når folketalet går ned, vert òg rammeoverføringane mindre. Dette er ei utfordring me må sjå nærare på.

Historia har lært oss at det ikkje er gitt at kommunane har dei musklane som skal til for å gjere jobben. Høgre og Framstegspartiet vil endre skatteutjamninga og gjeninnføre selskapskatten for kommunane. Det vil gi ei dramatisk

omfordeling av inntektene mellom kommunane. Det store fleirtalet av kommunar vil tape på ei slik omlegging – heile 373. Det vil gå ut over tenestetilbodet i desse kommunane. Framstegspartiet vil i tillegg ta bort småkommunetilskotet. Det vil setje 158 mindre kommunar og innbyggjarane deira i ein endå vanskelegare situasjon.

For ei rekkje kommunar i Noreg byr hausten 2013 på noko meir enn eit retningsval. For nokre av dei er det eit skjebneval.

Levande distrikt og aktivitet i heile landet er noko av det som gjer at me er så glad i landet vårt. I motsetnad til mange andre land kan me faktisk velje eit liv i livskraftige, små lokalsamfunn i heile Noreg. Det er mogleg fordi me har ført ein aktiv distriktpolitikk som motverkar den tunge tyngdekrafta i sentraliseringa. Det er mogleg fordi me har valt å investere i framtida i heile landet, ikkje berre i dei mest sentrale strøka. For regjeringa er dette eit verdival. Og det er eit viktig val, for me veit at andre parti ynskjer å gå i ei anna retning.

I Noreg har politikken sikra ein regional balanse som er unik. Me har skapt resultat me kan vere stolte av. Me har folk i arbeid over heile landet. Dei siste åra har me hatt ein vekst i folketalet som har kome både by og land til gode. Det er ikkje tilfeldig at me har det slik, og det er heller ikkje flaks. Balansen mellom regionane er god fordi me driv ein politikk med nettopp det som mål. Noreg går godt nettopp fordi me tek heile landet i bruk.

Denne regjeringa har lagt til rette for auka sysselsetjing og næringsaktivitet i heile landet. Me legg til rette for lokal næringsutvikling gjennom å satse på breiband, bedriftsutvikling og entreprenørskap, gode tenester og lokal samfunnsutvikling. Me har auka verkemiddelbruken både i den smale og den breie distrikts- og regionalpolitikken, og me ser at me får noko igjen for å gjere det.

Me må ha ein koordinert og heilskapleg nasjonal politikk for regional utvikling. Men kommunane og fylka veit sjølve kva som trengst i den einskilde regionen. Difor har fylka stor sjølvråderett over midlar til regional utvikling. Midlane er eit viktig ledd i gjennomføringa av det distriktpolitiske løftet.

Me vedtek ikkje her attraktive lokalsamfunn og næringsetableringar. Me legg til rette for at lokalsamfunna har midlar til å skape aktivitet, og at bedrifter etablerer seg. Ein sterk distrikts- og regionalpolitikk er viktig for alle delar av landet vårt.

Me treng fleire bustader i Noreg. Bustaddebatten har gått høgt den siste tida. Lat meg få minne om at dei som hadde det tøft på bustadmarknaden før, har det endå tøffare no. Det er forskjell på ikkje å klare å skaffe seg ein bustad og ikkje å få ein bustad i nett det området ein ynskjer. Regjeringa legg til rette for høgare bustadbygging og gode bustadsosiale verkemiddel. Dette vil vere sentrale tema i meldinga om bustadpolitikken som me legg fram til våren.

Kommunane må kunne skaffe bustader til vanskelegstilte på bustadmarknaden. Difor styrkjer me løyvingane til utleigebustader og tilskot til etablering. Me legg òg til rette for at fleire eldre kan bu heime i eigen bustad lenger. Det gjer me ved å styrkje løyvinga til tilpassing av bustader for eldre og andre med nedsett funksjonsevne.

Før sommaren la me fram meldinga om bygningspolitikken som med kjem attende til seinare i dag. Me ynskjer betre kvalitet på det me byggjer. Me må bygge for framtida og halde kompetansen oppe – og heve han – i næringa. Samtidig er eg særskilt oppteken av at me får ein enklare og meir effektiv byggjesakprosess. Det arbeidet er me i gang med i samarbeid med næringa.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [11:41:03]: Kommunalministeren viser til at kommunane har fått meir pengar. Det er jo riktig, men kommunane har også fått auka kostnader, auka utgifter og fleire oppgåver.

Samhandlingsreforma er ei av dei oppgåvane og utfordringane som kommunane slit med.

I oktober i år kom det ein FoU-rapport utarbeidd av NORUT på vegner av KS. Han slår fast at kommunane så langt har hatt utgifter som er 2 mrd. kr utover dei kostnadane som kommunane er kompenserte for når det gjeld Samhandlingsreforma.

Eg antar at kommunalministeren er kjend med denne rapporten, som er utarbeidd på venger av KS, og eg ønskjer at kommunalministeren kommenterer den rapporten og seier om ho meiner han er rett eller om han gir eit feil bilete.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:42:03]: Både dei berekningane som vart gjorde i forkant av Samhandlingsreforma, og dei som sjølvstendig vart gjorde løpande, vart gjorde i eit tett samarbeid mellom regjeringa ved Helse- og omsorgsdepartementet, mitt departement og KS. Eg tek for gitt at den rapporten som KS har fått utarbeidd, vil verte teke med i den løpande konsultasjonsordninga som me har. Eg trur det vil verte feil av meg å gå inn i den rapporten og kommentere han her. Eg har ikkje gått nok inn i han til å gjere det, men eg kan love representanten at i det møtet me skal ha med KS, skal både rapporten og situasjonen som me får både positive og meir kritiske meldingar om, opp på bordet og verte handsama. For me har heile tida sagt at me skal følgje nøye med i utviklinga av den retningsreforma me har sett i gang, som heiter Samhandlingsreforma. Og det skal me følgje opp – både frå mi side og frå helse- og omsorgsministeren si side.

Michael Tetzschner (H) [11:43:10]: Senterpartiet er jo en selverklært tilhenger av lokalt selvstyre. Så kommer det meldinger fra mange kommuner om at de har problemer med å rekruttere folk til å stå på kommunevalglistene fordi de ikke oppfatter at det kommunale selvstyret er reelt.

Mitt spørsmål til statsråden, og kanskje også til henne i egenskap av senterpartileder, er om statsråden kommer til å fremme ett eneste konkret initiativ for enten å øke fullmaktene til kommunene eller å skjære vekk et bebyrdende pålegg som i dag begrenser det lokale selvstyret.

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:43:50]: Det er interessant å sitje i salen i dag og høyre på Høgre og Framstegs-

partiet sine hovudinnlegg. Dei to partia høyrast for meg ut til å vere diametralt usamde om eit vesentleg punkt knytt til det kommunale sjølvstyret. Der Høgre vil gi friare tau- mar – iallfall i ordet – vil Framstegspartiet ha meir øy- remerking, meir sentralstyring og meir stykkprisfinansie- ring.

Det viktigaste me har gjort for lokalt sjølvstyre, er å auke dei frie midla, slik at kommunane no sjølv dispon- rer tre firedeler av ramma, og å gi økonomisk handlings- rom slik at ein kan drive reell politikkkutvikling i kommu- nane. Det er kanskje dei to aller viktigste tiltaka.

Og så eg har varsla, som representanten òg veit, at me skal gå igjennom motsegnens ordninga. Det trur eg vert vik- tig på eit viktig område som heiter byggjesakshandsaming og plansida av det. No tillet ikkje tida meir, men eg kunne altså ha ramsa opp fleire gode ting som regjeringa har gjort på dette området.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [11:45:03]: Jeg har registrert at KS var fornøyd med signalene i kommune- proposisjonen, men tok nok et par steg tilbake da reali- tetene kom fram i budsjettet. For nok en gang presiserer både KS og Unio at pengene kun strekker til for å dekke de mest prekære behovene – altså til å holde ting ved like.

Staten pålegger en kommune nye ansvarsområder uten at det nødvendigvis følger med nødvendige midler. Sam- handlingsreformen – en statlig reform – viser seg jo å være en reform som også spiser av kommunekassa.

Det er ikke imponerende at tidenes rikeste regjering, med mer penger enn noensinne, har gitt mer enn tidlige- re. Det er bare helt naturlig. Det som er urovekkende er at regjeringens kommunepolitikk har ført til økt gjeld og et vedvarende og stigende vedlikeholdsetterslep.

Så da er mitt spørsmål til kommunalministeren: Kan hun stå inne for at kommunene under tidenes rikeste regje- ring knapt nok blir holdt i sjakk gjennom en vedvarende svak kommuneøkonomi?

Statsråd Liv Signe Navarsete [11:46:11]: Det er jo flott å vere tidenes rikaste regjering i verdas rikaste land. Det var ein ny vri. Det handlar vel meir om at me er den regjeringa som evnar å prioritere – evnar å prioritere m.a. kommuneøkonomi og ikkje kutte, evnar å prioritere utjam- ning mellom kommunane i staden for å gjere dei rikas- te rikare som me veit at potensielle regjeringspartnarar til Kristeleg Folkeparti vil gjere.

Me har evna å ikkje ha vekst i skatteletten, men vekst i kommunebudsjetta. Eg er veldig stolt over det regjerin- ga har gjort på dette området, men me ser, som eg sa i innlegget mitt, at særleg dei kommunane som har stagna- sjon eller negativ folketalsutvikling, har ei utfordring. Det er me nøydde til å gå inn i og sjå nærare på. Men tota- len – i makro – så er kommuneøkonomien god. Det viste seg òg da me hadde kommunekonferansen no i haust. Det var knapt eit einaste spørsmål frå ordførarar knytt til kommuneøkonomien, og det seier jo sitt.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Eirik Sivertsen (A) [11:47:33]: Vi vil at alle skal ha en reell frihet til å bosette seg der de vil. For å få til det er det helt maktpåliggende å sikre likeverdige levekår og ta ressursene i hele landet i bruk.

Folk bosetter seg i hovedsak der man får jobb. Arbei- derpartiet har som intensjon å videreføre sitt distriktspoli- tiske løft. Vi vil styrke den lokale og regionale vekstkraf- ten i områder med lav økonomisk vekst, i områder med lang avstand til større markeder og i områder med ensidig næringsstruktur. For oss er det viktig å sikre at kompetan- searbeidsplasser spres utover landet.

Samtidig vil vi legge til rette for å utnytte verdiskapings- potensialene og møte levekårsutfordringene i alle deler av landet – også i områder med vekst i økonomien og folke- tallet. Godt fungerende tettsteder og byer er en forutsetning for livskraftige regioner, tilflytting og verdiskaping.

Vi vil ha en åpen økonomi med samfunnsbevisste aktø- rer og et aktivt offentlig engasjement. Vi vil legge til rette for private næringsaktører med gode rammebetingelser og forutsigbarhet. Men de samfunnsmessige målene er over- ordnet de bedriftsøkonomiske. For å nå politiske mål vil vi derfor bruke offentlige styringsredskaper. Dersom det er nødvendig, vil vi bruke internasjonale avtaleverk, lover og forskrifter, støtteordninger, konsesjoner, reguleringer og offentlig kjøp, drift og eierskap. Vi ønsker et samspill mel- lom næringslivet, partene i arbeidslivet, forskere og det of- fentlige for å utvikle en aktiv norsk næringspolitikk. I dette bildet spiller fylkeskommunen en viktig rolle som regional utviklingsaktør.

Derfor bevilger vi hvert år betydelige midler til regio- nal utvikling og nyskaping – til neste år over 1,5 mrd. kr. Pengene går til bredbånd, vannverk, kommunale nærings- arealer og havner – viktig infrastruktur. Og gjennom sin in- dustrisatsing har f.eks. Sogn og Fjordane fylkeskommune bevilget midler til et nytt kaianlegg i Florø.

Gründere får støtte til kompetanse, etablering av rela- sjoner, organisering eller produktutvikling. Dette er pro- sjekter som bidrar til innovasjon, entreprenørskap og om- stilling og som ikke ville blitt realisert uten offentlig støtte. Det er prosjekter som er viktige for konkurranseevnen over hele landet. Utviklingsinkubatoren ved Høgskolen i Ber- gen, industriinkubatoren i Sunnhordland og den nye in- dustriinkubatoren i Nordhordland har alle mottatt støtte. Pengene går til forskning og bransjerettede programmer. I Buskerud har man bl.a. satset på NCE Systems Enginee- ring på Kongsberg, en kunnskapsklynge av høyteknologis- ke bedrifter.

Representanten Bent Høie hadde derfor helt rett da han uttalte til Stavanger Aftenblad 7.februar i år:

«Ap og Høyre har helt ulike syn på samfunnet som aldri vil la seg forene.»

Han sier også:

«Vi representerer to ulike samfunnssyn.»

Høyres svar er annerledes. Høyre har ingen tro på fyl- keskommunens rolle som regional utviklingsaktør. Der- for kutter Høyre i støtten til slike tiltak med 1,5 mrd. kr. Der vi i Arbeiderpartiet er framoverlent, aktiv og offensiv, vil Høyre være tilbaketrent, passiv og defensiv. Der hvor vi mener fellesskapet skal ta grep, overlater Høyre dette

helt og holdent til markedskreftene. Riktignok tilbakeføres 150 mill. kr til lokal næringsutvikling i en ny post i budsjettet. Ifølge merknaden til posten i fjor skal pengene administreres av samarbeidende kommuner, regionråd etc. i spesielt næringssvake kommuner.

Jeg har to bemerkninger til det. Det ene er at Høyre i 2013 foreslår 50 mill. kr mindre til dette enn i 2012. Det kan ikke bety noe annet enn at de mener at behovet har blitt mindre. Kanskje Høyre har tatt inn over seg at Verdensbanken rangerer Norge som et av de beste landene å drive butikk og bedrifter i? Det andre er at av de 1,5 mrd. kr Høyre kutter, går over 200 mill. kr allerede til regionråd og kommuner. De 150 mill. kr Høyre presenterer som en satsing på lokal næringsutvikling, er i realiteten et kutt.

Så hører vi at både Høyre og Fremskrittspartiet argumenterer med at disse pengene går til det som næringslivet etterspør: satsing på infrastruktur og veier. Samtidig har jeg hørt Høyre ved gjentatte anledninger i denne sal i dag snakke om betydningen av lokal selvråderett og tiltroen til lokaldemokratiet. Fylkeskommunene har fått et betydelig ansvar for samferdselssatsing og satsing på infrastruktur. Er det sånn at Høyre bare har tro på kommunal selvråderett og ikke noen tro på det regionale demokratiet?

Det er tydelig at representanten Erna Solberg mener alvor – Norge skal tas i en helt annen retning, en retning hvor markedskreftene skal bestemme og fellesskapet skal være prisgitt økonomiske konjunkturer. Det er en annen retning enn det vi ønsker. Vi tror at fellesskapet spiller en viktig rolle, og vil hegne om den norske modellen. Så får velgerne bestemme til neste år.

Åge Starheim (FrP) [11:53:03]: Eg registrerer at kommunalministeren og resten av regjeringa har oppnådd å få by og land til å gå hand i hand for å kutte i offentlege stillingar. Eg har god oversikt over dei kutta som kommunane i mitt eige fylke, Sogn og Fjordane, må ta. Eg har i tidlegare debattar nemnt Gloppen kommune, som er utstillingsvindaug til Senterpartiet i Sogn og Fjordane. Der må dei kutte 18 mill. kr i 2013 – 18 mill. kr! Også vinnarane i Sogn og Fjordane må kutte – til dels store kutt må desse gjere.

Når ein ser gjennom landets lokalaviser og les om dei utfordringane Kommune-Noreg har for å få sine budsjett i balanse, står det i sterk kontrast til skrytet eg høyrer frå både kommunalministeren og representantane frå den raud-grøne regjeringa. Min påstand er at eg både no som stortingsrepresentant og som tidlegare kommunalpolitikar aldri har opplevd at dei kommunale inntektene har stått i forhold til dei utgiftene og oppgåvene som våre lokalpolitikarar er pålagde å levere til sine innbyggjarar.

Samhandlingsreforma fryktar eg vert ei svært kostbar reform for kommunane. I mars 2013 får kommunane sluttrekninga for 2012. Dette vil vere ei rekning for dei pasientgruppene som har vore innlagde på sjukehus, og som kommunane må betale 20 pst. av. Eg registrerer at dette vert langt dyrare enn det kommunane har fått overført frå helseføretaka til å dekkje denne medfinansieringa. Dette må kommunane dekkje inn på sitt ordinære budsjett. Eg vil då spørje kommunalministeren: Vil dei ekstrakostnadene kommunane får, verte oppjusterte frå regjeringa i revidert

nasjonalbudsjett? Dersom ikkje, vil dette gå sterkt ut over kommunane sine andre viktige oppgåver, som t.d. skule, helse og omsorg, og ikkje minst dei helsefremjande tiltaka som var hovudintensjonen med Samhandlingsreforma. Mesteparten av dei kutta som eg registrerer lokalpolitikarane no arbeider med for å få sine budsjett i balanse, vil gå ut over dei svakaste gruppene, som eldre, psykiatriske pasientar og pleietrengande.

Eg har saman med komiteen reist mykje rundt om i kommunane. Eg høyrer kva våre lokalpolitikarar seier om kommuneøkonomien. Eg høyrer kva KS seier om det same. Når så kommunalministeren seier at ho høyrer berre lovord om kommuneøkonomien, trekkjer eg den konklusjonen at kommunalministeren er ute etter å pynte på den verkelegheita som er ute i kommunane.

Når eg snakkar med kommunepolitikarar, har eg den oppfatninga at dei føler det slik at staten gjev med den eine handa og tek med den andre. Eit godt eksempel på det er den saka vi i Framstegspartiet har teke opp, med god støtte frå KS, om at regjeringa har teke eit EU-direktiv til sitt bryst, nemleg det som går på risikovurdering av kommunane. Her trekkjer regjeringa, etter KS sine anslag, inn 1 mrd. kr av det som skulle vere frie midlar til kommunane. Eg kan ikkje fatte at det skulle vere større risiko å låne ut pengar til kommunane enn til staten, då Fylkesmannen kan hindre uforsvarlege låneopptak. Når ikkje Terra-kommunane vart slått konkurs, er det min påstand at då vert heller ingen andre kommunar slått konkurs.

Då dei raud-grøne overtok i 2005, kom det eit økonomisk løft til kommunane første året. Dette skapte stor optimisme blant kommunepolitikarane, og det var ikkje måte på lovnader frå ministeren om korleis dette skulle verte følgt opp i åra framover. Så har vi i dei seinare åra sett at det er Arbeidarpartiet sin sparekniv som no styrer kommuneøkonomien, og vi har sett at mange andre saker der kommunalministeren, partileiaren i Senterpartiet, lovar utover det ganske land, har fått ein brå stopp frå Statsministerens kontor. Dette beviser med all tydelegheit at partileiaren i Senterpartiet, som også er kommunalminister, ikkje har påverknadskraft i det heile i den raud-grøne regjeringa.

Trond Helleland (H) [11:57:57]: Høyre ønsker en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet for kommunesektoren. Vi ønsker endringer som stimulerer og sikrer en positiv utvikling i kommunenes inntekter. Målet er å bygge opp under det lokale selvstyret ved at kommunene får beholde en andel av selskapsskatten og en større andel av egne skatteinntekter.

Samtidig ønsker vi, for at det ikke skal bli brå endringer, å beholde inntektsgarantien for kommunene, som gjør at endringene ikke blir store fra år til år. Poenget med dette er å stimulere kommunene til å legge til rette for arbeidsplasser og legge til rette for at skattegrunnlaget blir bedre i den enkelte kommune.

Norge står foran en veldig spennende utvikling. Det er spådd at vi i løpet av 17 år vil få en million nye innbyggere – tallet vil øke fra fem til seks millioner. Det er også spådd at 900 000 av denne millionen nye innbyggere vil bosette seg i og rundt de større byene. Da blir spørsmålet

til regjeringspartiene, som legger så stor vekt på, og som gjennom statsråden nå uttrykker stor bekymring for, at de minste kommunene som mister innbyggere, kan risikere å få problemer fordi rammetilskuddet går ned: Når skal regjeringen begynne å se på de utfordringene de store byene har? Når skal regjeringen begynne å se på de utfordringene en har i pressområder, der en må legge til rette for infrastruktur og boligbygging osv.? Hvis svaret fra statsråden, som Høyre ønsker, er en kommunereform der en ser på kommunenes arbeidsoppgaver og innretter kommune-kartet etter det, der en sørger for at kommunene er bærekraftige og har kompetanse på alle viktige områder som kan gi innbyggerne et godt, fullverdig tilbud som er tilnærmet likt over hele landet, er jeg naturligvis med på en sånn diskusjon. Men hvis en nedgang i inntektene i kommunene på grunn av nedgang i folketallet skal kompenseres med økte inntekter, blir det feil. Jeg ser fram til den gjennomgangen som statsråden har varslet. Jeg regner med at den kanskje vil komme i forbindelse med den distriktpolitiske meldingen, som statsråden har varslet, og som vi har hørt om i flere år. Den kommer vel rett før Stortinget går fra hverandre og et nytt valg skal avholdes.

Vi har også hørt veldig mye om boligutfordringene, og vi venter fortsatt i spenning på boligmeldingen. Det er noe med at når man har sittet i regjering i 7 ½ år, skal de store politikkområdene løftes opp, og politikken skal endres eller avgjøres i riktig retning rett før et stortingsvalg. Det er greit. Det betyr at opposisjonen, som kanskje kan bli posisjon neste år, også har mulighet til å gjøre endringer til beste for innbyggerne i dette landet. For det er jo innbyggerne vi snakker om. Innbyggerne er vel likeverdige om de bor i Oslo eller om de bor i Nord-Norge. Det er en utfordring som jeg synes denne regjeringen har tatt lite fatt i. Det er stadig en hakking på at det vil bli skjevheter i systemet dersom vi skulle legge om i den retningen Høyre ønsker. Realiteten er at det er mange av de store kommunene som virkelig sliter med å få tilrettelagt gode nok tilbud. Derfor ønsker vi en gjennomgang av inntektssystemet, der vi får et utgangspunkt som legger vekt på at verdiskaping, det å legge til rette for arbeidsplasser, blir satt mer pris på.

Årets budsjettdebatter rundt om i kommunene er nå i gang. Det blir ofte fra rød-grønn side forsøkt å så tvil om det i Høyre-styrte kommuner blir lagt vekt på å gi innbyggerne et godt tilbud. Så ser vi at mange av de kommunene som er rød-grønne fyrårn, kutter minst like mye. Vi har nettopp fått tall fra Vinje kommune, som er en SV-styrt kommune, der det kuttes kraftig i barnehagetilbudet. Vi har fått beskjed fra Trondheim kommune om at det kuttes i barnevern og det kuttes på etter- og videreutdanning for lærere – saker som er viktige for at vi skal få et bedre samfunn.

Jeg synes regjeringen nå bør ta ansvar for egen politikk. Vi har hørt mange innlegg fra de rød-grønne i denne debatten i dag, der de kun konsentrerer seg om opposisjonens politikk og spesielt Høyres politikk. Det er hyggelig å bli omtalt, men det kunne være greit at en regjering, som har sittet i 7 ½ år, tar ansvar for egen politikk. Egentlig er det ganske betegnende at de ikke gjør det. De har mer enn nok

med å snakke om opposisjonen fordi de har så få nye ideer selv.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:03:22]: Da jeg var i tilsvarende debatt for ett år siden, innledet jeg med å si at regjeringen arbeider systematisk og effektivt for å fornye offentlig sektor.

Regjeringen har siden i fjor presentert et digitaliseringsprogram som er det mest ambisiøse noensinne. Det viser veien videre. Vi har fulgt opp med konkrete tiltak. I forslaget til statsbudsjett har vi foreslått om lag 1,4 mrd. kr til IKT til viktige områder som Nav, helse og politiet. Vi har allerede nå sørget for at alle kan bruke BankID til innlogging for alle offentlige digitale tjenester. Vi har startet arbeidet med å endre regelverket, slik at digitale løsninger blir den normale måten forvaltningen forholder seg til innbyggerne på. Helseministeren har lagt fram en egen melding om IKT i helsesektoren. Vi legger snart fram en melding til Stortinget om personvern.

Regjeringens digitaliseringsprogram er vårt viktigste redskap for å fornye offentlig sektor. Gjennom å innføre flere digitale løsninger for innbyggere og næringsliv og samtidig endre måten forvaltningen jobber på, frigjøres arbeidskraft til de oppgavene som er avhengig av at mennesker utfører dem. Samtidig blir tjenestene tilgjengelige for folk uavhengig av åpningstider og fysisk frammøte. Digitaliseringen bidrar også til at innbyggere får mer innsyn i hvordan forvaltningen jobber.

Forvaltningspolitikk har vært i fokus etter 22. juli-rapporten ble lagt fram. Når vi diskuterer norsk forvaltning, er det viktig å huske på utgangspunktet. Tall fra Verdensbanken viser at norsk forvaltning er i verdensklasse. Men 22. juli-rapporten viste at det også er store utfordringer i vår forvaltning. Både media og ansatte i ulike departementer har hatt synspunkter på hvordan offentlige virksomheter arbeider, og i forrige uke debatterte vi forvaltningspolitikk her i denne salen. Et fellestrekk i debatten er spørsmålet om de etablerte styringssystemene genererer for mye rapportering og kontroll. Det er en viktig debatt. Vi må også vurdere om 22. juli-kommisjonens påpekinger om gjennomføringsevne og resultatorientering er gyldig på flere områder enn beredskapsområdet. Vi må se på om vi har en forvaltning der de ansatte er for redde for å gjøre feil. Ikke minst vil vi jobbe med å legge forholdene til rette for godt lederskap i staten. Vi skal samarbeide med de ansatte, og vi bruker sosiale medier for å se hvor skoen trykker.

Regjeringen har prioritert offentlige tjenester over mange år. Det har blitt flere ansatte i offentlig sektor under vår regjering. Men det er ikke sånn som Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti sier i sine merknader, at det har vært en sterk vekst i byråkratiet. Andelen offentlig ansatte har økt med 12 pst. – akkurat som i det private næringsliv. Og antallet offentlige ansatte i forhold til sysselsatte totalt er på 30 pst. – akkurat som andelen var i 2005, ja akkurat som den var i 1992 også.

Vi skal fortsette å vise vilje og evne til å utvikle offentlig sektor. De ansatte er de som vet hvor skoen trykker, og skal bidra til denne utviklingen. Fremskrittspartiets hilsen til de ansatte i statlig sektor er å kutte nesten 80 mill. kr

i ordninger til kompetanseutvikling og til opplæring av tillitsvalgte. Det bør de ansatte merke seg.

Regjeringen foreslår som en del av Kulturløftet en økning til samiske kultur- og språktiltak med 10 mill. kr årlig. Totalt 50 mill. kr vil gå til nye kultur- og språktiltak i perioden 2013–2017. Fra 2013 vil forvaltningsområdet for samiske språk bli utvidet til å omfatte Røyrvik kommune. Det medfører en økt bevilgning på 4,1 mill. kr.

Det er over Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets budsjett for 2013 satt av om lag 700 mill. kr som følge av angrepet mot regjeringskvartalet 22. juli 2011. Midlene skal bl.a. brukes til å sikre og utbedre regjeringskvartalet, sikring av erstatningslokaler, husleie for erstatningslokaler og økt bemanning til vakthold.

Jeg mener det framlagte budsjettet vil forsterke, forbedre og fornye offentlig sektor.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Åge Starheim (FrP) [12:08:24]: For kort tid sidan var statsråden i Stortinget og svarte meg på eit spørsmål om dei har vore i Danmark og sett på dei omstillingane som ein har gjort på IKT-området, der ein har spart fleire titalls milliardar kroner. Til det svarte statsråden at det hadde dei. Eg oppfatta det slik at dei meinte at ein heil del av det som Danmark har gjort, er gjennomførleg også her i landet.

Mitt spørsmål til statsråden er: Kva er det ein har gjennomført av endra arbeidsoppgåver og rasjonalisering innafor det offentlege som har gjort at det offentlege sparar pengar? Og kor mykje pengar har ein no greidd å spare det offentlege for med dei omstillingane ein har gjort?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:09:20]: Det er helt riktig at vi har vært i Danmark og latt oss inspirere. Danmark målte på en del internasjonale rangeringer bedre resultater enn det vi hadde i Norge innenfor digitalisering. Vi har lært mye av Danmark. Vi har bl.a. lært at vi må ha en elektronisk innloggingstjeneste, som gjør at vi kan bruke offentlige tjenester mer omfattende enn det vi har gjort hittil. Vi lærte at vi trenger en elektronisk postkasse, og vi lærte at vi trenger å endre lovverket, slik at digitale løsninger går foran. Det har vi startet arbeidet med. Vi har bl.a. inngått en avtale med BankID om å få på plass de elektroniske løsningene som BankID gir oss mulighet for, og vi er i ferd med å få på plass en elektronisk postkasse. Innsparingspotensialet er stort, det sendes bl.a. ut 24 millioner enkeltinnbetalinger og 12 millioner brev fra Nav. Bare å redusere portoen vil være en betydelig innsparing, og derfor satser vi også på å bygge ut nye IKT-systemer i Nav som gjør det mulig.

Michael Tetzschner (H) [12:10:29]: Jeg merket meg at statsråden igjen legger vekt på alt det som skal komme, de programmene som lanseres, og at man er villig til å investere milliardbeløp for at det en gang i fremtiden skal bli enklere å administrere Norge. Nå er det vel ikke så overraskende at man etter hvert tar i bruk tekniske hjelpemidler og IKT, slik departementene i sin tid tok i bruk telefonen, ganske enkelt. Men spørsmålet er om man har en idé

om at det rett og slett er funksjoner som er unødvendige, om det er skjemaer som ikke behøver innsendes i det hele tatt. Det er jo ikke stor hjelp for næringslivet hvis man skal bruke de samme antall timer over skjemaet, selv om man lettere får sendt det inn til Altinn etterpå. Det er et spørsmål om man har konseptuelle endringer på plakaten, som virkelig strømlinjeformer og slanker offentlig forvaltning, slik at man kan frigjøre arbeidskraft til tjenesteyting.

Statsråd Rigmor Aasrud [12:11:31]: Næringsministeren har et omfattende forenklingsprogram som gjelder næringslivet. Og for vårt vedkommende har vi startet jobben med å gå igjennom de skjemaer og de kontrolloppgaver som er der, som vi muligens ikke trenger. Det tror jeg vil utfordre oss alle sammen, for det er ikke så sjelden denne sal eller pressen etterspør opplysninger som vi kanskje ikke har. Mitt mantra er at vi må si nei til en del spørsmål vi får om å lage nye rapporter og nye skjemaer, og bruke de mulighetene som bl.a. StatRes har – StatRes er det systemet som skal bidra til at vi får den nødvendige informasjonen fra statlige underliggende virksomheter for å slippe å ha særskilt rapportering.

Så tror jeg det er viktig at vi hører med brukerne og bruker brukerne som er der ute, i brukerpener. Vi kommer til å jobbe mer med å få brukernes syn på dette.

Så har vi startet et arbeid med en gjennomgang av direktoratenes styring av kommunesektoren. Det vil også bidra til å redusere rapporteringen.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [12:12:46]: Jeg registrerte at statsråden brukte i hvert fall det siste minuttet av sitt innlegg til å snakke om et viktig politisk område, nemlig hvordan vi forholder oss til vår urbefolkning. Vi har gjentatte ganger de siste årene sett eksempler på at samer har blitt trakassert og hetset for sitt kulturelle opphav. Det er hjerteskjærende historier om personer som har blitt mobbet, utskjelt og til og med påtatt på grunn av at de er samer. Mens 3,5 pst. av den norske majoritetsbefolkningen føler seg utsatt for diskriminering, viser forskning at tallene for samisktalende samer er på hele 35 pst. Samer opplever altså ti ganger mer diskriminering enn etniske nordmenn.

Mitt spørsmål til statsråden er: Mener statsråden at regjeringen har gjort nok og gjør nok for å motvirke diskriminering av samer, når vi leser de urovekkende tallene og ser så alvorlige tilfeller av hets og hatefulle handlinger som vi har sett?

Statsråd Rigmor Aasrud [12:13:50]: Jeg er enig med representanten Bekkevold i at det er urovekkende tall som framkommer i de undersøkelsene som er gjennomført. Det er grunn til å ta sterk avstand fra den hetsen som enkeltpersoner har opplevd. Jeg er helt overbevist om at vi har en jobb å gjøre sammen: å stå opp og være tydelige på at det ikke er akseptabelt det som skjer i en del samiske miljøer.

Så må vi i enda større grad bruke de institusjonene som er etablert, til å formidle kunnskap om samiske forhold, formidle kunnskap om det som er det rettslige grunnlaget for vår samepolitikk og hvilke ordninger som er. Vi

har etablert Gáldu, som er et informasjonssenter om samiske forhold. Jeg har akkurat gjennomført en evaluering av det, og ser fram til å kunne diskutere videre hvordan vi kan bruke det organet for å spre mer kunnskap om samiske forhold i de samiske områdene og i det norske miljøet.

Presidenten: Replikskiftet er omme.

Lise Christoffersen (A) [12:15:10]: Når vi ser de ulike partienes merknader til kommunebudsjettet, er det som å se inn i to forskjellige verdener. Høyre og Fremskrittspartiet snakker om et stadig voksende byråkrati under den rød-grønne regjeringen, om statsbyråkrater som gang på gang overprøver kommunenes vedtak, og at en stor offentlig sektor er et hinder, der bare de mest ressurssterke finner fram. Mot dette står de rød-grønne verdiene: en sterk offentlig sektor som en forutsetning for rettferdig fordeling, og en rettferdig fordeling av velferd – et velferdssamfunn som av andre gang på gang kåres til verdens beste samfunn å leve i. Når historiens dom skal felles over Stoltenberg II, kommer denne perioden til å framstå som den perioden da kommunene fikk et økonomisk løft og en handlefrihet uten sidestykke. 70 nye årsverk i pleie og omsorg hver uke siden 2005 er ikke byråkrati.

Jeg håper for alles del at denne perioden vil vare riktig lenge, for Erna Solberg har jo sagt at Høyres mål er et helt annerledes samfunn. Jeg er ikke så helt sikker på om det er det folk virkelig vil ha, jeg tror kanskje heller folk faktisk vil ha det som Kristelig Folkeparti har foreslått, nemlig en styrket ordning med brukerstyrt personlig assistent. Men jeg tror nok at representanten Bekkevold tok litt lite i, jeg tror 150 mill. kr rekker veldig kort hvis en skal rettighetsfeste denne ordningen. Dette tror jeg nok det må jobbes grundigere med.

Da vi debatterte stortingsmeldingen om forholdet mellom stat og kommune, hadde vi en ganske heftig debatt om kommunene som såkalte tomme skall. Nå ser jeg til min tilfredshet at det kun er Høyre som står igjen med den merkningen – Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti har hoppet av. Det er bra, for det er en form for stakkarsliggjøring av kommunene og kommunepolitikere som ingen av dem fortjener. Det er nok å vise til KS' budskap i budsjett høringen i høst. KS la fram foil på foil som dokumenterte kommuner som evner å ta utfordringer, som takler Samhandlingsreformen, som bygger barnehager og omsorgsplasser i takt med både statens og innbyggernes forventninger.

Barnevernet har vært et smertens barn. Gjennom målrettet statlig satsing er situasjonen i ferd med å snu. Vi har vært mest bekymret for de små kommunene, men nå sier KS at det kanskje er de små kommunene som klarer den utfordringen best.

Kommunenes rolle som velferdsprodusent er udiskutabel. Det er bare Fremskrittspartiet som ønsker statliggjøring av eldreomsorg, sosialhjelp mv. Men når Høyres Michael Tetzschner viser til at Høyre legger de samme økonomiske rammene til grunn for kommunesektoren som regjeringen, er vel Høyre en liten blindpassasjer på akkurat den ferden. For hvis Erna Solberg hadde fått lov til å

fortsette Høyres sulteføring av kommunene, og Høyre og Fremskrittspartiet sammen hadde fått fritt spillerom til å kutte i velferden og gi pengene i form av skattelette til dem som egentlig har råd til kjøpe tjenestene sine selv, ville det ikke vært noen 60–70-talls milliarder å dele ut til Kommune-Norge.

Men kommunene har også flere oppgaver enn å produsere tjenester. Jeg synes Fremskrittspartiets og Høyres merknader og innlegg undervurderer kommunenes rolle som samfunnsbygger og samfunnsutvikler. Vi har diskutert dette før, om igjen og om igjen, i forbindelse med budsjetter og meldinger og i forbindelse med diverse representantforslag fra opposisjonen. Penger er viktig, men pengebruk uten mål og mening fører få steder hen. Vi vedtok derfor en ny plan- og bygningslov i forrige periode for å styrke planlegging og samordning av ressurser på tvers av nivåer, sektorer og offentlig og privat sektor. Men loven i seg selv er heller ikke nok, den må også brukes. Det handler selvfølgelig om arealplanlegging. Arealbruk er ikke et mål i seg selv, men et verktøy for å realisere de målene for utviklingen av et lokalsamfunn som ligger i samfunnsdelen av kommuneplanen.

Når Høyre i sine merknader skriver at det kommunale selvstyret i Norge står rettslig svakt, og i praksis uthules stadig mer gjennom statlig styring og kontroll, er det et sidespor. Dette handler om politikk, ikke om jus. Handlingsrommet er der, det gjelder å gripe det. Men det er klart, når KS hevder at innsigelsesinstituttet misbrukes, må vi ta tak i det – men det har altså miljøvernministeren allerede gjort. Det er viktig at statlige etater handler på vegne av og med bakgrunn i politiske prioriteringer som er gjort av storting og regjering. Får vi til det, vil framoverlente kommuner være med og legge premisser for egen utvikling, og den tilliten og troen på det lokale selvstyret har de rød-grønne. Det er derfor vi overfører mye penger, og det er derfor vi overfører makt.

Arne Sortevik (FrP) [12:20:37]: Også i årets debatt om kommende budsjett for kommunesektoren vil jeg sette fokus på fylkesveiene. Det er grunn til bekymring. Fylkeskommunene har et omfattende veinett – sekundærveinettet i Norge er på hele 44 000 km, med 550 tunneler, over 10 000 bruer og 230 ferjekaier. Bare på bru, kai og tunnel er vedlikeholdsetterslepet mellom 15 og 25 mrd. kr.

Av de 44 000 km er 17 000 km nye fylkesveier. Det er dårlig vedlikeholdte riksveier som gjennom regjeringens forvaltningsreform ble 17 000 km dårlig vedlikeholdte fylkesveier fra 1. januar 2010. Til sammenligning: Riksveinettet er nå på vel 10 000 km.

Fylkeskommunene ber om hjelp. De klarer ikke å dekke opp vedlikeholdsetterslepet alene. De ber om mer hjelp enn det regjeringen så langt har vært villig til å gi.

I svar datert 3. desember i år på spørsmål 324, 2012–2013, til samferdselsministeren om kartlegging av vedlikeholdsetterslepet også på fylkesveinettet, sier statsråden:

«For å få en samlet oversikt over kostnaden for å fjerne forfallet på hele fylkesveinettet har Vegdirekto-

ratet etter ønske fra fylkeskommunene gitt regionvegkontorene i Statens vegvesen i oppdrag å gjennomføre en kartlegging av øvrige vegobjekter (vegoverbygging, drenering og vegutstyr) på fylkesvegnettet. Retningslinjene som er gitt for oppdraget, er identiske med de som ble gitt for de samme vegobjekter på riksveger. Dette innebærer at vedlikeholdsetterslepet på riksveger og fylkesveger blir kartlagt på samme grunnlag og med samme metodikk. Kartleggingen på fylkesvegnettet forventes å være ferdig tidlig i 2013.»

Det er bra at hele vedlikeholdsetterslepet på fylkesvegnettet nå blir kartlagt, men det er kritikkverdig at det ikke er gjort som en del av forberedelsene til arbeidet med ny NTP. Statsråden sier også.

«Hvis fylkeskommunene ønsker det, kan det være mulig å legge fram slike data for Stortinget, eksempelvis i kommuneproposisjonen.»

Fremskrittspartiet ønsker det – vi ønsker en årlig kartlegging og rapportering til Stortinget om tilstanden både på riksveinettet og på fylkesveinettet.

Når statsråden også svarer følgende, blir Fremskrittspartiet urolig:

«Statens vegvesen mener at vedlikeholdsetterslepet målt i kroner er lite egnet som overordnet indikator for standarden på vegnettet. Den fysiske standarden i seg selv vil være en bedre indikator.»

Da blir Fremskrittspartiet urolig for at dette kan ende med en tildekking av vedlikeholdsetterslepet, rett og slett fordi det målt i kroner blir for omfattende til at Vegdirektoratet mener at regjeringen – direkte og indirekte, med de rammer som så langt har vært stilt til disposisjon – kan dekke inn dette i overskuelig fremtid.

Det vil være beklagelig om vedlikeholdstilstanden tildekkes, slik det kan se ut som om Vegdirektoratet tar til orde for.

Fylkeskommunene ber om hjelp til å ruste opp dårlige veier. Fremskrittspartiet foreslår med støtte fra Høyre å omgjøre forvaltningsreformen innenfor samferdselsområdet. Mens vi venter på ny regjering, foreslår Fremskrittspartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2013 å øke lånerammen til fylkeskommunene for å ruste opp fylkesveinettet med 2 mrd. kr. Fremskrittspartiet foreslår også 150 mill. kr mer til rassikring av fylkesveinettet og 50 mill. kr mer til kjøp av fylkesveiferjetjenester. En felles pott på 900 mill. kr til trafiksikkerhetstiltak vil også komme fylkesveinettet til gode.

Fylkeskommunene ber om hjelp. De klarer ikke å dekke opp vedlikeholdsetterslepet alene. De ber om mer hjelp enn det regjeringen så langt har vært villig til å gi. Fremskrittspartiet mener det må komme på plass en finansieringsløsning også for vedlikeholdsetterslepet på fylkesveinettet som sikrer at disse veiene kan få en nødvendig opprustning innen akseptabel tid. Det må være en løsning med statlig finansiering.

Inntil den løsningen kommer, er Fremskrittspartiets budsjettforslag for 2013 god hjelp og godt nytt for fylkeskommunene og for alle brukerne av fylkesveinettet, veinettet som skal sørge for at hverdagslivet fungerer i distriktene.

Håkon Haugli (A) [12:25:44]: Alle land har regjering, men bare demokratier har opposisjon. Vi er glad for at Norge har begge deler, og vi tar opposisjonen på alvor. Det virker det ikke som om representanten Helleland liker særlig godt – han har i begge sine innlegg beklaget seg over at andre snakker om Høyres politikk. Det kan jeg egentlig godt forstå, men det må partiet faktisk finne seg i. Det er ikke noe kritikkverdig ved at vi diskuterer alternativet i norsk politikk. Tvert imot, det er en viktig del av demokratiet at opposisjonen kritiserer regjeringen og omvendt.

Mitt tema er boligpolitikk. Senere i dag skal vi diskutere stortingsmeldingen om bygningspolitikk, Gode bygg for eit betre samfunn. Bygningspolitikken og boligpolitikken hører sammen.

Når vi nå behandler statsbudsjettet, vil jeg benytte anledningen til å si noe om boligpolitikk. I komiteens innstilling under punkt 4.2.2 kan vi lese følgende merknad fra Fremskrittspartiet:

«Disse medlemmer mener (...) sosialistiske løsninger på boligutfordringer, for eksempel sosial boligbygging, fordyrende bygningsstandarder og markedsrestriksjoner, forhindrer markedsmekanismen i boligmarkedet fra å fungere optimalt. Slike løsninger er dyre, ressurskrevende, byråkratiske og skaper grobunn for korrupsjon.»

Er det riktig forstått at Stortingets største opposisjonsparti mener sosial boligbygging gir korrupsjon? Hvilke eksempler har partiet på dette? Og mens Fremskrittspartiet peker på sosial boligbygging som en del av årsaken til høyere boligpriser, og i tillegg mener det gir korrupsjon, fremmer Kristelig Folkeparti forslag om å styrke det boligsosiale arbeidet utover det regjeringen har foreslått. Det er altså ikke bare de konkrete løsningene som spriker voldsomt, men virkelighetsforståelsen er også helt ulik hos partiene som har varslet at de ønsker å samarbeide om å danne regjering etter neste valg.

For Arbeiderpartiet er det ingen konflikt mellom å legge til rette for høy stabil boligbygging og boligsosial innsats for vanskeligstilte. Bostøtten er den største og viktigste boligsosiale ordningen. Det har vært bred enighet om at bostøtten er et godt virkemiddel i kampen mot fattigdom. Ny lov om bostøtte trer i kraft 1. januar, og regjeringen foreslår 2,97 mrd. kr til bostøtte i 2013. Det legger grunnlaget for at 120 000 husstander hver mottar 25 000 kr i bostøtte.

At kommunene bygger boliger for vanskeligstilte, er også viktig. Nylig passerte vi 100 000 kommunale boliger på landsbasis. Det er historisk høyt.

Det aller viktigste også i den sosiale boligbyggingen er imidlertid å bidra til økt tilbud av boliger for alle. Vi er inne i en periode med historisk høy befolkningsvekst, og det merkes særlig i og rundt de store byene. Det er grunnleggende positivt at folk får barn, og at norsk økonomi går så godt at husstandsinntektene øker og vi tiltrekker oss arbeidskraft fra utlandet. Men det fører også til behov for nye boliger. Byggeaktiviteten er på vei oppover. Regjeringen regner i år med at det ferdigstilles i overkant av 30 000 nye boliger. Siden midten av 1980-tallet har vi kun i to enkeltår fått like mange nye boliger, i 1988 og 2007, og like-

vel matcher ikke tilbudet etterspørselen. Utviklingen går i riktig retning, men det må fortsatt bygges mer. Manglende politisk vilje i enkelte kommuner, produktivitets- og kapasitetsutfordringer i byggenæringen, for få ferdigregulerte tomter til boligformål og for lite helhetlig areal- og transportplanlegging er blant årsakene.

Vi kommer tilbake til dette temaet når vi senere i dag skal behandle bygningsmeldingen. I denne omgang håper jeg representantene fra Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti, og gjerne også Høyre, som vil samarbeide med begge, vil bidra til å klargjøre sitt syn på boligsosialt arbeid. Er det et område en eventuell ny regjering vil prioritere, slik Kristelig Folkeparti ønsker i årets statsbudsjett, eller skaper det grobunn for korrupsjon, slik Fremskrittspartiet sier?

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Hilde Magnusson (A) [12:30:06]: Rettferdighet og fellesskap er rammene for statsbudsjettet 2013. Fellesskapsløsningene skal ligge til grunn når det offentlige skal løse velferdsoppgaver innenfor helse, omsorg og utdanning.

En av de viktigste oppgavene kommunene har, er det kommunale barnevernet. De barna som trenger ekstra oppfølging på en eller annen måte, må bli sett og få den hjelpen de trenger.

Barn som er i en sårbar situasjon, skal være trygge på at samfunnet stiller opp for dem. Vi klarer dessverre ikke alltid det, men i statsbudsjettet for 2013 gir regjeringen et videre løft for barnevernet. Regjeringen foreslår å styrke det kommunale barnevernet med ytterligere 205 mill. kr i 2013. Kommunene skal kunne søke om midler til stillinger og kompetanse- og samhandlingstiltak. Sammen med satsingen fra 2011 og 2012 vil til sammen rundt 500 mill. kr være øremerket det kommunale barnevernet.

Regjeringen har inngått en samarbeidsavtale mellom staten og KS om videreutvikling av barnevernet. Avtalen går ut i 2013, men Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet og KS vurderer nå avtalen og diskuterer hvordan samarbeidet skal videreføres.

Regjeringen følger også opp NOU 2009 :8 Kompetanseutvikling i barnevernet, det såkalte Befring-utvalget. Dette utvalget har tatt for seg kvalifisering til arbeidet i barnevernet. I år er det blitt satt i gang et arbeid med å opprette et videreutdanningstilbud for å kvalifisere erfarne ansatte i barnevernet til å gi profesjonell veiledning til nytilsatte kolleger.

Fremskrittspartiet fortsetter svekkelsen av det statlige barnevernet. De vil nå åpne for et pilotprosjekt hvor kommunen skal ta det helhetlige ansvaret for barnevernstjenesten. Deres styrking av det kommunale barnevernet og privat barnevernstjeneste er satt til 450 mill. kr. Men med kutt i det statlige barnevernet på 550 mill. kr er dette en misforstått politikk, i og med at det statlige barnevernet i stor grad sikrer tiltakene til de barn og unge som har de største utfordringene. De flytter 300 mill. kr av kuttet til kjøp av private barnevernstjenester, men dette er en litt lite lur pro-

blemstilling. For poenget med de tiltakene som settes inn, er at de skal tilpasses det enkelte barn og den enkelte ungdom. Noen ganger brukes offentlige tiltak, andre ganger brukes private tiltak.

Fremskrittspartiet ønsker også å legge ned fylkesnemndene og overføre sakene til de ordinære domstolene. Men hva skal vi da gjøre med den kompetansen som ligger i fylkesnemndene, der alle gjør en veldig god jobb i disse svært vanskelige sakene?

Regjeringen har styrket overføringene til det kommunale barnevernet og vil fortsette med det i årene framover.

Geir-Ketil Hansen (SV) [12:33:23]: Noen ord om fylkeskommunenes budsjetter. Fylkeskommunene har i dag hovedrollen innen regionalpolitikken og regional utvikling. I tillegg til ansvaret for samferdsel, kollektivtransport og videregående skole har de et stort ansvar for næringspolitikken lokalt. De regionale utviklingsmidlene utgjør ca. 2 mrd. kr.

Jeg ser av partienes alternative forslag til budsjett at Høyre og Fremskrittspartiet vil kutte disse midlene nesten i sin helhet. Høyre legger noe penger tilbake til veiinvesteringer og en liten del til utvikling av små samfunn, men poenget er at det er smuler som kommer tilbake.

Det er i realiteten å slå beina under hele den regionale og lokale næringsssatsingen. Det er en virkemiddelordning vi snakker om, som retter seg direkte mot bedriftsetableringer, mot regionale næringsprogrammer, mot næringshager, kunnskapsparker osv. Det er en flora av ulike satsinger lokalt og regionalt på gründervirksomhet og på næringsutvikling.

I Nord-Norge betyr det ca. 500 mill. kr i kutt, om Høyres budsjett hadde blitt vedtatt. Men dette er penger som ikke bare går til Nord-Norge, det går til stort sett alle fylker i landet, med unntak av de mest sentrale rundt Oslofjorden, hvor det er pressområder fra før. Dette er heller ikke en «parallell» virkemiddelordning til den statlige, som det står i merknadene til Høyre og Fremskrittspartiet. Det er hovedvirkemiddelordningen som praktiseres og gjennomføres og virker sammen med Innovasjon Norge i noen fylker, men det er dette som er den regionale virkemiddelordningen. Dette er penger som utløser nye midler i form av samvirkeprosjekter med næringsliv og med forskning.

I tillegg vil Høyre i sitt alternative budsjett kutte 500 mill. kr i rammen til fylkeskommunene. 500 mill. kr vil utgjøre ca. 250–300 plasser i videregående skole eller kutt i kollektivtransport og veibygging.

Når vi i replikker her i Stortinget utfordrer Høyre på om de vet hva de gjør, om de vet konsekvensene hvis dette blir vedtatt, svarer de at de har ikke møtt noen bedriftsledere som har spurt etter fylkeskommunen. Nei, det har ikke jeg heller gjort, og det hadde jeg heller ikke forventet å gjøre. Men jeg har møtt næringslivsledere som har vært svært fornøyd med denne ordningen og pengene og virkemidlene og hva dette har bidratt til. I Nord-Norge har jeg møtt svært fornøyde næringslivsledere innenfor reiseliv og leder av NHO Reiseliv, som er svært fornøyd med den store satsingen på reiseliv som denne ordningen har bidratt til. Jeg har ikke fortalt dem at om Høyres alternative bud-

sjett hadde blitt vedtatt, hadde denne ordningen blitt nedlagt i sin helhet, men det har jeg tenkt å gjøre neste gang jeg treffer dem.

Presidenten: Neste taler er representanten Bendiks H. Arnesen. Arnesen er ikke til stede, og da gir jeg ordet til representanten Kjersti Toppe.

Kjersti Toppe (Sp) [12:36:51]: Helse- og omsorgstjenester er ei sentral kommunal oppgave, og meir sentral vil ho bli i åra som kjem. Eg er glad for at kommunebudsjettet for 2013 inneheld viktige satsingar for framtidens eldre, som ein auke i tilskotet til dagaktivitetsplassar for menneske med demens og ei utviding av rammene for bygging av heildøgns omsorgsplassar.

2012 har vore eit merkeår for kommunane. Då starta omlegginga av helsetilbodet i Noreg. Ved innføring av Samhandlingsreforma var eit samla storting einig i at mange av pasientane ville kunna få betre behandling i kommunane enn på overfylte sjukehus. Det var tverrpolitisk semje om at kommunane skulle få økonomisk ansvar for utskrivingsklare pasientar frå dag éin. Det var tverrpolitisk semje om at kommunar burde få ansvar for døgnbehandling av akutt hjelp.

Eg merkar meg mykje svartmåling av situasjonen etter eitt år, og det må korrigjerast. Dei fleste kommunar er godt i rute med sitt nye helseansvar. Kommunane tar imot utskrivingsklare pasientar, og det er høg aktivitet for å etablere lokale tilbod. Kommunane satsar på førebygging og styrkjer kompetansen i den kommunale helse- og omsorgstjenesta. Det finst òg sjølvstøtt kommunar som slit, og der f.eks. utskrivingsklare pasientar ikkje blir tatt imot tidsnok, eller får eit tilbod som ikkje er fagleg godt nok, men dette vil bli betre.

I salen i dag har det òg vore ein debatt om finansiering. Eg vil gjerne understreka at nye oppgåver skal følgjast av midlar, og at den økonomiske utviklinga med reforma må følgjast nøye opp i eit samarbeid mellom KS og departementa.

Så har det òg vore ein debatt om kommunestørrelse. Ved behandlinga av Samhandlingsreforma hugsar eg at både Høgre, Venstre og Framstegspartiet var veldig kritiske til om dei mindre kommunane ville klara dette nye helseansvaret, og dei tok til orde for ei kommunereform. Men det er jo ikkje slik at det er dei minste kommunane som har størst problem i dag. Mi erfaring – og eg har besøkt fleire kommunar – er at det er dei små kommunane som taklar det nye helseansvaret best. Dei har imponerende oversikt og gode faglege system for å vurdere om f.eks. utskrivingsklare pasientar blir plasserte på riktig nivå i kommunen. Fleire kommunar har òg allerede starta opp med å etablere akutthjelp-plassar i samarbeid med helseføretaka.

Mi erfaring er at dei kommunane som slit mest, som har planlagt for dårleg, er kanskje dei største kommunane, og særleg storbyane. Det er lite som tyder på at Høgre, Framstegspartiet og Venstre har rett i at større kommunar automatisk vil gi eit betre helsetilbod. Det er dei største kommunane som i dag gjerne slit mest.

Eg og Senterpartiet er veldig opptatt av at vi må få Samhandlingsreforma til å fungera betre i dei store kom-

munane, og eg håpar vi får opposisjonen med oss i dette arbeidet.

Presidenten: Neste taler er representanten Heidi Ørnlo.

Heidi Ørnlo er ikke til stede, så da går ordet til representanten Gerd Janne Kristoffersen.

Gerd Janne Kristoffersen (A) [12:40:15]: Det har vært en svært positiv utvikling i Kommune-Norge helt siden 2005. Ikke minst har inntektssystemet bidratt til en god utvikling i hele landet.

Utjevningspolitikk handler om at en skal ha like muligheter og tilgang på tjenester uansett hvor en bor i landet. Et utjevnende inntektssystem bidrar sterkt til det. Når jeg leser merknadene fra høyrepartiene, blir jeg mer enn forundret. Jeg skal ikke kommentere Fremskrittspartiets kommuneopplegg, det er så ytterliggående og detaljstyrende at det ikke er realistisk, men jeg er mer forundret over Høyre, som så sterkt bidrar til sentralisering med sitt opplegg.

Jeg vil gjerne fortelle om Høylandet kommune i Nord-Trøndelag. Den har i underkant av 1 300 innbyggere. Høylandet er kjent for sin årlige revyfestival og sin utrolige frivillighetsinnsats i den forbindelse. Kommunen har som slagord «Fly så høyt du vil – med begge beina på jorda», og det er nettopp det de gjør på Høylandet.

Dagens næringsliv kårer hvert år sine gasellebedrifter. Dette er bedrifter som går godt, og som vokser. Høylandet har fem slike, noe som bringer kommunen helt i landstoppen når det gjelder antall bedrifter i forhold til innbyggertall. Men det å ha fem slike bedrifter er også en prestasjon sett i forhold til større kommuner. Kommunens elever på 8. og 9. trinn på ungdomsskolen presterer best i landet på de nasjonale prøvene i lesing, og kommunen ligger høyt oppe på Kommunal Rapports kommunebarometer. I det hele tatt går det godt på Høylandet. Men kommunen er først og fremst en landbrukskommune. Det betyr en næringsstruktur som gir mindre skatteinngang både når det gjelder personbeskatning og selskapsskatt, enn i mer sentrale og større kommuner.

For en kommune som Høylandet vil Høyres opplegg for kommuneøkonomien bety en svekkelse av kommunens anledning til å fortsette å utvikle kommunen videre i den gode retningen som de nå gjør. Dette vil gjelde for svært mange kommuner i Norge. Selv om Høylandet skulle slå seg sammen med alle andre kommuner i Indre Namdal, vil ikke det forandre på det faktum at det bor lite folk i kommunen, og at landbruket er den dominerende næringen. Mitt spørsmål blir da: Hvorfor vil Høyre ødelegge mulighetene for utvikling og bosetting i distriktskommunene der store verdier for det norske samfunnet produseres hver eneste dag? For det er det en omlegging av inntektssystemet, slik Høyre vil, fører til. Det så vi tydelig under forrige Høyre-regjering, der også store kommuner i sentrale strøk ble prioritert.

Det hjelper ikke med mer kommunal frihet til å bestemme over motorferdsel i utmark og andre lokale saker om det ikke bor folk i kommunen som kan benytte seg av det til både næring og rekreasjon. Vi må legge til rette for bosetting og aktivitet over hele landet. Det gjør forslaget til

budsjett fra flertallet, som blir vedtatt i dag, ved at Kommune-Norge har en økonomisk forutsetning for å møte de oppgavene de har overfor sine innbyggere.

Presidenten: Neste taler er representanten Irene Johansen.

Irene Johansen er ikke til stede. Presidenten vil, etter tredje etterlysning, bare presisere at når man tegner seg på talerlisten, er det en fordel å oppholde seg i salen eller i nærheten av salen.

Ordet går dermed til representanten Michael Tetzschner.

Michael Tetzschner (H) [12:43:39]: Det er alltid en glede å rykke frem i køen. Måtte det også gjelde dem som står i helsekø!

Det var innleggene til representanten Christoffersen og Haugli som fikk meg til å be om ordet igjen, for det første fordi Christoffersen hadde innvendinger mot min beskrivelse av Høyres alternative kommunesektor. Vi har samme vekst og rammer for kommunesektoren som regjeringen har, men vi har altså en annen innretning, som jeg redegjorde for i mitt første innlegg, som skal styrke det lokale selvstyret og næringsutviklingen i kommunene.

Jeg ble ikke motsagt på det, men derimot ble jeg nærmest på moralsk bakgrunn irettesatt for ikke å ta i betraktning hva kommunalminister Solberg ville ha gjort hvis hun hadde fortsatt etter 2005, implisitt det Arbeiderpartiet kaller å sulteføre kommunene. Det er kontrafaktisk historieskrivning, og det er morsomt som familieunderholdning, men det er ikke noen kilde til å forstå samtiden fordi historien nettopp ble en annen. Det vi derimot kan fastslå som faktisk historieskrivning, er at etter at man hadde stemt imot de skattelettelsene som ble vedtatt i perioden 2001–2005, 24 mrd. kr, fant man altså ut i den rød-grønne regjeringen at nettopp det skattenivået man vedtok for 2004, var det rimelige, riktige og kloke skattenivået. Man kan kanskje si at det ikke var noe dårlig skattenivå, for det har gitt grunnlag for en balansert byrdefordeling mellom skatteyttere og offentlige behov. Det har gitt oss vekst og kanskje også vært med på å fremme den pengerikeligheten som regjeringen senere har kunnet smykke seg med. Så her kan vi kanskje si at hvis man først går inn på historie, har Høyre sin andel av de skattelettelsene som er gitt tidligere, og som har vært vekststimulerende.

Det andre innlegget var av Håkon Haugli, som etterlyste Høyres syn på sosial boligbygging. Da må han minnes om at vi nettopp var med på å stemme for en utvidelse av startlånordningen og Husbankens rammer fra 15 mrd. kr til 20 mrd. kr, og at vi for øvrig opprettholder vårt syn på at det var meget uklokt fra den ene dagen til den andre å øke egenkapitalkravet med 50 pst., noe som virkelig slår i hjel boligdrømmene til unge i etableringsfasen.

Arild Stokkan-Grande (A) [12:46:46]: Det har vært interessant å følge debatten om et tema som virkelig viser hvilket stort systemvalg man skal ta neste høst, hvor man virkelig ser forskjellen mellom en rød-grønn regjering og et eventuelt borgerlig flertall.

Det var vel Geir Jørgen Bekkevold som tidligere i debatten karakteriserte dagens regjering som «tidenes rikeste regjering». Hvorfor har vi kommet dit? Jo, det er nettopp det som er problemet til foregående taler, nemlig at vi har evnen til å bruke de store pengene på fellesskapet og på fortsatt å styrke arbeidet ute i kommunene for hver enkelt av våre innbyggere, mens Høyre og Fremskrittspartiet har forpliktet seg til massive skattekutt i milliardklassen. Det er vel ingen i denne sal som tror at det vil føre til mer penger til kommunene, bedre muligheter til å drive næringsutvikling, bedre muligheter til å bygge skoler og sykehjem osv.

Det som vil gjøre bildet enda verre, er jo det faktum, som også er sagt fra denne talerstol tidligere i debatten, at man fra Høyres side vil ha en kraftig omfordeling mellom kommunene fra de skatterike kommunene til de skattesvake kommunene, noe som ytterligere vil forsterke skillelinjene mellom Distrikts-Norge og bystrøkene, og ytterligere vil svekke mulighetene for å drive god næringsutvikling i distriktene.

Det jeg egentlig ba om ordet for, er Fremskrittspartiets forslag på samefeltet, som jeg mener det er på tide å ta et oppgjør med. Man kutter alt til samiske barnehager, alt til samiske skoler, alt til samiske aviser, alt til samisk kultur, alt til samisk språk, ja, man vil sågar legge ned Sametinget. Tidligere har vi kanskje i denne sal humret litt over et litt artig innslag i norsk politikk, men nå er det slutt, nå kan vi ikke lenger tie i forhold til den politikken som vil gjøre at de voksne som har mistet sitt språk, ikke vil få muligheten til å vinne det tilbake, som vil gjøre at barn som vokser opp, ikke får muligheten til å tilegne seg et språk, og vi vet at uten språk vil det heller ikke eksistere noen samisk kultur. De andre borgerlige partiene sitter musestille. Vi hører ingen ta et oppgjør med dette. Og jeg spør meg selv, og jeg vil gjerne utfordre høyrepartiene i salen på dette: Er det fordi dette er saken Fremskrittspartiet skal få lov til å vinne i et eventuelt borgerlig samarbeid? Det kunne jeg gjerne ha tenkt meg å få et svar på.

Eirik Sivertsen (A) [12:50:03]: Jeg fikk ikke godt nok svar fra representanten Hagesæter i replikkordskiftet. Vi hadde en interessant ordveksling om effektivitet i offentlig sektor. Enten misforsto representanten meg, eller så uttrykte jeg meg uklart, så jeg benytter anledningen til å forsøke å stille spørsmålet på nytt igjen.

Vi var enige om at det er et politisk mål å ha så høy effektivitet som mulig i offentlig sektor – og med offentlig sektor mener vi vel da både stat, fylke og kommune. Fremskrittspartiet har også en merknad som går på dette. Min kritikk mot partiet var jo at samtidig som man er opptatt av effektivitet, vil man innføre et nytt prinsipp som i seg selv medfører ineffektivitet, ved at man vil forlate prinsippet om rammestyring og vil ha en stykkprisfinansiering som er nyansert på visse måter, men som vil måtte foranledige en omfattende, komplisert og byråkratisk rapportering til staten for å redegjøre for pengebruken. Samtidig har altså Fremskrittspartiet i sine merknader til budsjettet en annen merknad. Da skriver de:

«Kravene til effektivitet, rapportering, kompetanse mv., gjør hverdagen svært vanskelig og – i noen tilfeller – uholdbarlig for mange kommuner.»

Det spørsmålet jeg forsøkte å stille representanten Hagesæter, var: Hvilke krav til effektivitet hos norske kommuner er det Fremskrittspartiet vil ta bort? Jeg trodde partiet forsøkte å si at det var opptatt av effektivitet.

For Arbeiderpartiet og for denne regjeringen er det viktig at vi driver innovasjon, omstilling og effektivisering i kommunene. I den sammenhengen har nå også fornyingsministeren varslet det såkalte digitaliseringsprogrammet, som er en stor og viktig satsing nettopp for å utfordre hele den offentlige forvaltningen på digitalisering og ta i bruk de mulighetene som ligger i ny teknologi for å effektivisere. Men Fremskrittspartiet sier nå det motsatte i sine merknader: Det vil ta bort kravene til effektivitet i kommunene.

Mitt spørsmål blir da – som jeg håper Hagesæter benytter anledningen til å svare på i sitt etterfølgende innlegg: Hvilke krav til effektivitet og hvilke krav til kompetanse er det som gjør hverdagen så vanskelig for norske kommuner, og som Fremskrittspartiet vil ta bort?

Aksel Hagen (SV) [12:52:47]: Jeg er enig med representanten Tetzschner i at Høyre har en annen innretning på finansieringa av Kommune-Norge. Tetzschners hjemkommune får 1,2 mrd. kr mer å rutte med, og min hjemkommune får 10 mill. kr mindre å rutte med.

Ellers syns jeg statsråd Rigmor Aasrud hadde et veldig godt innlegg omkring hvor viktig det er med fornyelse av offentlig sektor, og hvor mye godt som blir gjort for tida når det gjelder fornyelse av offentlig sektor.

Hvis vi går ned på kommunenivå, er jo jeg en varm beundrer av prosjektet Sammen om en bedre kommune, som stadig vokser i omfang, dels ved at vi bevilger mer penger, men ikke minst ved at det er så stor interesse der ute nettopp for å ta utgangspunkt i det som er det beste i den norske modellen, dette samarbeidet mellom stat og kommune, her ved KS, og ikke minst det som går på forhandlingspartene LO, Unio, YS og Akademikerne. Det foregår så mye spennende utviklingsarbeid nå ute i Kommune-Norge som jeg tror staten kunne lære en del av og bli inspirert av. Slik sett kunne vi kanskje prøvd oss med et Sammen om en bedre stat som et nytt samordnet utviklingsprosjekt.

Mitt siste poeng går også på dette med regionale nivåer. Jeg er også fascinert, som mange andre, av at ikke Høyre og Fremskrittspartiet, både hver for seg og ikke minst sammen, etter sju år i opposisjon har utviklet en litt mer samordnet politikk om hva som skal skje på det regionale nivået vårt. Fremskrittspartiet har jo plutselig, nærmest som lyn fra klar himmel, sagt her at det vil legge ned fylkesmannsnivået. Det antyder noe om at det går an å sette inn en domstol for å fylle det hullet som da blir der. Det meste av det en fylkesmann gjør i dag av veiledning, forvaltning, tilsyn, kontroll, som statens lyttepost der ute, og av beredskapsarbeid osv., har jo ingen ting med domstolaktivitet å gjøre. Så vi forventer virkelig at Fremskrittspartiet kommer opp med noen helt andre betraktninger omkring hva dette skal bli for et alternativt system, før en såkalt kan be regjeringa om å utrede saken.

Høyre har mange vakre formuleringer om at en ønsker at nettopp samfunnsutviklinga skal styres nedenfra, at det er det lokale og det regionale nivået og samfunnene

som skal ta et mer aktivt tak enn de gjør i dag. Da er det jo ganske pussig at en vil fjerne hele den organisatoriske strukturen på det regionale nivået. En vil ta ned hele fylkeskommuneapparatet. Da står en igjen med noen tilfeldige statlige organer der ute, men det er jo ingen som kan representere helhet, det er jo ingen som kan ivareta de politiske debatter, som kan ivareta den politiske arenaen som vi nå har på regionalt nivå, som både er viktig for regional samfunnsutvikling og er viktig for de politiske partiene.

Gjermund Hagesæter (FrP) [12:56:05]: Først vil eg gi uttrykk for takknemlegheit for at representantar for regjeringspartia les Framstegspartiet sine merknader. Det synest eg er bra.

No er det heilt riktig det som blei sagt frå representanten Eirik Sivertsen, at vi ikkje ønskjer rammefinansiering, vi ønskjer å ha behovsstyrt statleg finansiering. Vi meiner at det som er problemet for kommunane, er den regelstyringa som ein har i dag, der ein styrer i detalj – det er altså ikkje dette at ein har for mykje øyemerkte midlar og for lite frie midlar. Der har vi sagt at vi vil ikkje stille nye krav til kommunane, gi nye oppgåver til kommunane, utan at det følgjer pengar med.

Samhandlingsreforma er jo eit godt eksempel på ei reform som blei underfinansiert, og som skaper store utfordringar for kommunane. I tillegg er det veldig mykje regelstyring som går på f.eks. plan- og bygningsloven, med forskrift osv., som førte med seg eit enormt behov for byråkrati i kommunane for å handtere dette. Det gjeld sjølvsagt spesielt små kommunar som rett og slett har problem med å følgje alle reglane på grunn av at ein har for små fagmiljø og derfor vil ha problem med å følgje opp dette.

Her vil vi ha ei forenkling, avbyråkratisering, og det vil gjere at ein kan frigjere pengar som i dag blir brukte til administrasjon og byråkrati i kommunane, til tenesteyting for innbyggjarane.

Representanten Aksel Hagen var inne på dette med fylkesmannen, at vi omtrent som lyn frå klar himmel hadde kome og sagt at vi ville avvike fylkesmannsembetet og innføre ein forvaltingsdomstol. Dette er jo noko som vi har fremja ei rekkje gonger og også hatt som representantforslag, så dette kan umogleg vere noko nytt.

Representanten Håkon Haugli har òg vore inne og lese våre merknader, og det synest eg er veldig bra. Der viser vi bl.a. til at sosialistiske løysingar er vi imot når det gjeld bustadutfordringar og alt dette, og så skriv vi at slike løysingar «er dyre, ressurskrevende, byråkratiske og skaper grobunn for korrupsjon». Så viser vi også til her at vi ønskjer oss «ikke tilbake til den gang da det var prisregulering og folk måtte betale penger under bordet for å få seg et sted å bo».

Representanten Lise Christoffersen har jo tidlegare tatt til orde for at dette med prisregulering var noko som vi gjerne burde vurdere å innføre. Det synest ikkje vi, på grunn av at det er eit forslag som vil skape grobotn for korrupsjon og bestikkingar og pengar under bordet.

Jonni Helge Solsvik (H) [12:59:22]: Når jeg ikke er så heldig å få æren av å møte her på Stortinget, er jeg ordfør-

rer i en av de kommunene som det blir snakket mye om. Jeg synes det er naturlig for meg å starte med å nevne det faktum at vi er alle privilegerte – dersom vi løfter blikket og ser på utfordringene i mange land rundt oss.

Derfor synes jeg det er litt merkelig å høre at flere representanter for regjeringspartiene hevder at det å peke på behov for endringer i kommunesektoren, betyr at man ønsker en svekket offentlig sektor. Faktum er jo at det å ikke peke på viktigheten av endringer i kommunesektoren, vil medføre en vesentlig svekket kommunesektor som fremtidig produsent av velferdstjenester – altså hvis man ikke vil erkjenne behovet for slik endring. Dette er også et faktum som regjeringen har lagt vekt på når man har presentert statsbudsjettet for kommuneopplegget for 2013 rundt om i kommunene, nemlig at fremtidens utfordringer i kommunesektoren ikke utelukkende kan løses ved å bruke mer penger på et system som man ikke er villig til å endre.

Så har jeg under debatten registrert at flere har pekt på viktigheten av Samhandlingsreformen. Det har vært veldig gledelig å høre at flere fra regjeringspartiene har sagt at Samhandlingsreformen skal fullfinansieres. Da blir det litt underlig at man ikke fra regjeringens side er villig til å erkjenne behovet for å etterberegne de finansielle virkemidlene som ligger i Samhandlingsreformen. Hvordan skal man få klarhet i hvorvidt Samhandlingsreformen er fullfinansiert hvis man ikke er villig til å etterberegne på en måte som gjør at økonomiske utfordringer knyttet til gjennomføringen blir tydelige og klarlagt, slik at man unngår prioriteringer man faktisk ikke ønsker? Det er nemlig slik at Samhandlingsreformen er en reform som dreier seg om mye mer enn det å ta imot ferdigbehandlede pasienter fra helseforetak. Det handler også om at kommunene skal ha et ansvar for å legge til rette for det generelle helsearbeidet i kommunene. Derfor håper jeg at det kan bli enda tydeligere fra regjeringens side at man erkjenner behovet for etterberegning og er villig til å etterfinansiere det som det måtte være behov for.

Trond Helleland (H) [13:02:23]: Jeg har et par kommentarer og en rettelse fra vår side på slutten av denne debatten.

På side 60 i innstillingen har Høyre foreslått – og det er flere som har vært inn på det – en ompostering fra regional utvikling til lokal næringsutvikling. Posten har fått tittelen «lokal forvaltning i verneområder». Det har denne posten aldri hett før. Den heter «lokal næringsutvikling». Så her har det sneket seg inn en merkelig feil i innstillingen. Samme feil står også på side 49 og i innholdsfortegnelsen.

Så til representanten Stokkan-Grande, som har stukket innom kommunalkomiteens debatt og fordypet seg i samepolitikken. Jeg vil peke på – hvis man går inn på NRK Sameradioen og ser på oppslag fra 16. november – at Erna Solberg sier entydig og klart at Høyre står bak den samepolitikken som føres. På side 75 i innstillingen – undertegnede er saksordfører for Sametinget – ser man at på alle poster som gjelder samepolitikken, står hele Stortinget, minus Fremskrittspartiet, sammen om samepolitikken. Så det er liten grunn til bekymring på det området.

Til slutt: Jeg vil si at det er en gledelig utvikling i årets

budsjett – både Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti er enige om at man skal vri de regionale utviklingsmidlene over til bruk på det som kommunene og næringslivet etterspør mest, nemlig infrastruktur. Det er et veldig godt signal å gi. Det er der vi vil sette inn midlene, for å få enda mer fart på Distrikts-Norge, i stedet for å la det gå gjennom fylkeskommunen, som driver det regionale utviklingsarbeidet – og det gir mer effekt, det er det folk etterspør. Som jeg har sagt i tidligere debatter: Jeg har aldri sett demonstrasjonstog for regionale næringsutviklingsmidler, men jeg har sett demonstrasjonstog for bedre veier i distriktene.

Marit Nybakk hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Lise Christoffersen (A) [13:04:45]: Bare et par kommentarer, den første om Samhandlingsreformen. De rød-grønne har sagt at vi vil følge den reformen nøye. Regningen for den blir gjort opp i februar – og skulle det vise seg å være behov for det, kommer vi tilbake i den forbindelse. Vi har prognoser som viser et mulig merforbruk på ca. 200 mill. kr, men de tallene er altså ikke klare ennå.

Men nå er det ikke sånn at kommuneøkonomien står og faller på Samhandlingsreformen alene. Jeg vil bare minne om det som Ingalill Olsen var inne på i sitt innlegg. I tillegg til de styrkede overføringene fra regjeringen er skatteinngangen bedre for i år, og kommunene får beholde mer av den. Det dreier seg om beløp på rundt 5 mrd. kr.

Det fører meg for så vidt over til visitten fra Høyres representant Michael Tetzschner. Han viser til at Høyre har samme vekst, men en annen innretning sammenlignet med regjeringens opplegg. Det var det jeg i mitt første innlegg kalte for en liten blindpassasjer fordi det ville vært annerledes. Så sier Michael Tetzschner at hva Erna Solberg ville ha gjort etter 2005, og spekulasjoner om det, blir kontrafaktisk historieskrivning – som kan være hyggelig som familieunderholdning. Men historien ble en annen, som representanten Tetzschner sier. Ja, heldigvis – historien ble en annen. For vi fikk en rød-grønn regjering som reverserte den borgerlige knapphetspolitikken overfor kommunene, som omprioriterte, og som ikke gikk på nye 25 mrd. kr i skattelette, som Høyre hadde forpliktet seg til – eller 100 mrd. kr i skattelette, som Fremskrittspartiet har sagt at de ville ha.

I denne debatten har det vært et gjennomgangstema fra både Høyre og Fremskrittspartiet, og man bruker for så vidt samme knep: Man tar diverse ordførere til inntekt for å snakke den rød-grønne kommunesatsingen ned. Men undertegnede var ordfører da Erna Solberg og Høyre styrte, og da er vel også jeg en form for sannhetsvitne med tanke på at det var svært så knapt den gangen. Jeg har sagt det før, og jeg kan godt gjenta det: Jeg har mange, mange ganger misunt min etterfølger i ordførerstolen som istedenfor å leve fra hånd til munn, snu på hver krone og flytte penger for hver eneste nye ting man skal gjøre, faktisk bader i rød-grønne penger.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:07:40]: Det er ein svært interessant debatt å lytte til, som viser at det er ty-

delege skiljelinjer i norsk politikk. Det er bra når me går mot eit stortingsval. Dei skiljelinjene som er her i salen i dag, må òg folk rundt om i landet få framfor seg. Då er det viktig at partia også står for det same når ein er rundt om i landet, at ein snakkar som ein gjer når ein er her inne, og som det ein leverer i innstillinga og i ulike dokument her i Stortinget.

Det er viktig for folk i mange distriktsfylke å vite, når ein snakkar opp og snakkar positivt om kutt i regionale utviklingsmidlar, kor viktig desse midlane er for næringsutvikling. Me veit at bedrifter som Moods of Norway har sagt at hadde det ikkje vore for nettopp desse midlane som dei fekk – at nokon var galne nok til å satse på oss, som ein av dei seier, då dei kom med ein noko høgtflygande idé – hadde kanskje ikkje bedrifta vore der i dag.

Eg høyrer at ein vil bruke desse midlane til samferdsle. Då er det godt å vite at me har ei regjering som satsar både på samferdsle og på regional utvikling. Me kuttar ikkje, som høgeregjeringa gjorde då dei sat med makt, og som dei tydelegvis vil gjere om dei får makt igjen. Dei plussa heller ikkje på samferdslebudsjettet i den tida, det er det den raud-grøne regjeringa som har gjort.

Det same kan seiast om Framstegspartiet, og den utfordringa eg fekk frå Framstegspartiet om kommunebudsjettet i mitt eige heimfylke. Eg var både lokal- og fylkespolitikar frå 2001–2005, då Framstegspartiet var støtteparti til høgeregjeringa. Det var ikkje glansdagar i kommunar eller i fylkesøkonomien i den perioden. Det var heller ikkje glansdagar i andre viktige sektorar i eit distriktsfylke som Sogn og Fjordane.

I eit slikt fylke betyr dei regionale utviklingsmidlane noko. I eit slikt fylke betyr småkommunetilskotet noko for kommuneøkonomien. Dei regionalpolitiske tilskota som Framstegspartiet vil ta bort, betyr mykje. I eit slikt fylke betyr landbrukspolitikken mykje. Det at ein kuttar fleire milliardar kroner, betyr mykje negativt for eit slikt fylke. Det at ein i innstillingar ulike stader skriv – ikkje i denne, men i andre – at ein skal bygge vegar der det er samfunnsøkonomisk mest lønsamt, vil vel òg bety at eit fylke som Sogn og Fjordane kanskje ikkje er det fylket som vert mest velsigna med samferdslemidlar frå ei regjering der Framstegspartiet har påverknad.

Dette vert spennande og viktige saker å drøfte i året som kjem.

Arild Stokkan-Grande (A) [13:10:56]: Jeg registrerer at det er få som har sett behov for å ta et oppgjør med Fremskrittspartiets politikk på samefeltet. Det er prisverdig at representanten Trond Helleland har vært oppe og gitt til kjenne Høyres syn. En ting er hva Høyre mener, og som bør være det opplagte for samtlige partier i Stortinget, nemlig at vi skal stå på våre internasjonale forpliktelser, at vi ikke bare skal forsvare vår urbefolkning, men også styrke både språk og kultur i framtiden, men det avgjørende er jo om dette er et forhandlingsgrunnlag eller ikke. Som vi alle vet, kjører hvert enkelt parti sine egne kampsaker. Jeg ser ikke for meg at Fremskrittspartiet automatisk sier: ok, når Høyre mener det, så gir vi opp den saken. Det jeg har

behov for å få avklart – det kan vi gjerne ta enten her eller ved en senere anledning – er om det er aktuelt å forhandle om dette. Skal vi gå inn i en fase der oppslutningen til Fremskrittspartiet skal avgjøre hvorvidt det blir forhandlinger rundt våre helt grunnleggende internasjonale forpliktelser – det som egentlig et samstemt storting, minus Fremskrittspartiet, har vært enige om – eller vil man avvise at det i det hele tatt er noe man er villig til å diskutere? Det er det som er det avgjørende. Det er derfor det er beklagelig at man nøyer seg med bare å vise til sin egen politikk, og ikke evner, fra noe borgerlig parti, å ta avstand fra den politikken og avvise at det i det hele tatt er en diskusjon man er villig til å gå inn på.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:12:58]: Det er litt forstemmende å høre kommunalministeren gi et slikt bilde av opposisjonspartiernes politikk. Vi kan godt diskutere ulike løsninger på ulike utfordringer, men man bør ihvertfall klare å gjengi hva motparten mener før en kritiserer det.

Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett legger opp til å bedre kommuneøkonomien, sammenlignet med regjeringens opplegg. Vi styrker kommunene. Vi kutter riktignok på fylkeskommunen – og det handler om at vi ønsker å legge ned fylkeskommunene – men for Kommune-Norge blir det totalt sett en bedring.

Det vi også gjør, som er helt uforståelig at regjeringen ikke støtter, er å sørge for at kommunene kan få bedre lånebetingelser. I dag er det sånn at når staten låner penger, får den lån til en langt bedre rente enn når kommunene låner penger. Det handler litt om hva slags regelverk Stortinget og regjeringen har lagt opp rundt hvordan man skal beregne risiko.

I Sverige og i Danmark får kommunene låne på de samme betingelsene som staten, men ikke i Norge. Hvis man hadde gjort som Fremskrittspartiet sa, ville det kunne kuttet renteutgiftene for Kommune-Norge med mellom 0,5 mrd. kr og 3 mrd. kr, litt avhengig av hvor mye bedre betingelsene ble.

Det er altså noe som ikke hadde kostet en krone over statsbudsjettet, men det hadde betydd at disse «fæle» kapitalistene, som en SV-er sannsynligvis hadde omtalt dem, ville fått mindre avkastning når de låner penger til norske kommuner.

Dette er et helt gratis forslag som regjeringen bare kan gjennomføre hvis de faktisk ønsker å bedre kommuneøkonomien.

Så til samferdsel: Fremskrittspartiet har en betydelig økt satsing på samferdsel sammenlignet med regjeringen og sammenlignet med Senterpartiet. Vi styrker vedlikehold, trafikk sikring og rassikring sammenlignet med regjeringens budsjett. Det kommer hele landet til gode, også Sogn og Fjordane. Vi har investeringsselskap for vei og investeringsselskap for jernbane som jeg antar neste år vil kunne investere 5 mrd. kr mer enn det regjeringen foreslår på å bygge nye veier. For eksempel en ferjefri E 39 mellom Kristiansand og Trondheim vil også komme Sogn og Fjordane til gode – siden kommunalministeren var spesielt opptatt av det fylket. Men det vil også komme storbyregionene til gode – man får bort kø, man kan få trafikk bort

fra sentrum og heller få den rundt byene. Dette er totalt sett veldig fornuftig. Det er litt rart at regjeringen da forsøker å ignorere dette, men heller kikker på andre ting. Faktum er at Fremskrittspartiets politikk ville gitt en bedre samferdselsløsning for Distrikts-Norge. Det ville bedret næringslivets konkurransevilkår, og det ville bedret jobb- og arbeidsmarkedet for mange. Da synes jeg vi skulle være fornøyd med det. Så kan Senterpartiet selvsagt si at det blir for mye penger inn i veisektoren. Det synes ikke Fremskrittspartiet. Men når man gir inntrykk av at dette ikke er godt for Distrikts-Norge, blir det i hvert fall helt feil. For et Distrikts-Norge som ønsker bedre samferdselsinfrastruktur, er det Fremskrittspartiet som leverer de gode løsningene, ikke regjeringen.

Presidenten: Representanten Michael Tetzschner har hatt ordet to ganger tidligere i debatten og får ordet til en kort merknad, begrenset til 1 minutt.

Michael Tetzschner (H) [13:16:13]: Landets ordfører kan merke seg uttrykket fra representanten Lise Christoffersen. Arbeiderpartiet mener at situasjonen nå er slik at våre kommunalpolitikere bader i penger. Det tror jeg nok ikke de vil kjenne seg igjen i. Hvis det er slik at man har så mange penger, vil jeg tro at også arbeiderpartistyrte kommuner etter hvert vil fylle de bassengene som de en gang gikk til valg på å ordne opp i.

Vårt alternative opplegg inneholder en styrking av vei-sektoren, og der vet vi at regjeringen tidligere har lagt et stort vedlikeholdsetterslep over på fylkene. Det er store investeringer som må gjøres. Det minner meg om at vi fra kommunalministeren heller ikke i dag har fått en nærmere redegjørelse for om regjeringen har en politikk for å hindre at kommunenes og det offentlige veier og anlegg forfaller ved den budsjetteringsmåten vi har valgt – og for øvrig det økonomiske opplegget for kommunesektoren i sin helhet.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:17:38]: Det vart antydta at kommunalministeren var spesielt oppteken av sitt heimfylke. Eg vart spesielt utfordra på heimfylket mitt av representanten Åge Starheim. Derfor var det tema for mitt innlegg.

Det vert hevda at Framstegspartiet leverer. Nei, Framstegspartiet leverer ingenting – unnateke ord. Framstegspartiet kunne ha levert i perioden 2001–2005, men då flytta ein berre nokre småkroner då ein forhandla fram budsjett med høgreregjeringa. Det lovar ikkje spesielt godt om nokon trur at Framstegspartiet i regjering med Høgre, som har sagt uttrykkeleg at dei vil halde seg til handlingsregelen, må begynne å prioritere mellom veg, kommuneøkonomi og alle andre gode føremål – som justissektor og kva ein elles har. Framstegspartiet har framleis evna til å ha meir pengar enn dei fleste – til det meste.

Så langt har ikkje Framstegspartiet levert der dei kunne ha gjort det, og om dei kjem til å gjere det dersom dei kjem i regjering, er heller uvisst i dag.

Denne regjeringa har levert. Me leverte ein vekst på 45 pst. i Nasjonal transportplan, og då me la fram budsjettet i haust, varsla me at me set i gang alle prosjekt som det er

mogleg å setje i gang – altså at det er planlagt og klart til igangsetjing.

Det er mange store utfordringar på samferdslesektoren. Det veit eg som tidlegare samferdsleminister. Det var heller ikkje slik at ein kom til duk og dekt bord. Det var ikkje eingong planlagt prosjekt som ein kunne setje i gang då me kom med pengar og ville gjere det. Det var arven etter ei tid der Framstegspartiet faktisk kunne hatt påverknad på samferdslepolitikken.

For mange fylke i dette landet som ikkje er av dei mest sentrale, ingen nemnde og ingen gløymde, trur eg ein vil merke store forskjellar dersom det vert regjeringsskifte. Det er den jobben me skal gjere fram til valdagen i 2013, nemleg synleggjere kva denne regjeringa betyr, kva retning me ynskjer å ta landet i vidare, og kva som står på spel – ikkje berre i Distrikts-Noreg, men òg i dei store byane – for at alle skal kunne ha like moglegheiter til ei god utvikling framover.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:20:28]: Det er alltid interessant når de rød-grønne forsøker å skryte av sin satsing ved å sammenligne årets bevilgninger med de bevilgningsforslagene som kom f.eks. i 2004. Da sammenligner man ikke lenger relevante summer, men man sammenligner budsjett som har en utgiftsside med nesten 500 mrd. kr i forskjell. Det skulle bare mangle om ikke den rød-grønne regjeringen nominelt bevilger mer til alle gode formål når den har 500 mrd. kr mer å fordele. Det som er relevant å sammenligne, er jo hvordan de ulike partiene prioriterer innenfor samme års budsjett. Da ser man at Fremskrittspartiet prioriterer samferdselsspørsmål som er viktige for Distrikts-Norge, langt høyere enn det denne regjeringen gjør. Det gjorde vi også i 2003, 2004 og 2005. Så kan man sammenligne dette med hvordan de andre opposisjonspartiene har prioritert, og med hvordan de rød-grønne partiene prioriterte da de var i opposisjon. Prioriterte de samferdsel mer eller mindre enn Fremskrittspartiet? Arbeiderpartiet inngikk budsjettssamarbeid med Bondevik II-regjeringen tre av åtte ganger – om du teller med de reviderte budsjettene. Ikke i noen av de budsjettssamarbeidene ble vei prioritert opp. I 2004, som altså var året for hovedbudsjettssamarbeidet, la ikke Arbeiderpartiet inn én ekstra krone til vei. De hadde det ikke engang inne i sitt alternative statsbudsjett. Å gi inntrykk av at de rød-grønne har fått til ting som Bondevik-regjeringen burde ha fått til, når ikke engang hovedsamarbeidspartneren i den nåværende regjeringen la inn én krone til det da, det er ikke troverdig.

Hva har dagens regjering å skryte av i dag? Vi er veldig glad for at den bevilger mer til vei og jernbane enn den gjorde i 2005, men statsbudsjettets utgiftsside for neste år har altså 404 mrd. kr mer. Da er spørsmålet: Er det så mye å skryte av at man bevilger 6 mrd. kr mer enn i 2005, når utgiftssiden har vokst med 404 mrd. kr? Er det så mye å skryte av at en på åtte år totalt har bevilget 27 mrd. kr mer til veiinvesteringer enn det nivået Bondevik-regjeringen la opp til? Jeg er sikker på at Bondevik-regjeringen også hadde økt bevilgningene fra sitt 2005-nivå. Er det så mye å skryte av at man har klart å finne 27 mrd. kr totalt på åtte år, når man i den samme åtteårsperioden har spart

mer enn 3 000 mrd. kr i oljefondet? Det er der perspektivene kommer inn, for man må jo se på hva man har hatt å prioritere.

Fremskrittspartiet vil minne om at mens regjeringen i inneværende budsjett foreslår totalt 18 mrd. kr til jernbane- og veiinvesteringer, vil bare oljeinvesteringene neste år øke med 27 mrd. kr, sammenlignet med i år. Bare veksten i oljeinvesteringene er 50 pst. høyere enn de totale vei- og jernbaneinvesteringene neste år. Det viser at det som regjeringen skryter av, ikke er et taktskifte, man sprer bare tynt utover den utgiftsøkningen som man har til alle formål. Det handler ikke om å prioritere, det handler om å nyte godt av oljenæringen, men jeg kan love at en blå regjering vil prioritere samferdsel langt høyere enn det dagens regjering har fått til.

Presidenten: Presidenten tillater seg å komme med en vennlig bemerkning om at vi har en lang dag og en lang kveld foran oss.

Statsråd Liv Signe Navarsete [13:23:43]: Eg skal ta det til følge, men når representanten prøver å misforstå såpass at han påstår at eg samanliknar nominelle tal, vert det for dumt, og det kan ikkje stå igjen som siste ord. Eg samanlikna sjølvsagt ikkje nominelle tal, eg samanlikna kva som har vore av vekst. Det at Arbeidarpartiet ikkje prioriterer ei krone til veg i 2004, må jo bety at Senterpartiet har ganske så stor påverking i denne regjeringa, for det har vore ein sterk vekst på veg. Våren 2005 starta ein med å leggje på 22 mrd. kr på Bondevik-regjeringas Nasjonal transportplan, ein fortsette med å følgje det opp i dei årlege budsjetta, la fram eit nytt budsjett med 100 mrd. kr i vekst, og fortset med å følgje det opp i denne perioden. No utarbeider me ein ny Nasjonal transportplan som skal leggjast fram til våren.

Det viktige er sjølvsagt ikkje veksten i dei nominelle kronene, for han har vorte stor, og eg trur ikkje han hadde vorte så stor utan den konstellasjonen som no har vore, og som har hatt makt. Det som er viktig, er truverdet når det gjeld prioriteringane til dei som påstår å ha mange fleire milliardar å bruke og putte inn. Det er i alle fall ikkje historia som gir dei partia truverd, for den historia finst ikkje.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [13:25:26]: Jeg skulle bare vise at statsråden tar feil. Historien viser at Fremskrittspartiet har bevilget mer til vei og jernbane de årene vi har inngått budsjettforlik, enn Arbeiderpartiet. SSB har gjennomgått vårt alternative statsbudsjett. De sier at Fremskrittspartiets politikk for 2013 vil gi et høyere BNP, lavere inflasjon og lavere arbeidsledighet. Da synes Fremskrittspartiet det er fornuftig om vi heller tar litt av de oljepengene vi kunne brukt innenfor handlingsregelen, og investert i mer vei, mer jernbane, mer forskning og i bedre rammebetingelser til næringslivet både i byene og i distriktene, framfor å gjøre slik regjeringen gjør. Det regjeringen gjør, er å låne ut oljeformuen vår – bl.a. til Danmark – til 1 pst. rente, tvinge bilistene i byer i distriktene til å låne penger i utlandet for å bygge bompengeprojekt i Norge, og til i

snitt å betale 2,5 pst. rente for de lånte pengene. Vi låner altså ut formuen vår til 1 pst. rente og låner den tilbake til 2,5 pst. rente. Det er ikke ansvarlig økonomisk politikk, og derfor trengs Fremskrittspartiet i regjering, slik at vi kan begynne å investere i dette landet og bygge det, i stedet for å låne ut formuen til andre.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til del I.

Vi går over til del II av budsjettinnstillingen til kommunal- og forvaltningskomiteen. Det dreier seg om budsjettkapitlene under Justis- og beredskapsdepartementet og Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet.

Lise Christoffersen (A): [13:27:06]: Det er flere mulige innfallsvinkler til en debatt om innvandring og integrering. Selv har jeg lyst til å ta utgangspunkt i det jeg synes var en velskrevet kommentarartikkel i VG i går, med tittelen: «Et aldrende Europa sliter», og starter med å sitere inngressen:

«Lederne for gode, gamle Europa mottar i dag Nobels fredspris. Men alderen tynger, og med færre yrkesaktive vil Europa tape i konkurransen med den nye verden.»

Deretter følger en rekke heller dystre framtidsutsikter, basert på tendenser vi allerede ser: Synkende fødselstall og stadig færre yrkesaktive per pensjonist. I 2050 vil en av tre europeere være over 60 år, og gjennomsnittsalderen vil fortsette å øke. Det fører til stadig større utfordringer når det gjelder å finansiere velferdsstaten. Dessuten vil flere og flere trenge pleie og omsorg, mens forholdsmessig færre vil være tilgjengelige for å utføre arbeidet. Og som artikkelforfatteren påpeker:

«Selv om vi iblant får et annet inntrykk, er heller ikke innvandringen til Europa høy, i hvert fall ikke sammenlignet med land som USA, Canada og Australia.»

I dette perspektivet er innvandring et gode, som daværende finansminister Kristin Halvorsen la vekt på ved framleggelsen av sitt første egne statsbudsjett i oktober 2006. Det skulle bygges tusenvis av nye barnehageplasser, vei og bane skulle få et løft. Det var ikke pengene det sto på, men arbeidskraften. «Polakkene redder regjeringens løfter», skal hun ha sagt, litt spissformulert, men sant.

Innvandrerne i Norge kommer fra 291 land og selvstyrte regioner. Til sammenligning er det 193 medlemsland i FN. Det er i dag ca. 655 000 personer med innvandrerbakgrunn bosatt i Norge. De fleste har innvandret selv. 108 000 av dem er født i Norge med to innvandrerforeldre. De største gruppene kommer fra Polen, Sverige, Tyskland og Litauen. Innvandrerne utgjør litt over 13 pst. av befolkningen og ca. 12 pst. av den samlede sysselsettingen i Norge. Det sier litt om betydningen av innvandring når det gjelder å dekke vårt behov for arbeidskraft. At 21 pst av alle ny-startede bedrifter i 2011 ble etablert av innvandrere, hører også med i dette bildet.

Arbeidsinnvandrerne kommer stort sett fra EU- og EØS-området. Av en samlet nettoinnvandring på 47 000 i fjor, var over halvparten arbeidsinnvandrere fra land utenfor Norden. Når det gjelder innvandring fra land utenfor EU-området, kan vi gjennom den offentlige debatten ofte

få inntrykk av at de fleste av dem er asylsøkere, men slik er det altså ikke. Familieinnvandring er den nest største årsaken til innvandring til Norge. Giftermål og partnerskap inngås på tvers av landegrenser i en globalisert verden. Det ble innvilget 12 900 nye familieinnvandringstillatelser i fjor, mens 4 000 fikk opphold etter søknad om asyl.

Regjeringens mål om en samfunnstjenlig og styrt innvandring og en human, solidarisk og rettssikker asyl- og flyktningpolitikk, som bygger på våre forpliktelser etter internasjonale konvensjoner og avtaler, har bred støtte i befolkningen og så godt som tverrpolitisk støtte i Stortinget. På relativt kort tid er Norge blitt et mer mangfoldig og flerkulturelt samfunn enn vi noen gang før har vært. Det synes de fleste er positivt. Men ikke alle: Fremskrittspartiet demonstrerer mer enn tydelig gjennom sine merknader og kuttforslag at innvandring i deres øyne er negativt, særlig når innvandrerne kommer fra land utenfor Europa. Det spiller ingen rolle om dette er mennesker med behov for beskyttelse etter internasjonal rett. Norsk innvandrings- og asylpolitikk er altfor liberal for Fremskrittspartiet; til sammen kutter de mer enn 725 mill. kr i budsjettene til utlendingsmyndighetene. Det er det glade vanvidd!

Gjennom regjeringens mange påplussinger og ulike tiltak for raskere saksbehandling i asylsaker og raskere og flere returer – helst frivillig, men også med tvang – begynner vi sakte, men sikkert å få hodet over vann og komme oss nedover i restansebunken. UDI behandler flere saker enn de får inn, vi venter ennå på tilsvarende effekter i UNE, men de kommer. Kutt som Fremskrittspartiet foreslår, vil umiddelbart føre til kaos i utlendingsforvaltningen og er helt uansvarlig. Fremskrittspartiets alternativ er tilsynelatende å hjelpe folk der de er, men det er jo bare ord. Da Utenriksdepartementets budsjett ble behandlet i forrige uke, foreslo Fremskrittspartiet å kutte i bistanden med hele 7 mrd. kr, mest i Afrika og Midtøsten.

Heldigvis er det ingen andre som støtter en slik politikk. Venstre og Kristelig Folkeparti mener at regjeringens innvandringspolitikk er for streng, riktignok uten at det er konkretisert i spesielt mange forslag til påplussinger i budsjettet. Høyre er – både i tall og ord – omtrent på linje med flertallet. Så hvis jeg skal oppsummere opposisjonens mening om flertallets innvandringspolitikk i få ord, måtte det bli noe sånt som: Positiv, negativ, for liberal, for streng, passe. Når opposisjonen nå sier at de er i ferd med å samle seg til et tydeligere alternativ før neste års valg, er det nok fortsatt mye ugjort på innvandringsfeltet.

Men innvandring handler ikke bare om veien inn i Norge. Folk som kommer til Norge, skal bo, få venner, jobbe, gå på skole, delta i fritidsaktiviteter og samfunnsliv. De fleste klarer seg riktig bra. Norge har lyktes bedre med integreringen enn de fleste andre land. Det er nok å se over grensen til Sverige. Ny forskning derfra, gjengitt i Aftenbladet, viser at blant innvandrere som har bodd i Sverige i opptil ti år, er 23 pst. av mennene og 27 pst. av kvinnene arbeidsløse. Det er nest dårligst i Europa. Norge ligger i den motsatte enden av skalaen – ikke best, men blant de beste.

Det betyr ikke at vi skal slå oss til ro med det; vi har fortsatt en vei å gå. Målet er et samfunn uten sosiale for-

skjeller som følger etniske skillelinjer, og vi er ikke helt der. Innvandrere er overrepresentert blant barnefamilier med vedvarende lav inntekt. Innvandrere har større helseproblemer. Ledigheten er lav, men høyere enn i befolkningen for øvrig. Sysselsettingen blant familiegjennforente, der flertallet er kvinner, er lavere enn blant arbeidsinnvandrene. Sysselsettingen øker imidlertid med økende botid, men ikke for alle. Fafo viser bl.a. at bare 30 pst. av pakistanske kvinner som kom til Norge før 1990, er i arbeid. Vi sliter med å få bosatt flyktningene raskt nok, og det hopper seg opp i mottak. Vi kan bare forestille oss hvor demotiverende det må være for den enkelte, og det virker hemmende på integreringen. Når rundt 3 500 personer nå sitter fast i mottak, er det en uverdigg og uakseptabel situasjon. Rask bosetting av flyktninger er det som må legge grunnlaget for et aktivt liv i trygge omgivelser.

Rett og plikt til deltakelse i introduksjonsprogram og rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap er noe av det mest grunnleggende i integreringspolitikken når det gjelder personer som innvandrer til Norge i voksen alder. Men det er ikke nok for alle. «Ny sjanse» har vært et program for dem som sto langt fra arbeidslivet, og kvalifiseringsprogrammet likeså. Det sistnevnte er et eksempel på hvordan universelle velferdsordninger kan utformes på en måte som gjør at alle kan benytte seg av dem. Men noen ganger trengs ekstra målretting, og fra neste år omdannes «Ny sjanse» til «Jobbsjansen», bevilgningen mer enn doubles, og programmet rettes enda sterkere inn mot kvinner som trenger spesiell oppfølging for å komme inn på arbeidsmarkedet. Det er viktig for kvinnene selv, og det kan også vise seg at dette blir et av de viktigste tiltakene for å bekjempe fattigdom generelt og barnefattigdom spesielt.

Barn med innvandrerbakgrunn trenger ikke kontantstøtte, men barnehage. Forsøkene med gratis kjernetid i barnehage i områder med høy andel innvandrere fortsetter, og resultatene viser seg etter hvert. Andelen barn i barnehage øker, og vi vet at barn som har gått i barnehage, står bedre rustet når de begynner på skolen. Språket er alfa og omega, og det trenger egentlig ingen videre utdyping.

Også når det gjelder integreringspolitikken, er det bred, tverrpolitisk enighet – nok en gang med unntak av Fremskrittspartiet. Høyre plusser på selve integreringstilskuddet til kommunene. Det gjør ikke Kristelig Folkeparti. Begge plusser på litt når det gjelder frivillig virksomhet og tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne, Kristelig Folkeparti litt mer enn Høyre, men Fremskrittspartiet står altså i en særstilling. De går like hardt til verks på dette området som på innvandringsfeltet – nye 700 mill. kr strykes med hård hånd. Med Fremskrittspartiet kuttet til sammen 1,4 mrd. kr på innvandrings- og integreringsfeltet. Fremskrittspartiet ønsker i realiteten å melde oss ut av verden. I stedet for en innvandrings- og asylpolitikk som holder internasjonal høy standard, ville vi med Fremskrittspartiets politikk med åpne øyne bryte alle internasjonale forpliktelser til å gi beskyttelse til folk i nød. De som kommer, skal i stedet på lukkede mottak – nok et brudd på internasjonal rett – og de som likevel måtte finne på å komme, kan heller ikke vente seg særlig aktive inte-

grerinstiltak. De pengene vil for lengst være strøket fra budsjettet.

Heldigvis ser alle andre partier at dette er en lite farbar vei. I en globalisert verden er dette taperoppskriften. Fler-tallet støtter i stedet regjeringens arbeid med å fornye og forbedre et av verdens beste velferdssamfunn.

Like utpå nyåret skal vi behandle integreringsmeldingen, Meld. St. 6 for 2012–2013, om en helhetlig integreringspolitikk, mangfold og fellesskap. Det skal legges grunnlaget for en enda bedre integreringspolitikk, med enda bedre resultater enn hittil.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:37:18]: De fleste som kommer til Norge og søker asyl, havner i et asylmottak. Hvorvidt dette er mottak der det er samlet flere, eller om det er desentralisert, spiller for så vidt ingen rolle, men i mottak havner de. Det er også et faktum at mange forsvinner fra disse mottakene, så mitt spørsmål til representanten er: Hvor tror representanten disse ender opp, hva lever de av, og hva vil Arbeiderpartiet gjøre for å hindre dette?

Lise Christoffersen (A) [13:37:53]: Det er riktig som representanten Ørsal Johansen sier, at en del mennesker hvert år forsvinner fra mottak. Vi vet ikke akkurat hvor mange det er, vi vet ikke akkurat hvor det blir av dem. Noen oppholder seg helt sikkert ulovlig i Norge, noen har kanskje reist til utlandet, men dette er tall det er veldig vanskelig å ha oversikt over. Det vi har sagt, er at når barn forsvinner fra mottak, skal vi prøve å spore dem opp så godt det lar seg gjøre. Men som sagt: Vi har ingen sikre tall, vi bare vet at det skjer – noen er sikkert ulovlig i Norge.

Trond Helleland (H) [13:38:45]: Det var en stor dag for mange av oss i går. Vi gikk i fakkeltog og feiret at EU hadde fått fredsprisen.

EU har også gitt Norge nye muligheter når det gjelder å hente kompetanse og arbeidskraft, og vi ser nå at arbeidsinnvandringen til Norge er rekordhøy. I flere debatter har vi reist spørsmål om urimeligheten ved at f.eks. polske eller andre østeuropeiske arbeidere som mister arbeidet og blir arbeidsledige, ikke kan gå på norskkurs mens de er arbeidsledige for å heve kompetansen sin, bortsett fra i et par fylker der Nav har lagt til rette for dette. Nå har vi integreringsmeldingen til behandling, og det er vel da siste sjanse for å få rettet opp dette forholdet. Er representanten Christoffersen enig i at ledigmeldte arbeidsinnvandrere burde kunne få norskkurs uten å miste dagpengene sine?

Lise Christoffersen (A) [13:39:49]: Nå var det et spørsmål til representanten Christoffersen, og da kan representanten Christoffersen svare at hun egentlig synes det burde vært mer enn det. Arbeiderpartiet vedtok på sitt landsmøte i 2011 et integreringspolitisk dokument hvor vi mente at arbeidsinnvandrere, enten de var i arbeid eller midlertidig ute av arbeid, burde få den adgangen. Så har vi en Soria Moria-erklæring som vi skal oppfylle, vi har en bestemt sum penger. Vi er ikke der nå, men som re-

presentanten Helleland selv var inne på, blir det ikke gitt norskkurs bortsett fra der Nav har lagt til rette for det. Den muligheten kunne Nav kanskje benytte seg mer av, og det kunne kanskje gå an å gi et signal om at det er smart å gjøre, for det finnes muligheter innenfor dagens velferdsordninger også, med individuell tilpasning. Språk er noe arbeidsinnvandrere som er ledige absolutt trenger for igjen å komme inn på arbeidsmarkedet. Så jeg tror ikke vi er så veldig uenige.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [13:40:59]: Jeg er veldig glad for at Lise Christoffersen brukte så god tid på å snakke om et viktig tema, nemlig integrering og integreringspolitikken. Arbeiderpartiet er veldig opptatt av at man skal følge arbeidslinjen, og det er ikke vanskelig å være enig i det. Det at folk kommer i arbeid, er også en viktig forutsetning for å komme til rette med fattigdomsproblematikken.

Men vi ser at en utfordring vi har i Norge, er at det ikke er så lett å komme inn på arbeidsmarkedet. Bare det at man har et annerledes navn, gjør at man kanskje risikerer ikke å bli innkalt til et intervju engang, selv om man har den samme kompetansen og er like godt kvalifisert som veldig mange av de andre søkerne. Dette gjøres det veldig lite med fra myndighetenes hold. Hva er representanten Lise Christoffersens løsning på dette?

Lise Christoffersen (A) [13:42:06]: Det pågår et forsøk i regi av Fornyingsdepartementet som nå er forlenget, med moderat kvotering av innvandrere til jobber i en del statsetater. Det er et tiltak som jeg støtter 100 pst. Vi har hatt en diskusjon gående i en Facebook-tråd nå, på bakgrunn av oppslag i – det var vel – Aftenposten, om tre flotte innvandrere som følte at det med kvotering kanskje var å bli litt nedvurdert, og som helst ikke så at vi benyttet sånne tiltak. Der er jeg helt uenig. Jeg har selv gått med en «button» på jakken hvor det sto «kjønnsknotert og stolt av det», og jeg tror det må en del sånne radikale grep til for å få opp volumet og alminneliggjøre at innvandrere med fremmede navn gjør en vel så god jobb og kanskje i noen situasjoner også en bedre jobb i mange funksjoner i samfunnet.

Der var visst tiden ute.

Presidenten: Da er også replikkordskiftet omme.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:43:35]: Fremskrittspartiet er glad for at vi til tider kan ha en åpen og faktabasert innvandringsdebatt, men nå er det slik at fakta skal være objektive, men kan være veldig subjektive ut fra hvordan man velger å tolke dem. Sånn er det alltid, og sånn vil det alltid være.

Fremskrittspartiet vil ha lukkede mottak i Norge, og representanten Lise Christoffersen var inne på det temaet og mente at det var inhumant og ikke i tråd med internasjonal rett. Nå er det flere land som har lukkede mottak og er veldig fornøyd med det, og som ikke har fått noen utfordringer eller problemer med det i henhold til internasjonal rett. Da jeg stilte representanten Lise Christoffersen spørsmål

om hvor mange som ble borte fra mottak i Norge, hvor de er, hva de gjør for å livnære seg og hva som bør gjøres, var representanten ikke veldig villig til å gi noe konkret svar på det, enten fordi representanten ikke visste det eller fordi det rett og slett ikke er mulig å få noe svar. Hvor mange som blir borte, vet vi ikke. Hvor de er – nei, det vet vi heller ikke. Hva de gjør, vet vi heller ikke.

Men én ting er sikkert. Er de i Norge, lever de i hvert fall ikke av en jobb der de er ansatt i et firma, eller driver for seg selv og betaler skatt og norske avgifter. Det er det ingen tvil om. De livnærer seg på helt andre måter, som vi helst ikke vil ha noe særlig av i Norge. Hva skal gjøres med det? Fremskrittspartiet har en løsning. Det er mulig å opprette lukkede mottak. For det første hindrer det rømming. For det andre har vi kontroll på hvor de er. Det er også viktig at vi, mens de er i lukkede mottak, får avklart hvem vi har fått til Norge. Det har vi ingen garanti for, og vi vet ingenting om de personene som bl.a. kommer uten papirer eller med falske papirer.

Det forundrer meg også litt. Det er mange som kommer til Norge med f.eks. falske pass. I henhold til loven er det i seg selv straffbart å ha falskt pass. Det er umiddelbart ubetinget fengsel i 45 dager for å ha falskt pass. Likevel lar vi dem få lov til å søke asyl, vi behandler søknaden, og de kan sågar få opphold når de kommer hit med falskt pass, som i seg selv er straffbart. Fremskrittspartiet mener at kommer man hit med falske pass, med falske papirer, da er det et eller annet man skjuler, og man skal ikke få oppholdstillatelse i Norge.

Norge er ikke lenger det landet det en gang var – på godt og ondt. Uheldige sider ved utviklingen er mindre frihet og at vi må være forsiktige med hva vi sier, mindre trygghet og en offentlig sektor som koster mer enn noen gang. Samtidig synes handlekraften og gjennomføringsevnen mindre enn noen gang. Det bygges veier for fortidens trafikk, noe den nye strekningen som i disse dager åpnes i Sør-Gudbrandsdalen, vitner om. Vi kan kanskje leve med noe foreldede veier, men vi kan ikke leve med en innvandring som har nådd et så stort omfang at den truer velferdsstaten og alle de velferdsgoder som nordmenn i dag tar som en selvfølge. Innvandringen er rett og slett ikke økonomisk bærekraftig. Dette ble påpekt av Frischsenteret i 2011 og bekreftet av Brochmann-utvalget i en rapport samme år. Det ble spådd at med fortsatt høy innvandring ville dagens tillitsbaserte velferdsstat snart være historie.

Innvandrere kommer til Norge i stort antall. Prosentvis har innvandringen til Norge økt mer enn i noe annet land, ifølge en rapport fra OECD. Når det gjelder innvandring i forhold til folketallet, er det bare Sveits som ligger foran Norge. Også vi i Fremskrittspartiet innser at Norge trenger arbeidsinnvandrere, og vi innser også at det er noen som trenger beskyttelse. Men vi stusser litt når vi leser i en rapport at to av tre innvandrere er på trygd. Det viser seg nemlig at etter omkring ti år i arbeidslivet er det et markert frafall. Folk som forsker, finner det ofte betryggende å kontrollere funn mot annen informasjon. Oslo er den byen i Norge hvor innvandringen har vært størst, både i absolutte og i relative tall. Derfor er det ganske skremmende å se at Oslo i perioden fra år 2000 til 2010 har

hatt svakest vekst per innbygger når det gjelder innbetalt skatt.

I perioden fra 2002 til 2011 kom det nesten 110 000 asylsøkere til Norge. Det hevdes at Norge har en streng asylpolitikk, så da skulle man tro at mange ble sendt tilbake til hjemlandet eller til det landet de kom via. Det er imidlertid ikke riktig. Antall frivillige returer i regi av UDI var i samme periode på ca. 9 000. I tillegg ble også en del returnert av Politiets utlendingsenhet. Der er antallet noe mer usikkert, men det dreier seg om ca. 1 000 personer per år, altså anslagsvis i overkant av 9 000 over en niårsperiode.

Mens omkring 110 000 er kommet, har altså 18 000 mer eller mindre frivillig forlatt oss. Differansen er på ca. 90 000. Dette er mennesker som på sikt vil måtte forsørges av norske skattebetalere. I tillegg kommer arbeidsinnvandrere, og det er ikke sikkert at alle disse jobber til de har nådd vanlig pensjonsalder. Så har vi alle familieegjenforeningene, som også representanten Christoffersen var innom, som også på mange måter etter hvert vil belaste de offentlige budsjettene. I statsbudsjettet for 2013 er ca. en tredjedel, eller 370 mrd. kr, avsatt til å lønne mennesker som ikke jobber. Da lurer jeg på hvor dette skal ende. Jeg vet ikke, men jeg vet at Fremskrittspartiet står for en ansvarlig innvandringspolitikk og har gjort det i alle år.

Regjeringen har egentlig ikke kommet med noen nyheter i sitt forslag til statsbudsjett. De viderefører en innvandrings- og integreringspolitikk som folk flest ikke er overvettets fornøyd med. Resultatet er segregering og utenforskap. Det var med en viss tilfredshet jeg registrerte at statsråd Thorkildsen, da hun forleden dag ble intervjuet av P4, sa at hun fryktet at det dannes utenforsamfunn i Oslo. Jeg tror de utenforsamfunnene allerede er dannet. Vi vet at det er lukkede samfunn i Oslo som ikke har mye med omverdenen å gjøre, der en ikke prater norsk, og der en lever etter helt egne regler. Det er prisverdig at statsråden ser at en kan frykte det, at statsråden ser at dette kan bli en utfordring, og jeg gleder meg til å se hva statsråden ønsker å gjøre med den utfordringen.

Regjeringen legger opp til en politikk der en viderefører tiltak som ikke virker, regjeringen opprettholder en stor statlig virksomhet, regjeringen viderefører en politikk som gjør at titusenvis av mennesker kan oppholde seg ulovlig i Norge, og regjeringen viderefører en integreringspolitikk der kommunene får langt mindre penger for å integrere flyktninger enn det det faktisk koster. Dette er noe av den utfordringen som også representanten Christoffersen var inne på. Det står mange i mottak og venter på å komme ut i kommunene – og så lurer vi på hvorfor! Mange kommuner vegrer seg mot å ta imot flyktninger som har fått lovlig opphold i Norge, fordi de vet at det koster. Når de allerede har stram økonomi og budsjetter som ikke går opp, er det heller ikke all right å ta på seg nye utgifter som en vet en ikke får dekket av den norske staten – selv om det er den norske staten som pålegger dem å ta imot folk. Ved å øke integreringstilskuddet kunne det kanskje være en mulighet for at noen flere kommuner tok inn, bosatte og integrerte flere innvandrere på en god måte. Vi vet at mange kommuner gjør en kjempejobb når det gjelder integrering,

mens andre kommuner ikke er riktig så dyktige. Det er noe vi må rette på, og jeg tror at økonomi har en del med dette å gjøre.

Regjeringspartiene beskylder Fremskrittspartiet for å kutte alle penger til urfolk og nasjonal historie. Fremskrittspartiet mener at alle mennesker er skapt og født like, og at konstruerte særtiltak, som f.eks. Sametinget, forvaltningsområdet for samiske språk og Finnmarkseiendommen, virker mot sin hensikt. Fremskrittspartiet vil ikke ha et Norge med konflikter som skaper kulturelle, språklige og etniske skillelinjer. Det er vi i ferd med å få. Samtidig mister en fokus på det som burde være viktig – å beskytte den fremste kulturbæreren av dem alle, nemlig språket.

Regjeringen viderefører her en politikk som ikke har ført til mer bruk av samiske språk, men derimot til mindre. Det dokumenter de selv i sine budsjettproposisjoner. Regjeringen er mer opptatt av å gi penger til en minoritetsforvaltning enn å følge det første av formålene med same-loven, nemlig å sikre og utvikle de samiske språkene. Regjeringspartiene vil heller ikke vite hvor mange mennesker som bruker samisk i Norge, til tross for at internasjonale organisasjoner som Europarådet og UNESCO høyløyt kritiserer Norge for ikke å følge opp sine internasjonale forpliktelser. Nå er det på høy tid at vi får en gjennomgang av de politiske virkemidlene som brukes i same- og minoritetspolitikken, for flere av våre minoritetsspråk er i ferd med å dø ut. Fremskrittspartiets tilnærming er at vi må få tall på hvor mange som prater de ulike språkene i Norge, slik at vi kan beskytte minoritetsspråkene og utvikle dem. Å føre en dyr symbolpolitikk, som regjeringspartiene gjør, fungerer ikke. Regjeringspartiene evner ikke å tenke nytt i samepolitikken og tviholder på de samme virkemidlene, uten hensyn til om de samiske språkene nord-samisk, lulesamisk og sørsamisk dør ut. Umesamisk, pite-samisk og skoltksamisk er allerede utdødd i Norge. Da er mitt spørsmål: Når skal regjeringen våkne?

La det ikke være noen tvil: Fremskrittspartiet vil same-ne vel. De er en del av det norske samfunnet. Nordmenn og samer har fungert og funnet sammen gjennom århundrer gjennom handel og utveksling, gjennom familie og bygdeliv. Men det har vært konflikter, og det norske samfunnet har behandlet samene på en svært lite hyggelig måte. Vi ønsker ikke en fornorskning av samene, slik en hadde det til utpå 1970-tallet. Fremskrittspartiet tar avstand fra at samer ikke skal få prate samisk eller kunne opprettholde og videreutvikle sin kultur og sine tradisjoner. Det tror jeg alle i denne sal er enige om, men det er virkemidlene vi diskuterer. Jeg mener virkemidlene ikke virker slik de var tenkt å skulle virke. Jeg mener vi har en plikt til å påtale dette, uten å bli møtt med useriøse påstander om kalde og ufyse-lige holdninger fordi vi ikke vil bruke like mye penger som de andre, eller inngå konsensus på sviktende grunnlag.

Representanten Stokkan-Grande hadde en tirade mot Fremskrittspartiet. Jeg har følgende spørsmål til represen-tanten Stokkan-Grande: Hvem var det som sto for fornorskningssprosessen? Var det Fremskrittspartiet som nektet eldre mennesker å prate samisk i Norge? Var det Fremskrittspartiet som gjennom generasjoner gjorde livet surt for samene i Norge? Det var Arbeiderpartiet som satt

med ansvar og makt og gjennomførte – godt hjulpet av de andre partiene – en voldsom fornorskningssprosess som var en krenkelse for det samiske folk. Det var ikke Fremskrittspartiet ansvarlig for, det var det Arbeiderpartiet som var.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ingalill Olsen (A) [13:56:20]: I løpet av de siste årene har antallet asylsøknader i Norge gått ned. Vi har også greid å redusere saksbehandlingstid og restanse i saker, og etter Fremskrittspartiets retorikk burde det være en politi-ikk i riktig retning. Likevel kan ikke Fremskrittsparti-et være med på noen av fellesmerknadene fra komiteen på dette feltet. Det forundrer oss, men etter å ha hørt Ørsal Johansens innlegg trenger man ikke være forundret i hele tatt. Jeg forstår, for en sånn nedvurdering av andre mennesker tror jeg man skal lete lenge etter.

Så til spørsmålet. I innlegget sa Ørsal Johansen at inn-vandring truer velferdsstaten. Spørsmålet er da: Hvordan truer det din og min velferd? Jeg håper Ørsal Johansen kan utdype det.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:57:12]: Jeg er fornøyd med at antallet asylsøknader har gått ned – det skulle bare mangle. Jeg er også fornøyd med deler av den politi-ken som regjeringen fører på området. Vi har en noenlun-de streng innvandringspolitikk, og Fremskrittspartiet har vært enig i mange av de tiltakene denne regjeringen har satt i gang, og de innstramminger som har skjedd på dette området.

Representanten var inne på at velferdsstaten er truet. Jeg sa i mitt innlegg at jo flere som kommer til Norge, jo flere nordmenn og innvandrere som går på trygd, jo større utfordringer får velferdsstaten. Når færre jobber og be-taler inn til felleskassen og flere skal nyte goder fra felles-kassen, fører det til at vi får økonomiske utfordringer. Det sier seg selv, det er rett og slett fakta.

Aksel Hagen (SV) [13:58:21]: Fremskrittspartifolk kan umulig sove godt om natta. De lever jo i en sam-tid der de kan risikere å møte både innvandrere og asyl-søkere ute – i frihet på gata. De burde sjølsagt vært bura inne i fengsel, ifølge Fremskrittspartiet. Fremskrittsparti-et er i slike debatter veldig opptatt av at de skal være faktabaserte, i motsetning til alle oss andre.

Har Fremskrittspartiet sett noe på de forskningsrappor-tene som er utarbeidet om hva som foregår inne på slike mottak – hva som skjer med folk? Disse folkene skal jo enten ønskes velkommen til Norge etter hvert, eller så skal de hjem igjen til landet sitt. Forskningsrapporter viser etter vår mening at mange av disse har veldig triste opplevel-ser som gjør at de verken klarer å bli en del av vårt samfunn eller klarer å komme tilbake til sine opprinnelige samfunn, på en god måte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [13:59:19]: Jeg kan opplyse representanten Hagen om at jeg sover rimelig godt om natten – kanskje ikke de siste nettene, men det har helt andre grunner.

Vi sier ikke at vi skal bure noen inne. Vi ønsker lukkede mottak fordi vi ønsker at de som kommer til Norge og ikke har identitetspapirer – de vi ikke aner hvem er – skal vi kunne ha kontroll over, i hvert fall til vi har klarlagt identiteten deres. Det går, ifølge personer i politiets utlendingsenhet, en del rundt i Norge som er tikkende bomber. Da bør vi også ta høyde for det.

Representanten var inne på hva som skjer i mottak. Jeg vet veldig godt hva som skjer i mottak i dag. Jeg vet godt hvordan mottakene fungerer rundt omkring i dette landet i dag. Der det ikke er lukkede mottak, har de sikkert de samme utfordringene som en kan få i lukkede mottak.

Det som er et faktum: I dag skjer det drap, og det skjer vold – både mot andre beboere og mot ansatte – ved asylmottakene. Men det tror jeg kan løses.

Heidi Greni (Sp) [14:00:39]: Fremskrittspartiet ønsker kraftige kutt i budsjettene, både når det gjelder utlendingsforvaltningen, og når det gjelder mottak. Begrunnelsen er at de vil ha en helt annen asylpolitikk, en asylpolitikk som gjør at behovet for ressurser vil bli betydelig svekket. Hvor skal denne reduksjonen tas? Skal den tas på feltet arbeidsinnvandring? Skal den tas på feltet kvoteflyktninger, eller skal den tas på feltet asylsøkere? Og er det slik at innstrammingen skal foregå helt uten at Norge skal forholde seg til internasjonale konvensjoner og avtaler?

Det var helt umulig ikke å tolke innlegget her i dag på den måten at han sier at dagens praksis er altfor liberal, det er flere som får opphold med begrunnelsen beskyttelsesbehov osv. Dette er i sterkt kontrast til det innlegget Ørsal Johansen hadde i Klassekampen 16. januar, der han beskylder regjeringen for å ha en altfor streng innvandringspolitikk – det er for få som får bli, og vi setter barn i fare fordi UNE (presidenten klubber) ikke utnytter skjønnsrommet.

Kan representanten (presidenten klubber) forklare denne (presidenten klubber) ...

Presidenten: Representanten Morten Ørsal Johansen, vær så god.

Presidenten vil minne om taletiden.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [14:01:54]: Når vi i Fremskrittspartiet setter opp vårt forslag til budsjett, tar vi utgangspunkt i Fremskrittspartiets politikk og i Fremskrittspartiets utlendingslov.

Vi ønsker en streng innvandringspolitikk i Norge. Samtidig ønsker vi en god integreringspolitikk, slik at de som får lovlig opphold i Norge på grunn av beskyttelsesbehov, skal bli en del av det norske samfunnet – skal integreres på en god måte, skal tas imot på en god måte. Men det betyr ikke at vi ikke kan ha en streng innvandringspolitikk der vi har strengere kriterier for å få oppholdstillatelse i Norge, har strenge kriterier og krav for å kunne komme til Norge og nyte godt av de velferdsgodene vi har her.

Fremskrittspartiet ønsker å få innstramminger både i asylpolitikken og i familiegjenforeningspolitikken, f.eks. ved at en ikke skal ha mulighet til å få familiegjenforening etter familiegjenforening, som en har mulighet til i dag.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Trond Helleland (H) [14:03:09]: Høyre har som mål at innvandrere og flyktninger raskest mulig skal bli i stand til å forsørge seg selv, og mener at det er behov for forbedringer i integreringspolitikken, særlig knyttet til språkopplæring og arbeid.

Innvandrere beriker både samfunn og arbeidsliv gjennom den erfaring, kunnskap og arbeidsvilje de har, og gjennom de ideer de kan bidra med, som følge av at de har en annen kulturell bakgrunn. Samtidig byr det flerkulturelle samfunnet på utfordringer som må løses for å kunne realisere hvert enkelt menneskes muligheter.

Behovet og mulighetene for personbevegelser på tvers av landegrensene øker som følge av økt verdenshandel, reduserte transportkostnader, nedbygging av grensehindre og tettere samhandling mellom land. Ulike kulturer kommer i kontakt med hverandre, og ideer, kunnskap og erfaringer utveksles raskere og mer omfattende enn tidligere.

Økt arbeidsinnvandring er et viktig bidrag for å ta denne utviklingen på alvor og utnytte det potensialet som ligger i globaliseringen. Det er ingen selvfølge at den kompetente arbeidskraften søker seg til Norge. Jeg viser her til Høyres forslag i Dokument 8:150 S for 2010–2011 om tiltak for å sikre vekstfremmende arbeidsinnvandring.

Arbeidsmarkedet vil trolig være preget av økende migrasjon av arbeidstakere og tjenesteytere i årene framover, men også av større konkurranse om arbeidskraft mellom land. Det å ha en bevisst og helhetlig politikk som sikrer en bærekraftig arbeidsinnvandring, er en av de største politiske utfordringene vi vil stå overfor i årene som kommer. Kunnskap og kompetanse, sammen med mangfold i arbeidsstyrken, er avgjørende for innovasjon og næringsutvikling i et stadig mer konkurranseutsatt og internasjonalt arbeids- og næringsliv. For å opprettholde dagens velferdsnivå og sikre verdiskaping gjennom en levende kunnskapsøkonomi må Norge føre en politikk som gjør oss i stand til å hevde oss internasjonalt i konkurransen om den kompetente arbeidskraft.

Før finanskrisen bidro arbeidstakere fra andre land med helt nødvendig arbeidskraft i Norge, i bl.a. bygge- og verfts-næringene og innen flere servicebransjer. Uten denne ekstra tilgjengelige arbeidskraften ville veksten i norsk økonomi ha bremsset opp, og Distrikts-Norge ville ha møtt store utfordringer. Samtidig ser en at stadig flere av disse arbeidsinnvandrerne har slått rot i Norge, og familiene har flyttet etter. Da er det viktig at en får anledning til å lære språket skikkelig, enten gjennom arbeid eller gjennom kurs. Språkopplæring er i dag både en rett og en plikt for en rekke innvandrere. Dette bør også bli en rettighet for arbeidsledige arbeidsinnvandrere fra EØS-land som er i Norge – arbeidsledighet bør ikke ekskludere en fra å ta del i språktrening. Slik opplæring vil gi arbeidssøkende innvandrere ytterligere kvalifikasjoner og kan bidra til at de raskere kommer inn i arbeidslivet, dersom de skulle falle utenfor.

Det er derfor viktig å bruke den første fasen etter ankomst til Norge til økt språk- og samfunnsopplæring og in-

kludering i arbeidslivet. Det er viktig at tiltakene for økt integrering i særlig grad retter seg mot kvinner og barn. Høyre ønsker å forsterke introduksjonsarbeidet. I statsbudsjettet for 2013 foreslår vi bl.a. å gi deltakere på introduksjonskurs med barn i barnehagealder tilbud om gratis barnehageplass, utvidelse av tilbudet om språkkartlegging av alle fireåringer og en styrking av integreringsarbeidet i frivillige organisasjoner.

Det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien.

Grunnleggende ferdigheter i norsk er svært viktig for barns mulighet til å lykkes i Norge. Derfor er det viktig at vi fanger opp alle barn med språkproblemer på et tidligere tidspunkt enn i dag. Ordningen med språkkartlegging, som har blitt gjennomført i enkelte kommuner i landet, omfatter ikke bare barn med minoritetsbakgrunn, men også barn med språkvansker. Høyre ønsker at ordningen blir landsomfattende, og at ordningen utvikles i tråd med kunnskapen som fremkom som en følge av den foretatte evalueringen.

Det er viktig å legge til rette for at introduksjonsordningen for nyankomne innvandrere og flyktninger omfatter hele familien. Gratis barnehagetilbud til denne gruppen når de går på introduksjonskurs, er et viktig poeng i den sammenheng.

Flere frivillige organisasjoner driver viktig integreringsarbeid gjennom allerede etablerte institusjoner og tiltak. Røde Kors har tidligere f.eks. måttet avvise flere deltakere på sine arrangementer. Slike frivillige tilbud må styrkes, og vi har derfor styrket denne posten i vårt alternative budsjett.

Det er allikevel kommunene som har hovedansvaret for introduksjonsarbeidet. Derfor må kommunene fortsatt få tilskudd til kommunale introduksjonstiltak.

Det er behov for å utvikle en alternativ strategi til dagens politikk hva gjelder mottak, og en ny modell for drift av asylmottak som kan bidra til mer kompetanse innenfor fagfeltet. Høyre mener derfor at det er relevant i denne sammenheng å utvikle egne kompetansemottak, lokalisert i ulike deler av landet, som kan spesialisere seg på ulike områder innenfor fagfeltet, som f.eks. returproblematikk, kartlegging, enslige, mindreårige asylsøkere, kvalifisering osv.

Regjeringen er defensiv i arbeidsinnvandrings- og integreringspolitikken. Høyre har ved flere anledninger fremmet omfattende forslag både for vekstfremmende arbeidsinnvandring og for å bedre integreringen av nyankomne innvandrere som skal leve sitt liv i Norge. Regjeringspartiene slutter seg helt unntaksvis til våre forslag og velger å vente til de fremmes av regjeringen. Unødig tid og ressurser kastes dermed bort for dem som skal bli i Norge, og for det norske samfunn som helhet.

Norge opplever en rekordstor arbeidsinnvandring, og det er ingen grunn til å tro at dette vil avta i årene som kommer. Derfor haster det med en mer helhetlig politikk for denne gruppen, som bidrar til å øke verdiskaping over hele Norge. Etter jul skal komiteen starte på behandlingen av integreringsmeldingen. Da har vi muligheten til å

løfte denne viktige problemstillingen høyere opp på den politiske dagsordenen.

Flere ganger har vi tatt opp spørsmål om bl.a. ledigmeldte arbeidsinnvandrere og deres rett til norskopplæring. Vi får positive svar. Vi fikk det fra statsråd Lysbakken da han hadde ansvaret for feltet. Jeg fikk det senest fra representanten Christoffersen på vegne av Arbeiderpartiet, men det har ikke skjedd noe. Jeg kan heller ikke se at det ligger et klart svar på dette i integreringsmeldingen, men den får vi jo mulighet til å utvikle når vi passerer nyttårsskiftet. Jeg håper at den nye statsråden på området også ser positivt på denne muligheten til å bedre kompetansen hos dem som har kommet til Norge for å jobbe.

Så har jeg lyst å nevne et viktig tiltak i min hjemkommune, den internasjonale byen Drammen, nemlig Norsk senter for flerkulturell verdiskaping. Det er et tilbud for innvandrere som ønsker å starte egen bedrift, og som har gitt veldig gode resultater med de små midlene de har, men som har blitt en kasteball mellom ulike departementer, og som stadig blir herset med, ved at det ikke kommer på plass en varig støtte til dette tiltaket. Dette er et tiltak som nettopp gjør de tingene vi alle ønsker, nemlig å sørge for at innovative innvandrere får muligheten til å utvikle nye konsepter, bedrifter og muligheter i sitt nye hjemland. Jeg håper nok en gang at vi nå, med et stort flertall i komiteen, inkludert regjeringspartiene, understreker behovet for å ta bedre vare på og gi bedre muligheter til dette senteret, og at det nå følges opp, og at de ikke nok en gang, nok et år blir en kasteball mellom ulike departementer. Den typen tiltak er positive og bidrar til å gi innvandrere med gode ideer muligheten til å komme inn på bedriftsmarkedet i Norge og muligheten til å skape arbeidsplasser. Er det noe vi ønsker, så er det innvandrere som bidrar, som kan norsk, som bidrar til verdiskaping og som deltar for fullt i det norske samfunnet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [14:11:31]: Representanten Trond Helleland er opptatt av arbeidsinnvandring og ser det som positivt. Der er vi enige. Samtidig vet vi at det i en del bransjer er mer enn tvilsomme forhold når det gjelder lønn, helse, miljø og sikkerhet. Det er to spørsmål som følger av det: Hvorfor er Høyre imot mange av de helt sentrale tiltakene i handlingsplanene mot sosial dumping; solidaransvar, innsynsrett, regionale verneombud og sikring av lønns- og arbeidsvilkår for folk som jobber på oppdrag for offentlig sektor?

Det andre spørsmålet som følger like naturlig, er: Hadde det ikke også vært, ut fra Høyres ståsted, en fordel for norske, seriøse bedrifter om de slapp å konkurrere med arbeidsgivere som har uryddige lønns- og arbeidsforhold i sine bedrifter?

Trond Helleland (H) [14:12:28]: Jeg er helt enig i at det vil være en fordel at det er ryddige forhold i arbeidslivet, men det er ikke dermed sagt at alt skal foregå på LOs premisser, og det er ofte det debatten går ut på. Høyre er imot sosial dumping, og vi ønsker et ordnet arbeidsliv.

Høyre ønsker ikke at det skal være et todelt arbeidsliv i Norge, der man har innvandrere som blir grovt underbetalt og utnyttet, og nordmenn som har tarifflønn. Men alle utfordringer kan ikke løses gjennom å gi fagbevegelsen mulighet til å styre dette fullt ut. Vi ønsker en balansert utvikling, der vi sørger for at det er ryddighet i arbeidsmiljøloven og i det lovverket som skal regulere arbeidslivet. Jeg tror vi er enige om målet; det skal være ryddighet, men vi er litt uenige om virkemidlene.

Aksel Hagen (SV) [14:13:36]: For det første gjorde det så godt å få et offensivt og optimistisk innlegg, i skarp kontrast til det innlegget vi fikk fra Fremskrittspartiet i sted.

Jeg har to spørsmål, og det ene er en fortsettelse av spørsmålet som Lise Christoffersen stilte.

Betyr svaret fra Høyre at vi kan være helt sikre på at Høyre vil ha et arbeidsliv der det ikke er noen som helst forskjell, på noen som helst måte, på de rettigheter en arbeidstaker har enten han er arbeidsinnvandrer eller norsk, og at det som nå er standard i norsk arbeidsliv, ikke på noen som helst måte skal bli underminert eller i praksis truet av en endring av arbeidsinnvandringen? Det var det ene.

Det andre dreier seg om et forslag som Høyre på en overraskende måte er med på sammen med Fremskrittspartiet her i dag, nemlig at Høyre også ønsker å koble retur med bistand. Det overrasker meg at Høyre vil foreta en slik kobling. Kan Høyre begrunne den?

Trond Helleland (H) [14:14:37]: Den siste overraskelsen er det litt pussig at Aksel Hagen har blitt overrasket over, siden dette er velkjent politikk fra Høyre, både her i salen og i komiteen. Vi har sagt at når det gjelder land som Norge gir bistand til, og som nekter å ta imot sine egne innbyggere, dersom det er forsvarlig, i form av returavtaler, bør vi vurdere bistandskutt. Et slikt eksempel var Etiopia. Der har man nå fått på plass en avtale, men det ville være rart om Norge ikke også skulle kunne stille noen krav, når vi sender millioner i bistand, samtidig som dette landet nekter å ta imot sine egne innbyggere. Jeg mener det er helt rimelig å stille de kravene.

Når det gjelder arbeidslivspolitikken, viser jeg til svaret jeg ga til Lise Christoffersen. Det er lov- og regelverk i Norge som må sørge for at vi har verdig behandling av alle arbeidstakere i Norge.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Aksel Hagen (SV) [14:16:04]: «Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet ...». Dette er en formulering som går igjen mange steder i denne innstillingen. Det viser at Fremskrittspartiet fortsatt er noe for seg sjøl og representerer holdninger og verdier som de heldigvis er ganske alene om i denne salen.

For oss i SV er det likevel noe praktisk med alle de ulike merknadene der Fremskrittspartiet står alene bak denne formuleringen. Da vet vi SV-ere at dette er punkter som vi i SV er særlig opptatt av, og som vi ofte vil gå i motsatt retning av. Det er punkter som viser aktiviteter som er vel-

dig viktig at er der, og som vi ønsker å foredle og forsterke videre framover. Der Fremskrittspartiet vil ha budsjettkapitler og poster dradd i kald høyreretning, vil vi dra dem i varm venstretretning.

Det er noe med Fremskrittspartiet, for med en gang det i tekster står begreper som «asylsøker», «flyktninger», distriktspolitikk», «landbruk» og «statlig forvaltning», da trekkes skjærekniiven fram.

På dette området blir det også slått klart fast at folk som er på flukt, ja, de er vel på flukt, men de skal flykte til andre land enn Norge. Kommer de seg inn, skal de raskest mulig inn i lukket mottak. Der må de ikke ha det for bra, for da går det rykter som gjør at det vil komme flere til oss. Flest mulig må helst også ut igjen, og, som sagt, mens alt dette skjer, må man passe på at det ikke blir for godt å være der, for da går ryktene.

Det som skjer på mottakene, hva slags konsekvenser det får å sitte der i to, tre, fire og fem år og vente på en endelig avgjørelse, bryr Fremskrittspartiet seg fint lite om.

Både forskning og sunn fornuft viser at det er to viktige kvaliteter som må være til stede for at et samfunn skal være godt, moderne, framtidsrettet, økonomisk, demokratisk, sosialt og bærekraftig – som virkelig gjør at vi kan være stolte over å ha utviklet et samfunn som vil være bærekraftig. Den ene er at det er små forskjeller i samfunnet, og den andre er at alle er påkoblet på et eller annet vis. Nettopp derfor blir innvandrings- og ikke minst inkluderingspolitikken så avgjørende viktig. Innleggene fra både Arbeiderpartiet og Høyre har vist det på en veldig god måte i dag. Derfor er det vel anvendte penger – de pengene vi nettopp bruker på innvandrings- og inkluderingsområdet – inn i samfunnsbyggingsprosjektet vårt.

Derfor blir jeg glad og stolt, og ikke som Fremskrittspartiet; provosert av behovet for å skjære. Tvert imot – vi skal etter hvert satse enda hardere. Vi skal bevilge mer penger til f.eks. gratis kjernetid i barnehager, for vi ser at det er flere innvandrerbarn i barnehager der vi tilbyr gratis kjernetid. Vi ser da at vi ved både å ha gratis kjernetid og å fjerne kontantstøtten, legger til rette for at flere kommer i barnehagen og får den gode opplevelsen samt at flere av foreldrene – og da prater vi ikke minst om mødrene – kommer seg ut i arbeidslivet. Både de som kommer seg ut i arbeidslivet og de ungene som er i barnehage, får da språk- og samfunnsopplæring, som er så viktig for at de skal bli en inkludert del av samfunnet vårt.

Jeg blir så stolt og glad når jeg ser at vi får på plass Jobbsjanse-prosjektet, som er så populært, og som kommer til å fungere så bra, for å få flere ut i arbeidslivet. Jeg blir så glad når jeg ser det vi gjør på språkområdet, og at vi sender ut signaler om at vi vil satse enda mer på dette. Jeg synes det er flott at Høyre ikke er fornøyd her og mener at vi allerede nå skulle ha satset sterkere. Jeg er så glad for å se at vi gjør mye på boligområdet, ikke minst at utleiebøliger blir viktige for våre nye landsmenn og ikke minst arbeidsinnvandrere. Jeg blir så glad for at vi fortsatt fokuserer sterkt på samespørsmål og alt det Sametinget gjør, all den flotte aktiviteten de har osv. Det er nettopp dette som kjennetegner en moderne samfunnsutvikling. Det er synd at Fremskrittspartiet ikke ønsker å være med på det laget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [14:21:26]: Regjeringen sier at den har en streng innvandringspolitikk, en av de strengeste i Europa. Jeg legger til at regjeringen sier det. Det er også gjort innstramminger i innvandringspolitikken i Norge. Da er mitt spørsmål til representanten Aksel Hagen: Er Sosialistisk Venstreparti bekvem med å være en del av en regjering som har en så streng innvandringspolitikk som det Norge har?

Aksel Hagen (SV) [14:21:59]: Jeg føler meg veldig bekvem med å være i regjering med Senterpartiet og Arbeiderpartiet. På noen områder er vi uenige. Dette er ett av de områdene. Når vi hører det som har vært sagt i debatten i dag av representanter for det som representanten Morten Ørsal Johansen drømmer om skal bli en framtidig regjering, om finansiering av kommunesektoren og ikke minst om innvandringspolitikk, er spriket mellom oss internt i den rød-grønne regjeringa veldig lite sammenliknet med det spriket som jeg hører er der når man sammenlikner innleggene til representanten Ørsal Johansen og Trond Helleland om innvandring- og asylspørsmål.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [14:22:44]: Det er godt å høre at SV er fornøyd med å sitte i en regjering som har en streng innvandringspolitikk. Da vil det ikke bli en så veldig stor utfordring for representanten når Fremskrittspartiet kommer i regjering og strammer enda litt til.

Regjeringen har inngått en returavtale med Somalia. Returavtaler har blitt diskutert og nevnt i denne debatten noen ganger. Etter at den avtalen trådte i kraft, har ikke Norge returnert noen til Somalia. Er representanten Hagen fornøyd med det?

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Aksel Hagen (SV) [14:23:33]: For det første vet jeg ikke om det er noen vits å svare, for det var tydelig at Morten Ørsal Johansen ikke hørte etter hva jeg svarte på det forrige spørsmålet.

Når det gjelder returavtalen til Somalia, er jeg ikke oppdatert på den situasjonen. Jeg går ut fra at når de ikke blir returnert, er det rett og slett fordi situasjonen der er slik at de ikke kan og bør returneres på dette tidspunktet.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:24:23]: SV har gått til krig mot kontantstøtten for å tvinge flere kvinner og innvandrere ut i arbeid. Resultatet er at familier både mister valgfrihet og tid sammen. Samtidig ser vi at man fratar flere av disse familiene tiltrengte midler, uten å gi noe godt alternativ. Svaret er altså at de må komme seg ut i jobb, men så vet vi at det ikke er så enkelt for veldig mange av disse. På grunn av dette grepet som SV har vært lokomotivet for, har noen av disse gruppene, også dem som vi omtaler som fattige i Norge, blitt enda fattigere. Er SV virkelig stolt av det de har fått til her?

Aksel Hagen (SV) [14:25:17]: Kristelig Folkeparti stiller ofte kloke spørsmål. For det første vil ikke vi bruke begrepet «tvinge ut i arbeidslivet». Vi fjerner et incentiv som gjør at ungene ikke kommer i barnehage, og at særlig kvinner ikke kommer ut i jobb.

Så er det helt riktig som representanten Bekkevold påpeker: Hvis man fjerner kontantstøtten og de dette gjelder, ikke kommer i jobb, skaper det en økonomisk vanskelig situasjon. Jeg vet at man jobber med nettopp den problematikken, som går på at man ikke bør stoppe kontantstøtten før man ser at man er over i inntektsgivende arbeid. Så dette problemet er blitt registrert, og det blir det jobbet med i regjeringa.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Heidi Greni (Sp) [14:26:31]: Senterpartiet vil ha en innvandrings- og integreringspolitikk som setter menneskeverd i fokus, og som vektlegger at enkeltmennesket har klare rettigheter og plikter. Alle skal ha likeverdige muligheter og lik tilgang til å få språkopplæring, skolegang og arbeid uansett bakgrunn og ressurser. Integrering er et tosidig ansvar som gjelder både innvandreren selv og samfunnet rundt, det være seg kommunen, frivillige organisasjoner eller nabolaget. Nye innbyggere må selv, ut fra egne forutsetninger, bidra med stor innsats for å bli inkludert i samfunnslivet gjennom å lære språket og gjennom deltakelse på viktige fellesarenaer som arbeid, organisasjonsliv og utdanning.

Når det gjelder innvandringsregulering, er Senterpartiet opptatt av at vi har en klar og forutsigbar praksis, slik at vi ikke gjennom uklare signaler bidrar til å øke tilstrømming av personer som ikke har grunnlag for beskyttelse, og som dermed ikke har krav på opphold i Norge.

Innen innvandrings- og integreringsfeltet har det vært en god del positive utviklingstrekk i året som har gått. I Senterpartiet har vi forventninger om at den positive utviklingen fortsetter i 2013. Saksbehandlingstid og restanser har gått ned i UDI, både for asylsaker og for de fleste andre typer oppholdssaker. Også i Utlendingsnemnda har det vært positive utviklingstrekk. Antallet restanser i asylsaker gikk ned fra 2010 til 2011.

Samtidig er det fortsatt et betydelig forbedringspotensial. I UNE er det slik at restansene i familieinnvandrings- og utvisningssakene har økt, delvis som følge av manglende kapasitet, og delvis på grunn av økende antall omgjøringsanmodninger.

Jeg mener videre at det gjøres mye godt arbeid i regjeringen og i forvaltningen for å møte de utfordringene som eksisterer på feltet. For å effektivisere saksbehandlingen har utlendingsforvaltningen fått hjemmel til å innhente opplysninger om søkeren direkte fra andre offentlige organer. Omlegging av nemndlederstillingene i UNE fra åremålsstillinger til faste stillinger er ventet å føre til økt stabilitet og effektivitet blant nemndlederne.

EFFEKT-programmet har gitt gode resultater i UDI, og forventes å gi det også i UNE. Bekymringen knyttet til økt antall omgjøringsbegjæringer blir det også tatt tak i gjennom den varslede oppfølgingen av NOU 2010: 12 Ny kla-

geordning for utlendingssaker. Jeg vil i denne sammenhengen også trekke fram de viktige stortingsmeldingene som er lagt fram i løpet av året både på innvandrings- og integreringsfeltet, og som vil gi et godt grunnlag for det videre arbeidet i årene som kommer. Jeg tenker da på stortingsmeldingen om barn på flukt og på stortingsmeldingen om integreringspolitikken.

I sistnevnte melding foreslår regjeringen å sende på høring et forslag om å innføre et krav om bestått prøve i samfunnskunnskap som vilkår for å få statsborgerskap. Det er et forslag jeg og Senterpartiet støtter. Fra og med 1. september neste år innføres obligatoriske avsluttende prøve i norsk og samfunnskunnskap for dem som har rett og plikt til slik opplæring. Det er ønskelig at de som bor permanent i Norge, blir norske statsborgere, og det er viktig å markere at det å bli norsk statsborger innebærer en innsats fra den enkelte. Grunnleggende kjennskap til historikk, sosiale, økonomiske og politiske forhold i Norge viser at søkeren har kunnskap om samfunnet han skal bli en del av.

Det finnes også områder innen integreringspolitikken der utviklingen slett ikke er like positiv. Ved årsskiftet kan det være så mange som 3 500 personer med oppholdstillatelse i asylmottak som venter på bosetting i en kommune. Å bli boende lenge i mottak, også etter at en har fått oppholdstillatelse, kan være en uverdig og demotiverende situasjon som hemmer og utsetter integreringen. Jeg er glad for at regjeringen derfor er i drøfting med KS om en treårig samarbeidsavtale som skal bidra til raskere bosetting. Kommunene har til sammen bosatt ca. 6 000 flyktninger årlig de siste årene. Det er mange, men behovet er enda større. Bosettingsbehovet i 2013 er på over 8 000 personer.

Forsinkende rutiner kan være en del av forklaringen, men den største utfordringen er mangel på bosettingsplasser i kommunene i form av egnede boliger. Bosettingsplikt for kommunene kan virke som en enkel løsning, men gir verken flere tilgjengelige boliger eller kompetanse i de aktuelle kommunene og er etter Senterpartiets mening ikke en god løsning.

Samtidig som det etableres mer forpliktende samarbeid med kommunesektoren, foreslår regjeringen å styrke flere av Husbankens ordninger i 2013 for å øke tilgangen på boliger. I tillegg vil regjeringen utrede retten til introduksjonsprogram for flyktninger som selv finner bolig og/eller arbeid i en kommune.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [14:31:52]: Eg registrerer at Senterpartiet stort sett er enig i det meste av regjeringa sin innvandrings- og integreringspolitikk. Det var kanskje ikkje noka stor bombe, sidan Senterpartiet sit i regjering, men det står i motsetning til SV, som sa klart ifrå at viss SV hadde fått gjennomslag for sin asyl- og innvandringspolitikk, ville det blitt fleire som fekk opphald i Noreg.

Eg er nysgjerrig: Viss Senterpartiet hadde fått gjennomslag fullt ut for sin asyl- og innvandringspolitikk, ville

det då blitt færre, fleire eller like mange som hadde fått opphald i Noreg?

Heidi Greni (Sp) [14:32:37]: Å spå er vanskelig, særlig om framtiden, var det en som sa. Jeg tror at det nivået vi ligger på i asyl- og innvandringspolitikken i dag, er et riktig nivå. Jeg tror vi sender klare signal ut til omverdenen om hva slags linje vi har i innvandringspolitikken, og jeg tror at det at flere nå får opphald av dem som kommer hit, tyder på at de fleste vet hvordan det ligger an. Det er et godt tegn at færre som ikke har behov for beskyttelse, kommer, synes jeg. Jeg tror vi ligger på det nivået som Senterpartiet mener er fornuftig.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:33:51]: Jeg føler også behov for å avlegge Fremskrittspartiet en liten visitt når vi diskuterer innvandring og integrering. Etter å ha lest merknadene til Fremskrittspartiet skal det ikke veldig mye til for å få med seg at Fremskrittspartiet bruker innvandrings- og integreringsbudsjettet som sin nærmest viktigste salderingspost. Det kuttet i alt som kan minne om et tiltak for bedre integrering og god ivaretagelse av dem som kommer til Norge fra krig, nød og humanitære katastrofer.

Jeg har lyst til å minne – ikke bare Fremskrittspartiet, men oss alle sammen – om at det er 42,5 millioner mennesker på flukt i dag. 60 pst. av dem er på flukt fra eget hjemland. Det er ikke slik at det er Europa eller Norge som tar det største ansvaret for disse flyktningene. Til Europa kommer det i overkant av 300 000 flyktninger hvert år. I 2011 kom det i overkant av 9 000 flyktninger til Norge. Det er ikke Norge – eller Europa, for den saks skyld – som tar det største ansvaret for flyktningssituasjonen i verden i dag. Dette må vi ta inn over oss.

Jeg har ikke tenkt å bruke denne debatten til å snakke så veldig mye om asylpolitikk eller innvandringspolitikk – vi har hatt flere runder i denne salen, jeg tror vi kjenner hverandres politikk og posisjon på det området – men jeg har lyst å snakke om det som flere av innleiderne har vært innom, nemlig integreringspolitikk. Det blir et viktig tema i tiden framover, når vi nå skal i gang med arbeidet med integreringsmeldingen, som komiteen har fått seg forelagt. Jeg håper det blir en god debatt, og skal det bli en god debatt, er det etter mitt syn viktig at vi snakker sant om det store bildet. Det skal være lov til å sette fingeren på de mange utfordringer som vi fortsatt har innen integreringsfeltet, men like viktig er det å peke på områder der vi faktisk har lyktes. Det hjelper ikke verken debatten eller integreringen hele tiden å påstå at integreringen har vært fullstendig mislykket – særlig ikke når det faktisk ikke er sant.

Kalheim-utvalgets rapport, Bedre integrering, slår fast «at politikken og virkemidlene ikke har gitt gode nok resultater», men understreker samtidig:

«Foreliggende kunnskapsgrunnlag, tilgjengelig statistikk og andre fakta viser at det stort sett går bra med integreringen i Norge.»

Utvalget sier også videre:

«Sammenliknet med andre OECD-land er innvandrere relativt godt integrert i arbeidsmarkedet, og en relativt høy andel norskfødte med innvandrerforeldre tar høyere utdanning. Og utviklingen går i riktig retning.»

Dette er et faktum, og derfor er jeg opptatt av at integreringsdebatten må handle mer om hvordan vi kan få politikken til å virke bedre, enn hele tiden å skape et inntrykk av at alt har vært mislykket.

Jeg tror nøkkelen til god integrering ligger i det sivile samfunn. Ingen blir integrert gjennom en saksbehandling på et Nav-kontor, selv om vi også trenger den viktige kompetansen der. Vi trenger absolutt den kompetansen, men det er først og fremst gjennom relasjoner, og særlig gjennom relasjoner som er basert på vennskap og oppriktighet, man integreres. Viktige arenaer her er sosiale fellesskap som inkluderer nordmenn og innvandrere, slik som arbeidsplasser, lag og organisasjoner, og ikke minst skoler.

I vårt alternative budsjett har vi foreslått en styrking på integreringsfeltet. Vi øker bl.a. tilskuddene til frivillige organisasjoner på innvandringsfeltet, organisasjoner med stor kompetanse, slik som Kristent Interkulturelt Arbeid, MiRA-senteret og andre. Vi vil ha på plass en oppstart av prosjekt Flyktningeguider i alle kommuner, gjerne i regi av frivilligheten. Norskopplæring for ikke-skandinaviske arbeidsinnvandrere er også et viktig tiltak. Vi må ikke bare snakke om integrering, vi må også innse at dette koster, og vi må være villige til å stille opp for å få dette inn på et riktig spor. Der er taletiden min ute.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Håkon Haugli (A) [14:39:03]: Kristelig Folkeparti er jo en varm forsvarer av kontantstøtten – som vi også har sett tidligere i dag – og var meget oppbrakt over at regjeringen la om ordningen. Nå ser vi at barn med minoritetsbakgrunn i stadig større grad går i barnehage, og skolene rapporterer om at minoritetsspråklige barn i stadig større grad enn tidligere mestrer norsk.

Er representanten Bekkevold enig i at kontantstøtten har hatt negativ effekt på integrering og barns språkutvikling, og at den holder de barna som trenger barnehagen aller mest, utenfor barnehagen?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:39:43]: Jeg har ikke lyst til å være med på den påstanden, i hvert fall ikke den siste påstanden, fra representanten Håkon Haugli. Jeg tror man må gi familier mulighet til selv å ta valg rundt sin egen situasjon, ikke minst når det gjelder hvordan man skal løse tidsklemma – det mener jeg er et valg alle foreldre må få lov til å ta, uavhengig av om man er innvandrerfamilie eller ikke.

Det vi har foreslått som et viktig tiltak, nettopp for å bidra til bedre språkopplæring for innvandrerbarn, er gratis barnehageplass i kjernetiden. Det går an å ha to tanker i hodet samtidig. Man trenger ikke å frata en hel gruppe et gode for å bøte på noe man mener er en utfordring for en liten gruppe. Vi har like stor tillit til innvandrerfamilier som vi har til norske familier.

Håkon Haugli (A) [14:40:50]: Det er nettopp to tanker i hodet vi utfordrer Kristelig Folkeparti til å ha. OECD har pekt på at barn med minoritetsbakgrunn i Norge gjør det markant dårligere på skolen enn norske barn, og de har anbefalt at kontantstøtten avskaffes. Fordelingsutvalget kom til samme konklusjon. Hvis jeg oppfatter svaret fra representanten Bekkevold riktig, sier han at andre voksnes valgfrihet er viktigere enn minoritetsbarns språk og integrering. Det må i forlengelsen av det være naturlig å spørre: Hva med kvinners rett, mulighet og frihet til å delta i yrkeslivet? Er den valgfriheten helt uviktig for Kristelig Folkeparti?

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [14:41:27]: Hvordan representanten Haugli kan konkludere slik når det gjelder Kristelig Folkepartis likestillingspolitikk, er for meg helt ubegripelig. Det ligger ingenting i vår politikk, ei heller når det gjelder kontantstøtten, som tilsier at Kristelig Folkeparti skulle bli beskyldt for nærmest å tvinge kvinner til å stå utenfor arbeidslivet. Dette velger man selv. Man må også huske på at kontantstøtten ikke er en støtte man får til barna er konfirmert. Kontantstøtten er en ordning for barnefamilier i to–tre år. Vi har tillit til at foreldrene selv best vet hvordan man skal løse tidsklemma, og hvordan man skal løse familiens utfordringer. Vi mener at det ikke er beslutninger som skal tas rundt Kongens bord. Vi har den tilliten også til innvandrerfamilier.

Men vi har altså kommet med flere tiltak, bl.a. dette tiltaket med gratis barnehageplass i kjernetiden, nettopp fordi vi selvfølgelig ser viktigheten av at barn får god sosial kompetanse, og også språkutvikling.

Presidenten: Replikkkordskiftet er dermed omme.

Trine Skei Grande (V) [14:43:00]: Som tidligere sagt, sitter vi ikke i komiteen, så vi har ikke hatt mulighet til å slutte oss til merknadene, men jeg har lyst til å komme med noen bemerkninger her.

I vårt alternative statsbudsjett har vi forslag om et større mottak av kvoteflyktninger. Det er flyktninger som det ikke er noen diskusjon om hvorvidt trenger beskyttelse. Det å delta i den internasjonale dugnaden det er å ta vare på alle dem som er på flukt, synes jeg Norge burde ha vært mer raus med.

Vi har også forslag om en rekke andre integreringstiltak i vårt alternative budsjett. Det gjelder f.eks. 10 mill. kr mer til innvandrerorganisasjoner, med et spesielt løft til MiRA-senteret som gjør en kjempejobb, spesielt når det gjelder kvinner og integrering.

Vi har også lagt inn forslag om en rekke tiltak for å hindre utenforskap i arbeidslivet.

Vi har lagt inn 40 mill. kr mer til gratis kjernetid i barnehagen, som vi tror er et veldig godt virkemiddel for å bedre integreringa og bedre skolestarten for veldig mange elever som har dårlig språkutvikling.

Venstre gjør også et annet grep i budsjettforslaget. Det er mange tusen som bor i Norge uten lovlig opphold. Mange av dem lever på våre asylmottak. Venstre mener det systemet vi har i dag, er ganske umenneskelig, både

for dem som skal være her, og for dem som ikke skal være her – for det er noen som skal returneres. Det at de sitter i åreis på norske mottak, mener jeg er ødeleggende både for dem og for de framtidsplanene de bør lage seg. Derfor har vi økt summen når det gjelder både frivillig og tvangsmessig retur.

Og så mener vi at man burde ha gjort mye når det gjelder å få opp tempoet på saksbehandlinga. Man har klart å få opp tempoet på saksbehandlinga noe, men det er først og fremst på grunn av at man har fått færre søknader. Venstre ønsker et løft på dette området og har bevilget 50 mill. kr mer til raskere saksbehandling i UDI. Tankegangen bak dette er at det er noen som skal være i landet, og de bør så fort som mulig få beskjed om det, og så fort som mulig begynne å leve normale liv, der de kan planlegge livet sitt i Norge. Det at vi bruker mottak som oppholdssted både for folk som ikke skal bo her og for folk som skal bo her, er en dårlig start på et liv i Norge – eller en dårlig start på et liv et annet sted. Vi burde ha ryddet opp i dette – det er en økonomisk utfordring, så klart, og den utfordringa har vi begynt å jobbe med i vårt alternative statsbudsjett.

Det kunne vært fristende å si noe om det å ta vare på kultur, som jeg mener også er vår oppgave. Det er forståelse for at det er viktig å ta vare på den norske kulturen, både folkedans, kulturminnevern og alle de rare norske tingene som vi syns at vi har et ansvar for å ta vare på. Det gjelder både den materielle og den immaterielle kulturen. Hvorfor er ikke da tiltak for å ta vare på en del av norsk kultur fordi den er samisk, noe verdt – det er for meg ganske uforståelig. Jeg syns det er viktig å ta vare på hele den «blomsten» som er den norske kulturen. Det betyr at vi har noen urbefolkninger som vi har ansvar for å ta vare på, og så har vi ansvar for å ta vare på det Norge har vært med på å skape og bidra med til verdenskulturarven. Det har vi, og det er et ansvar jeg føler vi tar. Det å ha en selektiv holdning til hvilke deler av den norske kulturarven vi skal ta vare på, syns jeg er et ganske underlig prinsipp. Det hadde jeg behov for å si herfra.

Venstre bidrar sikkert ikke til at votingen blir ryddig når vi sier at vi stemmer for forslagene nr. 1, 2, 5, 6, 7, 11, 15, 17, 20 og 29, men det er min utfordring til presidenten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Lise Christoffersen (A) [14:47:52]: Venstre har for en tid tilbake meldt seg på det som skal bli en borgerlig samling fram mot neste valg. Vi har sett i dag hvordan innvandrings- og integreringspolitikken spriker mellom Fremskrittspartiet på den ene siden og de andre partiene på den andre siden, og at Fremskrittspartiet kutter med til sammen 1,4 mrd. kr på de to politikkområdene. Jeg lurer på om Trine Skei Grande allerede nå har gjort seg noen tanker om hva som skal bli en felles borgerlig innvandrings- og inkluderingspolitikk – dersom så gærent skulle skje at de kommer i posisjon etter valget neste år.

Trine Skei Grande (V) [14:48:37]: Ja, vi har i hvert fall ambisjoner om at vi skal klare å påvirke politikken i vår retning. Det er derfor vi stiller til valg. Jeg skal ikke si at

det er lett å finne likhetspunkter mellom Fremskrittspartiet og Venstre på asylfeltet, men når vi ser hva regjeringa har stått for, og hvordan regjeringa har overkjørt SV i denne saken, tror jeg at hvis jeg skal gi et godt tips til Høyre – som ser ut til å bli storebror – er det ikke å kjøre over Venstre på samme måte.

Lise Christoffersen (A) [14:49:14]: Svaret stemmer for så vidt godt med det Trine Skei Grande tidligere har uttalt – at hun heller samarbeider med Fremskrittspartiet i innvandrings- og asylpolitikken enn med Arbeiderpartiet. Fremskrittspartiets talsperson sto på talerstolen tidligere i dag og sa veldig klart og tydelig at «Fremskrittspartiet står for en ansvarlig innvandringspolitikk». Er Trine Skei Grande enig i det?

Trine Skei Grande (V) [14:49:41]: Det jeg har sagt tidligere, er at det er store likhetstrekk mellom Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets innvandringspolitikk, ikke nødvendigvis i retorikk, men i praktisk politikk er det ikke lett å se forskjellene lenger.

Jeg tror at utfordringa i dag handler om å få et så stort fokus på dette at vi klarer både å beholde humaniteten og få til et regelverk som gjør at vi ikke behandler folk som kasterballer – eller som jeg i mitt hovedinnlegg sa var et av våre hovedgrep i budsjettet, at det blir følger av at man får et ja eller et nei, og at følgene kommer ganske fort. For oss som har reist rundt på asylmottak og sett hvordan folk lever sitt liv, er det faktisk en ganske stor utfordring å se at folk i Norge får sitt liv satt på vent i år etter år. Og vi ødelegger veldig mange mennesker både psykisk og fysisk med det livet vi tilbyr dem på mottak.

Lise Christoffersen (A) [14:50:43]: Trine Skei Grande svarte for så vidt ikke på spørsmålet om hun mener at Fremskrittspartiet står for en ansvarlig innvandringspolitikk, men når eventuelle forhandlinger skal i gang – om det blir før eller etter valget, og om vi får greie på det før eller etter valget – er vel et åpent spørsmål så langt. Jeg vet ikke om det er god takt og tone å kunne bruke en replikk til å ønske lykke til, for det kan jo virkelig trengs.

Presidenten: Det vil presidenten overlate til representanten Trine Skei Grande å svare på.

Trine Skei Grande (V) [14:51:15]: Jeg mottar gjerne lykkønskninger, men det er klart at dette kan man ikke forhandle om før et valg, for det er velgerne som skal bestemme.

Det er klart at denne politikken blir annerledes om Venstre får lagt en tung hånd på rattet enn dersom vi ikke får det. Jeg tror at det kanskje er et valg som det norske folk skal få lov til å gjøre, og jeg gleder meg til at de skal få gjøre det.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed omme.

Statsråd Grete Faremo [14:51:54]: Utviklingen på innvandringsområdet viser at antallet asylsøkere til Norge

har holdt seg stabilt, samtidig som innvilgelsesprosenten har økt. Det kan tyde på at færre asylsøkere reiser til Norge uten reelt beskyttelsesbehov. Videre har saksbehandlingstiden i asylsaker i UDI gått betydelig ned, og antall returer har økt. Disse forholdene har bidratt til en vesentlig budsjettreduksjon. Statens utgifter til drift av asylmottak er redusert med nærmere 1,2 mrd. kr fra saldert budsjett 2010 målt mot dette budsjettforslaget. Produktiviteten i behandlingen av oppholdssaker i UDI har også hatt en jevn stigning i 2011 og 2012, spesielt når det gjelder familie- og utvisningssaker.

Regjeringen vil gjennom budsjettforslaget for neste år videreføre den positive utviklingen på innvandringsfeltet. Utviklingen i saksbehandlingstiden i UNE har ennå ikke vært like god som i UDI. Dette skyldes bl.a. at UDI har bygget ned restansene sine kraftig, noe som har medført økt saksinngang til UNE. Jeg gjør oppmerksom på at UNE nå er i avslutningen av en gjennomgang av hele sin virksomhet, med det siktemål å identifisere effektiviseringsmuligheter.

Regjeringens ambisjon på sikt er at den samlede saksbehandlingstiden i asylsaker, fra registrering til endelig vedtak, ikke skal være lengre enn ett år. Regjeringen har derfor foreslått å øke budsjettet til UNE med 25 mill. kr i 2013 til økt saksbehandlingsskapasitet og nødvendige IKT-tiltak for å øke saksavviklingen, særlig i saker som gjelder barn.

Det er for tiden nærmere 5 000 personer i norske asylmottak som har fått endelig avslag på sin søknad om asyl. Disse personene har en plikt til å reise ut av landet, og regjeringen vektlegger arbeid på dette feltet. Det er helt avgjørende både for asylinstituttets legitimitet og for framtiden til den enkelte at vi får til enda flere returer av personer med utreiseplikt. Regjeringen har derfor foreslått å øke UDIs og politiets budsjetter med til sammen 20 mill. kr neste år til returarbeid. Den økte innsatsen skal særlig innrettes mot lengeværende på mottak og grupper som det ellers er vanskelig å returnere.

Ut fra tallene over ankomne asylsøkere til Norge så langt i år ligger vi nå an til å motta ca. 9 500 asylsøkere i løpet av inneværende år, noe som også er nåværende prognose for neste år. Dette er en økning på om lag 500 fra 2011. Hvor mange asylsøkere vi mottar det enkelte år, er imidlertid avhengig av en rekke uforutsigbare faktorer, som bl.a. utviklingen i de områdene asylsøkerne reiser fra.

Vi har sett en generell økning i ankomstene de senere månedene, og det er viktig å være oppmerksom på at våre naboland Sverige og Danmark nå opplever økninger i asylankomstene. De siste prognosene tilsier at Sverige vil motta 54 000 asylsøkere neste år.

For regjeringen er det i denne situasjonen viktig å fastholde at vi skal ha en streng og rettferdig asylpolitikk, og at vi skal videreføre arbeidet med å redusere antallet asylsøkere uten et reelt beskyttelsesbehov. Vi vil fortsette arbeidet med en mer effektiv utlendingsforvaltning med kortere saksbehandlingstider. I denne forbindelse er det interessant at Fremskrittspartiet i sitt alternative budsjettforslag har redusert en rekke utgiftsposter på utlendingsfeltet. Endringsforslaget til Fremskrittspartiet baserer seg

på en prognose på 5 000 asylsøkere neste år. Forslaget forholder seg dermed i liten grad til den faktiske innvandrings-situasjonen og til det mulighetsrommet dagens lover gir, og ville i realiteten medført en kraftig økning i saksbehandlingstider og i antall ubehandlede saker.

Regjeringen har demonstrert god kontroll med asylpolitikken. Vi følger situasjonen på området nøye for å kunne treffe riktige tiltak også om det oppstår nye forhold eller utfordringer.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [14:56:29]: I 2004 hadde Politiets utlendingsenhet omtrent halvparten av den styrken de har i dag, dvs. at de per i dag er dobbelt så store, men de klarer ikke å frakte ut like mange som de gjorde i 2004. Hvorfor ikke?

Statsråd Grete Faremo [14:56:50]: En effektiv returpolitikk er en grunnleggende forutsetning for vår innvandringspolitikk. Politiets utlendingsenhet har en sentral rolle i å sikre en slik effektiv returpolitikk.

Vårt primære ønske er at en asylsøker med avslag på sin søknad om opphold returnerer frivillig, men om nødvendig iverksetter vi også retur med tvang. Målsettingen er at Politiets utlendingsenhet skal øke antall returer neste år.

De ulike sakene er vanskelige å sammenligne, slik at den direkte sammenligningen som har skjedd mellom 2004 – slik jeg oppfattet at representanten refererte til – og dagens situasjon, er det vanskelig å gå nærmere inn i nå.

Trond Helleland (H) [14:58:03]: Jeg er glad for at statsråden fortsatt bruker begrepet «streng og rettferdig asylpolitikk» – det er Høyre helt enig i.

I februar skrev statsråden et innlegg i VG som også er referert på regjeringen.no: «Vi trenger returavtaler». Der står det – og dette var i februar – at vi er i forhandlinger med 20 land om avtaler. Kan statsråden gi en oppdatert status for hvor mange av disse avtalene som har kommet i havn? Og begynner en å se noen effekt av de returavtalene som er inngått? Har statsråden noen formening om hvorvidt det fungerer etter hensikten?

Statsråd Grete Faremo [14:58:46]: Jeg kan bekrefte at det fortsatt er 20 land som vi forhandler returavtaler med. Returavtaler er viktig, og vi har sett en økning i antall returer år over år de senere år.

Vår målsetting er at asylsøkere med avslag på sine søknader skal returnere frivillig. Når vi også har iverksatt nye tiltak som gjør retur med tvang mulig, er likevel det mest positive i dette å registrere at de frivillige returene øker vel så mye som antall tvangsreturer. Det er selvsagt viktig for oss å sikre at de avtalene vi har, fungerer etter hensikten, og som sagt: Vi ønsker også avtaler med nye land.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:00:03]: Innvandringspolitikken har vært gjenstand for mye debatt også det siste året. Den siste saken vi behandlet her, var meldingen

Barn på flukt, der regjeringen fikk stor støtte fra et bredt flertall. Det var bare Kristelig Folkeparti og Venstre som hadde sterke innvendinger mot sider ved den meldingen. Det partiet som kanskje sto nærmest regjeringspartiene, var Fremskrittspartiet.

Mitt spørsmål er: Er det slik at Arbeiderpartiet for å knekke denne berømmelige FrP-koden faktisk har beveget seg i retning av Fremskrittspartiet i innvandringspolitikken, eller er det Fremskrittspartiet som har blitt mildere i kantene og nærmet seg de rød-grønne?

Statsråd Grete Faremo [15:00:53]: Når jeg leser innstillingen til neste års budsjett, er mitt inntrykk av virkeligheten slett ikke slik representanten Bekkevold beskriver den. Tvert imot står det et bredt flertall bak mange av forslagene. Det uten at Fremskrittspartiet går med. Jeg registrerer at Fremskrittspartiet faktisk heller ikke velger å forholde seg til den virkeligheten som Stortinget for øvrig forholder seg til. Når Fremskrittspartiet kutter betydelig i budsjettbevilgningene, er det med stor risiko for at saksbehandlingstiden for enkeltsøknadene forlenges, og at man derfor ikke kan sikre en rask avgjørelse av saker som er helt sentrale for at personer kommer videre, enten til et liv i Norge eller de fortsetter livet i sine hjemland.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Ingallil Olsen (A) [15:02:14]: Fremskrittspartiets Ørsal Johansen etterlyste fakta i sitt innlegg. Han hevet seg til de store høyder og konkluderte med at Fremskrittspartiet ikke er ansvarlig for fornorskning og tidligere tiders uverdigg behandling av samene i Norge. Ingen har påstått det, heller. Fremskrittspartiet eksisterte ikke som parti under den verste fornorskningsperioden. Det er fakta. Men det er også fakta at Arbeiderpartiet og de andre partiene har tatt et oppgjør med tidligere tiders samepolitikk. Vi har lært av historien. Det har tydeligvis ikke Fremskrittspartiet gjort, når man hører deres holdning til samepolitikken av i dag. Jeg vil tro at Ørsal Johansens innlegg ikke akkurat bidrar til en god innvandrings- og samepolitikk for en mulig ny regjering. Konturene av en eventuell ny politikk virker verken inkluderende eller stimulerende for dem med en annen etnisk bakgrunn enn flertallet her i salen, dessverre.

Så over til bosetting av flyktninger. En forutsetning for å bli integrert i det norske samfunn er at den som skal integreres, har et sted å bo, lærer seg det norske språk, og kommer seg i utdanning eller jobb. Hvis vi får oppfylt disse tre hovedvilkårene, er sjansene store for at mennesker som har fått lovlig opphold i Norge, kan starte på en prosess hvor de integreres som fullverdige individ i et lokalsamfunn. Mange har dessverre bodd mange år i mottak mens de har ventet på å bli bosatt i en kommune. De kan selvfølgelig forbedre sine norskkunnskaper mens de sitter der, men resten av livet er satt på vent.

For å starte på et yrkesaktivt liv i Norge og for å kunne kvalifisere seg til deltakelse i samfunnet på linje med andre er det en forutsetning at man bor i en kommune. Vi har nå ca. 3 500 mennesker med lovlig opphold i Norge som sit-

ter i asylmottak rundt omkring i landet og venter på bosetting. Kommunene er ikke uvillige til å bosette personer med opphold, men begrunnelsen for at det går sent er ofte at det er boligmangel i den enkelte kommune. Det er helt sikkert korrekt, men det er likevel ikke tilfredsstillende. Kommunene må bosette flere enn før. Vi kan ikke ha en mengde mennesker som sitter uvirksomme på asylmottak på denne måten. Det er sløsing med menneskelige ressurser, både for dem som ikke blir bosatt, og for kommunene det gjelder.

KS har inngått en treårig avtale med staten om å bidra til bosetting. Det er viktig at vi ser at flere bosettes allerede det første året. KS må synliggjøre – og bevisstgjøre – for sine medlemskommuner om at hver og en av dem må bidra for at vi skal få opp bosettingstallene og få ned restansene.

Bosetting er ikke et engangstilfelle for de fleste kommuner. Det er en varig oppgave som kommunene må drive med kontinuerlig, og de må ta dette feltet inn i sitt planarbeid.

Vi pleier å si at en fremmed er en venn du ikke kjenner. Her kan det være på sin plass å si at her er det mange menneskelige ressurser kommunene verken kjenner eller tar i bruk. Hvis Norge skal framstå som et raust og inkluderende samfunn, må vi ta bosettingsutfordringene på alvor. Det norske folk er et dugnadsfolk. Nå er det på tide med en bosettingsdugnad.

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:06:24]: Mangfold er hverdagen i Norge. Vi har innvandrere i alle kommuner, og vi må planlegge for dette mangfoldet. Vi må se på mangfoldet som en mulighet for lokalsamfunnene.

Flertallet av innvandrerne i Norge er i arbeid. De snakker norsk og føler tilknytning til det norske fellesskapet. Norskfødte barn med innvandrerforeldre deltar for fullt i arbeid og utdanning, og har levekår som ligger nært opptil resten av befolkninga.

Samtidig er det noen grupper innvandrere som ikke er i arbeid. Kvinner med bakgrunn fra en del land i Afrika og Asia er i mindre grad i arbeid og i mindre grad økonomisk sjølstendige. Å stå utenfor arbeidslivet er ikke bare et tap for dem det angår. Det er også et tap for det norske samfunnet, for vi trenger arbeidskraft og kompetanse. Vi trenger innbyggere som deltar i det norske fellesskapet med sine ressurser, drømmer og ideer. Det er spesielt viktig at flere innvandrerkvinner kommer i arbeid. Vi vet at arbeid er nøkkelen til samfunnsdeltakelse, økonomisk sjølstendighet og likestilling for kvinner. Når kvinner er i jobb, styrkes familiens økonomi. Når de lærer seg språk og kommer i arbeid, får barna deres et bedre utgangspunkt for å lykkes på skolen og i fritida.

Vi ønsker å legge til rette for at flere innvandrere, særlig innvandrerkvinner, kommer i arbeid. Fra 2013 innfører vi, som mange har påpekt her, Jobbsjansen som en permanent ordning, med en styrking på 30 mill. kr ekstra fra 1. juli neste år, og en helårsvirkning på 60 mill. kr ekstra fra 2014. Jobbsjansen retter seg særlig mot hjemmевærende innvandrerkvinner. Deltakerne blir fulgt opp av faste kontaktpersoner. Norskopplæring og yrkesrettede kurs er blant

de viktigste tiltakene. Mange av deltakerne kommer rett ut i arbeid, og det gjør ordningen lønnsom.

Når det gjelder barnefattigdom, eller det som kalles vedvarende lavinntekt, angår det mange familier med innvandrerbakgrunn. Mitt departement, Barne, likestillings- og inkluderingsdepartementet, jobber med barnefattigdom langs flere linjer:

For det første styrker vi barnevernet, i samspill og samarbeid med de andre som kan gjøre en forskjell i barns liv. Vi har nå den største satsinga på det kommunale barnevernet på 20 år, og vi jobber med den flerkulturelle kompetansen til barnevernet og innvandreres kunnskap om barnevernet.

For det andre skal vi sikre at barn blir hørt, og at vi ser og har respekt for barna enten det gjelder sosialtjenesten, helsevesenet, utlendingsforvaltninga, barnevernet, skoler eller barnehager. Vi må ta barn på alvor og ha barnefaglig kompetanse.

For det tredje må vi få til rask bosetting og integrering helt fra starten av. Det er spesielt viktig å styrke kvinneperspektivet i introduksjonsprogrammene.

For det fjerde må vi drive en mer oppsøkende virksomhet. Vi må satse mer på tiltak som Jobbsjansen i stedet for passiviserende opplegg som kontantstøtten. Så må vi slå ring om og bruke overgangsstøtten slik den skal brukes, nemlig bidra til at folk kommer i arbeid og hindre fattigdomsfeller. Så må vi styrke arenaene som er felles for ulike barn, og hvor ulike barn kan møtes. Da er f.eks. gratis kjernetid og satsing på barnehagene helt avgjørende. Vi ser nå at når det gjelder kjernetid i barnehagene, er det slik at barnehager i bydeler som tilbyr gratis kjernetid, har flere innvandrerbarn enn bydeler som ikke satser på dette.

Så har vi store utfordringer når det gjelder bosetting. Det er et stort problem fordi det innebærer at folk ikke raskt nok kommer i gang med livene sine, og fordi sjansen for at de blir passive i sine lokalsamfunn, framfor aktive, er for stor. Det betyr at vi må gjøre en kraftigere innsats for å få bosatt flere av dem som har fått oppholdstillatelse.

Det er en god utvikling når det gjelder enslige, mindreårige flyktninger. Når det gjelder barnefamilier, har vi fortsatt store utfordringer, og også – ikke minst – når det gjelder enslige, særlig enslige menn. Det vi gjør, er bl.a. å få på plass en ny avtale med KS. De er jo nøkkelen for å få dette til, og jeg er glad for at Stortinget og komiteen er utålmodige når det gjelder dette. I tillegg jobber vi med direkteplassering av enslige mindreårige, og vi jobber også med å få utviklingsmidler til kommunene, sånn at kommunene kan få til bedre introduksjonsordninger, noe som gjør at man får en bedre integreringsprosess, som igjen fører til at flere kommuner blir positive til å ta imot flere innvandrere. For at kommunene skal synes det er positivt å ta imot flyktninger, er det avgjørende at integreringa fungerer godt, og at flere kommer i arbeid. Dette kan vi få til å bli en positiv spiral framfor en negativ spiral.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Morten Ørsal Johansen (FrP) [15:11:30]: Vi har noen nasjonale ressursmiljøer i Norge innen innvandring

og integrering, som statsråden stort sett styrer bevilgningene til. Der er det gjort en del omprioriteringer både på forrige års budsjett og på dette årets budsjett. En av de endringene som er gjort, er at HRS, Human Rights Service, har fått kutt i sine bevilgninger. Det er nesten betimelig å spørre: Hva har statsråden imot HRS, og hva er det f.eks. Antirasistisk Senter gjør som ifølge statsråden er så riktig i forhold til hva Human Rights Service gjør?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:12:21]: Vi har mange nasjonale ressursmiljøer som gjør veldig mye bra og veldig mye riktig. Noe av det vi særlig ønsker å oppmuntre til, er å bidra til en konstruktiv og ålreit dialog som gjør at vi kan leve sammen i respekt for hverandre.

Et av de områdene vi er spesielt opptatt av, handler om homofile med innvandrerbakgrunn. Vi ser at vi har et stort arbeid å gjøre framover for å bidra til økt respekt for homofile med innvandrerbakgrunn og også å øke kunnskapen om hvordan de har det. Vi ser også at vi antakelig må gjøre mer for å motvirke tvangsekteskap, bl.a., for disse menneskene. Derfor har vi bestemt oss for å overføre 200 000 kr som i dag går til HRS, til OMOD, Organisasjonen mot offentlig diskriminering, for at de skal jobbe med nettopp denne problematikken.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [15:13:34]: Det er en realitet at det i dag står 3 400 flyktninger i kø for å bli bosatt – flyktninger som har fått opphold. Kristelig Folkeparti mener at staten må bidra med økte investeringsmidler for boligkjøp til flyktninger, og at investeringstilskuddet til kjøp av boliger til flyktninger må økes fra 20 pst., som det er i dag, til minst 40 pst., slik at flere flyktninger får bosette seg også i kommuner der det er høye boligpriser. Kristelig Folkeparti har derfor i et verbalforslag oppfordret regjeringen til å øke investeringstilskuddet til kjøp av boliger til flyktninger til minst 40 pst. i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Er det noe som statsråden ønsker å følge opp?

Statsråd Inga Marte Thorkildsen [15:14:17]: Jeg kan sjølsagt ikke forhåndsspekulere om revidert nasjonalbudsjett, vi har jo ikke startet med det arbeidet i det hele tatt. Men nå sitter også boligministeren i salen, og dette er et spørsmål som vi diskuterer. Vi får mange tilbakemeldinger som går nettopp i retning av at kommunene sliter med at de ikke har god boligkapasitet, og at det er en propp i systemet når det gjelder bosetting. Så det er det naturlig at vi diskuterer videre hvordan virkemidlene kan innrettes sånn at det blir mer effektivt. Det tar vi også tak i. Det er flere ting som boligministeren nå har gjort og vil følge opp videre, bl.a. når det gjelder Husbankens tilskudd og virkemidler. Dette er et tema som vi kommer til å ha en dialog om også framover.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Håkon Haugli (A) [15:15:24]: Under fredsprisutdelingen i går ble vi minnet om at Europa har gått fra å være en verdensdel preget av krig til å være en verdensdel

der det er fred. Et forpliktende økonomisk samarbeid har vært en del av grunnlaget for freden i Europa. Norge deltar gjennom EØS-avtalen, og det europeiske samarbeidet preger Norge. 650 000 personer med innvandrerbakgrunn bor i Norge. Nesten halvparten av disse har bakgrunn fra Europa. De største innvandrergruppene kommer fra Polen, Sverige, Tyskland og Litauen.

Nasjonalformuen består ikke primært av olje, gass, fisk, mineraler eller – for den saks skyld – Statens pensjonsfond utland. Den dominerende delen av fellesformuen, ca. 85 pst., er verdien av vårt felles framtidige arbeid. De 650 000 personene med innvandrerbakgrunn representerer ingen kostnad, slik enkelte forsøker å gi inntrykk av, de representerer en stor og viktig del av nasjonalformuen. De bygger boliger, de jobber på sykehjem, de driver hovedflyplassen vår og utfører hundrevis av andre viktige oppgaver i vårt samfunn.

I 2011 var nettoinnvandringen til Norge 47 000 personer. Det er det høyeste tallet som noen gang er registrert. Arbeidsinnvandrere er for tiden den største gruppen, men det er de som kommer hit for å søke beskyttelse, som får mest politisk oppmerksomhet også her i dag.

Arbeiderpartiets mål er en samfunnstjenlig og styrt innvandring og en konsekvent, solidarisk og rettssikker asyl- og flyktningpolitikk. Målet for integreringspolitikken er et samfunn bygd på mangfold og toleranse, der alle har like muligheter, rettigheter og plikter til å delta og bidra i samfunnslivet.

Raskere saksbehandling av asylsøknader, raskere bo-setting for dem som får flyktningstatus, og raskere retur – fortrinnsvis frivillig – for dem som ikke har grunnlag for opphold i Norge, er bærebjelken i regjeringens asylpolitikk.

Det går mot slutten av en svært interessant debatt. Vi har sett fire opposisjonspartier som alle angriper regjeringen, men fra ulike kanter, med helt ulike virkelighetsforståelse, med helt ulike argumenter og med helt ulike mål. Fremskrittspartiet vil sette alle asylsøkere i lukkede mottak, stramme inn og kutte 1 mrd. kr. Venstre og Kristelig Folkeparti tar til orde for noe som i alle fall i ord ligner på fri innvandring: Den enkelte asylsøker skal i stor grad selv kunne avgjøre sin sak. Norske myndigheters beslutninger er kun et utgangspunkt. Midt i dette har vi Høyre, som først og fremst er opptatt av arbeidsinnvandrere og ellers støtter mye av det regjeringen gjør.

Det er vanskelig – for ikke å si umulig – å se for seg hvordan dette alternativet i det hele tatt er et alternativ, eller det er *ett* alternativ, men det får bli et tema i en annen debatt.

Eirik Sivertsen (A) [15:18:13]: Det var representanten Ørsal Johansens innlegg som fikk meg til å tegne meg. Strengt tatt hører vel budsjettkapitlene hjemme i den forrige debatten, men innlegget er politisk relevant fordi vi nå diskuterer integreringspolitikk.

Representanten Ørsal Johansen presterte å si fra talerstolen at den norske stat har behandlet samer på en svært lite hyggelig måte. Jeg må få lov til å si at det må også være dagens underdrivelse. Jeg tar sjansen på å forskutte-

re også de kommende debattene. Han var også opptatt av å klargjøre at det var Arbeiderpartiet som hadde ansvar for den fornorskingspolitikken som ble ført. Ja, det er riktig at Arbeiderpartiet må ta sin del av det ansvaret, men fornorskingspolitikken startet allerede på 1800-tallet og ble ført gjennom 1800-tallet og 1900-tallet. Men det var også Arbeiderpartiet som tok et oppgjør med den politikken, som kulminerte med at Hans Majestet Kongen frambrakte nasjonens unnskyldning til det samiske folk ved åpningen av Sametinget i 1997. Vi har lagt denne politikken bak oss. Vi har tatt et oppgjør med den og fører en annen politikk. Og, som min gode kollega Ingalill Olsen sa, vi har lært av våre feilgrep.

Det var representanten Arild Stokkan-Grande som tok opp samepolitikken i forrige debatt. Han var opptatt av å vise til nylige eksempler på samehets, bl.a. fra Trondheim, der det ikke bare er muntlig trakassering, men der man også tenner på dem man oppfatter som samer. Han viste også til statistikk som viser at den samiske befolkningen opplever å bli utsatt for mobbing ti ganger så ofte som andre. Dette er et alvorlig samfunnsproblem. Men det er ikke riktig, som Ørsal Johansen og Fremskrittspartiet framstiller det, at politikken overfor det samiske ikke fungerer. Representanten burde ha satt seg inn i det faktagrunnlaget som faktisk finnes, istedenfor å etterlyse manglende faktagrunnlag. Han kunne ha slått opp i Samiske tall forteller 5, som kom ut i år, som bl.a. viser at det er en sterk økning i bruk av samisk i videregående skole, at tallene for bruk av samisk som førstespråk i grunnskolen er stabile, og at det også er stabil bruk i barnehager.

Det er også mulig å redde utdødde språk. På øya Isle of Man var gælisk utdødd som språk. Man bestemte seg for å gjøre noe med det, og nå snakker man gælisk i både barnehager og skoler der. Det er altså fullt mulig å gjøre noe med dette.

Jeg skal være forsiktig med å karakterisere hvordan andre opplever den retorikken som jeg hørte fra representanten Ørsal Johansen. Men for meg var det en retorikk som spiller på frykt, på fordommer og på usikkerhet om hva som kan skje. I tidsrommet mellom mitt innlegg og Ørsal Johansens var jeg innom nettet. Der så jeg at det så sent som i dag – i min hjemby Bodø – var noen som igjen hadde tagget ned det ene skiltet med det samiske (presidenten klubber) navnet på Bodø. Dette er et samfunnsproblem (presidenten klubber igjen).

Arild Stokkan-Grande (A) [15:22:02]: Jeg skal ikke kommentere tiraden fra Ørsal Johansen når det gjelder ansvar for fornorskingsprosessen, som jeg føler at hele det norske samfunnet har tatt ansvar for, og som også Kongen har beklaget.

Jeg tar ordet for å kommentere den andre delen av hans innlegg, som jeg ikke får til å henge sammen. På den ene siden ber representanten om at man nå må våkne og ta et ansvar når det gjelder samisk språk, fordi noen deler av det har forsvunnet, og andre deler står i fare for å forsvinne. Men i samme debatt, og i samme innstilling, presterer man å kutte på de områdene hvor samisk språk kan læres og videreutvikles. Det er ingen indre sammenheng i det

som presteres av Fremskrittspartiets stortingsgruppe når det gjelder dette temaet. For det kuttes i barnehager, i skoler, i språktiltak, i aviser og i kultur. Og ikke bare kuttes det, det kuttes alt – på de områdene hvor man kan drive opplæring i språk og utvikling av språk. Dette er jo en politikk som vil føre til at språkene forsvinner.

Det er riktig som Eirik Sivertsen sier, at man alltid kan få mulighet til opplæring i språk som har dødd ut. Men la ikke Stortinget og dagens samfunn og oss være ansvarlige for en politikk som fører til at de språkene vi har i dag, dør ut. Det er jo den politikken Fremskrittspartiet tar til orde for med sine kuttforslag. Det er mye bedre å ta vare på språk og videreutvikle dem, som vi har ambisjoner om, enn å innføre en politikk som legger det hele dødt.

Spørsmålet blir jo da – hvis man kutter alt: Hvordan skal de som har mistet språket sitt, få muligheten til å til egne seg det på nytt? Hvordan skal barn som i dag vokser opp, få muligheten til å lære seg språket hvis man kutter i barnehager og skoler? Og hvordan skal den samiske kulturen opprettholdes uten språk? Dette har ikke Fremskrittspartiet svart på i det hele tatt. De gjør akkurat det samme på dette området som de gjør i integreringspolitikken. De sier at dette skal være den enkeltes ansvar. Og der ser vi et helt klart skille mellom oss og Fremskrittspartiet – vi ønsker faktisk å investere (presidenten klubber) i mennesker og bygge mennesker sånn at de kan stå på egne ben og ... (presidenten klubber igjen).

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 2.

Sak nr. 3 [15:25:15]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om endringer i kommunelova m.m. (egenkontroll mv.) (Innst. 128 L (2012–2013), jf. Prop. 119 L (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra komiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 5 minutter til hver gruppe og 5 minutter til medlem av regjeringen.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til tre replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre blir det foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Hilde Magnusson (A) [15:26:07] (ordfører for saken): Komiteen er samlet om at det er viktig å gjennomføre foreslåtte endringer i kommuneloven og tilhørende forskrifter for å styrke rollen og driften til kontrollutvalget.

Komiteen mener at alle kommuner og fylkeskommuner må prioritere å ha god styring av ressursene både i kommunens egen virksomhet og ved eierskap til virksomhet som er skilt ut i hel- eller deleide selskaper.

Egenkontrollen er et viktig element for å bygge opp under tilliten til kommunen bl.a. ved å forebygge og avdekke misligheter, regelbrudd og andre uheldige forhold i kommunen. Et annet viktig moment er at kontrollarbeidet legger grunnlaget for læring og forbedring.

Egenkontrollen til kommunene og fylkeskommunene er regulert i kommuneloven. Kommuneutvalget, revisoren og administrasjonssjefen driver ulike former for kontrollvirksomhet for å sikre effektiv og riktig bruk av ressursene og at tjenestene følger lover og lokale krav.

Kommunen har et bredt spekter av oppgaver. For at egenkontrollen skal bli effektiv er det viktig at den dekker alle de måtene kommunen løser sine oppgaver på. Kommune-Norge må oppleves av innbyggerne som en arena for deltakelse og engasjement for utvikling av sitt lokalsamfunn. En åpen forvaltning holdes oppe gjennom arbeid med holdninger og god praksis lokalt. Lovkravene om saksbehandling, åpenhet og egenkontroll er ment å sikre gode prosesser internt i kommunene.

Skal en drifte en kommune godt, er det viktig med nærhet og kjennskap til kommunen. Derfor har regjeringspartiene sett at det i små kommuner kan være utfordrende å finne personer som er valgbare etter kommuneloven § 77 nr. 2 til å sitte i kontrollutvalget. Flertallet ber derfor regjeringen vurdere om ansatte i kommunen på visse vilkår bør være valgbare til kontrollutvalget. Hvis man f.eks. arbeider i det frivillige brannvesenet i en 3 pst.-stilling, bør man likevel kunne vurderes til å sitte i kontrollutvalget, såfremt habilitetsreglene i forvaltningsloven blir fulgt.

Regjeringspartiene er tilfreds med at Kommunal- og regionaldepartementet har sendt en vurdering av taushetsplikten til kommunerevisorene på høring.

Regjeringspartiene ønsker at det tas med en henvisning til § 30 nr. 4 i § 29 nr. 4, slik at det blir klart at styret i kommunale foretak også skal føre i møteboken avgjørelsen om at møtet skal gå for lukkede dører, og hjemmelen for avgjørelsen.

Vi ber videre regjeringen vurdere om det trengs en presisering i lovverket, at kontrollutvalgets rapportering til kommunestyret eller fylkestinget om hvilke forvaltningsrevisjoner som er gjennomført, og resultatet av disse, skal skje årlig. Nå blir dette, etter det vi kjenner til, i enkelte kommuner gjort én gang i valgperioden på fire år. Det synes vi kan være litt knapt.

For at kommunene skal ha den tillit hos innbyggerne som de trenger for å være gode kommuner, er det viktig at de løser de oppgavene de blir pålagt gjennom lov, på en måte som er i samsvar med de reglene som gjelder. Det gjelder omsorgsplasser til eldre og gode barnehager til barna. Kommunene har med andre ord plikt til å holde orden i eget hus.

Likevel vil jeg helt til slutt påpeke at staten som lovgiver har et ansvar for å legge til rette for en helhetlig internkontroll i kommunen. En samlet komité ser behovet for en helhetlig gjennomgang av kommuneloven for å styrke det kommunale selvstyret og ber regjeringen komme tilbake til Stortinget på egnet måte.

Åge Starheim (FrP) [15:30:26]: Komiteen er samd om at alle kommunar og fylkeskommunar må prioritere å ha god styring av ressursane, både i kommunen si eiga verksemd og ved eigarskap til verksemder som er skilde ut i heil- eller deleigde selskap. Fleirtalet i komiteen, alle unnateke medlemmane frå Høgre, ser det som viktig å gjennomføre føreslegne endringar i kommunelova og tilhøyrande forskrifter for å styrkje rolla og drifta til kontrollutvalet.

Framstegspartiet synest på generelt grunnlag at mange av desse framlegga i Prop. nr. 119 L er uproblematisk og utgjør korreksjonar til ulike lover. Framstegspartiet er samd med KS om å hindre leiarar og styremedlemmar frå val til kontrollutvalet. Vi meiner likevel at dette ikkje er nok dersom ein vil skape nødvendig truverde hos innbyggjarane. Framstegspartiet har derfor følgjande framlegg og vil at det i kommunelova § 77 nr. 2 skal lyde slik:

«Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a, ansatte i kommunen eller fylkeskommunen, og ledere og styremedlemmer i kommunale selskap.»

Framstegspartiet meiner openheit og innsyn er viktige demokratiske prinsipp. Vi meiner derfor at også interkommunale selskap og foretak skal vere opne, med unntak av dersom nokon av desse driv med næringsverksemd. Framstegspartiet har derfor eit eige framlegg om dette.

Eg vil samtidig presisere at Framstegspartiet har den oppfatninga at det er lite gunstig at kommunar og fylkeskommunar driv kommersiell næringsverksemd. Framstegspartiet meiner også at kontrollutvala må få rammer slik at fleire forvaltningsrevisjonar vert bestilte, og meiner at dette må gjerast ved at føresegn om årleg forvaltningsrevisjon vert innskjerpa. Framstegspartiet har derfor også eit eige framlegg om dette.

Framstegspartiet meiner også at teieplikta til kommunerevisorar må mjukast opp og verte samordna med dei prinsippa som gjeld for Riksrevisjonen. Vi vil vise til at ein kommunerevisor i dag har ei veldig streng teieplikt, som nesten er altomfattande og går mykje lenger enn føresegn om teieplikta til Riksrevisjonen. Vi har derfor også eit eige framlegg om dette for å justere revisors teieplikt i kommunelova, slik at ho er meir i harmoni med dei prinsippa som gjeld for Riksrevisjonen.

Sjølv om Framstegspartiet meiner at teieplikta til kommunerevisorane må mjukast opp, er vi på same tid opptekne av å kvalitetssikre opplysningar før dei når det offentlege rom. Vi meiner derfor at ei utsett offentlegheit for revisors høyringsutkast bør innførast, og at kommuneadministrasjonen har rett til å uttale seg innan endeleg rapport vert lagd fram. Framstegspartiet har derfor følgjande framlegg:

«Stortinget ber regjeringa fremje dei nødvendige framlegg om å innføre utsatt offentlegheit for høyringsutkast.»

Eg tek opp våre forslag i saka.

Presidenten: Representanten Åge Starheim har tatt opp de forslagene han refererte til.

Michael Tetzschner (H) [15:34:07]: Denne proposisjonen inneholder det jeg vil kalle en innholdsdel og en del som går på ordensforskrift for innretningen av det kommunale kontrollapparatet.

Når det gjelder innholdsdelen, støtter vi den delen som går ut på at man ikke skal kunne ta opp lån til noe som inkluderer merverdiavgift – en merverdiavgift man senere får refundert. Hvis man hadde tillatt det, ville man i realiteten åpnet for en omgåelse av en av grunnsetningene i kommunalforvaltningen, nemlig at man ikke skal kunne ta opp lån til drift. Så det er en god og riktig presisering som er gjort i proposisjonen.

Når det så gjelder ordensforskriften, foreslår departementet å lovfeste at møtene i kontrollutvalget og styremøter i kommunale foretak som hovedregel skal gå for åpne dører. Når det gjelder kontrollutvalget, foreslår departementet at det skal velges på det konstituerende møtet i kommunestyret. Til disse ordensforskriftene vil jeg si at staten går svært langt i en detaljert lovgivning, uten at man er sikker på at dette fører til det man er ute etter – mer åpenhet, bedre kontrollregime eller hva det nå er.

Noen av oss i denne sal har faktisk ganske bred erfaring fra kommunestyret. I ethvert kommunestyre er det, uansett partibakgrunn, noen som er opptatt av kontroll og formaliteter. Min erfaring er at man meget vel kan overlate til det enkelte kommunestyre å gjøre de beslutninger og velge de utvalg de trenger i forbindelse med konstituering, ut fra hva som er en praktisk rekkefølge for dem.

Problemet med å lovgi på for mange av samfunnets områder, her kommunesektoren, som i seg selv er under demokratisk kontroll fra velgerne og pressen i en kommune, er at man selvfølgelig også øker sjansen for at det blir begått brudd på slike ordensforskrifter, som i pressen blir slått opp som materielle lovbrudd. En sideeffekt av det er at man ikke lenger tar så nøye på om det er lovbrudd som har med innhold å gjøre, som er satt for å ta vare på folks integritet eller rettigheter, eller om det er rene ordensforskrifter. Over tid vil man rent rettspolitisk konstatere at respekten for lover og regler ikke er den samme, fordi det rett og slett er gått inflasjon i dem.

Det er mye å si om denne tendensen til i enhver sammenheng å skulle gardere seg mot hva som er riktig fremgangsmåte i hverdagen for et kommunestyre. Det å tro at man kan forutse enhver praktisk situasjon og så gi regler for denne, er ambisjoner som man nok har sett tidligere. Men det har alltid ført til mye formaljus og mindre reell etterlevelse av bestemmelsene fordi det rett og slett ikke er praktisk håndterbart å holde orden over så mange viktige og uviktige bestemmelser. Det kan fort føre til at man mister oversikten over de viktige bestemmelsene.

Vi mener også at der kommunen organiserer deler av sin aktivitet som et selskap, må kommunen som eier eller selskapet selv vurdere om de vil praktisere mer offentlighet etter vanlige regler. På ett punkt er vi derimot helt enig i at det skal være offentlighet som er hovedregelen. Det er i de tilfellene hvor kommunene slutter seg sammen med andre kommuner og organiserer samarbeidet gjennom interkommunale selskaper. Da er man på utsiden av vedkommende kommunestyre, og jeg mener at offentligheten skal ha full anledning til å se hva som foregår i de interkommunale selskapene.

Med dette vil jeg advisere at vi kommer til å stemme imot noen av de paragrafene som er foreslått.

Statsråd Liv Signe Navarsete [15:39:27]: Eg er glad for at det er stor oppslutnad i komiteen om framlegga i proposisjonen. Kommunane sin eigenkontroll er viktig av fleire grunnar. Ein god eigenkontroll er med på å skape tillit hjå innbyggjarane. Eigenkontrollen skal òg sikre effektiv og rett ressursbruk i kommunane. For dei lokale folkevalde er det viktig å vite kva som fungerer godt i kommunen, og kva som fungerer mindre godt.

Eg meiner openheit er avgjerande for eit velfungerande lokaldemokrati, og det er på tide at også møte i kontrollutvala som hovudregel skal gå for opne dører. Det er viktig at både innbyggjarar og media kan vere til stades når kontrollutvalet handsamar sine saker. Omsynet til teieplikt, personvern og tungtvegande offentlege interesser er godt varetekne i kommunelova si føresegn om møteoffentlegheit, som vil gjelde òg for kontrollutvalet.

Kontrollutvalet er den folkevalde delen av eigenkontrollen. Eg ynskjer å styrkje rolla til kontrollutvalet og vil kort nemne framlegget om at kontrollutvalet skal veljast på det konstituerande møtet i kommunestyret, og framlegget om å sikre innsynsrett i alle aksjeselskap som direkte eller indirekte er heileigde av kommunen.

Eg trur det er viktig at eigenkontrollen vert sett på den lokale dagsordenen. Difor føreslår me å innføre eit krav om rapportering om arbeidet med internkontrollen i årsmeldinga til kommunen. Gjennom rapporteringa vil kommunestyret få informasjon og med det òg høve til å drøfte internkontrollarbeidet i kommunen.

Me gjer i denne proposisjonen framlegg om at møte i styret i kommunale føretak som hovudregel skal gå for opne dører. Sjølv om dette framlegget ikkje direkte er knytt til temaet eigenkontroll, tek òg det framlegget sikte på å skape tillit til kommunal verksemd og å styrkje lokaldemokratiet.

Sjølv om organisasjonsmodellen «kommunalt føretak» er tilpassa meir forretningsprega verksemd, er han ikkje avgrensa til berre å gjelde for slik verksemd. Lova opnar i prinsippet for at alle delar av kommunen kan organiserast som kommunalt føretak. Eg kan difor ikkje sjå at omsynet til dei kommunale føretaka som driv forretningsprega verksemd, tilseier at me skal ha ei generell føresegn som seier at styremøta er lukka viss ikkje kommunestyret har bestemt noko anna. Dei generelle reglane om møteoffentlegheit i kommunelova, §§ 31 og 31a, bør difor gjelde òg for kommunale føretak.

Det kan sjølvsagt vere einskilde saker der eit føretak har behov for å verne om forretningsprega verksemd. Dette omsynet er tilstrekkeleg vareteke i unntaksføresegna om tungtvegande offentlege interesser i kommunelova § 31 nr. 5.

Siktemålet med mange av framlegga er å leggje til rette for ein styrkt eigenkontroll i kommunane, men avslutningsvis vil eg òg seie at ansvaret for ein god eigenkontroll ligg fyrst og fremst hos kommunane sjølve.

Ingalill Olsen (A) [15:42:34]: En god internkontroll er en forutsetning for legitimitet og for at demokratiet skal fungere godt i kommunene. Det er særdeles viktig å ha godt kvalifiserte mennesker i kontrollutvalgene. De som velges, må ha kunnskap om kommunal og fylkeskommunal forvaltning, og kjenne til skillelinjer mellom politikk og administrasjon samt å kunne kontrollere at lovlig fatte politiske vedtak oppfylles og etterleves på en forsvarlig måte.

Som merknadene anfører, kan det være vanskelig å finne godt kvalifiserte medlemmer og ledere til kontrollutvalget i de minste kommunene. Reglene for hvem som ikke er valgbare, er strenge, og de skal være strenge. Flertallet i komiteen har likevel funnet grunn til å påpeke at regjeringen må vurdere om ansatte i kommunen på visse vilkår bør være valgbare til kontrollutvalget. Jeg kan her nevne et eksempel på en som ikke er kommunalt ansatt i utgangspunktet, men som har en delstilling på ca. 3 pst. som frivillig brannmann. Hvis stillingsprosenten i kommunen er så liten, bør vedkommende være valgbar og kunne utøve kontrollfunksjonen, bortsett fra overfor brannetaten. Andre eksempler kan være noen som har én eller to timer i kulturskolen i tillegg til annen ikke-kommunal jobb. Også i de tilfellene må det være slik at man ikke kan kontrollere den virksomheten man er inne i. Flertallet i komiteen mener at et slikt tilfelle ikke svekker kontrollutvalgets legitimitet, og anbefaler at regjeringen innarbeider en slik åpning i forskriftene til loven.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3.

Sak nr. 4 [15:44:33]

Innstilling frå kommunal- og forvaltningskomiteen om gode bygg for eit betre samfunn – Ein framtidretta bygningspolitikk (Innst. 129 S (2012–2013), jf. Meld. St. 28 (2011–2012))

Presidenten: Etter ønske fra kommunal- og forvaltningskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 1 time og 10 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 25 minutter, Fremskrittspartiet 15 minutter, Høyre 10 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til inntil tre replikker med svar etter innlegg fra medlem av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Gjermund Hagesæter (FrP) [15:45:42] (ordfører for saka): Som annonsert er det Meld. St. 28 for 2011–2012 vi skal behandle no. Ho blei fremma for Stortinget den 15. juni i år, og kommunalkomiteen gav innstillinga si 4. desember.

Tittelen på denne meldinga, som forkorta blir kalla bygningsmeldinga, er Gode bygg for eit betre samfunn – Ein framtidsretta bygningspolitikk. Det høyrer veldig flott ut, det er flotte ord og fine formuleringar. Gode bygg er bra, eit betre samfunn er endå betre, og ein framtidsretta bygningspolitikk høyrer òg veldig bra ut. Men når ein går inn i dette, er det ikkje like imponerende alt som står der.

Det er i utgangspunktet positivt med ei bygningsmelding, men eg skulle ønskt at ho var litt meir konkret, at det var litt meir substans i meldinga. Det er også varsla ei bustadmelding i tillegg til denne bygningsmeldinga. Det er blitt lovt at ho skulle kome i år, men no er ho utsett til neste år. I utgangspunktet hadde det kanskje vore naturleg at desse to, både bygningsmeldinga og bustadmeldinga, hadde blitt sett i samheng, men det er ikkje gjort. Det må vi sjølv sagt ta til etterretning.

Regjeringspartia står bak denne meldinga, det er jo slik det pleier å vere, og så er det ulike merknader og ulike forslag frå opposisjonen. Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti har tre forslag i lag, Framstegspartiet og Høgre har fire forslag i lag, og Framstegspartiet har fem forslag aleine. No antar eg at dei ulike partia tar ordet om denne meldinga og sjøve snakkar om dei merknadene og dei forslaga dei har slutta seg til og står bak, og at regjeringspartia også tar ordet og gir uttrykk for kvifor dei ikkje sluttar seg til våre forslag og merknader.

Eg vil derfor konsentrere meg om det som er Framstegspartiet sitt utgangspunkt. Vi ser at denne meldinga har gode målsetjingar på ei rekkje område, men dessverre ber ho preg av å kome frå ei regjering som er opptatt av sterk statleg styring, og som er detaljfokusert. Dette gjeld først og fremst krava til energieffektive bygg, der regjeringa kjem med varsel om nye krav, som eg vil kome tilbake til seinare i innlegget mitt.

Meldinga inneheld både gode og dårlege forslag. Gode forslag i meldinga er forenkling av byggjesaksprosessar. Vi synest det er bra at regjeringa innser at det er behov for det. Dessverre kjem dette litt seint i perioden. Det er også bra at ein varslar eit kunnskapsløft for byggsektoren. Problemet er at ein er lite konkret om korleis og når desse forslaga skal gjennomførast. Det meiner vi er alfa og omega. Framdrifta er viktig. Vi kan ikkje sjå nokon grunn til at ikkje regjeringa rett og slett berre kan setje i verk forenklingar i byggjesaksprosessane.

Så er det ein del andre forslag som etter vår oppfatning er dårlege. Det gjeld ytterlegare krav til energieffektivitet i

bygg med tiltak både for nybygg og for eksisterande bygningmasse, men først og fremst for nybygg. Her er meldinga veldig tydeleg og konkret, og ho slår fast at det skal innførast eit absolutt krav i heile landet om passivhusnivå frå 2015. Så skal ein innføre eit nytt krav om nullenerginivå i 2020. Dette er krav som kjem i tillegg til dei krava som allereie er innførte når det gjeld energieffektivitet og universell utforming i dei forskriftene som er kalla TEK7 og TEK10. Framstegspartiet sitt utgangspunkt er heilt klart: Det må i hovudsak vere opp til den enkelte husbyggjar/huskjøpar, som i samråd med byggjebnarsjen avgjer kva slags kvaliteter og krav som må stillast til det enkelte bygg. Det er ikkje ei nasjonal oppgave å detaljstyre korleis bustadene skal sjå ut, det må den enkelte husbyggjar/huskjøpar i hovudsak vurdere sjølv.

Det er sett opp ein del punkt – sju punkt – i denne meldinga som eg har tenkt å gå igjennom.

Det første punktet er om regjeringa sin bygningspolitikk, ei innleiande drøfting. Her er det òg mange fine ord, men utan at det kjem fram spesielt mykje framtidsretta innhald og substans i meldinga. Regjeringa gjer heller ikkje noko forsøk på å drøfte samanhengen – vurdere og belyse samanhengen – mellom nye krav og auka byggjekostnader, og bustad utfordringane dette gir ved at det blir bygd for lite bustader i Noreg i dag.

Vi i Framstegspartiet er bekymra for stigande bustadprisar og det faktum at mange, spesielt unge, har problem med å kome inn på bustadmarknaden. Det er noko som burde bekymre fleire, og dette er ei utvikling som har forverra seg den tida den raud-grøne regjeringa har sete med makta. Når ein kjem med endå fleire nye skjerpa krav, vil dette medføre at byggjekostnaden går opp, og at det blir bygd færre bustader. Begge delar vil sjølv sagt bidra til at prisane går opp, og at det blir endå vanskelegare for unge å etablere seg på bustadmarknaden.

I kapittel 2 viser ein til byggsektoren i Noreg. Her har ein ein tabell kor ein har sett opp regulatoriske nasjonale verkemiddel. Dei verkemidla som ein viser til her, er ikkje uttømmmande, men det er eit utdrag av kva slags lovar som regulerer byggsektoren i Noreg. Eg tenkte eg skulle lese dei opp:

- plan- og bygningsloven med forskrifter og rettleiingar (bygningdelen)
- plan- og bygningsloven (plandelen)
- kulturminneloven
- energilovgivinga
- brann- og eksplosjonsvernloven
- el-tilsynsloven
- helselovgivinga
- arbeidsmiljølovgivinga
- diskrimineringsloven
- forbrukarlovgevinga (bustadoppføringsloven, handverkarternesteloven, eigedomsmeklingsloven, avhendingsloven, takseringsreglar osv.)
- kontrakt- og entrepriselovgevinga (offentleg anskaffingslov, avtaleloven, kjøpsloven osv.)
- offentlege høyringsinstansar i samband med byggjesaker
- miljølovgivinga.

Så er det enkelte som lurar på kvifor det blir bygd for lite bustader i dette landet. Eg må berre seie at med all denne detaljreguleringa og alle desse lovane synest eg det er imponerende at det blir bygd bustader i det heile tatt i dette landet. Her er det behov for å skjere ned på talet på lovar som skal regulere dette, men her går regjeringa motsett veg, ein innfører endå fleire detaljreglar og endå meir detaljstyring frå sentrale myndigheiter.

I tillegg til dette er det ein tabell som viser økonomiske verkemiddel. Han er heller ikkje uttømmende, men for at eg skal kome gjennom dette på 15 minutt, trur eg ikkje eg vil begynne å lese opp den tabellen. Det ville tatt for lang tid. Framstegspartiet meiner nemleg at dette kapittelet på ein god måte understrekar at problemet i Noreg i dag ikkje er for lite bygningspolitikk, men det er for mykje og for dårleg bygningspolitikk. Det offentlege må derfor regulere mindre og ikkje meir, dersom bustadmarknaden skal kome i balanse.

I kapittel 3 har regjeringa eit kapittel om kompetanse og utvikling i byggsektoren, der ein viser til forskning og utvikling, innovasjon, kompetanse osv. Det er sjølvsagt noko som Framstegspartiet er positiv til, men vi fryktar òg her at regjeringa sin reguleringsiver kan medføre byråkrati og auka kostnader. Vi er likevel i utgangspunktet positive til Bygg21, så lenge det ikkje blir for omfattande. Vi har òg eit forslag her der vi ber regjeringa prioritere inneklima som eit satsingsområde for Bygg21. Det har sjølvsagt samband med at krava til bustadene er blitt veldig mykje tettare dei siste åra, og det er viktig å kartlegge korleis dette vil påverke inneklima, og korleis dette vil slå ut for dei som har astma og allergi, og for helsa generelt.

I kapittel 4 har vi berekraftige kvalitetar i det bygde miljøet – frå arkitektur til byggavfall. Det vi meiner her, er at vi må vere veldig tilbakehaldne med å påleggje nye detaljkrav til nye bygg, og at utviklinga må vere naturleg utan press frå sentrale styresmakter når det gjeld bygging av bustader. Vi fremmer forslag om at alle bustader under 55 m² får fritak frå kravet om tilgjengelegheit eller universell utforming. I tillegg har vi nokre merknadar og forslag om radon i inneluft, som er ei utfordring enkelte stader i landet.

Så har vi kapittel 5, som er om energibruk. Her er det som eg sa innleiingsvis, nye krav om passivhusnivå og nullenerginivå, og dette meiner Framstegspartiet er uheldig. Vi meiner vi må vere svært tilbakehaldne med å påleggje detaljkrav til nye bygg, og at utviklinga heller må vere naturleg utan press frå sentrale myndigheiter.

Derfor meiner vi òg at regjeringa bør vurdere å reversere ein del av dei energieffektivitetskrava som allereie er vedtatt, og vi fremmer forslag om det. Det ser det ut som Framstegspartiet blir ståande aleine om, både når det gjeld å gå imot passivhusnivå frå 2015, og når det gjeld å reversere nokon av dei krava som allereie er innførte.

Vi meiner òg at det er eit lite paradoks at vi skal vere i fremste rekkje som har så mykje fornybar energi. Vår elektrisitetsforsyning kjem stort sett frå vasskraft. Vi har òg stort potensial når det gjeld å byggje ut vasskraft. Derfor er det uansett kva ein meiner om global oppvarming

osb., lite å hente på energieffektivitet i bygg i Noreg, på grunn av at dette kjem frå fornybare kjelder og ikkje er noko fossilt brenselstoff – størstedelen er elektrisitet frå vasskraft.

Det er òg sagt litt om effektive byggjesaksprosessar, og det er vi veldig positive til, viss regjeringa kjem med forslag om det. Men det er ikkje noko konkret i denne meldinga som går på at ein skal forenkle. Ein seier at det er bra å forenkle, og det er vi einige i. Mitt råd er at då bør regjeringa rett og slett berre setje i gang og kome med desse forenklingane. Då er det heller ikkje nødvendig å vente noko lenger med det – eg synest sju år får vere lenge nok.

Ein annan ting som ikkje er forenkling, er at det kjem eit nytt krav frå 1. januar 2013, som det ikkje er kome nokon forskrifter om i det heile tatt, men det er nytt og obligatorisk. Det skal innførast ein uavhengig kontroll. Det er det vanskeleg å sjå at har noko for seg, at dette vil vere ei positiv utvikling. I alle tilfelle seier Boligprodusentenes Forening at denne kontrollen vil koste minst 500 mill. kr årleg i form av kontrollkostnader og gebyr til kommunane, utan at ein får nokon effekt ut av dette. Det er sjølvsagt bustadbyggjarane som er nøydd til å dekkje dette. Vi fremmer forslag om at dette blir stansa, at ein stansar desse planane. Det har vi fått med oss Høgre på, men elles er det dårleg med oppslutning omkring det forslaget.

Så har vi òg forslag om områderegulering, der vi meiner at private må få lov til å kome på banen som eit alternativ til dei kommunale forslaga om områderegulering.

Vi har også eit forslag som går på ei forenkling av lovar, forskrifter og rundskriv, slik at det blir lettare å leggje til rette for utvikling av tomter og bustadbygging.

Til slutt til kapittelet som går på det offentlege som pådrivar og førebilete: Framstegspartiet er positiv til at det offentlege kan vere pådrivar, så lenge dette ikkje medfører ekstra kostnader. Vi seier også at sentrale styresmakter må vere veldig tilbakehaldne med å påleggje andre offentlege instansar å byggje på ein spesiell måte.

Avslutningsvis vil eg fremme dei forslaga som Framstegspartiet står bak, enten aleine eller saman med andre.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Presidenten: Representanten Gjermund Hagesæter har tatt opp de forslagene han refererte til.

Hilde Magnusson (A) [16:01:08]: Saksordføreren gikk igjennom dette ganske detaljert, kapittel for kapittel, men jeg skal ta for meg Arbeiderpartiets kommentarer til stortingsmeldingen.

Vi er tilfreds med at regjeringen legger fram den første stortingsmeldingen om bygningspolitikk. Jeg vil framheve fire satsingsområder der regjeringen har varslet en kraftfull ny bygningspolitikk:

- vi skal bygge smartere og med bedre kvalitet
- bygg skal bruke stadig mindre energi
- forenkling av regelverk og byggeprosesser
- et kunnskapsløft for byggsektoren.

Som representanten Hagesæter var inne på, er denne sektoren ganske fragmentert. Det er flere lover og flere departementer som er involvert. Derfor er det så viktig at vi ser dette i sammenheng. Vi har tidligere her i Stortinget behandlet klimameldingen, som rommet en del om energibygging, vi har i dag bygningsmeldingen, og vi vil få en boligmelding neste år. Det er viktig at disse ses i sammenheng, slik vi har gjort det i arbeidet med disse to meldingene, og vi vil fortsette med det ved framleggelsen av boligmeldingen.

Jeg viser til at Norge vil trenge en betydelig økning i boligbyggingen i årene som kommer. Tallet på boliger som blir satt i gang, har økt fra ca. 15 000 per år på bunnivået i 1992 til mer enn 30 000 per år i perioden 2005–2007. De siste årene har det vært en liten nedgang i byggevirksheten. Arbeiderpartiet ser det som nødvendig at det blir lagt til rette for en offensiv boligpolitikk, da prognosene viser at vi trenger ca. 40 000 nye boliger per år i årene framover.

Det er utfordringer i bygg- og anleggsnæringen, bl.a. er deler av næringen preget av fallende produktivitet og for mange byggefeil. Arbeiderpartiet mener at noe av grunnen til dette er fokuset på kostnader i næringen. Det er som oftest anbudet med det laveste budet som vinner fram. Kontraktene blir ofte delt opp i små underentrepriser, og at det at en bruker stor grad av innleie, kan være med og overskygge god planlegging, logistikk og samhandling.

Arbeiderpartiet mener det er viktig at vi setter fokus på disse utfordringene i det videre arbeidet med å få til en framtidsrettet bygningspolitikk. Dette kan bl.a. gjøres gjennom vektlegging av kvalitet, kompetanseutvikling og samarbeid. Jeg mener etableringen av Bygg21 er et riktig skritt på veien, og jeg mener det er behov for å heve kompetansenivået i byggenæringen. Regjeringen vil invitere byggenæringen til et bredt samarbeid om kompetanseutvikling gjennom prosjektet Bygg21. Programmet skal fokusere innsatsen på FoU og innovasjon, utdanning og system for kompetanseutvikling samt formidling av kunnskap og erfaringer. Jeg vil understreke at det er viktig at de ansatte og deres organisasjoner tas med i dette arbeidet med Bygg21.

Arbeiderpartiet støtter at regjeringen sammen med Faglig råd for bygg- og anleggsteknikk, og Samarbeidsrådet for yrkesopplæring bedrer kvaliteten i grunnopplæringen og sikrer byggenæringen kvalifisert arbeidskraft, bl.a. ved at flere tar fagbrev. Regjeringen vil i Bygg21 få vurdert systemene for etter- og videreutdanning i byggfagene innenfor rammene av gjeldende regelverk og ansvarsfordeling. Arbeiderpartiet viser også til at fagskolene vil kunne spille en rolle i et kunnskapsløft for byggenæringen.

Regjeringen viser til at universell utforming er et førende prinsipp i den nye plan- og bygningsloven. Loven bidrar til å heve kvaliteten på nye bygg og sikre en minstestandard. I dag er kun 10 pst. av landets boliger tilgjengelige for rullestolbrukere. Store deler av blokkbebyggelsen er uten heis. Statistisk sentralbyrås befolkningsprognoser tilsier at ca. 630 000 personer vil være 80 år eller eldre i 2060, en tredobling fra i dag. Det er viktig at framtidens eldre får mulighet til å bo hjemme lengst mulig. Nye boliger

må bygges på en måte som er tilpasset den befolkningen landet får i framtiden.

Regjeringspartiene mener at det bør legges til rette for utvikling og implementering av løsninger som gjør det mulig for hus å bli strømleverandør. Norges vassdrags- og energidirektorat har gitt en generell dispensasjon som legger til rette for at en forbrukskunde som i enkelttimer har overskuddskraft, kan levere denne inn i nettet. Regjeringspartiene er positive til en slik forenkling av regelverket. Det er foreløpig få erfaringer med hvordan regelverket knyttet til plusshus fungerer i praksis. Jeg mener det må vurderes ytterligere forenklinger i saksbehandlingen dersom det skulle vise seg at regelverket ikke fungerer tilfredsstillende.

Arbeiderpartiet vil understreke at de løsninger som blir valgt for energiforsyning til bygg, vil ha betydning for forsyningssikkerheten og klimaet.

Regjeringen har en plan for en miljøvennlig byggesektor der det bl.a. heter at regjeringen vil skjerpe energikravene i byggeteknisk forskrift til passivhusnivå i 2015 og nesten nullenerginivå i 2020.

Jeg ser fram til å se utredningene om samfunnsøkonomiske og helsemessige konsekvenser og kompetanse i byggenæringen som skal komme snart. Regjeringspartiene ber regjeringen om å inkludere en avveining mellom energiløsninger og krav til bygningskropp i de samfunnsøkonomiske utredningene, slik som i plusshus. Vi ber også regjeringen om å legge til rette for dem som ønsker å bygge nytt plusshus, eller som ønsker å lage plusshus av eksisterende bygg.

Vi trenger forenkling av byggesaker, slik representanten Hagesæter var inne på. Regjeringen foreslår da også forenklinger i byggesaksprosessene for såkalte enkle tiltak. Slike tiltak står for 30–40 pst. av byggesaksmengden og ca. 15–20 pst. av ressursbruken i den kommunale byggesaksbehandlingen. Denne forenklingen vil bidra til en stor effektiviseringsgevinst for kommunene.

Arbeiderpartiet støtter også forslaget om å forenkle regler og språk i plan- og bygningsloven, forskrifter og rettleidninger.

Arbeiderpartiet ser fram til regjeringens slutføring av arbeidet for å utvikle en strategi med sikte på å etablere ByggNett. Her vil vi se om vi kan få full elektronisk byggesaksbehandling i kommunene innen 2015 og integrere ByggSøk i ByggNett.

Arbeiderpartiet er enig i at statlige byggherrer gjennom å stille bevisste krav til leverandørene sine skal medvirke til en positiv utvikling i byggenæringen. Jeg viser til målene om at det offentlige skal ha framtidsrettede og kostnadseffektive bygg, det offentlige skal være en pådriver i utviklingen av byggenæringen, og økt offentlig bruk av IKT skal effektivisere byggesektoren. Det er viktig at det i offentlige byggeprosjekter må legges til rette for overføring av kunnskap og erfaringer fra prosjekt til prosjekt. Det vil være viktig i arbeidet for å hindre byggefeil, økte byggekostnader og synkende produktivitet at kompetanse fra et byggeprosjekt i offentlig regi kan overføres til neste.

Jeg vil peke på at manglende innovasjon er en svakhet i byggesektoren. Vi har sett det innenfor universell utfor-

ming, hvor arkitekter kvier seg og sier at det er krevende og for dyrt, men jeg tenker at hvis man går for å være litt innovativ og tenke nytt, er det mulig å finne gode løsninger. Forskning bekrefter at det er viktig å ha krevende offentlige kunder som ønsker innovasjon og nyskaping i byggenæringen. Staten må ha en sentral rolle her når de bygger. Arbeiderpartiet ser fram til at regjeringen utvikler en nasjonal FoU- og innovasjonsstrategi for byggesektoren og ber regjeringen vurdere etableringen av et permanent senter for FoU og innovasjon i bygg- og anleggsnæringen.

Til slutt vil jeg, som jeg innledet med, påpeke at dette feltet er fragmentert, og også hvor viktig det er at man jobber sammen i de ulike departementene for å få samlet regelverket, slik at det blir lettere for dem som skal søke om å få sette opp bygg. Det aller viktigste er at vi legger til rette for at det blir bygd flere bygg, og at trykket legges på forsyningen av bygg og boliger i Norge. Jeg ser fram til at regjeringen kommer med boligmeldingen på nyåret.

Michael Tetzschner (H) [16:09:55]: Nye tall fra Statistisk sentralbyrå viser at den fremstillingen meldingen gir om fallende produktivitet i bygg- og anleggsnæringen, ikke er helt slik som den beskrives. I meldingen står det generelt lite om bolig- og bygningspolitikkenes virkninger for prisene, men den omtaler i noen grad makroøkonomiske forhold som konjunkturer og renteutvikling samt risikoen ved lange regulerings- og byggeprosesser.

Under myndighetskrav omtales både statlige innsigelser, energisparekrav og kravene til universell utforming som prisdrivere. Det som mangler, er imidlertid en interesse for å se kritisk på disse prisdriverne og foreslå endringer som eventuelt kunne dempet dem. Det vi har registrert, er at kravene til universell utforming skal evalueres med tanke på ytterligere skjerpelser.

Vi har i denne sal tidligere diskutert det voldsomme omfanget av instanser som kan nedlegge innsigelser eller true fremdriften i byggesaker med innsigelser. Her er det igjen på tide å minne om at vi mener at innsigelsesinstituttet må brukes slik som det i loven er ment det skal brukes: for å ivareta nasjonale hensyn eller vesentlige regionale interesser. Det skal ikke være et eventuelt virkemiddel for ansatte i offentlige etater som måtte være personlig uenig i en reguleringsplan av andre grunner.

Vi mener også at evalueringen av universell utforming må omfatte en kost-nytte-analyse. Man må se på om man høster de fordelene som ordningen markedsføres under.

Folke- og boligtellingen fra november 2001 viste at 64 pst. av boligene i bygninger med fem etasjer eller mer har heis. I lavblokker med tre og fire etasjer har bare 10 pst. av boligene heis. Vel 240 000 boliger i blokker har dermed ingen tilgang til heis. Her bor det 400 000 mennesker. Den lave prosentdelen tilgjengelige boliger gir personer med nedsatt funksjonsevne dårligere vilkår på boligmarkedet. Regjeringen sier at de ønsker å stimulere til heisordninger, men vi etterlyser mer konkrete tiltak.

Høyre foreslår å innføre en generell og forenklet adgang til å bygge på en etasje eller eventuelt ta loftsareal i bruk mot at det kan finansiere heis der hvor det ligger teknisk til rette for det i blokken. Vi ønsker også at Husban-

ken i større grad må utvikle ordninger for heis og andre tilgjengelighetstiltak i etablerte boligbygg.

Vi støtter tiltakene i meldingen gjennomgående som har vekt på opplæring og kompetanseheving.

Ellers merker vi oss – igjen – at meldingen er sterkt preget av troen på regelstyring som drivkraft for forbedringer, mens ordet «konkurranse» nesten ikke forekommer. Den praktiske erfaring fra livet ellers er nettopp at når veldig mange fra ulike ståsteder sitter og tenker på løsning av et problem, blir det også teknologigjennombrudd, og det blir innovasjon. Innovasjon kan som kjent også bestå i at man setter sammen gamle løsninger på en ny måte. Det er ikke alltid det er tekniske oppfinnelser som driver innovasjon.

Vi vil altså legge til rette for innovasjon i en sektor som fremmes bedre gjennom krav til sluttresultat, eksempelvis hva akseptabel energiforbruk skal være, fremfor detaljerte tekniske løsninger. Det er bedre å sette nivåkrav fremfor detaljkrav for å få frem alternative løsninger.

Når det så gjelder statens egen rolle som bygningseier, er forfallet i offentlige bygg omtalt. Det beskrives et stort vedlikeholdsbehov i offentlige bygg. En regner med at omtrent en tredjedel av alle kommunale bygg har god eller tilfredsstillende vedlikeholdsstandard, en tredjedel har delvis tilfredsstillende og en tredjedel dårlig vedlikeholdsstandard. Kostnadene for teknisk oppgradering av alle kommunale og fylkeskommunale bygg til normalt god standard ble for fire år siden – vi har ikke nyere undersøkelser – vurdert til å være hele 140 mrd. kr. Tilsvarende regner en at 60 pst. av norske helsebygg har god eller tilfredsstillende vedlikeholdsstandard, 30 pst. har utilfredsstillende og 10 pst. har dårlig standard. Kostnadene for å oppgradere alle helsebygg i landet til normalt god standard er vurdert til å være 20–30 mrd. kr.

Det er også en viss problembeskrivelse, men vi ser ikke i meldingen noen virkemidler for at det voldsomme vedlikeholdsetterslepet, som stadig akkumuleres, kan tas igjen. Igjen bør vi reise spørsmålet om vi har en riktig budsjetteknikk når det gjelder det offentliges anleggsaktiva. For øvrig mener vi at punktet om det statlige vedlikeholdsetterslepet står i grell kontrast til hva staten mener at private eiere og utbyggere skal gjøre under statens overoppsyn og «kloke» pådrivervirksomhet, mens man da selv ikke, så vidt vi har registrert, har noen aktiv politikk for sitt eget eierskap til bygg.

Mitt parti har i likhet med meldingen lagt inn som premiss at EUs bygningsdirektiv om nesten nullutslippshus kan implementeres fullt ut i 2020. Da kan det være naturlig å ha stilt krav om passivhusnivå – ikke passivhusstandard, men passivhusnivå – til 2015. For øvrig gjenstår forskriftsarbeidet for å utvikle slike standarder.

Når det gjelder fjernvarmetilknytning, vil vi foreslå at den enkelte huseier som kan dokumentere å ha oppfylt passivhus eller nesten nullutslippshus på det gitte tidspunktet, får rett til fritak fra fjernvarmetilknytning.

Regjeringen er svært fornøyd med Enova, og det kan man i og for seg være. Men vi registrerer at Enova stort sett bare gir støtte til store prosjekter og kun til energieffektivisering bedre enn den til enhver tid eksisterende tekniske forskriften. Enova blir derfor ikke noen hjelp til å nå

de ambisiøse TEK10-målene og senere det som er varslet å være TEK15 og TEK20, og de vil ikke være til hjelp for allerede eksisterende boliger, som bare i begrenset grad vil være omfattet av nye tekniske forskrifter. Man vil ikke nå målene for energieffektivisering i allerede oppførte private bygninger hvis det ikke legges inn positive virkemidler for å oppnå dette. I en slik sammenheng bør man se på en utvidelse av Enovas virksomhet, slik at det også blir en stimulans for private eiere av mindre bygg.

Regjeringen har mange forsikringer om forenklinger i plan- og byggesaksprosessen, og man har noen interessante drøftelser av muligheter til å hoppe over plantrinn, men dessverre ender det gjennomgående i uforpliktende vurderingspunkter.

Utover det jeg før har sagt om innsigelser, ønsker vi forenkling av planprosessen, slik at man etter kommunens valg kan introdusere prinsippet om to plannivåer før bygging.

For øvrig vil vi her i denne sal gjenta vårt forslag om at femårsbegrensningen av detaljplan/reguleringsplan oppheves.

Avslutningsvis vil jeg si litt om byggefeil og -skader. Det anslås at kostnadene ved å utbedre slike skader er store og utgjør mellom 4 og 12 mrd. kr i året. Etter en rekke utsettelse skal kravet om uavhengig kontroll igangsettes fra kommende nyttår, men man har så langt ikke løst de innvendingene som bygg- og anleggsnæringen har anført, nemlig mangel på kontrollkriterier og manglende ansvar for feil gjort av kontrollørene, samt at kontroll av hvert ledd blir vidløftig forsinkende og fordyrende. I tillegg er det en bransje med kamp om kompetent arbeidskraft, da formelle krav til kontrollørene er at de har samme spesialistkompetanse som utførende fagspesialist. Effekten blir at en flytter kompetansen fra produksjon til kontroll.

Høyre ønsker vurdert at man går over fra prinsippet om offentlig kontroll til prinsippet om forsikring. Ved innføring av obligatorisk forsikring mot byggefeil blir kontrollen gjort av forsikringsselskapets kontrollører, som vurderer om de skal forsikre et byggeprosjekt, og dermed blir det kvalitetsbevisste produsenter som over tid belønnes for lav byggefeilfrekvens, gjennom lavere premier og eventuelle egenandeler. I tillegg løser en problemet med hvem som skal gjøre opp overfor den kjøper eller bruker som har fremsatt klage over feil, og dermed skal ha prisavslag.

Aksel Hagen (SV) [16:20:03]: To kommentarer innledningsvis: Gjermund Hagesæter sier at vi nå får to meldinger som ikke henger i hop. Det er vel litt vanskelig å si før vi har sett den andre meldinga, skulle jeg tro. Jeg tror bestemt at vi vil få to meldinger som kommer til å henge veldig godt i hop, og det er bra.

Så sier Michael Tetzschner noe som jeg tror er veldig viktig når det gjelder dette med produktivitetsdebatten. Det er fint at den blir litt nyansert. Byggenæringa er jo så mangt, så det må i det hele tatt være vanskelig å måle produktivitet og produktivitetsutvikling. Men hovedpoenget, som går fram av meldinga og innstillinga, er jo at det er viktig å ha fokus på produktivitet, og at alle, ikke minst næringa sjøl, må være interessert i at den bedres. Det er

fortsatt deler av næringa som har mye å hente på bedre produktivitet.

Flertallet, de rød-grønne og Kristelig Folkeparti, framhever fire områder der regjeringa varsler en kraftfull og ny bygningspolitikk: Det skal bygges smartere, med bedre kvalitet, det skal brukes mindre energi, det skal forenkles, og ikke minst trengs det et kunnskapsløft.

Jeg syns det er noe grunnleggende defensivt når Fremskrittspartiet og Høyre ikke kan stille seg bak disse fire punktene. Jo da, Høyre og Fremskrittspartiet skriver at det er fint med energieffektivisering og universell utforming, og det er til og med greit å koble noen økonomiske virkemidler til det, men staten må allikevel ikke gå lenger enn som så. Den må ikke komme med pålegg eller unødige detaljkrav. Høyre og Fremskrittspartiet skriver videre:

«Desse medlemmene har tru på marknaden, og på at utviklinga best skjer på frivillig basis (...).»

De sier at det heller trengs færre og enklere lover og forskrifter – og at vi har «for mykje og for dårleg bygningspolitikk» – enn en offensiv bygningspolitikk. Dette er defensivt. Dette er ikke i tråd med de signaler som jeg har fått fra næringa, ikke minst i forbindelse med ulike arrangementer og debatter. Men det er jo litt avklarende at Høyre og Fremskrittspartiet også her ønsker å abdisere og trekke seg litt tilbake og la markedskreftene sjøl få avgjøre hva som skal skje på disse viktige områdene som gjelder energieffektivisering, universell utforming osv. Problemet er pris, og årsaken er at vi nettopp har satset for mye på energieffektivisering og universell utforming, kan det se ut som.

Jeg er glad jeg tilhører det parlamentariske grunnlaget for en regjering som ikke minst her i dag viser at vi aktivt ønsker å bry oss om dette viktige området, som ønsker å utarbeide en aktiv bygningspolitikk, som har ambisjon om både å heve kvaliteten på det som bygges og å fremme en modernisering av en hel næring. Særlig det siste syns jeg er veldig interessant, og jeg tror meldinga er viktig nettopp i den forbindelse. For her har vi en spennende og viktig næring, og det er et ganske akseptert virkemiddel fra offentlige styresmakter inn i næringsutvikling at man nettopp kommer med krav og forventninger. De må være forutsigbare, de må være langsiktige, og så skal nettopp næringa strekke seg etter å tilfredsstille de forventningene. Det er dette som er noe av det offentliges viktige bidrag inn i moderne næringsutvikling, og det er nettopp det jeg mener at næringa på mange måter har bedt om, og som næringa i det store og hele setter pris på at den nå får.

Jeg har sjøl vært på et par konferanser der det direkte har blitt sagt at hvis regjeringa ikke hadde funnet på disse kravene, så måtte næringa sjøl ha funnet på dem for nettopp å strekke seg. Ikke minst er dette viktig for ei næring som skal konkurrere internasjonalt, og som mer og mer kommer til å utvikle seg til å bli en global næring. Da må man følge med på den utviklinga som skjer utenfor landets grenser. Og er det noe som virkelig preger den utviklinga, er det ikke minst fokuset på kvalitet, knyttet til universell utforming og ikke minst dette med energiøkonomisering.

Da er det nødvendig med regelverk og kontroller, og så er det ikke minst nødvendig med kompetanse på alle

mulige måter. Det blir særlig viktig at vi alle her trår til overfor ei næring som nå er så utsatt for sosial dumping. Da må vi sikre lov- og regelverket, og vi må sette inn kompetansesatsing i alle ledd.

Heidi Greni (Sp) [16:25:28]: Gode funksjonelle bygg er en forutsetning for et velfungerende samfunn. Norge trenger en kraftig økning i boligbyggingen. Det må bygges bortimot 10 000 flere boliger per år enn det som er tilfellet i dag hvis vi skal dekke etterspørselen. Økt boligforsyning er viktig, men det er også avgjørende at det ikke skjer på bekostning av boligkvalitet. Vi trenger flere boliger av høyere kvalitet.

Jeg vil spesielt nevne fire viktige satsingsområder for framtidens bygningspolitikk:

- Vi skal bygge smartere og med bedre kvalitet.
- Nye og nyrenovert bygg skal bruke mindre energi.
- Regelverk og byggeprosesser skal forenkles.
- Byggesektoren trenger et kunnskapsløft.

Dårlig produktivitetsutvikling i byggenæringen gir økte byggekostnader. Dette skyldes ikke at håndverkerne jobber saktere, men at deler av næringen har altfor mange byggefeil, og at samme jobben derfor må gjøres to ganger. En liten gruppe useriøse aktører skaper et bilde av at hele næringen er lite produktiv og ikke kan faget sitt. Kompetanseheving og tiltak for bedre rekruttering må derfor prioriteres. Regjeringen har varslet at de gjennom prosjekt Bygg 21 vil invitere byggenæringen til et bredt samarbeid om kompetanseheving i bransjen. Programmet skal fokusere på forskning, innovasjon og kompetanseutvikling samt kunnskapsformidling og erfaringsutveksling. For at et slikt prosjekt skal lykkes, er det avgjørende at ansatte og deres organisasjoner blir tatt med i arbeidet fra dag én.

Mellom 15 og 20 pst. av ansatte i byggebransjen er utenlandsk arbeidskraft, noe som også kan påvirke feilprosenten – ikke fordi de er dårligere snekkere, men på grunn av språkproblemer. Det er også en stor utfordring at de ikke har god nok kunnskap om norske kvalitetskriterier, regler og standarder. Jeg håper prosjekt Bygg 21 vil føre til en systematisk kompetanseheving og opplæring i norske kvalitetskrav for alle som skal jobbe i byggebransjen i Norge.

Byggenæringen er særlig bekymret for rekrutteringen til grunnopplæringen der tallet på søkere har gått ned. Senterpartiet er spesielt bekymret for det høye frafallet i videregående opplæring, særlig innenfor praktiske fag som bygg og anlegg. Jeg tror noe av årsaken er at undervisningen er for teoretisk opplagt, og at den ikke oppleves som relevant nok for yrkeslivet. Opplæringen må starte med den praktiske biten, slik at teorisvake elever, de som oftest har best praktiske ferdigheter, opplever mestring og framgang. Så må teorien komme i neste omgang, og den må oppleves relevant for faget.

Videre er fagskolene et viktig alternativ til høyere utdanning, og de er viktige institusjoner for kompetanseheving og spesialisering. Det er også viktig at det er et desentralisert tilbud, slik at en ikke må flytte bort fra familien for å få videreutdanning.

Et hovedmål er at energibruken i bygg skal reduse-

res betydelig, med passivhusnivå innen 2015. Det vil både spare huseier for framtidige fyringsutgifter og være god miljøpolitikk. Samtidig gir det oss noen utfordringer. Derfor er det bra at helsemessige og samfunnsmessige konsekvenser skal utredes. For den som har bodd på en hybel som var så kald at vannglasset på nattbordet som regel var bunnfrosset midtvinters, hilses klare energikrav i nye bygg hjertelig velkommen.

Universell utforming er et førende prinsipp i den nye plan- og bygningsloven. I dag er det bare 10 pst. av bygningene som er tilrettelagt for bevegelseshemmede. Gjeldende byggt teknisk forskrift stiller ikke krav om tilpasning for rullestol til boligen, men til tilgjengelighet for inngangsplanet. Onde tunger vil ha det til at kravet til universell utforming koster flere hundre tusen per boenhet, og at det er hovedårsaken til at det bygges for få boliger. Rapporten fra SINTEF Byggforsk tilbakeviser disse påstandene. Den konkluderer med at kostnadsøkningen på grunn av universell utforming ligger på rundt 40 000 per boenhet, en liten andel av totalkostnaden.

Senterpartiet er opptatt av skogens rolle for å redusere CO₂-utslipp. Skogen binder karbon når den vokser, og den avgir CO₂ først når den råtner. Tre fra bærekraftig skogbruk er et miljøvennlig materiale med mange bruksområder. Tre har hittil vært mest brukt i småhus, men i de siste årene er det også oppført næringsbygg i tre. Framstilling av treprodukt er, sammenlignet med mange andre produkt, lite energikrevende og gir lite prosessutslipp. Tre bør etter min mening bli foretrukket byggemateriale i langt større grad enn i dag.

Mange opplever at byggesaksprosessen er for komplisert og unødvendig ressurskrevende. Derfor er jeg glad for at regjeringen har som mål å redusere de administrative byrdene for både næringslivet og forbrukerne.

Geir Jørgen Bekkevold (KrF) [16:30:50]: Kristelig Folkeparti er en pådriver for forenkling, avbyråkratisering, økt miljøfokus og økt fokus på universell utforming. Derfor er det hyggelig å se at regjeringen er på sporet av en erkjennelse av at det trengs endringer på disse områdene. Denne meldingen er godt nytt for oss som ønsker flere muligheter og færre hindre.

Samtidig vet vi de urovekkende tallene. Det bygges 28 000 boliger; det trengs 38 000 boliger. Vi har en progressiv befolkningsvekst som gjør at forrige års behov for boliger er for lite året etter. Boligprisene stiger utover prisveksten for øvrig, både som følge av økt befolkningsvekst, og som følge av for lite byggeaktivitet.

Kristelig Folkeparti mener regjeringen har ført en for lite aktiv boligbyggpolitikk. Den lave boligbyggingen vil føre til en videre oppheting av et allerede opphetet boligmarked, og det er behov for nye grep for å få flere boliger, samtidig som vi må unngå byspredning av hensyn til klima, jordvern og sosial kapital. Norges bolig- og byutviklingspolitikk er ikke bærekraftig, og det er på tide å tenke nytt og smartere.

Regjeringen trekker fram avbyråkratisering, universell utforming og miljøkrav som retningslinjer for en ny byggepolitikk, og det er Kristelig Folkeparti helt enig i. Av-

byråkratiseringen vil gi besparelser i både tid og penger. Hvem har vel ikke irritert seg over utallige skjemaer og krav for enkle endringer? Jeg vil gi regjeringen ros for at den ser at avbyråkratisering fører til økt effektivitet og verdiskapning.

Kristelig Folkeparti skulle bare ønske at kommunalministeren også tar en prat med kollegene sine, slik at andre departementer også setter avbyråkratisering på agendaen. Avbyråkratiseringen kan gjøre det lettere å bygge, bygge på og vedlikeholde boliger. Dette vil kanskje føre til at flere får muligheten til å flytte inn i ny eller bedre bolig.

Kristelig Folkeparti mener at en egen bolig i et trygt bomiljø er et av de viktigste velferdsgodene i samfunnet. Selv om en i Norge har høy boligstandard, finnes det fortsatt mennesker uten fast bolig. Hovedmålet i boligpolitikken må derfor være å legge til rette for et stabilt boligmarked der alle får mulighet til å bo i egen bolig. Det å ha et sted å bo er grunnleggende for å kunne fungere i dagens samfunn, og bolig er et av fundamentene i den norske velferdspolitikken.

På miljøsidan er det mange spennende ting som er omtalt i meldingen. Jeg vil gjerne snakke om det som i hvert fall har fascinert meg mest, nemlig det som går på plussus. Plussus er – som flere her i salen også kjenner til – hus som produserer mer energi enn det selv bruker, og som derfor gir fornybar energi i områder der strøm trengs mest. Det gjør at vi utnytter allerede utbygd infrastruktur og unngår nye naturinngrep. Dette kan endre måten vi bruker energi på, og føre oss et skritt nærmere nullutslippssamfunnet.

Byggesektoren står i dag for omkring 40 pst. av Norges energiforbruk, men plussus snur dette problemet til å bli en viktig del av løsningen. Kristelig Folkeparti vil derfor utfordre statsråden på hva som trengs for å legge til rette for plussus i Norge, slik flere av våre naboland har gjort, og på hvilke regelverk, rammevilkår, ordninger og rettigheter som må på plass for at også plussus i større grad kan bygges i Norge.

Kristelig Folkeparti er sammen med Fremskrittspartiet og Høyre med på tre forslag som går på innneklima, som går på forskning rundt radon og kreftfare – ikke minst et forslag der vi ber regjeringen sørge for at alle får mulighet til å sjekke radoninnholdet i huset sitt. Jeg registrerer at regjeringspartiene ikke er med på det, selv om dette er gode forslag, gode tiltak. Jeg registrerer at de ikke er med på det, selv om dette faktisk også handler om folks helse.

Trine Skei Grande (V) [16:35:54]: Først må jeg si at dette er ei viktig melding med et tema som angår veldig mange. Boligpolitikk og hvordan vi former den boligpolitikken rundt omkring i landet, er faktisk ganske avgjørende i mange menneskers liv. Vi i Venstre ser også fram til at denne boligmeldinga skal komme. Jeg hadde håpet at vi kanskje kunne sett dem i sammenheng, men vi har faktisk store forventninger til at det også skal komme noen grep der.

Jeg har bare lyst til å bemerke noen punkter. For det første er det stort behov for forenkling på dette feltet. Det er kanskje større behov for differensiering. Det er mulig at

man burde ha satt litt ulike krav i boligloven ut fra geografiske deler av landet med ulike behov for regulering. Men vi får alle sammen mange historier om møter med byråkratiet på dette feltet. Vi har lagt fram et Dokument 8-forslag om muligheter for å leie ut egen bolig og regler knyttet til det. Vi skulle gjerne ha tatt opp det i sammenheng også med dette, men det er mulig vi kommer tilbake til det. Der var det mange gode eksempler på hvilket byråkrati folk møter på dette feltet. Vi er dermed enig i de merknadene som Høyre og Fremskrittspartiet har når det gjelder gjennomgang av forskriftene og opprydding på dette feltet.

Jeg syns det er viktig å ha lover og regler som angår borgerne – som borgerne kan forholde seg til. Men de aller fleste av oss vet at skal man komme gjennom på dette feltet, er det nesten bare profesjonelle mennesker som skjønner systemet, og som skjønner hvordan man skal forholde seg til alle de reglene som foreligger. Jeg mener at man bør ha et system så det går an for vanlige borgere også å forstå hvordan plan- og bygningslov, regler for utleie og alt sånt fungerer.

En av de viktigste delene av denne meldinga, som jeg mener er noen av de viktigste utfordringene, er også energisida – det å bygge smartere. Jeg er veldig glad for at man i klimaforliket fikk til gode mål for mer energivennlige hus. Men det som ligger i meldinga, er bare gamle tiltak. Vi i Venstre mener at man trenger nye tiltak for å nå de målene som ligger i klimaforliket. Det er derfor vi har foreslått ei ordning med skattefradrag på inntil 50 000 kr for energisparingstiltak i egen bolig. Det tror vi hadde vært veldig målrettet, det tror vi hadde vært enkelt og ubyråkratisk å gjennomføre, og det hadde ført til at vi hadde fått skattestimuli for nettopp å strekke seg mot en mer klimavennlig måte å bo på. Det er også en stor mangel ved meldinga at vi ikke finner noe om plussus og alle de mulighetene som ligger i det å tenke husbygging på andre måter.

Til slutt har jeg lyst til å bemerke at regjeringas ambisjoner når det gjelder universell utforming, bare blir svakere og svakere og forsvinner i forhold til de store ambisjonene man hadde da man drøftet dette i Stortinget tidligere. Venstre har i sitt alternative statsbudsjett lagt inn penger til spesielt å få til mer universell utforming på skolebygg, men dette er et felt der vi ligger etter, også på den offentlige sida.

Så skal jeg bare informere om at vi i Venstre støtter forslagene nr. 1–6 og forslag nr. 11 når vi skal stemme i denne saka.

Statsråd Liv Signe Navarsete [16:40:13]: Regjeringa har lagt fram den fyrste meldinga om bygningspolitikken nokosinne. Eg er glad for at ho har vorte positivt motteken i byggenæringa. Det er òg gledeleg at komiteen er positiv til hovudtrekka i meldinga.

Tittelen på meldinga gir hovudbodskapen: Gode bygg for eit betre samfunn. Kvaliteten på bygga me bur i, betyr mykje for kvar enkelt av oss i kvardagen.

Samtidig er gode bygg ein føresetnad for eit velfungerande samfunn. Korleis me byggjer har stor påverknad

på miljø og ressursbruk, helse, verdiskaping og økonomi. Det er rekna ut at norske bygg er verd seks billionar kroner til saman. Dette er store verdiar som me må forvalte klokt.

Eit hovudmål for regjeringa er difor å byggje med kvalitet. Det er god investering å satse på bygg med høg teknisk kvalitet og låg energibruk. Bygga bør vere tilgjengelege og godt arkitektonisk utforma.

Samtidig er eg heilt samd med komiteen i at kvantitet er viktig – me må byggje meir! Me vert stadig fleire, og me har sterk vekst i etterspurnaden etter bygningar, særleg bustader. Her har det vore ein stor prisvekst dei siste åra. Dette gjer det nødvendig med ein offensiv politikk som medverkar til å auke tilfanget av bygg og bustader. Eg ser fram til å leggje fram ei eiga melding om bustadpolitikken neste år, kor bustadbygging er eit sentralt tema.

I bygningsmeldinga har regjeringa lagt fram ein heilskapleg og kraftfull bygningspolitikk. Eg vil no trekkje fram tre av dei områda der me har varsla ny politikk. Det gjeld

- forenkling
- miljøvenlege og energieffektive bygg
- kompetanse i næringa.

Eg ynskjer å synleggjere at plan- og bygningslova er ei ja-lov. Dei som ynskjer å byggje på eiga tomt i samsvaret med reguleringsplanen, bør kunne gjere dette utan å be kommunen om lov. Den einskilde må kunne ta større ansvar for at regelverket vert etterlevd. Dette vil sjølv sagt gjelde dei enklare tiltaka, større bygg må det søkjast om løyve til. Ei slik endring vil bety mindre beslag på kommunale ressursar – og gi færre klager.

Eg vil gjere lova og språkbruken enklare og gi mindre grunnlag for kommunalt skjønn som ikkje er nødvendig. Det er i dag stor forskjell mellom kommunane i bruken av regelverket, og me vil redusere forskjellane i handsaminga.

Eg vil forsterke bruken av IKT i byggjenæringa og byggjehandsaminga. Direktoratet for byggkvalitet er no i gang med å leggje til rette for eit såkalla ByggNett, som skal vere ei plattform for næringa og kommunane.

ByggNett skal gjere det mogleg med full elektronisk handsaming av byggjesaker i kommunane i 2015. Det skal innehalde register over bygg til bruk for vedlikehald og ombygging, bruk av bygningsinformasjonsmodellar til kvalitetssikring og kontroll, og gi oversikt over all informasjon ein utbyggjar treng.

I bygningsmeldinga tek me til orde for forenkling av planprosessane. Slik kan me få raskare og meir effektiv handsaming av byggjeprojekt, fyrst og fremst for å auke bustadbygginga. Dette kjem me nærare attende til i stortingsmeldinga om bustadpolitikk. Eg kan understreke det som har vore sagt av andre her, dei to meldingane skal absolutt henge saman.

Me må redusere tida statlege styresmakter brukar på motsegner. Eg ynskjer ein enklare overgang mellom detaljplan og byggjesak for at utbyggjar skal sleppe nye planprosessar når det er nødvendig å justere byggjeplanane. Eg ynskjer òg ei klarare ramme for kor lang tid det skal ta å handsame eit planforslag om bustadbygging.

Regjeringa har i meldinga vist ein klar ambisjon om å bevege byggjenæringa i ei meir berekraftig retning. Me skal ha gode bygg som belastar miljøet minst mogleg.

Energieffektivitet er den byggkvaliteten som har fått mest merksemd i meldinga. Den mest miljøvenlege energien er den som ikkje vert brukt, difor er det eit viktig miljøtiltak å redusere energibruk i bygg.

Regjeringa er oppteken av bygga si totale miljøbelastning. Me må sjå energibruk, materialar og byggjeavfall i ein heilskapleg samheng. Bygg skal vere energieffektive og miljøvenlege. Men bygg skal fyrst og fremst fungere godt og vere plassar der me føler at me høyrer heime. Difor handlar ein berekraftig bygningspolitikk òg om arkitektur og byggjeskikk, om nye tryggleiksutfordringar når klimaet vert endra og flaum og skred trugar hus og heim, om inn klima, om helse- og miljøfarlege stoff i bygningsmaterialar, og om handteringa av bygningsavfall og gode rutinar for gjenvinning.

Utan ei samla, motivert, offensiv og kompetent byggjenæring vil bygningspolitikken til regjeringa ha liten effekt. Me har høg byggfagleg kompetanse i Noreg, men kunnskapane vert ikkje tekne godt nok i bruk. Det vert gjort for mange feil i prosjektering og praktisk bygging. Dette kostar den einskilde huseigar og samfunnet dyrt. Samstundes er produktivitetsutviklinga i byggjenæringa urovekkjande låg. Forsking viser at dei minst effektive prosjekta bruker dobbelt så mykje ressursar som dei mest effektive på å byggje like bygg.

Auka kompetanse er naudsynt for å snu utviklinga og nå måla om betre bygg. Kunnskapen må òg omsetjast i praksis hjå den enkelte handverkar, på alle landets byggjeplassar og hjå bygg- og bustadeigarar.

Regjeringa har difor invitert byggjenæringa og andre sentrale aktørar til eit breitt samarbeid om eit kunnskapslyft som gjer at me kan byggje for det 21. hundreåret. Satsinga har me kalla Bygg21.

Presidenten: Det åpnes for replikkordskifte.

Gjermund Hagesæter (FrP) [16:45:33]: No er det i denne meldinga varsla at det blir innført krav om passivhusnivå om to år – frå 2015.

Passivhus kjenner vi lite til. På spørsmål nr. 9, frå saksordføraren, svarer statsråden at det er «lite sannsynleg» at straumbrot eller midlertidige tekniske feil i passivhus kan gi nokon helseskade. No er det slik at «lite sannsynleg» sjølv sagt medfører ein viss sannsynlegheit. Eg kunne tenkje meg at statsråden svarte på: Kva for helseskade risikerer vi med passivhus? Korleis vil dette slå ut for astmatikarar og allergikarar? Kva for helseskadar er det ein først og fremst risikerer?

Statsråd Liv Signe Navarsete [16:46:30]: I passivhus kan ein, som i andre hus, opne både dører og vindauge og ein kan lufte. Så det at bygga vert så tette at dei er helseskadelege, er sterkt overdrive. Samtidig skal ein, om det skal fungere optimalt, sjølv sagt ha eit system som gjer at varmen vert verande. Dei er slik sett tettare enn andre hus.

Regjeringa har vore heilt tydeleg på at dei helsemessige sidene ved passivhus skal vere ein viktig del av den utgreiinga som me no skal gjere, når me skal greie ut passivhusnivå i 2015.

Eg nemner spesielt det med luftig og opne vindauge, for det har vore tema i denne salen før. Eg meiner at dei helsemessige sidene ved passivhus kanskje har vorte noko overdrive i forhold til det me høyrer frå dei som bur i slike hus i dag, og det er faktisk ein god del menneske som gjer det allereie.

Gjermund Hagesæter (FrP) [16:47:36]: No er det slik at «lite sannsynleg» betyr at det er ein viss risiko. Eg er klar over at ein kan ha vindauge og dører opne, men viss ein ligg på eit soverom med vindaug og døra igjen, og elektrisiteten sviktar, altså straumen går, eller det skjer ein datafeil som gjer at ein ikkje får lufting mens ein ligg og søv, er spørsmålet: Korleis vil dette påverke helsa, og vil dette gi ein helserisiko? Det er det som er spørsmålet.

Eg vil òg seie at eg synest det er veldig bra at ein greier ut dette med helserisiko, men ein burde ha gjort det før ein vedtek innføring av passivhus. Eg synest ein eigentleg går baklengs inn i framtida når ein gjer det på denne måten.

Spørsmålet mitt er framleis: Kva slag form for helse-skade kan vi risikere dersom straumen går eller det blir tekniske feil i passivhus?

Statsråd Liv Signe Navarsete [16:48:36]: Årsaka til at det står som det gjer, er at me rett og slett ikkje veit om nokon helserisiko ved det. Men det skal utgreiast av andre enn meg, av dei som har fagkompetanse, om det finst slik risiko. Viss me hadde visst om den risikoen i dag, hadde me skrive det inn i meldinga. Men me vil heller ikkje sjå bort frå det. Det ville vere sørgjeleg – i og med at me no skal utgreie saka fram til 2015 – om det skulle vise seg at ein finn noko slikt, men eg er ikkje kjent med ein slik helserisiko i dag.

Sjølv om eg søv med ope vindauge, nesten uansett vêr og vind, finst det dei som søv med både lukka dører og vindauge utan at dei dermed tek nokon skade på verken kropp eller sjel av det. For meg høyrer det ut som om ein overdriv dette frå Framstegspartiet si side, men me held ei lita opning her, for viss det er ein slik risiko, skal han i alle fall på bordet.

Michael Tetzschner (H) [16:49:52]: Jeg nevnte i mitt hovedinnlegg at meldingen nok hadde en del interessante tillegg til resonnementer rundt regelforenkling. Men etter disse tilleggene ble det ikke noe mer av det. Det løp ut i sanden, fordi det er veldig lite konkret.

Jeg tenkte jeg skulle gi statsråden anledning til å være noe mer konkret.

Mitt spørsmål til statsråden blir dermed om hun er enig med meg i at vi kunne klart oss uten igangsettingstillatelse, i hvert fall der det er gitt rammetillatelse på forhånd?

Statsråd Liv Signe Navarsete [16:50:37]: Eg synest det er raust av representanten Tetzschner å seie at det i alle

fall finst tillegg til gode resonnement i meldinga. Eg takkar for det.

Eg trur me har same intensjon. Eg trur me er einige om kva som er målsetjinga her, nemleg at det skal verte enklare både for deg og meg som etterspør eit hus eller ei leilegheit, for dei som skal byggje, og dermed for kommunane som får mindre press og kan konsentrere seg om dei større sakene som krev kommunal handsaming.

Eg kjem med ei bustadmelding på nyåret. Der kjem eg til å ta vidare grep når det gjeld forenkling. Eg får mange spørsmål frå folk som forventar dato for dei ulike felta. Eg jobbar òg med forskrifter for det som er nedfelt i denne meldinga.

Når det gjeld det konkrete spørsmålet, hadde eg lagt det inn i meldinga dersom eg var sikker på at det var det eg meinte. Me kjem òg til å ta det med i det arbeidet som me no skal gjere fram til bustadmeldinga.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Håkon Haugli (A) [16:51:53]: Dette er en virkelig god melding. Den er blitt godt mottatt i byggenæringen, godt mottatt av dem som er opptatt av bolig, og av dem som er opptatt av miljø. På Twitter kan dere lese meldinger fra dem som følger denne debatten. Rådgiver i Zero, Ida Spjelkavik, skrev nettopp at hun spretter sjampanjen for merknaden om plussshus. Det er hyggelig.

Å bygge smartere og med bedre kvalitet er viktig. Går det virkelig an å være imot det? Å bygge slik at vi bruker mindre energi er riktig og viktig. Går det an å være imot det? Et kunnskapsløft for byggsektoren er flott. Forenkling av regelverk og byggeprosesser er viktig.

Bygningspolitikken og boligpolitikken hører sammen. Regjeringen har varslet en stortingsmelding om boligpolitikk på nyåret. Debatten om boligpolitikk er viktig. Utfordringene er store, men det er også behov for å få satt ting i perspektiv. Boligprisene har steget i lang tid, og vi ser at mange strever med å etablere seg i egen bolig. Samtidig er det grunn til å tro at gjennomsnittsalderen ved førstegangsetablering er på vei nedover. Det norske boligmarkedet fungerer i all hovedsak godt. Om lag 80 pst. av oss bor i en bolig vi eier, og de fleste norske boliger er godt vedlikeholdt og har god kvalitet.

Arbeiderpartiet er bekymret for at flere faller utenfor, men vi vil advare mot tanken om at det finnes en enkel løsning – at problemene vil løse seg bare man lar være å ta hensyn til hekkende hubro, reduserer fylkesmannens oppgaver, fjerner krav om universell utforming, fører en mer løssluppen finanspolitikk eller fjerner brann- og eksplosjonsvernloven eller flere av de andre lovene representanten Hagesæter ramset opp i sitt innlegg.

Norges befolkning vokser raskt. Nylig passerte vi fem millioner, og SSB regner med at vi er seks millioner i 2029. Høy befolkningsvekst og høye boligpriser skulle etter vanlig økonomisk teori tilsi at boligbyggingen økte raskere. At det ikke skjer, har mange forklaringer. Hovedproblemet ligger på tilbudssiden. Det blir bygd for få boliger.

Konjunktursvingninger og finanskrisen fra 2007 er en

del av forklaringen. Nybyggingen falt samtidig som tilgangen til kapital for utbyggerne ble mindre. Produksjonskapasitet i byggenæringen er en annen del av forklaringen. Vi vet også at arealtilgang og konkurranse om tomteareal til andre formål har betydning. Det samme har forhold som nedbygging av kommunale tomteselskap og avregulering av leiemarkedet. Vi vet også at lengden på reguleringsprosesser, rekkefølgebestemmelser og statlige innsigelser påvirker tilbudssiden.

Skal bildet være fullstendig, må vi også forstå faktorene som påvirker etterspørselssiden i boligmarkedet. Det store flertallet av norske boligkjøpere har fått økonomi til å betale stadig mer for boligen. Det handler om grunnleggende gode ting som inntektsvekst, men også om lav arbeidsledighet og at relativt få faller helt utenfor boligmarkedet. Videre har gunstige skatteregler for bolig, lav rente og bankenes utlånspraksis betydning.

Det er viktig at vi tar utfordringene på alvor, men det er også viktig at vi ikke svartmaler. Nye tall fra SSB viser at det i annet kvartal 2012, sammenlignet med annet kvartal 2011, ble igangsatt 12 pst. flere boliger, og at byggproduksjonen var nesten 6 pst. høyere. Det går riktig vei.

Fra et bunnivå i 1992, da det ble ferdigstilt 15 000 boliger, økte boligproduksjonen til mer enn 30 000 i perioden 2005 til 2007. Som resultat av den internasjonale finanskrisen fikk vi i 2008 en nedgang til ca. 20 000. Nedgangen var imidlertid kortvarig, og i 2011 ble det satt i gang nærmere 28 000 boliger. Prognoser for 2012 og 2013 tilsier bygging på om lag samme nivå.

Det er bra, men ikke nok. Staten må sikre gode rammevilkår, men kommunene må også gjøre sin del av jobben. Det handler om å sikre gode plan- og byggesaksprosesser, om areal- og tomtepolitikk og om å sikre at tempoet i boligbyggingen ikke stopper opp fordi det ikke finnes tilstrekkelig med byggeklare tomter.

Vi vedtar i dag vesentlige forenklingstiltak som vil redusere bruken av tid og penger i byggesaker i kommunene, og vi satser på kvalitet, klima og kunnskap. Det er viktig – og vanskelig å forstå at noen kan være imot.

Eirik Sivertsen (A) [16:56:45]: Boligprisene har vært et hett tema for debatt i det siste. Det er mange som er opptatt av hva stigningen i pris skyldes, og skjerpede krav til bygg identifiseres av flere som en viktig årsak. Det er riktig, kravene til bygg har blitt skjerpet. Vi har bl.a. strengere krav til våtrom, elanlegg, energi og universell utforming.

Disse kravene er kommet av en grunn: I Norge brenner mange hus, med tilhørende fatale konsekvenser i form av omkomne. Derfor er det strammet inn på krav til elanlegg. Det har vært store merkostnader som følge av dårlig arbeid med våtrom. Derfor er kravene skjerpet inn. Boliger står for om lag en tredel av forbruket av elektrisk kraft her i landet. Innskjerpning og tiltak for å få ned elforbruket er derfor et viktig bidrag for å redusere klimautslippene. Alt dette er begrunnet i politiske målsettinger og vil medføre større kostnad enn uten skjerpete krav. Det er i all hovedsak akseptert.

For noen synes det likevel som om kravene til univer-

sell utforming er den største tornen i øyet, spesielt blant utbyggere av boliger. Blant annet har representanter for OBOS og Selvåg Bolig gått til angrep på det de mener er altfor omfattende krav, og som etter deres oppfatning er en vesentlig kostnadsdriver for nye bygg.

Jeg skal ikke være bastant om hvorvidt kravene for universell utforming er for strenge eller for lite ambisiøse i dag. Mitt anliggende er likevel å trekke opp noen perspektiver som jeg synes de nevnte representanter for byggenæringen ignorerer, og som etter min mening drukner i den offentlige debatten.

La meg slå fast at kravet om universell utforming er politisk begrunnet. Denne regjeringen bygger sitt arbeid på ideen om at alle mennesker er født frie, unike og ukrenkelige. Vi skal gjennom vår politikk bidra til frihet for den enkelte. Vår politikk skal reflektere og respektere mangfoldet. Alle skal ha likeverdige muligheter uavhengig av familiebakgrunn, hvor man kommer fra, kjønn, funksjonsevne, religion eller seksuell orientering. Sterke fellesskap er den beste grunnmuren enkeltmenneskene kan bygge sine livsprosjekter på.

Det finnes mange eksempler på planleggingstabber hvor man glemte å ta hensyn til svaksynte, til dem med nedsatt hørsel eller med bevegelgesproblemer. Hver især er ikke disse tabbene et problem. Problemet er imidlertid at når det blir system i tabbene, er det ikke lenger tabber. Det at en stadig glemmer å ta hensyn til bredden i den menneskelige variasjon, blir en del av vår samfunnsstruktur. Når bredden i menneskelig variasjon stadig glemmes, er det i praksis en del av vårt samfunns verdisystem. Det er verdier i bruk. Fenomenet har også en mer psykososial side: Når mennesker opplever at hensynet til at de skal delta på lik linje med andre, stadig glemmes, vil de samtidig høre en fortelling om seg selv – om avvik, om verdi, om hvem en er, og at de er en belastning for sine omgivelser.

I anbefalingene til FNs standardregel 5, Tilgjengelighet, heter det:

«Tilgjengelighet til boliger, bygninger og uteområder er av avgjørende betydning for funksjonshemmedes muligheter til deltakelse og likestilling.»

I dag er det om lag 770 000 funksjonshemmede i Norge.

Dette er mennesker med ulike funksjonsnedsettelse, og som har ulike krav til utforming av bolig, utemiljø og til tjenester knyttet til boligen. Når det gjelder bolig, kan det være relevant å plassere ulike funksjonsnedsettelse i ulike grupper: bevegelshemninger, klima- og miljømessige funksjonshemninger som astma, allergi og lungesykdom, og orienteringshemninger som synshemmede, hørselshemmede og kognitivt funksjonshemmede.

Universell utforming går i korte trekk ut på en utforming som virker inkluderende ved å ta høyde for ulike brukerforutsetninger. Begreper som svært ofte tillegges et tilsvarende innhold, er universell design, inkluderende design og design for alle. Nettopp her ligger nøkkelen til å holde kostnadene nede. Gjennom planlegging og smarte og innovative løsninger er det mulig å finne universelle løsninger, også for små leiligheter.

Med den demografiske utviklingen vi ser i Norge i dag, er det en politisk utfordring å legge til rette for at flest

mulig kan bo lengst mulig i sin egen bolig. Da vil også universell utforming være et viktig bidrag, ikke bare til dem som er funksjonshemmet i dag, eller som har utfordringer på annen måte, det vil også bidra til at vi alle kan bo hjemme hos oss selv så lenge som mulig.

Hvis vi skal ta de syv prinsippene for universell utforming på alvor, vil vi også se at det ikke bare tjener mennesker med funksjonsnedsettelse. Det vil kunne gi store gevinster for oss alle. Enten vi går, sitter i rullestol, er synshemmet, ligger i barnevogn eller har med oss andre større eller mindre framtrekkende menneskelige trekk. Universell utforming er nettopp det – en utforming for oss alle.

Oskar J. Grimstad (FrP) [17:01:42]: På ein spaseretur som eg hadde i helga, gjekk eg gjennom eit byggefelt der dei var i ferd med å føre opp nye bygningar. Der traff eg ein ung husbyggjar som stod og jobba og heldt på med det som skulle bli den framtidige bustaden hans. Eg spurde han korleis det gjekk, om han klarte å få dette til, og om det var tungt økonomisk. Han svara at heile hans eigeninnsats gjekk med til å finansiere eit prosjekt og eit pålegg som var fullstendig unødvendig. Eg spurde han kva han tenkte på, og han svara at politikarane – i sin visdom – har pålagt husbyggjarar å leggje radonsperre på ei tomt der det ikkje er registrert radon i det heile tatt. Likevel måtte husbyggjaren ha denne radonsperren på plass. Alternativet kunne ha vore at ein påla husbyggjaren å ta ein radonsjekk, som kostar nokre hundre kroner, men i staden måtte han altså leggje inn ei radonsperre som kostar opp mot 90 000 kroner. Ein kan spørje seg om dette er norsk bustadpolitikk på sitt beste, eller om det er framtidsretta.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:03:10]: Jeg registrerer at man i debatten om passivhus, passivhusstandarden og målsetningene man har når det gjelder å begrense energiforbruket i norske bygninger, beveger seg langt inn i klimadebatten. Jeg synes det er underlig at hver gang man kan bruke begrepet «klimapolitikk» og liksom kvalitetsmerke forslag med «klima», overstyrer det alle andre hensyn. Det har vært greit og grundig påvist at en passivhusstandard vil medføre økte kostnader og utgifter for landets innbyggere når man skal føre opp nye hus. Da blir det litt merkelig at man har en klimadebatt og en passivhusdebatt som går helt på utsiden av det som er den store – kanskje den største – utfordringen i boligpolitikken, det som nettopp er kostnad, og det at mange unge står utenfor boligmarkedet og har problemer med å komme seg inn i boligmarkedet. På tross av dette er man altså villig til å gjøre det enda mer kostbart å ta steget inn og bli selveier. Det er for meg komplett uforståelig. Den ene hånden ser ikke hva den andre hånden gjør. Man argumenterer ut fra klima, og da har man all rett. Da kan liksom alle andre motargumenter settes til side.

I Norge bruker vi mye elektrisk oppvarming, men vi er altså det landet i Europa som har mest fornybar energi. Den oppvarmingen man har via strømmettet – enten det er varmepumper eller panelovner – den kommer fra ren, god, norsk vannkraft. Det er ikke forbundet noe som helst

slags CO₂-utslipp med den elektrisitetsproduksjonen. Dermed er det totalt urimelig at man på tross av denne kunnskapen er villig til å innføre en standard som kommer til å være en prisdriver i boligmarkedet. Jeg vil dessuten understreke at det er ganske mange i byggebransjen som har påpekt en del tekniske utfordringer, ikke når det gjelder komponentkravene, selv om de i seg selv kommer til å være en prisdriver, men de påpeker at dette i en del sammenhenger – særlig i Nord-Norge – vil være relativt utfordrende. Med denne standarden vil man hvis man f.eks. har fuktproblemer, i prinsippet bli tvunget til å legge en duk og et helt telt rundt det huset man skal bygge. Dette er ikke særlig gjennomtenkt.

Aksel Hagen (SV) [17:06:30]: Jeg skal bare trøste representanten Amundsen med at Fremskrittspartiets eventuelt framtidige regjeringspartner Høyre har kritisert meldinga for at den ikke omtaler plussus i sterkere grad. Slik sett er bildet enda verre enn det Amundsen beskrev fra talerstolen.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.

Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at sakene nr. 5 og 6 behandles under ett. – Det anses vedtatt.

Sak nr. 5 [17:07:08]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2013 vedkommende Olje- og energidepartementet og Miljøverndepartementet (Innst. 9 S (2012–2013), jf. Prop. 1 S (2012–2013))

Sak nr. 6 [17:07:23]

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om endringer i statsbudsjettet 2012 under Miljøverndepartementet (Innst. 117 S (2012–2013), jf. Prop. 24 S (2012–2013))

Presidenten: Etter ønske fra energi- og miljøkomiteen vil presidenten foreslå at taletiden blir begrenset til 1 time og 30 minutter, og at taletiden blir fordelt slik:

Arbeiderpartiet 35 minutter, Fremskrittspartiet 20 minutter, Høyre 15 minutter, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre 5 minutter hver.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil fire replikker med svar etter innlegg fra partienes hovedtalere fra hver gruppe, og inntil fem replikker med svar etter innlegg fra medlemmer av regjeringen innenfor den fordelte taletid.

Videre vil presidenten foreslå at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Erling Sande (Sp) [17:08:37] (leiar i komiteen): 2013 er det siste budsjettåret i den andre perioden med raud-

grøn regjering. Debatten i dag gjev difor – i tillegg til å diskutere budsjettet for neste år – moglegheit til å sjå tilbake på dei åra som har vore under den gjeldande politiske kursen, og på den politiske utviklinga innanfor energi- og miljøpolitikken i desse åra.

Utviklinga har vore formidabel. Under den raud-grøne regjeringa har vi i dei seinare åra hatt den største satsinga på fornybar energiproduksjon, energiomlegging og energieffektivisering nokon gong. Gjennom målretta innsats har ein oppnådd ein betydeleg auka kraftproduksjon, hovudsakleg frå vatten, men også frå vindkraft. Gjennom introduksjon av dei grøne sertifikatane kjem vi til å nå endå lengre. I lag med Sverige har vi eit mål på heile 26,4 TWh. Samtidig har det pågått ei betydeleg energiomlegging. Vi har gjeninnført skogpolitikk med støtte til planteskjøtsel og skogsvegmidlar og dermed stimulert til meir biomasse og også meir avfall inn i oppvarmingssektoren gjennom fjern- og nærvarmeanlegg. Nye krav til bygningar både i 2007 og i 2010 gjev – i lag med signal om ytterlegare skjerping på dette området framover – ei vesentleg energieffektivisering i bygg.

Den nye fornybare energien treng infrastruktur. Auka fokus på bygging av elektrisitetsnett er nødvendig, og det arbeidet er godt i gong.

Dei store mengdene fornybar energi gjev høve til å erstatte fossil energibruk i oppvarming, i transport og på sokkelen, og til å bygge norsk kraftforedlende industri vidare. Nye næringar, som datalagring, kan vekse fram som ein følgje av gunstig geografisk plassering med god tilgang på kortreist fornybar energi til overkomelege prisar.

Regjeringa tek Noreg viktige steg vidare på brua frå det fossile til det fornybare energisamfunnet. Det har òg, som eg har nemnt, potensial til å skape store verdiar – altså ein god næringspolitikk – men kanskje det viktigaste av alt er at det er bra for miljøet. Når internasjonale klimaforhandlingar er vanskelege, trass i vår eigen statsråd sin innsats, så tek Noreg viktige steg på heimebanen. Norsk klimapolitikk under den raud-grøne regjeringa – og med forankring i denne salen gjennom to klimaforlik – er mellom dei mest ambisiøse i verda.

Samtidig: Med utnyttinga av kjende ressursar til å produsere rein energi har regjeringa gjennom åra satsa tungt på forskning og utvikling. Noreg har pilotar som er eineståande i verdssamanheng på flytande vindkraft, saltkraftverk og kraft frå tidevatn. Forskinga på umodne teknologiar for fornybar energi, CO₂-fangst og lagring held fram. Gjennom eit høgt nivå også på petroleumsretta forskning, bidreg vi til å redusere utsleppa i norsk petroleumsverksemd ytterlegare og til å auke utnyttingsgrada i reservoara våre betydeleg.

Gjennom det nye fondet varsla i klimameldinga styrker vi norsk industri sitt miljømessige konkurransefortrinn. Gjennom Enova og Transnova styrker vi klimariktig forskning og utvikling innan energieffektivisering og transport. Breidda og styrken når det gjeld forskning på energi- og klimaområdet under denne regjeringa, overgår alt som nokon gong tidlegare har vore levert av ei norsk regjering.

Regjeringa har òg gjort viktige grep i naturvernpolitikken. Lokal forvaltning av verneområde betyr desentralise-

ring av makt og forvaltning nærare innbyggjarar og nærare den erfaringsbaserte kunnskapen. Og det verker! Ein vernepolitikk er på få år lagt om frå i stor grad å handle om tvungen, statsstyrt vern til å dreie seg i hovudsak om frivillig vern – eit stort fokusskifte til å følgje opp allereie eksisterande verneområde i staden for vern av nye. Differensieringa i strandsoneforvaltninga er eit anna viktig grep som vi er begeistra for i Senterpartiet.

Senterpartiet meiner at vegen vidare bør gå langs same kurs som dei tre regjeringspartia har staka ut: Styrkt satsing på å få fram meir fornybar energi, bruke denne til grøn næringspolitikk, erstatte fossil energi heime og ute, ytterlegare fokus på forskning og utvikling for å gå nye steg på vegen mot det fornybare energisamfunnet, og meir desentralisert og lokalt forankra naturforvaltning.

Debattar i denne salen dei siste åra har ikkje vist at opposisjon representerer noka samla alternativ til denne politiske kursen.

La meg til slutt få takke og gje ros til komiteen og komitésekretæren for godt utført arbeid med denne delen av statsbudsjettet, og eg ser fram til debatten.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oskar J. Grimstad (FrP) [17:13:55]: I ein merknad peikar regjeringsfleirtalet på at ein

«legg stor vekt på å sikre ei effektiv, robust og miljøvennleg energiforsyning i Noreg».

Og dei meiner det er viktig med

«brei satsing på fornybar energi, energieffektivisering samt fortsatt styrka overføringsforbindelsar».

«Vasskrafta har i stor grad skaffa oss den elektrisiteten Noreg har nytta på fastlandet,» men: «Dei seinaste åra har vist oss at det framleis er behov for å sikre energiforsyninga.»

Trass i denne tydeliggjeringa av å sikre energiforsyninga seier framleis energiministeren nei til energiministeren, trass i at svært mange meiner at dette er nødvendig. Det er behov for ei samordning når det gjeld energiproduksjon, forsyningsnett, kabling mot utlandet, vindar, bølgekraft, industriell bruk av gass osv. Det er mange eksempel på behovet. LO meiner det, NHO meiner det, Energi Norge meiner det og alle miljøvernorganisasjonane meiner det. Kva er det då som gjer at Senterpartiet og energiministeren vegrar seg for å få på plass eit overordna planverk innanfor energisektoren?

Erling Sande (Sp) [17:15:00]: Det finst nok dei som seier nei til energiministeren, men energiministeren er nok ikkje ein av dei, men dei eksisterer nok. Så reknar eg med at det var energimeldinga som var tema her.

Det har gjennom heile denne regjeringsperioden vore satsa på dei områda som opposisjonen etterspør skal visast politikken til i ei energimelding. Eg synest det er påtakeleg – eg har sagt det før i denne sal – korleis ein samla opposisjon ikkje maktar å samle seg om noko anna enn å be om meldingar og meir papir frå regjeringa. Så eg har lyst til å utfordre representanten Grimstad her, men også andre representantar frå opposisjonen i salen: La oss i denne de-

batten få fram dei politiske alternativa mellom dei sitjande regjeringspartia sin miljø- og energipolitikk og den politikken som ein eventuelt vil få dersom folket vel ei anna regjering neste år.

Bjørn Lødemel (H) [17:16:25]: Eg har eit litt meir lokalt spørsmål: I Sogn og Fjordane har det dei siste åra vore fleire saker som har skapt sinne og frustrasjon mot myndigheitene frå mange innbyggjarar, bl.a. ankehandsaminga av linjetrasé for den nye 420 kV-linja mellom Ørskog og Sogndal. Flyttinga av linjetraseen for kraftlinja har ført til skuldingar om kameraderi og forskjellshandsaming av partimedlemmar av Senterpartiet. Den siste saka er statlege myndigheiter si godkjenning av graving over elva Nausta, der Statnett har fått fritt løyve til å grave over elva, trass i at elva er eit verna vassdrag. Privatpersonar ville utan tvil ha fått eit kraftig oppgjær med dei same myndigheitene om dei hadde gjort det same.

Senterpartiet sit i ei regjering som er ansvarleg for dette, og Senterpartiet har ein statsråd som har sin del av ansvaret. Mitt spørsmål er: Er det ikkje pinleg for senterpartipolitikarar frå Sogn og Fjordane å vere vitne til det rotet som partimedlemmer skapar, ikkje minst den mistiliten som er mot partiet i desse sakene?

Erling Sande (Sp) [17:17:28]: Eg er faktisk ganske stolt av å vere ein del av ei regjering som for det fyrste satsar og får desse linjene bygd, sjølv om det vekkjer uro mange plassar, også i mitt eige fylke. Men ein plass må desse linjene gå. Og den kritikken som representanten Lødemel her framfører, er eg ueinig i. Olje- og energiministeren har gjort greie for prosessen kring konsesjonsgjeving til ny 420 kV-linje gjennom Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal, og eg har ingen grunn til å tru at den prosessen ikkje har vore ryddig og god. Dette har statsråden gjort greie for.

Når det gjeld kva Statnett og andre gjer som ein del av bygginga av denne linja, knytt til det som er lover og reglar i samfunnet, så legg eg til grunn at dei held seg til dei reglane som andre kraftselskap må halde seg til ved framføring av desse linjene. Og eg har ikkje på noko vis oppfatta det slik at ein her ikkje skal halde seg til dei same reglane som elles gjeld.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [17:18:44]: Jeg vil gjerne ta komitélederens utfordring når det gjelder ulike regjeringsalternativer, for vi har en stor ambisjon om å klare å lykkes med å få på plass en ny regjering. Men som representanten er kjent med, er det ikke slik at det bare er ett alternativ på den ene siden og ett på den andre siden. Det er noen av oss som er interessert i å løfte sentrum i norsk politikk, og vi har et mål om å få en mest mulig sentrum/Høyre-regjering på plass, og det tror jeg vi har gode grunner til å lykkes med.

For å gå tilbake til representanten Grimstad sitt spørsmål, som gikk på energimelding, så vil jeg minne komitélederen om at det har vært en tradisjon oppigjennom å kjøre en energimelding hver periode – fram til de rød-grønne overtok. Energiministeren den gang, Terje Riis-

Johansen, brukte en argumentasjon om at en først måtte få på plass en stor og viktig milepæl før meldingen kunne komme. Den nåværende energiministeren sier at vi har hatt de store og viktige milepælene – og derfor trenger vi ikke en energimelding.

Men jeg vil utfordre komitélederen: Hvordan synes han det er? Er han komfortabel med at en så viktig ting som den overordnede energipolitikken kun diskuteres oppe i regjeringen i stedet for at en får en samlet plan, så en kan se helheten og diskutere den her i Stortinget?

Erling Sande (Sp) [17:19:54]: Lat meg fyrst seie det sånn at koplinga til sentrumspolitikken synest eg ikkje er heilt reell, for sentrumspolitikken vil jo komme til uttrykk gjennom innhaldet i politikken, ikkje om det kjem eller ikkje kjem meldingar om det eine eller andre frå regjeringa. Men sjølv om visitten blei gjort frå sentrumskamerat Kristeleg Folkeparti – vi er glade i vennane våre i sentrum – er det viktigaste for Senterpartiet den politikken som vi overfor eigne veljarar har forplikta oss til å drive. Det har talt tyngre, og derfor har vi inngått eit raud-grønt regjeringsamarbeid der vi har stort gjennomslag for viktig sentrumspolitikk. Vi meiner at vi i dag, etter sju år, ser at det har vore ein suksess. Vi har fått gjennomslag for mykje av den politikken som Kristeleg Folkeparti og Senterpartiet har stått samla om i denne salen opp gjennom åra.

Nikolai Astrup (H) [17:21:07]: Representanten Sande nevnte i sitt innlegg at han var opptatt av naturvern. Det er jeg også. Samtidig vet vi at det er gjort endringer i linjetraseen fra Ørskog til Sogndal som medfører at man har flyttet traseen fra et dalføre som ikke er et naturreservat, til et dalføre som har et naturreservat. Jeg henviser da til flyttingen fra Myklebustdalen til Førdedalen. Hva tenker representanten Sande om at det nå kommer en 420 kV-ledning gjennom et naturreservat?

Erling Sande (Sp) [17:21:47]: Begge desse dalføra er flotte dalføra, og eg trur Høgre kjenner denne saka godt, sidan Høgre på eit tidlegare tidspunkt sjølv har stilt spørsmål i Stortinget om korleis ein kunne unngå det dalføret som det no ikkje blei lagt nokon linje i. I så måte er replikken litt rar. Men det eg har skjont er planen med framføringa av denne linja, er at ein parallelt med framføringa av ho gjennom naturreservatet legg linjer som i dag går i naturreservatet, i kabel, sånn at den samla belastninga på dette reservatet ikkje blir større. Eg skal ta litt atterhald, sidan eg ikkje er kjend med alle detaljane i denne konsesjonen, men sånn har eg oppfatta det. I så måte oppnår ein å ikkje auke belastninga på naturreservatet i større grad enn kva ho allereie er i dag.

Presidenten: Replikkordskiftet er avsluttet.

Eirin Sund (A) [17:23:06]: Budsjettet vi diskuterer i dag, representerer en videreføring av regjeringens betydelige satsing på begge områdene. Begge departementenes arbeidsområde handler om hvordan vi skal bruke naturen rundt oss, og hvordan vi tar vare på naturmangfold

og klima, mens vi samtidig tar samfunnet videre gjennom satsing på energi og industriutvikling.

Kjernen i Arbeiderpartiets energipolitikk er at vi gjennom utvikling av ny produksjon, satsing på infrastruktur og løsninger for industrien legger til rette for sikker, stabil og forutsigbar tilgang til energi. Sånn sikrer vi norsk industris konkurransekraft og legger grunnlaget for ny næringsvirksomhet. Energisektoren representerer både en viktig innsatsfaktor i all næringsvirksomhet og en veldig viktig næring i seg selv.

Energipolitikk og utvikling av Norge som energinasjon er noe regjeringen har satset tungt på siden den tok over for syv år siden. Den rød-grønne regjeringen har virkelig levert varene i energipolitikken:

- Vi har fra 2006 til 2011 satt i drift eller gitt tillatelse til vind- og vannkraft- eller fjernvarmeprosjekter tilsvarende bortimot 18 TWh årlig.
- Vi har doblet NVEs konsesjonsbehandlingskapasitet.
- Verdiskapingen i leverandørindustrien til kraftsektoren er i stor vekst. I 2010 var verdiskapingen på 7,3 mrd. kr.
- Regjeringen styrker innsatsen knyttet til innenlands energiforsyning. De samlede bevilgningene til NVE utenom flom- og skredforebygging er mer enn doblet fra 2005 til 2012.

Utbyggingen av kraftnettet gir grobunn for økonomisk vekst og arbeidsplasser i hele landet. Sammen med satsingen på fornybar energi skaper vi aktivitet i hele landet. Også innen utviklingen av olje og gass har regjeringen tatt viktige grep. Mangfoldet av aktører på norsk sokkel har aldri vært større, og investeringsnivået er høyt.

Utviklingen av norsk energisektor, både petroleum og vannkraft, er historien om langsiktig, målrettet politisk styring. Petroleumsressursene på norsk sokkel har lagt grunnlaget for en høykompetent og internasjonalt konkurranse-dyktig olje- og gassnæring.

Både oljeselskaper, leverandørindustri, forsknings- og utdanningsinstitusjoner og dyktige fagfolk på alle nivåer har i fellesskap funnet løsninger på krevende forhold til havs. Gunstige rammebetingelser for forskning og teknologiutvikling har vært en viktig forutsetning. Sterk vekt på helse, miljø og sikkerhet og gode og ordnede arbeids- og lønnsvilkår har vært viktige forutsetninger for og bidrag til at petroleumsaktiviteten på norsk sokkel har blitt en suksesshistorie.

Vi skal fortsette å sette strenge krav til helse, miljø og sikkerhet overfor petroleumsnæringen. Historien har vist oss at det fint lar seg gjøre å drive en lønnsom olje- og gassutvinning innenfor strenge retningslinjer og krav.

Som en del av regjeringens klimapolitikk skal det utredes løsninger med kraft fra land ved alle nye felt, og vårt mål er å øke bruken av kraft fra land.

Regjeringen satser tungt på fornybar energi, klimateknologi, energieffektivisering og internasjonal klimapolitikk. En god klimapolitikk krever offensiv innsats både hjemme og ute. Et viktig moment internasjonalt er regjeringens satsing på klima- og skoginitiativet. Dette har det lenge vært tverrpolitisk enighet om i Norge, men jeg registrerer at Fremskrittspartiet og Høyre er enige om store

kutt i denne ordningen. Klima- og skoginitiativet er et effektivt klimatiltak med god utviklingsprofil. Det er overraskende og trist at Fremskrittspartiet har fått med seg Høyre på så store kutt i satsingen. Som Dagens Næringsliv sa det – så godt, synes jeg – på lørdag: «Høyre har gått seg vill i regnskogen.» Det de ønsker her, ville vært det samme som om en arbeidsgiver ikke hadde utbetalt lønn en måned hvis lønsmottakeren ikke hadde brukt opp lønnen sin fra forrige måned.

For regjeringen har det vært viktig å sikre det offentlige eierskapet til kraftressursene våre. Jeg blir ikke overrasket over at en ser at både Fremskrittspartiet og Høyre i sine programforslag utfordrer det som er folkets ressurser og ønsker å overgi det til private hender – dette er god, gammeldags høyrepolitikk.

Vi har lagt fram en ny friluftsløvslov som styrker allemannsretten. Samhandlingsreformen setter i den nye lovgivningen folkehelsen i fokus. Vi foreslår nå å satse på friluftsliv og folkehelse med 20 mill. kr. Det er en god satsing for at folk kan bruke vår natur til å få en bedre helse enn det den norske befolkningen er i ferd med å få.

Det budsjettet vi nå diskuterer, representerer en fortsatt satsing på de lange linjene i norsk energi- og miljøpolitikk. Vi satser på en energi-, klima- og miljøpolitikk som legger grunnlag for overskudd for fellesskapet og næringsutviklingen, og vi ivaretar naturen og klimaet rundt oss. Vi følger opp klimaforliket og tar Norge videre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:28:29]: Norsk petroleumspolitikkk har ligget relativt fast i den forstand at vi har visst hva vi gikk til. Når det gjelder oljeboring og konsekvensutredning om Lofoten, Vesterålen og Senja og områdene utenfor der, samt Nordland VI, Nordland VII og Troms II, har det ligget fast at det ikke skal igangsettes denne stortingsperioden. Det som imidlertid var overraskende, var at statsråd Ola Borten Moe på en konferanse i Svolvær den 23. november også fredet Lofoten, Vesterålen og Senja for neste stortingsperiode. Det er litt interessant, og jeg vet ikke hvem han uttalte seg på vegne av.

Men det hadde vært veldig greit å få klargjort fra Arbeiderpartiets side: Om man skulle få en Soria Moria III – noe jeg ikke har særlig tro på kommer til å skje – vil man da frede Lofoten, Vesterålen og Senja og områdene utenfor der? Det vil i så fall være en ganske dramatisk omlegging av det som kommuniseres fra representantene i Nord-Norge.

Eirin Sund (A) [17:29:33]: Nå har jeg mye større tro enn representanten Amundsen på at det er mulig å få til en Soria Moria III, når jeg ser hva vi har fått til i Soria Moria I og II. Så er det sånn at alle, som representanten selv påpeker, har visst at den rød-grønne regjeringen kom til å la Lofoten og Vesterålen ligge.

Så gjør denne regjeringen en klok ting, og det er at den vil innhente kunnskap. Den kunnskapen har vi hentet inn. Blekket har knapt nok tørket på papiret, og dette går vi nøye igjennom. Det gjør alle de tre rød-grønne partiene.

Da statsråden uttalte seg i Svolvær, oppfattet jeg at statsråden uttalte seg på vegne av Senterpartiet. Vi sitter i en regjering som har en vedtatt politikk. Det vi vil gjøre for egen del i Arbeiderpartiet, er å diskutere internt den kunnskapsrapporten vi har fått på bordet. Så vil den diskusjonen på vårt landsmøte i 2013 munne ut i hva Arbeiderpartiet skal mene om Lofoten og Vesterålen.

Øyvind Korsberg hadde her overtatt presidentplassen.

Siri A. Meling (H) [17:30:42]: Jeg merket meg at representanten Sund ikke snakket spesielt mye om økt oljeutvinning i eksisterende felt. Det har jeg forståelse for når jeg ser hva denne regjeringen har fått til i løpet av disse snart åtte årene og hva som ligger i budsjettet når det gjelder de nøkkelfaktorene vi vet vil ha en effekt inn mot økt utvinningsgrad. Det gjelder økninger på 4,1 pst. i petroleumsforskning, 3,3 pst. til Petoro og 3 pst. til Oljedirektoratet. I beste fall snakker vi – når vi tar hensyn til lønns- og prisvekst – om en videreføring av dagens nivå neste år. Så mitt spørsmål til representanten Sund er: Når skal Arbeiderpartiet gå fra festtaler til faktisk å levere noe som gir resultater når det gjelder økt utvinningsgrad? Er det sånn at vi må ha på plass en ny regjering for virkelig å få til grep som monner når det gjelder å få opp utvinningsgraden i eksisterende felt på sokkelen?

Eirin Sund (A) [17:31:44]: Jeg er veldig glad for at Arbeiderpartiet sitter i en regjering der vi slipper å holde festtaler og snakke i store ord, men der vi faktisk hver eneste dag jobber for det vi har som mål, nemlig at vi både skal ha arbeidsplasser i hele landet og at vi skal ha næringsvirksomhet som virker. Er det ett område jeg er utrolig stolt over at vi har fått det til på skikkelig vis når det gjelder miljø, er det i petroleumssektoren. Vi har hatt et mål om å styrke petroleumsforskningen, og vi har gjort det. Vi har hatt fokus på økt utvinning i veldig, veldig stor grad. Statsråden kom for ikke lenge siden og meldte til Stortinget at en skal opprette et senter for økt utvinning. Vi har også program på Petromax og på Demo 2000, og vi har også sagt at vi skal opprette et forskningssenter der en skal se på de teknologiske utfordringene i nordområdene. Så jeg deler ikke representanten Melings syn på at denne regjeringen ikke har gjort noe. Jeg er tvert imot stolt av det vi har klart å få til på denne sektoren.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [17:32:49]: Jeg ønsker å fortsette i samme spor. Jeg tenker at vi kan være veldig stolte over norsk oljenæring – det arbeidet de gjør og den teknologien de utvikler. Myndighetene – og Kristelig Folkeparti – er veldig opptatt av at vi skal stille strenge miljøkrav og verne de mest sårbare områdene. Da er spørsmålet om økt utvinningsgrad – det å utvinne mer av de allerede eksisterende feltene – veldig viktig. Et område som er viktig, vil være Petoro. Vi ønsker en styrking der. I dag ligger det derfor i innstillingen et forslag fra opposisjonen som går på at det skal finansieres direkte over konstantstrømmen. Det ville gi en større fleksibilitet. Jeg tror

at 1 pst. økt utvinningsgrad vil tilsvare 250 mrd. kr eller noe slikt – i hvert fall store summer. Så økonomisk vil det lønne seg veldig dersom vi lykkes mer.

Hvorfor vil ikke Arbeiderpartiet gi dem muligheten til å øke finansieringene etter behov heller enn ut fra de årlige budsjettbevilgningene?

Eirin Sund (A) [17:33:51]: Jeg vil bare først få kommentere dette med økt utvinning. Denne regjeringen og Arbeiderpartiet har vært enormt opptatt av økt utvinning. Det ligger milliarder av kroner nede på havbunnen som vi ønsker å få opp, for det vil komme fellesskapet til gode – noe vi er ekstra opptatt av. Derfor gjør vi det vi gjør. Vi har prioritert – kanskje ikke så høyt som representanten ønsket vi skulle gjøre – men vi har prioritert petroleumsforskning, og vi har nå også prioritert å opprette et eget senter for økt utvinning. Vi har jobbet hardt hvert eneste år for å styrke Petoro. Vi er ikke enig i at de skal følge konstantstrømmen, men vi er enig i at de skal styrkes. Vi har gjort dette fordi de forvalter statens andel på sokkelen og ivaretar den på en god måte. Vi er helt sikre på at med den styrkingen vi nå har gitt, vil de også ivareta den på en enda bedre måte i tiden framover.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:34:54]: Representanten Sund tok i sitt innlegg opp kraft fra land til norsk sokkel – elektrifisering av sokkelen – og holdt det frem som et viktig bidrag i klimapolitikken.

Det er mulig jeg er tungnem, men jeg vil gjerne ha forklart hvordan dette egentlig fungerer. Om vi pumper opp gass på norsk sokkel, sender den til Europa og den brennes av der, eller om vi tar en liten del av den og brenner av for å produsere elektrisitet som benyttes på plattformene – hvilken forskjell utgjør det om de globale CO₂-utslippene brennes av i Tyskland eller i Norge? Globalt sett er dette et nullsumspill. Likevel er man villig til å bruke ganske store summer for å gjennomføre dette tiltaket. Kan representanten forklare meg om fornuften i et sånt tiltak er noe annet enn å flytte utslippene mellom land?

Eirin Sund (A) [17:36:00]: Det er mye som skiller representanten Amundsen og meg, men det er én ting som genuint skiller oss to, nemlig at jeg tror at en av de aller største utfordringene verden i dag står overfor, er klimautfordringene. Vi leter med lykt og lupe etter tiltak vi mener vil virke for å få ned klimautslippene. Ett av tiltakene er å elektrifisere deler av sokkelen der det er samfunnsøkonomisk å gjøre det.

Jeg var sammen med representanten Amundsen i Qatar, og når hans bidrag i klimadebatten var å gå ut i Dagens Næringsliv og si at CO₂ er noe en har snikopfunnet for å innføre marxismen, skjønner jeg at representanten Amundsen ikke skjønner hvorfor vi så iherdig jobber med å finne ulike tiltak på ulike områder for å få ned klimagassutslippene. Det eneste jeg mener representanten Amundsen hadde rett i i sitt DN-innlegg, er at Marx faktisk er død.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:37:18]: Det er flott at vi i denne sal har fått slått fast at Marx er død. Jeg håper ikke det bare gjelder hans fysiske død, men at også hans ideer er døde – selv om det kanskje finnes spor at dem i dagens regjering.

Jeg har lyst til å ta et optimistisk utgangspunkt. Norge som petroleumsnasjon gjør noe veldig viktig for verden. Vi produserer energi, og energi er grunnleggende viktig for menneskets utvikling. Den er viktig for å løfte mennesker ut av fattigdom, for å skape gode samfunn, for utdanning, for å skape demokrati og for frihet for enkeltmennesket. Vår historie har lært oss at hydrokarboner har vært en forutsetning for Vestens utvikling og for at vi er på det nivået som vår sivilisasjon er på i dag. Det hadde neppe skjedd uten hydrokarbonene – og uten av man kunne få rimelig energi ut i samfunnet.

Vårt adelsmerke i denne sammenheng er en veldig god forvaltning av den enorme energien vi har tilgjengelig i Norge. Det har vært en god forvaltning i den forstand at vi har tatt vare på energien til beste for landets innbyggere. Vi har mange eksempler fra andre deler av verden der man ikke har klart dette like godt. Der har det å ha en sånn stor rikdom faktisk vært en utfordring som skaper konflikter, krig og – for å si det forsiktig – en ikke spesielt heldig utvikling. Men vi har klart, i hvert fall inntil nylig, å ha tverrpolitisk enighet om denne forvaltningen.

Samtidig gjør vi noe viktig for verden. Vi skaffer verden energi. Vi forvalter det ikke bare godt til vårt eget beste, vi forvalter også denne energien til beste for verden, for vi er med på å skaffe frem den energien som hydrokarboner faktisk representerer. Vi er med på å danne et grunnlag for at andre land kan løftes ut av fattigdom og inn i demokrati og i rekken av velutviklede samfunn. Dette er på mange måter noe av vårt bidrag til verden. Det bør vi huske på når man hele tiden tar det utgangspunktet å snakke ned – som jeg dessverre ofte opplever at politikere, særlig representanter for venstresiden, er opptatt av – petroleum, som faktisk er viktig.

Denne enigheten ser ut til å bli utfordret nå. Én ting er selvfølgelig at SV i regjering alltid vil representere en utfordring for de andre regjeringspartnerne. Men jeg oppfattet det slik at statsråd Ola Borten Moe i forbindelse med møtet i Svolvær kom med et signal som er en betydelig endring i den politikken som ikke minst hans medrepresentanter fra Nord-Norge har kommunisert, og som Arbeiderpartiet har kommunisert, nemlig at Lofoten, Vesterålen og Senja er aktuelle etter neste stortingsvalg. Nå hører jeg at Arbeiderpartiet tar avstand fra sin egen statsråds uttalelser i denne sammenheng. Det er veldig bra, men jeg tror at dersom dette er uttrykk for Senterpartiets standpunkt – altså fredning inn i neste stortingsperiode – bør han kanskje ta en prat med sine egne representanter fra Nord-Norge, for de kommuniserer noe helt annet i media. Dette er det springende punkt, for når man kritiserer opposisjonen for å mene ulike ting, bør man kanskje feie for sin egen dør først.

Dette er en viktig sak for nasjonen, og det er en viktig sak ikke minst for Nord-Norge. Det betyr arbeidsplasser, utvikling, økonomisk vekst og også kompetansearbeids-

plasser, noe som vil ha stor betydning for Nord-Norge, men man er sterkt i tvil om hva eventuelt Soria Moria III vil inneholde på dette punktet. Det er verdt å merke seg – men dobbelkommunikasjonen bør det bli slutt på.

Så til vårt budsjett. Fremskrittspartiet tar utgangspunkt i den tverrpolitiske enigheten. Vi foretar ikke de store grepene, men på noen punkter på Olje- og energidepartementets budsjett gjør vi ganske store endringer. Det gjelder først og fremst Enova, hvor vi mener at grønne sertifikater har skapt en situasjon som gjør at vi ikke trenger å fylle opp med så mye penger som man har gjort tidligere. Vi definerer en klarere rolle for Enova. Vi gjør noen kutt i administrasjonen. Vi mener det er naturlig at man kan forvente effektivisering også av departementet og av Oljedirektoratet. Vi ønsker å bruke mer penger, 20 mill. kr, for å skape arbeidsplasser innenlands knyttet til norsk naturgass. Vi øker tilskuddene til FME-sentre med 50 mill. kr. Det mener jeg er et viktig poeng når man går inn i klimadebatten.

Man har fullt ut mulighet til å gjøre noe som ikke bare handler om vann- og vindkraft. Vi har store muligheter ikke minst når det gjelder thorium. Vi har forekomster på Fensfeltet i Telemark – som sannsynligvis er 10–100 ganger de samlede forekomster på hele norsk sokkel som vi har hentet opp – som ligger der som en reserve, og som vi antar kan finnes der i fremtiden. Dette er ganske betydelige ressurser, og det bør vi også jobbe videre med.

Vi øker petroleumsforskningen med over 144 mill. kr, for her synes man også staten må stille opp og gjøre en innsats.

Så til kanskje det store punktet hvor vi avviker vesentlig fra de andre partiene: Mongstad. Vi mener – og vi har alltid vært for – at vi skal finansiere testsenteret. Teknologitviklingen er interessant, men vi må stoppe fullskalaanlegget på det punktet vi er nå, for nå begynner kostnadene å løpe dramatisk raskt. Når vi vet at andre aktører står klar, og som er villig til å utføre den samme jobben ut fra «no cure, no pay»-prinsippet, mener jeg det er lite forsvarlig bruk av skattebetalernes penger at man skal gå videre med fullskalaanlegget.

Så til det store temaet som dette går rett inn i, klima. Noen av oss var på besøk i Doha i forrige uke og fikk oppleve det som ble tiljublet som en seier, ikke minst av representanter for regjeringen, nemlig Kyoto 2. Det er relativt vanskelig å forstå. Jeg vil da ta utgangspunkt i et veldig klokt utsagn, som er ett år gammelt:

«En Kyotoavtale som bare omfatter 15 prosent av verdens utslipp, vil være nærmest meningsløst.»

Dette sa Jens Stoltenberg for ett år siden. Nå konstaterer vi at Kyoto-avtalen omfatter 14 pst. av verdens samlede utslipp – jeg holdt på å si litt på skøy – «The 14 Percent Community». Det er omtrent der man er fordi man i realiteten legger opp til kutt som er lavere enn Kinas utslippsvekst i årene som kommer. Dette har ingen realisme, og når dette skal implementeres i Norge, vil det medføre kostnader. Det vil bety enda flere forbud, påbud, reguleringer og utgifter for norsk næringsliv, noe som det rett og slett er vanskelig å forsvare.

Dersom vi tar utgangspunkt i en globalt bindende avtale

som omfatter de store forurensningslandene, som f.eks. USA og Kina, kan også Fremskrittspartiet være med på å diskutere det. Men vi er i hvert fall veldig skeptiske til å innføre og gå videre på Kyoto-avtalen, all den tid den i realiteten ikke vil ha noen som helst betydning dersom man tar utgangspunkt i CO₂-teorien.

Det er nettopp dette som er litt av utfordringen. Man har altså et problem. Problemet er at kartet ikke stemmer med terrenget. I de siste 16 årene – det har jeg mange referanser på både internasjonalt og nasjonalt – har klimaforskere sagt at om ikke temperaturen har flatet ut, går temperaturøkningen i hvert fall dramatisk senere enn den har gjort tidligere. Det er altså en utflating av temperaturen, og så kan man diskutere nivået. Det er litt av utfordringen når CO₂-konsentrasjonene i atmosfæren er høyere enn det som tidligere var forutsatt av IPCC. Det er altså en begrenset harmoni mellom CO₂ i atmosfæren på den ene siden og registrert oppvarming på den andre siden. Dette er problemet til CO₂-teorien, og det må adresseres. Jeg skal ikke trekke vitenskapelige konklusjoner, men det må være lov å diskutere det.

Presidenten: Ønsker representanten Amundsen å ta opp forslag?

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:47:27]: Ja, jeg tar opp de forslagene i innstillingen der Fremskrittspartiet er medforslagsstiller.

Presidenten: Representanten Per-Willy Amundsen tatt opp de forslagene han refererte til.
Det blir replikkordskifte.

Torstein Rudihagen (A) [17:47:47]: Representanten Amundsen prata veldig varmt om våre fossile energiresursar og skrytte òg av den forvaltinga som vi har hatt av dei. Han prata faktisk òg varmt om atomkraft i form av thorium, men nemnde ingenting om den evigvarande energien vi har i landet. Eg tenkjer på vasskrafta, ein eigedom som vi i over 100 år har slåst for skal høyre til det norske folk. Ho har vore forvalta på ein slik måte at det norske folk har hatt nytte av det. Framleis er det slik at det er nokre vasskraftverk der heimfall gjeld.

I sitt partiprogramforslag skriv Framstegspartiet at dei ikkje har noko problem med at private kan eige vasskrafta. Da er mitt spørsmål: Har ikkje representanten Amundsen noko problem med å selje ut folkets eigedom?

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:48:40]: Jeg tror man skal være forsiktig med hvordan man velger å fremstille dette. Jeg aner at man ønsker å gjøre dette til en helt annen sak enn det dette handler om.

Fremskrittspartiets utgangspunkt her er at industrien kan være eier, på lik linje med andre eiere. Man kan ikke legge til grunn at det offentlige eierskapet har vært særlig perfekt i alle tilfeller. Jeg trenger bare å referere til Troms Kraft og det som skjedde der. Ofte er det offentlige eierskapet en utfordring for norske kraftselskaper, rett og slett fordi man ikke opptrer som en rasjonell eier.

Fremskrittspartiet har ingen intensjoner om å selge ut arvesølvet, hvis man vil si det slik, men vi synes det er naturlig at også norsk industri kan sitte med eiendomsrett. Så her er det en konstruert problemstilling.

Eirin Sund (A) [17:49:51]: Nå, men også tidligere, har representanten Amundsen kastet seg inn i debatten om klimaproblemet, med kanskje en litt annen innfallsvinkel enn de andre partiene i denne salen. Jeg må bare si at jeg er en av dem som er utrolig stolt av og veldig glad for at statsråd Bård Vegar Solhjell fikk til det han fikk til i Qatar. Det tror jeg også at representanten Amundsen vet var en bragd, i forhold til hva tingenes tilstand var.

Siden Fremskrittspartiet er et parti som i alle fall selv sier at de aspirerer til regjeringsmakt, handler mitt spørsmål om det.

Til Dagens Næringsliv uttalte representanten Amundsen:

«Klimaskepsis er uløselig knyttet til Frp som parti.»

Videre sier han:

«Jeg synes det er skuffende at Høyre går så langt som de gjør og i realiteten er med på å innføre nye påbud, forbud og regulere folks hverdag.»

Kan representanten utdype mer hva han mener med det når det gjelder skuffelsen over Høyre, og hva han har tenkt å gjøre med det?

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:50:55]: I likhet med de rød-grønne partiene er også partiene på borgerlig side ulike partier, med ulike partiprogram, med til dels varierende, og i noen tilfeller store, nyanseforskjeller. Dette dreier seg i verste fall om en liten dispuitt blant gode venner – ingenting annet enn det. Det er forskjeller her, og det skal jeg være den første til å innrømme, men det betyr ikke at man ikke kan bli enige om gode klimatiltak, som er gunstige også for andre sektorer av samfunnet. Det er ingen problemstilling i seg selv. Vi har gode muligheter til å finne sammen, og det mener jeg at vi også demonstrerte i klimaforhandlingene som vi hadde i vår, hvor det var de rød-grønne partiene som måtte gjøre det de kunne for å få oss vekk fra forhandlingsbordet, rett og slett av frykt for at vi skulle bli enige. Vi skal nok klare å finne sammen med Høyre – det er nok ikke det store problemet.

Erling Sande (Sp) [17:52:12]: Representanten Amundsen seier i sitt innlegg at norsk oljehistorie er ei suksesshistorie m.a. fordi ein gjennom god forvaltning har teke vare på ressursane til det beste for innbyggjarane i landet.

Representanten Rudihagen stilte så eit veldig passande spørsmål. Han tek opp det som gjeld eigarskapen og kontrollen over vasskrafta i forslaget frå Framstegspartiet, der dei ved fleire høve har gått i liberaliserande retning. Amundsen seier her i dag at det ikkje er rett forstått. Dette handlar berre om at norsk industri skal kunne eige vasskraft.

Spørsmålet mitt er: Kva for avgrensingar set Amundsen for eit slikt system? Skal det vere norskeid industri aleine eller kan det også vere utanlandske selskap som driv

industri i Noreg? Skal det vere eigne krav til korleis energien blir brukt? Korleis harmoniserer dette med EØS-avtalen, som Amundsen sitt parti ein gong var med på å sikre fleirtal for i denne salen?

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:53:16]: Jeg kan berolige representanten Sande med at Fremskrittspartiet ikke har noen intensjoner om å selge ut norsk vannkraft. De som har stått for det, er representanter på rød-grønn side, som gjennom sin forvaltning av Troms Kraft har solgt deler av det til Sverige. Så jeg tror nok de rød-grønne bør feie for egen dør før de begynner å kritisere Fremskrittspartiet. Vi vil ivareta norske ressurser.

Man kan ikke flytte ut fossefall – det lar seg ikke gjøre. Vi ønsker å forvalte dette til det beste for innbyggerne, men jeg sier også samtidig at historien ikke har lært oss – særlig de siste tiårene – at det offentlige eierskapet nødvendigvis har vært det beste, snarere tvert imot. Man har vært ganske grådige med hensyn til å hente ut utbytte fra kraftselskapene, noe som har satt dem i en utfordrende situasjon. Det trenger ikke å være ille at man har en større grad av privat eierskap.

Lars Egeland (SV) [17:54:33]: Marx er nok død, men han ga oss noen redskaper til å forstå verden, som brukes av flere enn de som kaller seg marxister. Et av disse redskapene var å stille spørsmålet om hvem sine interesser tjener folk. Hvem sine interesser tjener Amundsen i sin klimafornekting? Jo, selvfølgelig kapitalen, som på kortsiktig basis vil ha mest mulig fortjeneste, på bekostning av vanlige mennesker. Slik sett er det ikke overraskende at dette ligger som en grunnleggende forutsetning for Fremskrittspartiets ideologi.

Amundsen var til stede i Doha og så embetsfolkene som jobbet døgnet rundt og innsatsen som miljøvernministeren la for dagen, som gjorde at det til slutt kom en avtale på bordet likevel, som han ironiserer over, men som kunne ha resultert i 13 mrd. tonn mer CO₂-utslipp.

Synes Amundsen at det var et bittert nederlag at man greide å få til en avtale i Doha?

Per-Willy Amundsen (FrP) [17:55:31]: Selvfølgelig ikke, men jeg setter spørsmålsteget ved resultatene av det. Man har egentlig ikke oppnådd noe som helst. Utslippe-ene man reduserer som følge av Kyoto 2, er mindre enn det Kina øker med i samme periode. Dette har veldig lite for seg. Dersom man skal legge til grunn CO₂-teoriene og følgene av dem, særlig de mest ekstreme variantene av disse, er dette noe som ikke hjelper i det hele tatt. Da stiller jeg meg spørsmålet: Er det slik at man skal gjennomføre en dyr symbolpolitikk som koster skattebetalerne kanskje milliarder av norske kroner, og som kommer til å føre til økte kostnader for norsk næringsliv, og som kommer til å bety forbud, påbud og offentlige reguleringer, uten at det har noen som helst effekt? Hvor går grensen for å føre symbolpolitikk? Det stiller jeg spørsmål om, for det er det vi snakker om her; symbolpolitikk.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Siri A. Meling (H) [17:56:52]: Sist onsdag var jeg på et møte her i Oslo, invitert av en gruppe som nå kaller seg oljeteknologiindustrien. Denne industrigruppen er leverandører til petroleumsindustrien i Norge. Om lag halvparten av deres produksjon, til en verdi på om lag 320 mrd. kr dette året, går til markedet på norsk sokkel, mens den andre halvparten går til eksport. Denne industrien har i løpet av noen tiår vokst frem til å bli Norges nest største eksportnæring. Etter verdien av salg av olje og gass fra Norge er det oljeteknologiindustrien som står for andreplassen, med eksportverdier på om lag 160 mrd. kr i inneværende år.

Oljeteknologiindustrien sysselsetter nær 200 000 mennesker i 4 000 bedrifter, med aktiviteter knyttet til nesten alle kommuner i Norge. Dette er en imponerende industriutvikling, som kanskje på mange måter har kommet noe i skyggen av selve olje- og gassproduksjonen på norsk sokkel. Det sier imidlertid noe om betydningen av det å kombinere ressursgrunnlaget vårt med kompetanse, og hvordan vi kan foredle industri med basis i våre naturressurser innenfor energiområdet, enten det dreier seg om vann, vind, olje eller gass.

For Høyre er det viktig å tilrettelegge for at denne utviklingen fortsetter. Vår satsing på kunnskap, forskning og teknologiutvikling er helt sentrale elementer i kompetansen Norge skal konkurrere på fremover. Høyres alternative budsjett avspeiler også dette.

For oss er det noen fokusområder som er overordnet viktig innenfor petroleumpolitikken. Det er for det første å sørge for at det åpnes attraktive leteområder for olje og gass, både for å opprettholde produksjonsvolum i årene fremover, og særlig etter 2020, og for å gi industrien et hjemmemarked, noe som er viktig. Dette betyr bl.a. at vi ønsker å iverksette en konsekvensutredning for områdene ved Lofoten, Vesterålen og Senja, med sikte på å åpne disse områdene for petroleumsrettet aktivitet.

For det andre vil vi fokusere på økt ressursutnyttelse i eksisterende felt. Nesten 60 pst. av de totale norske petroleumsressursene i eksisterende felt gjenstår å bli produsert. En økning på bare 1 prosentpoeng i utvinningsgraden tilsvarer bruttoverdier på om lag 325 mrd. kr med dagens oljepris. De utnyttede petroleumsressursene på norsk sokkel ligger stadig vanskeligere tilgjengelig, og behovet for avanserte teknologiske løsninger blir stadig større. God teknologiutvikling er viktig for fremtidig verdiskaping for nasjonen, for petroleumsnæringen, og det gir positive ringvirkninger for næringslivet for øvrig. Vi må satse på teknologiutvikling hvis vi skal holde tritt med den internasjonale konkurransen.

Vi utvinner i gjennomsnitt 46 pst. av ressursene i eksisterende oljefelt i dag. Statoil har nå kommet opp i 50 pst. og har et mål om 60 pst. Dette er ambisiøst. Høyre ønsker å være enda mer ambisiøs og har en visjon om 70 pst.

Vi ønsker at Nordsjøen skal være et globalt laboratorium for utvikling av ny teknologi og nye løsninger for å øke utvinningsgraden. Dette fokuset vil gi muligheter for norsk industri og forskningsmiljøer.

Staten er ressurseier og har et spesielt ansvar for å sikre optimal utvinning fra sokkelen, og vi må styrke teknologi-

og kompetanseutviklingen for å oppnå dette. Høyre mener utviklingen innen statlige bidrag til petroleumsrettet forskning ikke har gått i riktig retning under dagens rød-grønne regjering, og at nivået bør økes.

Høyre har som mål at statens bidrag bør ligge rundt 600 mill. kr årlig. I dag ligger det statlige bidraget på om lag 400 mill. kr, og Høyre foreslår en opptrapping av innsatsen i 2013 med 75 mill. kr. Høyre ser på Petoro, som forvalter statens eiendeler på sokkelen, som en viktig aktør for å styrke mangfoldet på en sokkel hvor Statoil etter fusjonen med Hydro er blitt en meget dominerende aktør, men også som en viktig aktør for å fokusere på økt utvinning i eksisterende felt. Høyre ønsker å styrke Petoro, og vi gjør det ved å øke bevilgningene til selskapet i vårt alternative budsjett. Men viktigere er det at vi på ny fremmer forslag om å ta Petoro ut av statsbudsjettet og la selskapet finansiere seg over kontantstrømmen fra sokkelen, slik at selskapet får den nødvendige fleksibilitet og kapasitet til å bygge tilstrekkelig kompetanse for å ivareta disse viktige områdene i tiden fremover. Dette er forslag en samlet opposisjon stiller seg bak. I tillegg øker Høyre bevilgningene til Oljedirektoratet, som også er en viktig aktør for å få til økt utvinningsgrad.

Vi har noen utfordringer innenfor strømproduksjon og nettinfrastrukturen i Norge. Saksbehandlingstiden på konsesjonssøknader er lang, og med tanke på at ny fornybar produksjon må være i gang før utløpet av 2020 for å delta i elsertifikatmarkedet, er det viktig å holde et sterkt fokus på å få ned saksbehandlingstiden. Vi er også opptatt av å få på plass en hensiktsmessig infrastruktur på nettsiden, både innenlands og mot utlandet.

Høyre har ved flere anledninger påpekt at kostnadene ved de store investeringene fremover, både i sentralnettet og i regional- og distribusjonsnettet, vil medføre økte belastninger på forbrukere så vel som på industri, og at det er viktig at denne utbyggingen skjer så effektivt som mulig både gjennom god prosjektstyring og kostnadskontroll. Vi mener at regjeringen begår et feiltrinn ved å legge ned Statnetts brukerråd i en periode hvor nettopp behovet for dialog, åpenhet og samarbeid er viktig.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bendiks H. Arnesen (A) [18:02:17]: Eiermangfold og konkurranse er noe som Høyre setter veldig høyt. I forslaget til program for Høyre kan vi lese at private og kommunale eiere av vannkraftressursene bør likebehandles med staten som eier. Argumentene som brukes i denne teksten, er at dette nettopp er for å sikre eiermangfold og konkurranse. Høyre vil altså sidestille privat og offentlig eierskap til våre felles vannressurser. Dette har skapt sterke reaksjoner ute i landet, også blant Høyre-folk. Synes representanten Meling at det er viktigere med eiermangfold og konkurranse enn med offentlig kontroll over vannressursene våre?

Siri A. Meling (H) [18:03:13]: Det representanten henviser til, er et programforslag i et arbeid som skal lede frem mot endelig vedtak på landsmøtet til Høyre til

våren. Det er ikke sikkert – kanskje lite sannsynlig – at det samme vil stå i neste utkast, som vil foreligge senere denne måneden. Så da kan jo representanten følge med i spenning.

Jeg tror det er viktig at vi fokuserer på å sikre norsk industri tilstrekkelig kraft, til konkurransedyktige priser. Det er det fokuset som er viktig for Høyre fremover. Vi vil se på ulike måter for å kunne tilrettelegge for nettopp det. Det representerer viktige arbeidsplasser, ikke minst i Distrikts-Norge, og det representerer store verdier for staten. Vi må kunne tro at det nettopp i denne industrien er et vekstpotensial.

Eirin Sund (A) [18:04:18]: Jeg hører at representanten Meling nå sier at dette er noe som står i programforslaget, men at det ikke er sikkert at det som står i programforslaget, blir vedtatt. Men det som står i programforslaget med hensyn til hjemfallsretten, er egentlig politikk som Høyre har stått inne for før. Det er klart at det som står i et utkast til et program, tar vi som er politiske motstandere, i aller høyeste grad på alvor. Jeg har i debatten oppfattet at man nå prøver å skape et inntrykk av at også Høyre er opptatt av offentlig kontroll. Da er spørsmålet mitt: Hvorfor vil Høyre da sidestille private og offentlige eiere? Tror representanten Meling at Høyre vil ha lov til å differensiere mellom ulike private eiere – tillate at noen private eier kraft, mens andre ikke kan gjøre det? Tror representanten Meling at dette er noe som blir avgjort i Brussel eller i Høyres hus?

Siri A. Meling (H) [18:05:11]: Høyre er opptatt av å følge internasjonale spilleregler, bl.a. gjennom EØS-avtalen, og opptre ryddig på det viset. Igjen synes jeg det som sies er forunderlig. For dette er noe som ligger i et programutkast, det er ikke noe som er vedtatt politikk i vårt parti. Det står ingenting om dette i programmet for inneværende stortingsperiode.

Hvis det er slik at representantene for Arbeiderpartiet er så opptatt av hvem som skal eie, hvordan kan det da ha seg at man selger ut en tredjedel av Troms Kraft til svenskene – med en styreformann, og tidligere statsråd, fra Senterpartiet og en fylkesordfører i Troms som også representerer de rød-grønne partiene?

Lars Egeland (SV) [18:06:04]: Noe av det mest vellykkede Norge gjør i utlandet for biomangfold, for utvikling og klimakutt, er skogsatsing. De kuttene vi har gjort der, representerer bare for Brasils vedkommende mange ganger våre innenlandske utslipp. Da vi var i Doha nå, ble det inngått en avtale med Vietnam om å hjelpe dem til å kutte 20 pst. på sine utslipp innen landbruket. Denne avtalen kunne ikke blitt undertegnet om Høyres forslag til statsbudsjett lå til grunn. Jeg ser av debatten at det kanskje tenkes at dette er et slags prokuratortriks, som Høyre har ønsket å bruke, og at man ikke egentlig har ønsket å kutte. Som ny i denne forsamlingen kan jeg skjønne slike misforståelser. I så fall er det ikke for sent å rette dem opp ved å gå tilbake på dem. Eller er det slik at Høyre faktisk ønsker å kutte på dette mest vellykkede tiltaket?

Siri A. Meling (H) [18:06:56]: Nå er det slik at dette ligger i utenrikskomiteen, og de har faktisk allerede vedtatt sitt budsjett i denne salen for noen dager siden.

Jeg har bare lyst til å si at vi er utrolig tilfreds med den måloppnåelsen vi har når det gjelder regnskogsatsing. Det er et viktig tiltak med tanke på klimautfordringen. Det var nettopp Høyre som sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre presset frem denne satsingen i 2008, da vi diskuterte klimaforliket. Så dette er viktig for oss. Når vi har valgt å gjøre det vi har gjort, er det fordi det står mye penger på bok. Vi mente at det ikke hadde noen praktisk betydning om man tok ut disse midlene, i og med at det står en del penger på bok i påvente av faktisk å bli utbetalt. Så det er ingenting fra Høyres side som tyder på at vi har tenkt oss bort fra den satsingen som vi selv har vært med på å presse fram, og som er ytterst vellykket.

Erling Sande (Sp) [18:08:05]: Eg må vende litt tilbake til det som gjeld offentlig eigarskap og offentlig kontroll av vasskraftressursane. No har representanten Meling to gonger sagt at dette er storm i vassglas, at dette er eit programforslag. Men dette er jo ikkje berre eit programforslag. Dette er det som har vore Høgre si linje, nemleg eit trekk mot liberalisering og opning av utsal. Det var Høgre sin posisjon også då Stortinget i førre perioden diskuterte det offentlege eigarskapet til vasskraftressursane. Når det no ligg avgrensingar i Troms Kraft sitt sal, er det avgrensingar regjeringa innførte, og som Høgre var imot i Stortinget. Så spørsmålet til representanten Meling er: Om ein er einig med regjeringa i at det er eit mål å sikre offentlig eigarskap og kontroll av vasskraftressursane, kvifor seier ein ikkje det i denne salen? Kvifor seier ein ikkje at Høgre stiller seg bak det som er fleirtalet sitt syn i denne saka?

Siri A. Meling (H) [18:09:04]: Det er riktig det representanten Sande sier om forrige stortingsperiode. Men jeg forholder meg til programmet for denne stortingsperioden, hvor vi ikke sier noe om det. Jeg forholder meg også til at det representanten Sande refererer til, er et programutkast i en programprosess frem mot et landsmøte. Jeg vil tro at partiet kanskje ikke lander akkurat der dette utkastet ligger. Det tror jeg representanten Sande vil se av neste utkast.

Det som vi fra Høyres side er i grunnen opptatt av, er å gi industrien tilgang på kraft til konkurransedyktige priser, som gjør at de kan ha en langsiktig horisont for sin satsing og forhåpentligvis videreutvikling i Norge. Dette er viktige arbeidsplasser for Norge – de representerer en lang industrikultur. Vi ønsker å tilrettelegge for denne industrien, både som den er i dag, og for at den skal kunne vokse i fremtiden. Da er rammevilkår når det gjelder tilgang på energi, en viktig faktor.

Presidenten: Replikskordskiftet er omme.

Lars Egeland (SV) [18:10:25]: Verden står overfor en enorm oppgave, nemlig overgangen fra fossil energi til et fornybart samfunn kombinert med at de fattige i verden ønsker økt velstand og livskvalitet. Bruken av kull, olje og gass må reduseres dramatisk. Det internasjonale energiby-

rået, IEA, har lagt fram tall som viser at minst to tredjedeler av de forekomstene av fossil energi vi kjenner i dag, må bli liggende urørt og ubrukt om vi skal ha sjanse til å nå FN's mål om maksimal temperaturøkning på to grader. Det er hovedutfordringene på de fagområdene vi diskuterer i dag. Vi må fortsette å forsterke økningen av produksjon av fornybar energi og arbeide ytterligere for å senke vår egen bruk av fossil energi. Vi må regne med at mesteparten av den fossile energien vi har liggende, må bli liggende urørt under havoverflaten.

Vi må ta inn over oss at verdens energiproblemer ikke lar seg løse fossilt. Her er vi således grunnleggende uenig med Fremskrittspartiet og Høyre. Fossil energi må erstattes i samferdselssektoren, i industrien og ikke minst i petroleumsvirksomheten. Gassturbinene som står i Nordsjøen, er våre kullkraftverk, som må erstattes med ren kraft fra land. Heldigvis ser vi at den økte CO₂-prisen vi fikk med klimameldingen, f.eks. fører til at elektrifisering av Utsira-høyden lønner seg. For SV er det en forutsetning at disse feltene realiseres med ren kraft.

I transportsektoren slår klimameldingen fast at veksten i folketall og trafikk rundt byområdene skal tas med kollektivtrafikk, med gange og med sykkel. I år får vi en økning i bevilgningene til kollektivtrafikk på hele 67 pst. Bevilgningen til jernbane fortsetter å vokse, men utfordringen vår er at hvis satsingen på kollektivtrafikk skal bety reduserte klimautslipp, må veiutbyggingen rundt byområdene samtidig bremses. Satsing på både vei og jernbane er verre for klimaet enn ingen jernbane og lite vei.

Regjeringa la fram den mest ambisiøse klimameldingen noensinne. Vårens klimaforlik blir nå fulgt opp av regjeringa punkt for punkt. Mange av bevilgningene kommer på andre budsjett, men Miljøverndepartementets budsjett er en klar vinner med en vekst på 11,4 pst. Det omfatter klimatiltak, naturmangfoldstiltak og også kulturvern, som får en betydelig vekst. Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet foreslo i komiteen at 5 mill. kr av veksten på kulturvern skulle disponeres til fartøyvern, samtidig som fartøyvernssentrene får mer penger. Kystkultur og fartøyer er en viktig og ofte underkjent del av kulturarven. Køen for istandsetting av særlig større skip er lang, og det er et klart behov for videre styrking av fartøyvernet.

For SV er arbeidet mot klimautslipp for bevaring av naturmangfold det viktigste. Det betyr samtidig at vi får et kvalitativt bedre samfunn der ressursene brukes mer effektivt. Regjeringa har i disse fire årene levert mer på dette feltet enn noen andre.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Nikolai Astrup (H) [18:14:03]: I april i fjor gikk Matilsynet ut og frarådet folk å spise lever fra fisk tatt i skjærgården, fordi den fete fiskeleveren kan inneholde bekymringsverdige høye verdier av miljøgifter som dioksin og PCB. 359 steder langs norskekysten kan være så forurenset at de er en trussel mot natur og helse. 100 steder er alvorlig forurenset og krever snarlige tiltak. Situasjonen er bekymringsfull, likevel velger altså regjeringen å kutte bevilgningene år for år til opprydding av miljøgifter i fjor-

der og innsjøer. De har faktisk kuttet fra 158 mill. kr i 2010 til 58 mill. kr på budsjettet for 2013. Hvordan kan representanten Egeland forsvare disse kuttene?

Lars Egeland (SV) [18:14:51]: Jeg er enig i at situasjonen i mange fjorder er bekymringsfull, og vi har en stor oppgave i å jobbe med å rydde opp i det.

Jeg var til stede da representanten Astrup hadde en diskusjon med miljøvernministeren om dette i denne sal tidligere. Da var det mye fokus på pengene. Men dette handler faktisk ikke bare om penger; det er en kø hvor det ikke har vært nok framdrift. Det må jobbes mer fra bl.a. Klima- og forurensningsdirektoratet, Klif, for å kunne få brukt mer penger. Det hadde ikke hjulpet nå bare å bevilge mer penger til opprydding.

Henning Skumsvoll (FrP) [18:15:45]: Først vil jeg si at å la 25 pst. av all fossil energi ligge igjen under Nordkalotten, er uansvarlig politikk.

Det jeg heftet meg ved, var det representanten Egeland sa om at gassaturbiner offshore er våre kullkraftverk. Kan representanten forklare meg hvor gevinsten er med å kjøre strøm fra land – ren elektrisitet – ut til feltene, og så likevel sende gassen videre slik at den blir brent, antageligvis i England eller i Tyskland? Det ble spurt om det tidligere i dag – det er ingen gevinst i det. Det er mye mer energisparende å brenne gassen på feltet, for da trenger man ikke å komprimere den og sende den ut til Europa.

Lars Egeland (SV) [18:16:32]: Jeg håper ikke jeg sa at 25 pst. måtte ligge igjen. Jeg tror jeg – forhåpentligvis – sa at to tredjedeler må ligge igjen, for det er det som faktisk er realiteten. Det er altså mye mer alvorlig.

Jeg er glad for å få spørsmål om våre forurensende gasskraftverk i Nordsjøen. Representanten Amundsen fikk spørsmålet tidligere i denne debatten, og svaret ligger jo i utnyttingsgraden. På gasskraftverkene i Nordsjøen utnyttes vel ca. 40 pst. av energien, men kommer gassen til Tyskland, kan vi snakke om 80–90 pst. utnyttingsgrad.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:17:22]: Jeg vil tilbake til spørsmålet fra Astrup, som gjaldt giftoppydding. Representanten Egeland har rett i at det var et problem med at det hopet seg opp søknader, og at det ikke var klare prosjekter, og i budsjettproposisjonen skriver jo departementet at det var begrunnelsen for at bevilgningene gikk ned. Men nå er prosjektene klare, nå mangler det bare penger. Det er derfor vi har lagt inn ekstra bevilgninger – for at en skal kunne få sette i gang de prosjektene, som er viktig for de enkelte havnene, og som er viktig for det biologiske mangfoldet.

Jeg vil også utfordre representanten Egeland på dette punktet. Jeg tror vi er enige om at disse prosjektene er viktige, og derfor er poenget at det må komme mer midler slik at de kan bli realisert. For eksempel er Kystverket inne og skal gjøre en del prosjekter, men når det ikke kommer statlige midler, kan en ikke se helheten; både det arbeidet de tenker å gjøre, og giftoppyddingen. En vet også at det ofte er lokal medfinansiering dersom statlige midler kom-

mer på plass. Vil representanten ta initiativ til at det kan komme flere midler, slik at vi kan få gjennomført denne type prosjekt?

Lars Egeland (SV) [18:18:37]: Jeg er opptatt av at vi får økt framdrift i oppryddingen av fjorder, og det handler da om flere ting ting: Det handler om økonomi, om lokal medfinansiering – som også skal være på plass – og lokal jobb med å tilrettelegge ved nødvendige vedtak. Jeg er åpen for å gå ytterligere inn og se på hvordan vi kan få til dette, men jeg har lyst til å bemerke at Miljøverndepartementet fikk en økning i sitt budsjett på 11,4 pst. – det er en kjempestor økning. Mesteparten av det går til naturmangfoldsoppgaver og klimaoppgaver – det burde nok ha vært mer til opprydding i fjorder. Vi har en felles oppgave i å sørge for å få det på plass.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:19:41]: I sitt svar til representanten Skumsvoll gjør representanten Egeland problemstillingen om elektrifisering av norsk sokkel til et spørsmål om utnyttelsesgrad. Det er svært interessant, og kanskje nye signaler fra partiet SV, for det man da i realiteten åpner for, hadde det vært greit å få svar på: Er det sann at dersom man bygger et gasskraftverk på en ny plattform, f.eks., som har høyere utnyttelsesgrad enn det en får ved å sende gassen til kontinentet – selv om en aldri kan vite hvordan den blir benyttet, eller hvilken utnyttelsesgrad den får der – vil SV støtte at man bygger gasskraftverk på plattformen istedenfor, dersom det går ut på det samme? Er det kun et spørsmål om utnyttelsesgrad? I så fall er det ganske nye politiske signaler fra SV. Det hadde vært flott hvis representanten kunne svare på det.

Lars Egeland (SV) [18:20:41]: Jeg tror ikke spørsmålet om utnyttingsgrad er nye signaler fra SV – det er klart det er det som ligger til grunn. Jeg har heller ikke sagt at ikke SV vil kunne gå inn for åpning av noen felter hvor det er gassdrift, men vi skal sørge for å gjøre det mer lønnsomt, og stort sett lønnsomt, å drive med elektrifisering. Jeg tror det bør være regelen – vi bør kunne forsyne våre installasjoner med ren kraft fordi vi kan produsere nok ren kraft.

Presidenten: Da er replikkordskiftet omme.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:21:26]: Som et kristendemokratisk sentrumsparti bygger Kristelig Folkeparti politikken sin på tre viktige prinsipper: menneskeverd, nestekjærlighet og forvalteransvar. Alle tre er viktige prinsipper når vi diskuterer det vi gjør i dag.

Det handler om forvalteransvar fordi vi er satt til å forvalte jorden til beste for denne generasjonen og for kommende generasjoner. Som bonden så fint sier det: Han ønsker å overlevere jorden sin i helst litt bedre stand til neste generasjon. Det er et prinsipp Kristelig Folkeparti deler.

Det handler om menneskeverd, og det handler om nestekjærlighet, fordi vi ser at de klimaendringene vi er truet av, kommer til å ramme de fattigste aller hardest: de menneskene som ikke har mulighet til å bygge hus som står

imot stadig våtere og villere klima, de menneskene som ikke har forsikring på husene sine og de menneskene som er helt avhengig av avlinger eller av fisken for å overleve.

Kristelig Folkeparti er opptatt av at Norge skal ta det ansvaret vi har fordi vi er et land som har stor rikdom, og som har bidratt til store klimautslipp. Derfor ønsker vi at vi skal ta større kutt hjemme, og at vi skal være enda mer offensive på å utvikle ny fornybar energi og ny teknologi.

Angående den debatten vi hadde i sted om energimeldingen: Kristelig Folkepartis misjon med en energimelding er ikke bare å få et papir fra regjeringen. Vi ønsker å se mye tydeligere sammenhengen mellom de ulike feltene. Der det har vært oljemelding, der det har vært nettmelding, der det har vært klimamelding osv. ønsker vi å se sammenhengen, både for å kunne tenke på de grepene som kan gjøres for å få en mer offensiv politikk, og for at de ikke skal komme i konflikt med hverandre.

Til representanten Sande: Jeg vil bare minne om at det er kommet to klimameldinger. Jeg opplever at den debatten som har vært i Stortinget, har vært positiv for de resultatene – fordi det ble forbedret resultat. Jeg tror også at en energimelding til Stortinget kunne vært med og dratt politikken i riktig retning. Men dette er den siste debatten og det siste budsjettet til de rød-grønne, og det er fristende å bruke Frederic Hauges ord: Åtte tapte år for klimaet. Jeg vet ikke om jeg skal ta så hardt i, men jeg må ærlig innrømme at jeg har blitt skuffet over det de rød-grønne har klart å levere i løpet av de årene. Det er mange miljøvernerne – det er mange som er opptatt av klima, miljø og energipolitikk – som hadde forventet mer, og jeg er en av dem. Nå skal det sies at det er vanskelig å få gjort alt i løpet av en stortingsperiode, men regjeringen har hatt flertall i to stortingsperioder, og jeg hadde forventet en større nedgang i klimautslippene enn det vi har sett.

I dag diskuterer vi også oppfølgingen av klimaforliket som var med på å forsterke den klimameldingen som ble lagt fram. Jeg må ærlig talt si at jeg opplevde klimaforlikene som bunnplanker vi skulle bygge videre på, og derfor er jeg skuffet over at det ikke har vært en tydeligere oppfølging. Det handler også om å være pådriverne. Jeg hadde trodd at denne regjeringen skulle gå enda mer offensivt ut, og si: Punktene i klimaforliket var ting vi gjerne skulle gått lenger med, og vi skulle gjerne oppfylt tingene forttere, fordi det haster for klimaet. Derfor er jeg skuffet over at f.eks. støtteordningen for å utfase oljefyr ikke er kommet med i budsjettet. Derfor legger vi i vårt budsjett inn 1 kr ekstra i avgift, fordi vi har sett at det har funket veldig bra i Sverige. Vi legger også inn 80 mill. kr ekstra til støtteordning, sånn at en i tillegg kan gjennomføre en økning – kanskje på linje med den en har i Oslo, som fungerer godt. Vi vet at det å få utfaset oljefyr er et viktig virkemiddel. Det tilsvarer ca. 3 pst. av de totale norske utslippene – 1,6 millioner tonn CO₂.

Vi prioriterer også giftopprydding, som vi var inne på i stad. Det er mange prosjekter som i dag står i fare for ikke å bli oppfylt – der det er lokal medfinansiering og der Kystverket og andre er inne for å gjøre tiltak – som trenger midler. Der plusser vi på 50 mill. kr i vårt budsjett.

Vi er også skuffet over at regjeringen velger å avvikle

kulturminnefondet. Vi ligger langt bak de målene et samlet storting har ønsket for å bevare kulturminnene. Vi øker fondskapitalen til 1,6 mrd. kr. Vi ønsker den forutsigbarheten et fond har fordi en ikke er avhengig av de årlige bevilgningene på statsbudsjettet. Akkurat som vi argumenterte for da vi opprettet klimafondet, skulle kulturminnefondet gi en forutsigbarhet og en trygghet for å oppnå de målene.

Til slutt må jeg opplyse om at det var en feil i innstillingen – jeg tror den er endret i den utgaven som ligger ute. Kristelig Folkeparti kutter riktig nok til Jan Mayen, men vi kutter ikke hele OED-budsjettet, som det så ut som i førsteutkastet.

Presidenten: Det var enda godt.

Da går vi over til replikkordskifte.

Tor-Arne Strøm (A) [18:26:49]: Oljevirkksomheten beveger seg i større og større grad nordover. Det er veldig bra når det gjelder både bosetting, arbeidsplasser og ikke minst kompetansebygging – det er bare å se til Kristiansund, Stavanger, Hammerfest, Sandnessjøen osv. Høyre og Fremskrittspartiet har sterkt signalisert at de ønsker utvinning i Nord-Norge, i områdene Nordland VI og VII og Troms II. Nå forstår jeg det sånn – og har hørt det lenge – at Kristelig Folkeparti ønsker seg inn i en blå-blå Høyre- og Fremskrittspartiregjering. Men hvordan stiller Kristelig Folkeparti seg til utvinning av olje og gass i Nord-Norge, og spesielt i områdene Nordland VI og VII og Troms II, når de ivrer sånn etter regjeringssamarbeid?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:27:34]: Jeg tror standpunktet til Kristelig Folkeparti når det gjelder Nordland VI og VII og Troms II er rimelig klart. Vi ønsker fortsatt vern i Lofoten, Vesterålen og Senja, og det er fordi vi mener at vi har råd til å vente. Jeg mener at de nye funnene som er gjort, og de mulighetene vi har til å åpne i Barentshavet sør, gjør at vi har nok prosjekter til at vi kan verne de aller mest sårbare områdene. Vi mener også at det trøkket som er i norsk økonomi – neste år er det vel investeringer på over 200 mrd. kr på norsk sokkel – gir gode argumenter for at vi har råd til å la indrefiletten, de mest sårbare områdene, vente.

Det er riktig at vi ønsker ny regjering, og vi ønsker mest mulig tyngde i sentrum. Derfor kommer vi til å være knallharde i forhandlinger. Men jeg registrerer at representanten Strøm er veldig tydelig på at han ønsker å åpne, og jeg ser at statsråd Borten Moe signaliserer at han i alle fall ønsker å åpne Nordland VI, samtidig som jeg ser at SV ikke gjør det, så dessverre – jeg tror det blir trøkk uansett regjeringalternativ. Men Kristelig Folkeparti kommer i alle fall til å bruke de stemmene vi får, til vårt syn.

Eirin Sund (A) [18:28:45]: Jeg deler ikke representanten Ropstads syn, at vi har hatt åtte tapte år i klimapolitikken. Jeg mener at en har hatt sju gode år, der en sammen med bl.a. Kristelig Folkeparti har fått til en klimapolitikk som har fungert både her til lands og utenfor landet.

Jeg hører representanten snakke om forvalteransvar og de fattigste i verden, og jeg vet at det kommer fra hjertet

og er oppriktig. Samtidig må jeg forholde meg til at Kristelig Folkeparti vil i regjering med Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre. Det jeg ikke forstår, er at Kristelig Folkeparti, som ikke bare titulere seg som klimaparti, men er det på skikkelig, er så fast bestemt på å ha Fremskrittspartiet i regjering. De har gjentatte ganger argumentert mot det de kaller CO₂-teorien, og senest i alternativt budsjett gikk Høyre og Fremskrittspartiet sammen om store kutt i klima- og skogsatsingen. Hvordan kan Kristelig Folkeparti stå inne for denne politikken og mene at Fremskrittspartiet skal i regjering?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:29:46]: Det er ikke noen ambisjon for Kristelig Folkeparti å få Fremskrittspartiet i regjering, bare så det er klart. Vi har sagt at vi ønsker ny regjering, og at vi ønsker sentrum–Høyre-regjering, men vi utelukker ikke noen ting. Vi ønsker å forhandle etter valget, og så får vi se hva det bringer. Men det er iallfall lite sannsynlig at vi kommer til å gå inn i regjering med Fremskrittspartiet.

Så til spørsmålet rundt regnskogmilliardene: Det er bare å vise til det som har vært sagt tidligere i debatten her, og jeg er veldig glad for at Høyre er så tydelige som de er, for det var jo Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti som i det første klimaforliket loftet inn regnskogmilliardene, som er et kjempeflott prosjekt, og som kan vise til resultater som er mange ganger Norges utslipp. Det betyr at vi kommer til å fortsette den innsatsen – og gjerne øke den.

Men når en spør om tro, er det slik at jeg har god peiling på tro – jeg liker iallfall å tro det. Det er av og til slik at det ikke nødvendigvis er de som tror, som gjør mest – en trenger faktisk ikke ha troen for å gjøre gode handlinger. Det er faktisk slik når det gjelder denne regjeringen, at selv om den tror godt, skorter det på handlingene.

Lars Egeland (SV) [18:31:04]: Jeg fortsetter litt på spørsmålet til Eirin Sund.

Fremskrittspartiet benekter menneskeskapte klimaendringer, og de sier at det er en grunnleggende premiss for partiet. Kristelig Folkeparti sier at de legger vekt på å forvalte skaperverket. Det er nesten ikke mulig å tenke seg et mer forskjellig ideologisk utgangspunkt for å se på klimaproblemene. Så svarer representanten Ropstad at det er ikke noe mål å gå i regjering med Fremskrittspartiet, og kanskje skal man ikke gå i regjering med Fremskrittspartiet, men heller opptre som støtteparti. Det er ikke akkurat beroligende. Utenfor regjeringa: Hvordan skal Kristelig Folkeparti sørge for å stå imot det trykket som det nå er fra f.eks. Høyre og Fremskrittspartiet om å åpne Lofoten, Vesterålen og Senja for oljeboring? Vi har klart å verge disse områdene i to perioder, men hvordan tenker Kristelig Folkeparti at de skal få til det?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:32:10]: Vår plan er, som jeg har sagt, at vi ønsker en ny regjering med tyngdepunkt sentrum–høyre. Det betyr at vi kan vise til det vi har gjort under Bondevik II, der vi også vet at Fremskrittspartiet var støtteparti i tre av fire budsjetter og en viktig del av mange av de vedtakene som ble gjort. Der hadde vi en of-

fensiv politikk, og der hadde vi mye å vise til også når det gjelder oljepolitikken. Det er bare å se på det viktigste instrumentet for å styre tempoet, som SV er opptatt av, og det er letetillatelse. Det har to–treblet seg under denne regjeringen. Så jeg er veldig trygg på at den politikken som kommer til å ligge til grunn for en regjering Kristelig Folkeparti deltar i, vil være god. Så vil regjeringsforhandlinger vise om vi kan gå inn i en slik regjering. Dersom vi ikke går inn i regjeringen, men det er et nytt flertall, vil Kristelig Folkeparti kunne sitte og vippe i Stortinget, og der skal vi være og bruke tyngden vi har i de spørsmålene som vi er opptatt av, og dette vil være ett av dem, som jeg vil bidra til å prøve å skape et flertall for når det gjelder den politikken vi tror på.

A k h t a r C h a u d h r y hadde her overtatt presidentplassen.

Erling Sande (Sp) [18:33:18]: Eg må bore litt meir i det med eit eventuelt regjeringssamarbeid – eller lat meg seie det slik: regjeringsstøtte – at Kristelig Folkeparti støttar ei eventuell regjering der Framstegspartiet er med. Det var interessant å merke seg at det var ikkje eitt av dei tema representanten Amundsen tok opp i hovudinnlegget til Framstegspartiet frå denne talarstolen, som Kristelig Folkeparti var einig i – ikkje eitt. Og det var ein god og solid klimaskepsis over det heile.

Dersom ein kjem i ein situasjon der Kristelig Folkeparti er med på å sikre fleirtal i denne salen for ei regjering der Kristelig Folkeparti er med, noko partileiaren, Knut Arild Hareide, ikkje har utelukka: Kva del av Kristelig Folkeparti sin energi- og miljøpolitikk ser representanten Ropstad det som størst sjanse å få gjennomslag for?

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [18:34:09]: Det er jo ikke verre enn å vise til hva vi klarte å oppnå under forrige regjering, da det var et annet flertall. Da klarte vi å gjennomføre en politikk som Kristelig Folkeparti er stolt av. Da hadde vi energiministeren, Einar Steensnæs, som gjennomførte den første forvaltningsplanen, og som var med på å verne f.eks. Lofoten og Vesterålen. Det er en politikk som jeg gjerne vil tilbake til. Derfor er jeg ikke i det hele tatt bekymret for et eventuelt nytt flertall.

Det som jeg er skuffet over, er at denne regjeringen ikke bruker sitt flertall på en mer offensiv miljø- og klimapolitikk. Derfor er det, som jeg sa i stad, ikke nødvendigvis slik at en må tro på klimaendringene for å kunne gjøre tiltak. Jeg må si at jeg var veldig overrasket over de klimaforhandlingene som var her i Stortinget. Der så en at Fremskrittspartiet hadde kommet helt i mål dersom de rød-grønne bare hadde akseptert det. Men så ble Fremskrittspartiet jaget ut. Da ble det Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti. Det gir meg iallfall en stor tro på at Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti kommer til å føre en offensiv politikk. Det er vi som har loftet politikken videre – det vet alle – i begge forlikene, men det viser også at Fremskrittspartiet må strekke seg på disse områdene, som vil bety handling. Det er det viktigste for Kristelig Folkeparti.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed avsluttet.

Borghild Tenden (V) [18:35:27]: Jeg vil starte med å gratulere miljøvernministeren med den gode jobben som ble gjort for å få til en forlengelse av Kyoto-avtalen. Jeg så på nært hold hvor mye arbeid som lå bak dette. Det var viktig, for det legger grunnlaget for en ny og bred klimaavtale på et senere tidspunkt.

Den grønne utviklingsmekanismen under Kyotoprotokollen var viktig for å få på plass en avtale i utgangspunktet. Venstre er imidlertid bekymret, på lik linje med bl.a. Riksrevisjonen, over regjeringens bruk av klimakvotekjøpene – både når det gjelder hvilke prosjekter vi investerer i, og når det gjelder hvordan vi bruker dem til å oppfylle våre klimaforpliktelser. Venstre vil derfor ikke bruke penger på denne ordningen i årets budsjett, særlig siden det står 2 mrd. kr ubrukt i denne ordningen allerede. Isteden vil Venstre styrke det europeiske kvotemarkedet gjennom å slette alle de ubrukte kvotene som i dag selges og inntektsføres på statsbudsjettet, hele 6,1 millioner kvoter – eller 6,1 millioner tonn CO₂. Det vil gi mindre klimagassutslipp, føre til en styrking av kvotemarkedet, bidra til å få opp prisen på kvoter og sørge for at Norge oppfyller sine klimaforpliktelser på en reell og fornuftig måte. Når miljøvernministeren sender brev til EU – etter det jeg har forstått – om å gjøre det samme, synes vi det er litt merkelig at vi ikke gjør det nå, når vi har muligheten. Venstre har foreslått dette i sitt alternative budsjett.

Venstre vil gjøre Norge til et miljøpolitisk foregangsland, og vi vil ta et stort ansvar på hjemmebane. Vi skal utvikle miljøteknologi og finne løsninger som også andre kan benytte. En slik omstilling er krevende, men det gir nye muligheter. I en verden hvor miljøproblemene blir tydeligere, ønsker vi at miljøbedrifter blir morgendagens vinnere.

I statsbudsjettet skriver regjeringen at hovedvirkemidlene i Norges klimapolitikk er avgifter og omsettelige utslippskvoter. Problemet til regjeringen er at den ikke er villig til å ta avgiftene i bruk for å få ned utslippene. Norge må utvikle og ta i bruk ny klimateknologi og endre levestilten, slik at utslippene av klimagasser reduseres kraftig, samtidig som velferdsnivået opprettholdes. Norge må gå fra å være en fossilnasjon til å bli en fornybarnasjon. Derfor har Venstre økt miljøavgiftene i sitt alternative statsbudsjett med 8,9 mrd. kr, der alt går tilbake til innbyggerne gjennom lavere skatter. Vi stimulerer til det vi vil ha mer av, arbeid, og mindre til det vi vil ha mindre av, nemlig forurensning. Det er bra for den enkelte, det er bra for økonomien, og ikke minst: Det er bra for miljøet.

Vi vil også understreke at vi må ha en økt satsing for å få mer produksjon av umodne, rene energikilder i Norge. Venstre foreslår derfor bl.a. å øke de direkte tilskuddene til Energifondet, etablere en ordning med tilskudd til utvikling av varmeenergi og gi mer penger til MET-senteret for å få fart i fremdriften og utviklingen av havvindmøller.

Venstre mener også at energieffektivisering er en av de viktigste grepene vi kan gjøre i tiden fremover. Vi er derfor skuffet over regjeringens oppfølging av klimaforliket, der den setter et svakt mål for denne sektoren. Vi i Venstre

vil innføre et skattefradrag for miljø- og enøktiltak i privatboliger, slik at vi får en massiv og ubyråkratisk ordning som sørger for at vi kan ta ut det potensialet vi vet finnes. Det er bra for miljøet, men det er også bra for forbrukerne, som vil kunne få hjelp til å ruste opp sine egne boliger slik at de bruker mindre energi og får lavere strøm- og energiregninger. Det er bra for den enkelte, det er bra for økonomien, og ikke minst er det bra for miljøet. Slik får vi også frigjort mye kapasitet i Enova, slik at Enova kan rendyrkes til å bli et kraftig verktøy for energieffektivisering i store prosjekter, i industrien og for norske kommuner og fylkeskommuner.

Jeg må avslutte der. Venstre har mye på hjertet når det gjelder energi og miljø, men jeg får ta det igjen senere i kveld.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Irene Johansen (A) [18:40:49]: Representanten Tenden har mye på hjertet når det gjelder klima og miljø, avsluttet hun med.

Jeg vil tilbake til utsagnet til representanten Amundsen fra Fremskrittspartiet i Dagens Næringsliv i forrige uke, der representanten erklærte at klimaskepsis er uløselig knyttet til Fremskrittspartiet som parti, og at Fremskrittspartiet ville kjempe mot klimatiltak som koster noe. Representanten Amundsen gikk så langt som å si at klimasaken er en måte å snikinnføre marxistisk politikk på.

Da undrer jeg meg på hvordan Venstre som kaller seg et klimaparti, samtidig kan støtte at Fremskrittspartiet og representanten Amundsen skal komme i regjering. Er dette et utsagn som Venstre støtter?

Borghild Tenden (V) [18:41:42]: Det er iallfall ikke Venstres oppgave å forsvare Fremskrittspartiets politikk. Det er iallfall ikke Venstres oppgave.

Det jeg oppfatter å bli spurt om, er hvordan vi skal klare å samarbeide hvis det blir aktuelt etter valget i 2013. Venstre går til valg på Venstres alternative budsjett. Får vi et stort gjennomslag, at det er mange som stemmer på Venstre, vil Venstre være toneangivende i en eventuell ny regjering. Så den bekymringen tar jeg ikke ennå, og representanten Johansen trenger iallfall ikke å bekymre seg over det.

Bendiks H. Arnesen (A) [18:42:41]: I Venstres alternative budsjett kan man lese at Venstre ønsker en omlegging av avgiftene, bl.a. ved at Venstre legger på elavgiften både til dem som har redusert elavgift, og til alle andre.

Kan representanten Tenden forklare hvordan de har tenkt å kompensere for utslaget av dette pålegget for næringslivet? Eller er det slik at det ikke er så nødvendig med en slik kompensasjon for næringslivet etter Venstres mening?

Borghild Tenden (V) [18:43:24]: Det er rett som representanten Arnesen sier, at Venstre ønsker en kraftig omlegging av skatte- og avgiftssystemet i mer miljøvennlig retning. Som jeg sa på talerstolen, er det ca. 9 mrd. kr i

økte miljøavgifter. Dette er mye, og dette er dristig politikk. Men det at forurensere skal betale, må faktisk snart vise seg i praksis. Vi har brukt mange fagre ord lenge, nå må vi vise det i praksis.

Vi går til valg på dette. Så er det slik at den industrien som representanten er bekymret for, gir Venstre mange incitamenter når det gjelder å fornye seg, og når det gjelder å bruke ny teknologi som er mindre forurensende. Det ligger også i vårt alternative budsjett.

Lars Egeland (SV) [18:44:28]: I innlegget mitt pekte jeg på motsetninga mellom veiutbygging og kollektivsatsing i byområdene. Det er rett og slett slik at kollektivsatsingen ikke virker, hvis man samtidig bygger ut veiene. Det lar seg rett og slett ikke gjøre å bygge seg ut av bilkøene, vi bare flytter på dem, og forurensing og utslipp kommer bare på et høyere nivå.

Jeg spør om dette fordi den foreslåtte Oslopakke 3 er et eksempel på dette. Her legges det for så vidt opp til en del utbygging av kollektivtrafikken, men resultatet blir en sterk økning av biltrafikken. I Oslo ønsker man at staten skal ta kollektivutgiftene, og så skal Oslo kommune, sammen med bilistene, finansiere veien.

Er Venstre enig i at vi i byområdene er nødt til å ta et valg: Skal vi ha økt biltrafikk, eller skal vi bruke de nødvendige midlene til å få til en overgang til kollektivtrafikk?

Borghild Tenden (V) [18:45:31]: Det er nettopp på grunn av kollektivsatsingen at vi trenger en ny regjering. Bondevik II-regjeringen, med samferdselsministre fra Venstre, var faktisk de som tok initiativet til mange bybaneprosjekter. De var pådrivere for økt kollektivtrafikk, og de var pådrivere for belønningsordningen. Så er det én grunn til at vi må skifte regjering – det er mange grunner – så er det kollektivsatsingen.

Når det gjelder Oslopakke 3, står faktisk også SV bak den i Oslo og Akershus. Så jeg forstår rett og slett ikke spørsmålet.

Erling Sande (Sp) [18:46:29]: Eg likte Borghild Tenden sitt innlegg. Ho snakka bl.a. om grøne bedrifter, grøne arbeidsplassar, som gjev konkurransekraft i framtida, noko som vi også med støtte frå Venstre har satsa på gjennom Transnova, Enova og andre verkemiddel som vi har, og som Framstegspartiet ynskjer å kutte i i årets budsjett.

Eg kunne tenkje meg å få ein kommentar både om det kuttet og det faktum at til liks med Kristeleg Folkeparti opplever Venstre å sitje i denne salen og høyre Framstegspartiet, som dei seier at dei opnar for å støtte i regjeringsmakt, snakke i ti minutt om alle ting som Venstre er rykande ueinig i – i tillegg til klimaskepsisen. Kva tankar gjer representanten Tenden seg om det, samtidig som hennar eige innlegg har moment som blir gjentekne av eit eller alle regjeringspartia – når det gjeld å få gjennomslag for Venstres politikk?

Borghild Tenden (V) [18:47:38]: Mine tanker er at jeg skal gjøre så godt jeg kan for at Venstre blir stort, og gjerne større enn Fremskrittspartiet. Den jobben har vi begynt

med, og den skal vi fortsette med. Jo større Venstre blir, jo bedre miljøpolitikk får vi i en ny regjering. Når sant skal sies, skal det faktisk ikke veldig mye til.

Bortsett fra at jeg er veldig fornøyd med det miljøvernministeren nå gjorde i forhandlingene i Qatar, svikter det på en del områder i denne regjeringen. SV var bl.a. inne på kollektivtrafikk. Det har vært veldig lite fokus på de store byene våre i løpet av disse syv årene.

Så må jeg si litt om Oslopakke 3. SV støttet Oslopakke 3 i innledningsfasen. Det er iallfall et faktum.

Presidenten: Replikskordskiftet er dermed omme.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [18:48:54]: Regjeringa vidarefører den sterke miljøatsinga vi har hatt, i 2013. Budsjettforslaget til Miljøverndepartementet har ein auke på 11,4 pst. i forhold til 2012. I tillegg er det storstilte miljøatsingar på mange andre departement sine budsjett.

Denne auken er ikkje eineståande, tvert imot har regjeringa gjennomført ei stor miljøpolitisk satsing over fleire år. Samanlikna med 2005 er Miljøverndepartementets budsjett om lag dobla frå den gongen.

Kampen mot klimagassar og global oppvarming er vår tids største miljøutfordring. I den seinare tida har naturen gjeve oss mange signal om kva vi kan vente dersom klimaprognosane slår til. Havisen i Arktis smeltar langt raskare enn vi kunne førestille oss, øydeleggjande ras, flaummar og uvêr skjer oftare enn før, og vert no av forskarar knytte direkte til menneskeskapte klimaendringar.

Målet om å avgrense den globale temperaturauken til 2 grader vert både viktigare og vanskelegare. Klimameltinga frå i vår og klimaforliket her i Stortinget viser retninga for Noreg sin innsats mot klimaendringane. Vi skal ta på oss eit kutt mot 2020 på 30 pst., med ein ambisjonen om to tredjedelar her. Derfor følgjer regjeringa opp klimaforliket i statsbudsjettet. CO₂-avgifta på sokkelen skal aukast med 200 kr. Det vert sett av 10 mrd. kr ekstra til klima- og energifondet, og klima- og skogprosjektet vert auka til 3 mrd. kr. Belønningsordninga for kollektivtrafikk vert auka med 262 mill. kr, og løyvingane til klimaforskning går opp, bl.a.

I Noreg er det i underkant av 2 000 artar som er trua av utrydding som følgje av at leveområda deira vert reduserte eller endra. Det er viktig å sikre at dei trua artane framleis kan finnast i naturen vår. Regjeringa foreslår å auke løyvinga til skogvern med 111 mill. kr, til 231 mill. kr. Det er nær ei dobling. Vernet vil omfatte område over heile landet der det er gjort avtalar om frivillig skogvern. I fleire av områda lever det ei rekkje trua artar.

Det vert òg fremma forslag om å auke løyvinga på 22 mill. kr til ei rad tiltak for å følgje opp rovdyrforliket. Løyvinga til nasjonalparkane går opp med 68 mill. kr. Vidare foreslår regjeringa at løyvingane til lokal forvaltning i verneområde vert auka med 14 mill. kr. Gjennom å leggje til rette for varsam bruk legg vi grunnlaget for varig bruk av naturen, til glede for både nolevande og komande generasjonar. Vi vernar naturen for å sikre varig bruk av naturen.

Stadig fleire av oss bur eller arbeider i byane. I byane

møtest mange miljøutfordringar – luftkvalitet, støy, transport, bumiljø, arealdisponering. Dersom vi planlegg godt, kan vi løyse mange konfliktar og hindre at andre oppstår. Folkeauken i sentrale strøk av landet gjer at desse spørsmåla må høgare opp på den politiske dagsordenen. Vi må vidareutvikle bypolitikken. Regjeringa foreslår derfor ei løyving på 30 mill. kr til satsing retta mot dei store byane. Løyvinga skal medverke til framtidsretta byplanlegging, betre miljø og leggje til rette for auka bustadbygging. I tillegg foreslår vi ei auka løyving til folkehelse og friluftsliv på 20 mill. kr. Mykje av desse pengane er retta mot nærfriluftsliv, altså friluftsliv nær der folk bur i dei store byområda.

Regjeringa foreslår òg å auke innsatsen på området kulturminne og kulturmiljø til 570 mill. kr. Det er ein auke på 62 mill. kr, eller 12 pst., frå 2012. Det vert sett fram forslag om ein auke på 18 mill. kr til store industrielle kulturminne, som Odda, Atlungstad brenneri i Hedmark og Haldenkanalen. Det er òg foreslått ein auke til andre kulturminne. Eg er glad for at Stortinget er klar over at det trengst auka innsats til fartøyvern, derfor er eg einig i at denne posten vert styrkt gjennom ei omprioritering av midlar. Eg må òg seie at eg registrerer at Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti vil behalde Kulturminnefondet og styrkje det med overføringar. Dei vil ikkje gje effekt før i 2014, så effekten av budsjettforslaga frå desse tre partia er mindre pengar til kulturminnefondsarbeidet neste år. Og sidan renta går ned, vil det vere mindre pengar i 2014 enn med forslaget frå regjeringa.

Gjennom år no har vi fått eit bilete av kva ei Høgre- og Framstegsparti-regjering vil gje. Dei vil gje mindre til miljø i Noreg. Partia har systematisk svekt løyvingane til miljøpolitikken, og dei vil gje mindre til miljø internasjonalt. Men det er òg store forskjellar mellom dei. Representanten Amundsen sa at det ikkje er noko problem å verte einige. Eg skulle ønskje at debatten kunne avdekkje, at han ville bekrefte, at Framstegspartiet vil leggje seg paddeflat (presidenten klubber), akseptere at menneskeskapte klimaendringar er menneskeskapte, og vidareføre heile klimaforliket (presidenten klubber) for at partia skal verte einige dersom dei kjem i regjering saman.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [18:54:23]: Jeg har ikke tenkt å hjelpe statsråden ved å legge meg paddeflat på vegne av Fremskrittspartiet.

Det hadde vært greit om statsråden kunne klargjøre om han er enig med sin egen regjeringssjef, som 7. desember 2011 uttalte følgende til NTB:

«En Kyoto-avtale som bare omfatter 15 pst. av verdens utslipp, vil være nærmest meningsløs.»

Det sa altså statsrådens egen regjeringssjef for litt over ett år siden. Er statsråd Solhjell i sin egen regjeringssjefs utsagn – dette er ikke korrigert i ettertid – eller er han uenig med sin egen regjeringssjef?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [18:55:18]: Eg har sagt omtrent det same sjølv mange gonger som svar på spør-

målet om det er den avtalen verda treng for å løyse verdas behov for å redusere klimagassutslipp. Nei, Kyoto 2 er meningslaus som svar på spørsmålet om det er den globale avtalen vi treng for å nå togradersmålet. Men kvifor kom han til? Jau, som eit kompromiss i Durban i fjor vart vi einige om at dei rike landa skal vidareføre Kyoto 2 for at vi skal halde fram med å presse på for å få utsleppsreduksjonar mot 2020, slik som Noreg gjer med 30 pst. kutt og EU med 20 pst. kutt. Den andre delen av dealen er at no skal arbeidet med den globale avtalen som verda treng, begynne, der India, Kina, USA, Brasil, Sør-Afrika og alle land som ikkje er med på Kyoto 2, i tillegg til oss skal diskutere og prøve å kome vidare. Så ja, der trur eg statsminister Jens Stoltenberg og eg er heilt einige, medan representanten Amundsen neppe er einig med oss.

Oskar J. Grimstad (FrP) [18:56:24]: La meg berre understreke at Framstegspartiet ikkje fornektar CO₂-problematikken og påverknaden CO₂ har på klimaet. Det vi diskuterer, er kor mykje av dette som er menneskeskapt, og resultatet av det. Den som har det eksakte svaret på det, er meir enn god. Men føre-var-prinsippet stør vi som parti.

Men det var ikkje det eg skulle spørje om. Eg vil innom dagens kulturminnepolitikk, som mange beskriv som ei økonomisk fallgruve som kan føre til beslaglegging av grunn og krav om dekning av store økonomiske kostnader. Eg tenkjer på arkeologiske utgravingar. Med eit slikt bakteppe høyrer vi ofte om funn som blir gjorde, men som i det stille blir kasta eller gjorde til inkjes av grunneigarar i frykt for at han skal kome opp i eit uføre. Eg kunne ha leita opp ei rekkje slike tilfelle, der nettopp dette med økonomiske kostnader og beslaglegging av grunn er realitetar. Ser statsråden at denne politikken er med og øydelegg legitimiteten til kulturminnepolitikken – når fellesskapen fråskriv seg ansvaret og fører ein politikk som gjer at grunneigarar føler seg fullstendig rettslause i slike saker?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [18:57:35]: Mi oppfatning er at vi har ein ganske velfungerande kulturminnepolitikk. Det er riktig at ein pålegg sterke krav, men det er nødvendig dersom vi skal klare å sikre kulturminna våre for framtida. Så kan det heilt sikkert vere utfordringar ved ulike sider av politikken som vi kan diskutere, men som eg kanskje trur høyrer meir heime i andre debattar enn i ein budsjettdebatt.

Så må eg berre seie til det at Framstegspartiet ikkje er avvisande til CO₂-problematikken og kan diskutere kor mykje som er menneskeskapt: Vel, det er mykje vi politikkarar kan diskutere, men det er eit vitskapleg spørsmål som det finst omfattande forskning på. Det har nettopp kome ei oversikt over kor mykje av den fagfelleverderte forskinga som meiner at dei menneskeskapte klimaendringane ikkje er menneskeskapte, for å seie det sånn. Det er 0,2 pst. av forskinga. 99,8 pst – større sikkerheit finst det knapt på noko forskingsfelt. Det er da det vert ganske meningslaust å ha eit parti som synsar litt sånn lausleg rundt det – når det er eit av dei felte det er forska mest på internasjonalt.

Nikolai Astrup (H) [18:58:57]: Det er ganske spesielt å høre statsråden si at det blir mindre miljøvern med Høyre i regjering, etter at Høyre, sammen med Venstre og Kristelig Folkeparti, har stått i spissen for å bidra til å skjerpe regjeringens klimapolitikk i to omganger.

Den første klimameldingen denne regjeringen la frem, var en klimamelding som kun Fremskrittspartiet syntes var god. Den ble slaktet unisont av miljøbevegelsen. Den ble slaktet av opposisjonen med Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti i spissen. Vi bidro til å skjerpe klimapolitikken.

I runde to la regjeringen frem en ny klimamelding, som også ble slaktet fordi den var lite ambisiøs og lite konkret. Den var ambisiøs når det gjaldt målene, men sa ikke hvordan vi skulle komme i mål. Vi bidro, med Høyre i spissen, til å gjøre den mer konkret. Men regjeringens oppfølging av dette ambisiøse klimaforliket er ikke tilforlættelig når vi ser at man f.eks. har gått inn på et løfte om å støtte utfasing av oljefyr fra private hjem fra 2013. Men det har ikke kommet noen slik støtteordning. Kan statsråden nå garantere at en slik støtteordning vil komme, og i så fall når?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [19:00:03]: Viss vi går gjennom dei alternative budsjetta til Høgre og Framstegspartiet, som er kjernen i det blå-blå alternativet til den raud-grøne regjeringa som no formar seg, så er det systematisk lågare løyvingar til og prioriteringar av miljø – i Noreg og internasjonalt.

Men det er sant at det er forskjellar. Det er eit val mellom litt mindre og mykje mindre satsing på miljø. I tillegg er det kvalitative forskjellar. Nokon trur på CO₂-teorien, medan andre ikkje trur på CO₂-teorien – eller vil iallfall diskutere CO₂-teorien – som vi har fått høyre her.

Så til klimaforliket. Vi har til punkt og prikke følgd opp alle felta i klimaforliket som skulle verte følgde opp, i statsbudsjettet for 2013. Men det er sjølv sagt sånn at det stod att betydelege delar av klimaforliket som vi både i 2013 og seinare må kome tilbake til i Stortinget. Det var to månader frå vi inngjekk forliket (presidenten klubber), til vi laga statsbudsjettet, og eg trur vi alle er tente med ein (presidenten klubber igjen) sivilisert samtale om korleis vi saman kan følgje det opp, heller enn å kome med påstandar om brot.

Presidenten: Statsråd, det er 1 minutt til svar.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:01:24]: Jeg synes det er litt panisk – eller: angrep er det beste forsvar – når jeg hører på statsråden i replikkvekslingen her. For jeg opplever SV som et parti som ligger i front for å bekjempe klimaendringer, og jeg har aldri tvilt på SVs engasjement eller på Solhjells eget engasjement. Men jeg opplever et resultat av politikken som bare er veldig skuffende. Det at man i det hele tatt går inn i den polemikken om hvorvidt klimaforliket er fulgt opp eller ikke, når det så tydelig sies: fra 2013, i de kommende statsbudsjetter, osv. Det er noen punkter der som man juridisk kanskje kan sno seg unna, men politisk skjønner jeg ikke at det partiet som skal gå i bresjen, og som mener at det haster, ikke ønsker å fylle opp mer. Ta støtteordningen til oljefyr, som alle er opptatt av.

Det dreier seg om innemiljø, klimautslipp, risiko med tanker som ligger i hagen, osv. Det er jo alle gode argumenter for at det bare bør handles. Hvorfor kom det ikke større støtteordninger, f.eks., i 2013?

Statsråd Bård Vegar Solhjell [19:02:29]: La oss litt roleg og sivilisert prøve å samtale om dette og sjå på dei punkta.

Eg antek at når du seier i dei komande statsbudsjetta, så siktast du til eit punkt i statsbudsjettet om FME-sentera. No skal eg lese eksakt kva som står:

«Stortinget ber regjeringen i de kommende statsbudsjett øke bevilgningene til FME-sentrene og at det opprettes et FME-senter for geotermisk energi.»

Frå vi vart einige om det, til vi laga statsbudsjettet, gjekk det to månader med sommarferie mellom. Det ville vere uforsvarleg å opprette eit nytt FME-senter på den tida. Vi kunne ha vurdert aukar der, men i staden valde vi å putte ein betydeleg auke på klimaforskning på andre felt no. Det står «i de kommende». Vi kjem til å kome tilbake til det. «I de kommende» tyder eitt eller fleire.

Om fossil olje står det at Stortinget ber regjeringa innføre forbod, osv. og at dette føreset at det finst støtteordningar frå 2013.

Det finst støtteordningar frå 2013. Er det behov for meir? Definitivt. Er det klokt å greie ut nærare og verkeleg finne ut kva som er viktig, og ikkje panisk gjere det på ein månad? Ja, det er òg klokt etter vår oppfatning. Er det brot på klimaforliket? Nei, på ingen måte. Bør vi heller kanskje samtale om korleis vi skal følgje det opp saman, enn å karakterisere det sånn? Etter mi oppfatning: Ja.

Borghild Tenden (V) [19:03:42]: I mitt innlegg snakket jeg mye om skattesystemet. Mitt konkrete spørsmål er: Hvorfor vil ikke regjeringen og SV i større grad bruke skattesystemet for å stimulere til mer miljøvennlig atferd?

I dag skjer faktisk det motsatte. Ifølge regjeringens egne tall gis det miljøfiendtlige skattesubsidier på til sammen 6 mrd. kr, jf. tabell 6.4. i nasjonalbudsjettet for 2013.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [19:04:16]: Eg skal vere den første til å innrømme at det finst sider ved overføringar og statsbudsjettet som ikkje er grunngeve med miljøformål, og som isolert sett kan ha negative miljøkonsekvensar. Men dei er då ofte grunngeve med andre viktige formål som ein likevel har valt.

Så vil eg nok seie meg ueinig. Det er på ei rekkje måtar vi brukar skattesystemet i miljøpolitikken, og avgiftssystemet er jo eit av hovudverkemidla – CO₂-avgift og NO_x-avgift for å nemne nokre. Når det gjeld elbil, har ein t.d. veldig sterke incitament til å bruke det. Men så er det ein-skilde forslag som andre har fremja, men som regjeringa ikkje har valt å følgje. Og det er nok fordi vi litt kritisk vurderer når vi skal gjere det. Viss ein får for stor utholing av skatte- og avgiftssystemet, kan det vere uheldig. Så ein må vere presis om når det er verknadsfullt. Og så er det ofte sånn at det som er litt upopulært – når vi legg avgifter på ufornuftige ting – verkar betre enn å gi lettast på andre ting.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Irene Johansen (A) [19:05:42]: I budsjettproposisjonen legger regjeringen også fram sine vurderinger av Energiutvalgets rapport og en energipolitisk status.

Jeg vil peke på at regjeringen i hele regjeringsperioden har lagt vekt på å sikre en effektiv, robust og miljøvennlig kraft- og energiforsyning i Norge gjennom satsing på fornybar energi, mer effektiv bruk av energi, omlegging fra bruk av fossil energi og styrking av overføringsnettet. Denne politikken har gitt gode resultater.

Enova er hovedvirkemiddelet i denne viktige satsingen, noe som har vært et riktig grep. Energifondets inntekter har økt fra om lag 750 mill. kr i 2005 til om lag 2 mrd. kr i 2011, noe som har gitt totalt ca. 9,5 mrd. kr til Energifondet i perioden 2006–2011.

Disse pengene har gått til vindkraft, energieffektivisering i bygg og industri, utbygging av fjernvarmeløsninger, osv. og er benyttet av både privathusholdninger og aktører i industri, varmemarkedet og byggenæringen. Vi ser at langsiktigheten i finansieringen har bidratt til mange gode prosjekter som totalt har bidratt til et samlet forventet energieresultat på 11,3 TWh.

Arbeiderpartiet og den rød-grønne regjeringen har gjort mye for å utvikle norsk energisektor og styrket innsatsen for innenlands energiforsyning.

De samlede bevilgningene til NVE – utenom flom- og skredforebygging – er økt fra om lag 350 mill. kr i 2005 til om lag 700 mill. kr i 2012.

I perioden 2006–2011 er det satt i drift nye vann- og vindkraftverk med en årlig produksjonskapasitet tilsvarende om lag 5,3 TWh.

NVEs konsesjonsbehandlingskapasitet er doblet fra 2005.

Fra 2006 til 2011 er det gitt endelige tillatelser til 550 vannkraftprosjekter, som vil gi en årlig produksjon på om lag 4,8 TWh.

Fra 2006 til 2011 er det endelig konsesjon til 23 vindkraftprosjekter, som vil gi en årlig produksjon på om lag 3,7 TWh.

Det er gjort flere viktige vedtak i storting og regjering de siste årene for energisektoren. Det mest sentrale for utviklingen er nok nettmeldingen, petroleumsmeldingen, klimameldingen og klimaforlikene i kjølvannet av den i Stortinget, elsertifikatene vi deler med Sverige, som vil utløse til sammen 26,4 TWh, hvorav 13,2 i Norge, havenergi-loven, styrkingen av Enova, som jeg var inne på, og fornybardirektivet og målsettingen om 67 pst. fornybart innen 2020.

Energiutvalget peker i sin innstilling på viktige veivalg for norsk energisektor mot 2050. Energisektoren er i endring. Morgendagens energisektor vil ikke se ut som den vi hadde i går. Både i Norge og i resten av Europa skjer det store endringer. Økonomisk krise, klimakrise, utfasing av kjernekraft, økt amerikansk produksjon av olje og gass og økt produksjon av fornybar energi utgjør til sammen mektige drivere for endring.

Energiutvalget legger til grunn for sine tilrådinger at klimatrusselen betyr at de globale energimarkedene må

endres fundamentalt fram mot 2050. De mener bl.a. at energibruken må bli mer effektiv, og at bruken av fornybare energikilder må øke.

For Norge vil disse utviklingstrekkene bety at vi må ta stilling til hvordan vi kan bidra til å dekke verdens behov for fleksible og fornybare energiressurser, samtidig som vi dekker eget energibehov, og konsekvensene det har for natur og miljø i Norge.

For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at Energiutvalgets tilrådinger vil være et viktig grunnlag for framtidens energipolitikk. Arbeiderpartiet er et industri- og næringsparti. Vi må innrette oss slik at god klimapolitikk blir god næringspolitikk. Kraftsektoren – både produksjon og nett – er en viktig innsatsfaktor i industripolitikken. Når vi sikrer høy leveringssikkerhet og kvalitet på dette, legger vi samtidig til rette for industri og næringsliv.

Vi vil bidra der vi kan for at endringen av Europas energisektor skal gå bra – f.eks. gjennom kraftutveksling der det er hensiktsmessig. Norsk gass kan bidra til å redusere klimautslippene i Europa betydelig, men da må kvotemarkedet strammes inn.

Hovedelementene i regjeringens politikk for et framtidig energisystem som skisseres i proposisjonen, er

- en effektiv og bærekraftig utnyttelse av naturressursene gjennom gode konsesjonsprosesser
- satsing på fornybar energi, energiomlegging og energieffektivisering
- videreutvikling av overføringsnettet for strøm
- satsing på forskning og utvikling.

Arbeiderpartiet vil gjennom denne politikken fortsette å legge til rette for vekst i energisektoren.

Oskar J. Grimstad (FrP) [19:10:47]: I budsjettdebatten er det mange ønske og tiltak som blir etterlyste, og det er tydeleg at vi er i ein heilt annan situasjon enn mange land i Sør-Europa. Det skal vi vere glade for.

Men det er ein plass den raud-grøne regjeringa har satsa sterkt, og det er innan byråkratiet. Vi ser at i løpet av dei sju åra denne regjeringa har regjert, har byråkratiet vakse betydeleg. Departement, direktorat, byråkrati – vi har hatt ein vekst i tilsette som dei færraste trudde var mogleg, og som i dag representerer nær ein tredjedel av den arbeidsaktive styrken. Fornyings- og administrasjonsdepartementet, som eit eksempel, har fått 26 pst. fleire tilsette berre dei tre siste åra. Miljøverndepartementet har vakse betydeleg, og har vore budsjettvinnar fleire år på rad. Direktoratet for naturforvaltning er også eit godt eksempel, der auken representerer nesten ei dobling av talet på tilsette sidan regjeringa tiltredde.

Ja, det er faktisk så gale fatt at ein avdelingsdirektør i eit av departementa går ut og seier at ein ikkje lenger kan forsvare utviklinga. Han uttalte i Aftenposten no i haust:

«På enkelte områder er byråkratiet verre enn ryktene tilsier. Når det gjelder handlekraft, har vi en utvikling jeg er bekymret for.»

Han seier vidare:

«(...) departementene får gjort mindre enn før. De som faktisk ønsker å se resultater av det de gjør, vil velge seg andre arbeidsplasser.»

Dette er noko som Framstegspartiet ikkje lenger kan sitje passive og sjå på. Løysinga til dei raud-grøne ser ut til å vere fleire og fleire tilsette, mens dei flinke ser seg om etter anna arbeid.

Heller ikkje veksten i Miljøverndeptementet har ført til auka fart på saker dei får – snarare tvert imot. Oppskrifta er klar, dette kan ikkje fortsetje. Derfor har Framstegspartiet i sitt alternative budsjett føretatt eit driftsbudsjettkutt, og signaliserer klart at denne oppbygginga av byråkrati må snuast og reduserast til eit handterleg nivå. Vi krev handlekraft: Gjer samfunnet vårt enklare, og særleg embetsmennene sin jobb enklare, fjern unødige lover, forskrifter og reglar – då vil hastigheita gå drastisk opp. Det er denne medisinen samfunnet vårt treng, ikkje opptil ti års saksbehandlingstid på enkeltsaker.

Framstegspartiet er svært negative til utviklinga innanfor vern av arkeologiske kulturminne. Vi saknar spesielt ei vurdering i skjeringspunktet mellom arkeologiske kulturminneverdiar og lokaldemokratiet. Altfor ofte ser vi at lokaldemokratiske vurderingar blir overprøvde, og dette fører utvilsamt til svekt legitimitet i arbeidet med kulturminne.

Framstegspartiet er tydelege på at staten må dekkje utgifter som den private eller kommunale grunneigaren vil få ved pålagde arkeologiske utgravingar, og ser også at det er urimeleg at enkelte kommunar både økonomisk og arealmessig blir fullstendig handlingslamme av dagens regelverk når det gjeld fornminne. Det er ikkje lenger uvanleg å høyre om kostnader i titals million-klassen. Den må vere usedvanleg blind for realitetane som ikkje ser at for enkelte kystkommunar med svært avgrensa areal har dei ei uforholdsmessig tung økonomisk belastning i forbindelse med arkeologiske utgravingar og/eller framtidig bandlegging av areal som ein konsekvens av dette. Dette kan ikkje rettferdiggjeraast med den ansvarsfraskrivninga vi opplever frå den raud-grøne regjeringa.

Så til Kulturminnefondets fondskapital, som no er på 1,4 mrd. kr. Den blir etter forslag ført tilbake til statskassa, og vil etter ein samla opposisjon sitt syn føre til ei svekking av finansiering og føreseielege vilkår innan kulturminnesektoren. Korleis denne regjeringa tenkjer om dette, er ei gåte, då ei styrking av nettopp dette fondet kunne vere med og dekkje opp den uretten som dei nemnde kommunane og private opplever, der dei må ta kostnaden med fellesskapet sitt krav om varetaking av fornminne. Dette må endrast, og fornufta må på plass.

Til slutt nokre ord om rovviltpolitikken. Rovviltforliket står fast, og det skal ikkje vere rovvilt som representerer skadepotensial, i prioriterte beiteområde og kalvingsområde for tamrein. Likevel skjer det til dels store tap i desse områda, og overprøving av kommunalt ansvar gjer at intensjonane med dette forliket ikkje lenger blir tekne vare på. Dette kan Framstegspartiet ikkje lenger akseptere.

På same måte må vi få ned jervbestanden og sørgje for at lisensjakt og verkemidla innanfor denne jakta blir effektive, slik at vi slepp hiuttak og den type reduksjon av bestanden, som mange synest er direkte umoralsk. Men det vesentlege er at vi må få bestanden ned på avtalt nivå. Belastninga for dei som har desse dyra nær seg, er altfor stor,

og vi må få bestanden ned på avtalt nivå, for det er han langt frå i dag.

Nikolai Astrup (H) [19:15:44]: De største miljøutfordringene både i Norge og globalt er bekjempelse av klimaendringene, tap av biologisk mangfold og spredning av miljøgifter. Høyre prioriterer derfor disse områdene i vårt alternative statsbudsjett.

La meg begynne med å gi regjeringen honnør for solid innsats på frivillig skogvern i neste års budsjett. Frivillig skogvern er et svært viktig virkemiddel for å ivareta våre nasjonale og internasjonale forpliktelser til å stanse tapet av biologisk mangfold. Høyre har lenge etterlyst økte bevilgninger til dette formålet, og er glad for at regjeringen nå innfrir. Den internasjonale skogsatsingen er også svært viktig. Innsatsen for redusert avskoging i regnskogen er et svært effektivt virkemiddel for å redusere klimagassutslippene i verden, men det er også et viktig bidrag for å opprettholde det biologiske skattkammeret regnskogen utgjør, og livsgrunnlaget for svært mange mennesker som lever i eller av det skogen kan by på.

Dette er bakgrunnen for at Høyre og de andre opposisjonspartiene foreslo, og fikk gjennomslag for, en internasjonal skogsatsing under forhandlingene om klimaforliket i 2008. Høyre står ved våre forpliktelser om å utbetale 15 mrd. kr til dette formålet, og vi mener det er viktig å signalisere at innsats for redusert avskoging må fortsette også utover femårsperioden det var enighet om i klimaforliket.

Høyre er bekymret for miljøtilstanden i mange av landets fjorder, havner og innsjøer. I april i fjor gikk Mattilsynet ut og frarådet folk å spise lever fra fisk tatt i skjærgården, fordi den fete fiskeleveren kunne inneholde bekymringsverdige konsentrasjoner av miljøgifter som dioksin og PVC. Ved et tredvetalls havner og fjorder er sjømaten såpass giftig at Mattilsynet har funnet det nødvendig å utstede lokale kostholdsråd. Det gir grunn til sterk bekymring.

Også Klima- og forurensningsdirektoratet er bekymret. I juni i år skrev direktoratet et brev til Miljøverndeptementet der direktoratet fremmer en sterk faglig anbefaling om større innsats for å rydde opp i giftige sedimenter. Det fremgår av brevet at ingen av regjeringens 19 prioriterte tiltaksplanområder er ferdig ryddet, og bare et lite antall er påbegynt.

I en spørretime tidligere i høst uttrykte miljøvernministeren forståelse for at behovet er stort og saken svært viktig. Likevel har regjeringen valgt å kutte bevilgningene til opprydding av miljøgifter fra 158 mill. kr i 2010 til 58 mill. kr i 2013. Det er en stor skuffelse. Høyre foreslår å øke denne posten i budsjettet fra 58 mill. kr til 108 mill. kr i 2013. Det vil gjøre det mulig å iverksette langt flere prosjekter allerede neste år.

Etter at det lenge så ut til at klimatoppmøtet i Doha ville ende med sammenbrudd og fiasko, ble det heldigvis enighet om en forlengelse av Kyoto-avtalen i siste sving. Miljøvernministeren fortjener honnør for sin rolle i dette arbeidet. I de internasjonale klimaforhandlingene har vi etter hvert blitt vant til å glede oss over lite. Enighet om Kyoto 2 betyr at 35 land, dvs. EU, Norge, Sveits, Austra-

lia og et par land til, blir enige om å påta seg utslippsforpliktelse frem til 2020. Men utslippene fra disse landene utgjør ikke mer enn 14 pst. av utslippene i verden, og selv disse landene påtar seg ikke større utslipp enn det vi allerede har forpliktet oss til. En forlengelse av Kyoto-avtalen betyr derfor lite for å løse den globale klimautfordringen. Men avtalen viser nok en gang at det er EU som leder an i det internasjonale klimaarbeidet, og de 27 EU-landene utgjør klart flertallet av de 35 land som har påtatt seg forpliktelser.

Til tross for økonomiske vanskeligheter i mange europeiske land fortsetter EU å heve miljø- og klimastandarden i unionen med stadig nye direktiv om fornybar energi, bygningsenergi, energieffektivisering og produktstandarder. Jeg kan legge til: Det vil jo også gjelde for oss. Kvotepreisen er lav, men taket senkes hvert eneste år. Utslippene i Europa vil gå ned – dette er viktig. Vi trenger en koalisjon av villige som er rede til å løpe foran, ta ansvar og vise at det er mulig å kombinere høy levestandard og økonomisk vekst med et moderne, fremtidsrettet lavutslippssamfunn. Norge har alle forutsetninger for å være et av disse landene.

Derfor er det viktig at vi lykkes med de klimatiltakene vi setter inn i Norge. Målet må ikke bare være å gjennomføre ensidige kutt hjemme, men å bidra til nye løsninger og utvikling av ny teknologi som også kan ha overføringsverdi for andre land. Her vil bl.a. Norges nye klimateknologifond være viktig. Også vår satsing på fangst og lagring av CO₂ kan gjøre en forskjell internasjonalt. Vi har mange dyktige forskningsmiljøer som arbeider med CCS, og vi bør ha et bredt engasjement. Det er ikke minst viktig fordi det er såpass mange utfordringer med et eventuelt fullskala renseanlegg på Mongstad. Høyre mener derfor vi bør satse på flere hester enn bare Mongstad. Både rensing av kullkraft på Svalbard og industriutslipp i Grenland peker seg ut som rimelige prosjekter med stor læringsverdi, og kan realiseres langt raskere enn Mongstad. Vi bør derfor starte der.

I klimaforliket ble det gjort mange store fremskritt, takket være ikke minst Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre. Høyre imøteser regjeringens oppfølging av de områdene som ennå ikke er fulgt opp. Det gjelder ikke minst nye tiltak fra 2013 for å støtte husholdninger som ønsker å konvertere fra fyring med fossil olje til miljøvennlige alternativer. Det fremgår klart av innstillingen at det er nye tiltak det er snakk om her, og at de tiltakene Enova i dag har, skal dekke næringsmarkedet og næringsbygg.

Statsråd Ola Borten Moe [19:21:05]: Det er nå fire år siden den internasjonale finanskrisen brøt ut for alvor. Uroen har vart mye lenger enn de fleste trodde, og i mange land er den økonomiske aktiviteten fremdeles lavere enn før krisen brøt ut. Hos oss er bildet annerledes, til dels svært annerledes. Norsk økonomi skiller seg klart fra de fleste andre OECD-land. Rike naturressurser, langsiktig og god forvaltning kombinert med kompetanse og hardt arbeid har vist seg å være en god kombinasjon.

Petroleumssektoren er Norges største næring, og den tilhørende leverandørindustrien den nest største. Dette gir

arbeidsplasser og verdiskaping over hele landet, og muligheter for utvikling og rike liv.

Også innenfor fornybar energi er vi et annerledesland med en langt høyere fornybarandel enn resten av Europa. Vi står overfor store investeringer i fornybar energi framover, noe som også vil bidra til arbeidsplasser og næringsutvikling ikke minst i distriktene.

Regjeringen har adressert alle viktige utfordringer innenfor energipolitikken. Nå er tiden inne for å operasjonalisere politikken og gjennomføre, ikke å skrive nye stortingsmeldinger.

I år forventes inntektene fra oljevirkksomheten å bli i underkant av 660 mrd. kr. Det tilsvarer om lag 23 pst. av brutto nasjonalprodukt. Statens netto kontantstrøm er 387 mrd. kr. Det betyr at i løpet av de fem minuttene jeg snakker her, tikker det om lag 3,5 mill. kr inn i statskassen. Det er med andre ord ingen tvil om at investeringene i næringen er av stor betydning for norsk økonomi. I år er det ventet investeringer for nærmere 174 mill. kr – mye av det i tidskrisiske EOR-prosjekter. Aktiviteten i næringen er høy, og forventes å være på et høyt nivå i årene som kommer. Stabiliteten i næringen kombinert med høye oljepriser gjør at Norge i mindre grad blir rammet av arbeidsledighet og nedgangskonjunkturer, slik vi ser internasjonalt.

Vi leverer viktige bidrag til internasjonale energiløsninger, ikke minst i Europa, per dato 20 pst. av gassen Europa konsumerer – en viktig brikke i deres jobb med å redusere egne karbonutslipp.

I tillegg til de store inntektene er det ingen tvil om at energisektoren er avgjørende for arbeidsplasser og næringsutvikling over hele landet. Norsk olje- og gassindustri sysselsetter direkte og indirekte om lag 200 000 personer. Men også på fornybarsiden ser vi en økning i antall arbeidsplasser. Ifølge en rapport fra Menon har antall arbeidsplasser knyttet til ren energi og miljøteknologi vokst med hele 58 pst. i perioden 2005–2010, fra rundt 30 000 til om lag 47 000 arbeidsplasser. Det er med andre ord en av Norges viktigste næringer og opplever en betydelig vekst.

Nesten 11 000 arbeidsplasser er direkte knyttet til vannkraft og vannkraftrelatert teknologi, med en brutto verdiskaping på om lag 34 mrd. kr. Mye av dette går tilbake til vertskommuner i form av konsesjonsavgifter og skatter. Med andre ord: et bilde av en fornybar næring i sterk utvikling, i sterk vekst og i en slags kontrast til den virkelighetsbeskrivelsen jeg av og til får et inntrykk av at mange her i salen slutter seg til.

Som det heter i en kjent sang: «Det e itjå som kjem tå sæ sjøl». Skal vi sikre arbeidsplasser og inntekter, må vi tenke framover og langsiktig, slik vi har beskrevet i petroleumsmeldingen, som ble vedtatt i Stortinget i fjor, og slik som vi har beskrevet i nettmeldingen, som ble vedtatt tidligere i år. I en tid med økonomisk usikkerhet i resten av Europa må vi ta vare på og bygge opp under de gode resultatene vi har i norsk økonomi. En viktig del av dette er å fortsette å forvalte de rike energiresursene våre på en god og bærekraftig måte. Det gjør denne regjeringen. Det har vi nå vist gjennom mer enn sju år. Det er også interessant å legge merke til at opposisjonen er enige om at man trenger en melding, ja, og en ny regjering, ja, men ellers spriker

det stort sett i alle retninger. Dette er et område som ikke egner seg for eksperimentering og uklarhet.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Per-Willy Amundsen (FrP) [19:26:00]: Jeg deler statsrådens vurdering av at energiområdet ikke er et felt som egner seg for eksperimentering og sprikende politiske signaler. Derfor har vi heller ikke gjort det.

Vi oppfatter at statsråden gjennom sin jobb faktisk står ganske nær Fremskrittspartiet. Jeg tror avstanden er større til hans egen regjeringspartner SV.

Jeg vil til møtet 23. november. Det var veldig overraskende at statsråden – nå har vi nettopp fått avklart at han ikke uttalte seg som statsråd fordi han ikke uttalte seg på vegne av Arbeiderpartiet – uttalte fra en talerstol at Lofoten, Vesterålen og Senja skal stenges også neste stortingsperiode, med unntak av den delen av Nordland VI som allerede er åpnet. Uttalte han seg da som medlem i Senterpartiet, på vegne av Senterpartiet, eller var det som privatperson? Dette er det ganske viktig å få avklart fordi hans partivenner i Nord-Norge kommer med helt andre signaler.

Statsråd Ola Borten Moe [19:27:11]: La meg først bare komme med en observasjon knyttet til dette møtet og disse uttalelsene, og det er at i hvert fall for egen del får begrepet «nordavind fra alle kanter» et helt nytt innhold. Her er det absolutt ingen som er fornøyd, kanskje med unntak av Andøy Fiskarlag.

Når det er sagt, er bakgrunnen både for møtet i Svolvær og uttalelsene veldig tydelig: Regjeringens politikk ligger fast, og det vil si ingen åpning av disse områdene i denne stortingsperioden.

Så vet representanten Amundsen like godt som meg at vi nå går inn i en periode der de ulike partiene skal forme sine partiprogram, lage sin politikk som man skal gå til valg på ved stortingsvalget til neste høst. Mitt innspill knyttet til hva som var min anbefaling til Senterpartiets programkomité, og for så vidt alle andre som gidder å høre på, ble offentliggjort i Svolvær. Jeg er helt trygg og sikker på at vi kommer til å få en god og rik debatt rundt dette spørsmålet neste år.

Henning Skumsvoll (FrP) [19:28:29]: Fremskrittspartiet er ikke uenig i så mye av den politikken den nåværende ministeren fører. Men det har lenge vært kjent at det fra 2020 vil være et kraftoverskudd i Norden. Det hadde vi akkurat en uttalelse om fra konsernsjefen i Agder Energi, og det samme fra rådgiver Marte Bakken i Zero, som skriver i en artikkel i bladet Energiteknikk:

«Det er heller ingen politiske mål på hva kraft fra de grønne sertifikatene, energieffektivisering og våtere klima skal brukes til».

– Det er det vi har hevdet hele tiden.

Spørsmålet er: Ser ikke statsråden behov for å utarbeide overordnede planer for kraftbehov og kraftoverskudd i 2020, og til hva og hvor skal denne kraften brukes? Det er det vi vil ha med i våre overordnede planer. Det synes vi mangler.

Statsråd Ola Borten Moe [19:29:24]: La meg først bare ta et svært kort historisk tilbakeblikk. Du skal ikke lenger enn et par år tilbake i tid før denne salen, meg selv inkludert, var veldig opptatt av en svært anstrengt kraftsituasjon i store deler av landet. Vi hadde vært igjennom mange tørre år, som i tillegg hadde vært kalde, og det førte til at det ikke var kraftoverskudd som ble debattert, det var tvert imot store kraftunderskudd og ulike tiltak som skulle til for å sikre forsyningssikkerhet over hele landet.

Der mener jeg vi har handlet, og vi har handlet på en måte som gjør at man nå begynner å diskutere hva man skal gjøre med et eventuelt overskudd. Jeg tror det er for tidlig å si at vi kommer til å få et stort overskudd. Vi skal ikke ha mange etableringer av f.eks. et aluminiumsverk eller annen kraftkrevende industri før hele det såkalte overskuddet er spist opp. Videre er det slik at det er markedet som skal bestemme hva strømmen skal brukes til. Det er på sett og vis de fleste andre enn dem som sitter i denne salen, som skal klarere hva denne ressursen skal brukes til. Jeg føler meg trygg på at den kommer til å bli omsatt til verdiskaping, lys og varme til glede for det norske folk.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Siri A. Meling (H) [19:30:47]: Det er flott at vi har et høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel, og at det gjør oss i stand til å være det annerledeslandet vi faktisk er i forhold til de utfordringene vi ser i bl.a. Europa. Men et høyt aktivitetsnivå er også krevende med tanke på prosjektstyring og kostnadskontroll av ulike utbygginger.

Når det gjelder Yme-plattformen, har den fått lov til å utvikle seg over altfor lang tid, etter Høyres mening. Vi har stilt spørsmål til statsråden om han ser at myndighetene har noe å lære når det gjelder dette prosjektet. Det statsråden svarer i brev til komiteen, er at han mener at industrien og operatøren må lære av den episoden. Jeg synes – med all respekt – det er forunderlig hvis statsråden virkelig mener at vi i et prosjekt som Yme, som nå nærmer seg en kostnadsoverskridelse på nærmere 200 pst., og vi har ennå ikke sett enden på det, ikke skal kunne trekke lærdom av det, også fra myndighetenes og statsrådets side.

Statsråd Ola Borten Moe [19:31:55]: Jeg synes dette er et både relevant og viktig spørsmål. Jeg er selv bekymret, ikke bare for Yme, men også for en del andre prosjekt som har til dels store kostnadsoverskridelser. Det er av mange årsaker ikke bra, men først og fremst fordi det brukes av fellesskapets ressurser, og det er til dels store deler av fellesskapets ressurser.

Jeg og departementet har fulgt Yme tett og er også svært bekymret for den historien som Yme representerer. Samtidig er det også uhyre viktig å holde fast på det som er bunnlinjen i norsk olje- og gasspolitikk, og det er en klar ansvarsdeling mellom operatør og lisens på den ene siden og myndighetsapparat på den andre siden. Jeg er i og for seg villig til å gå inn i en diskusjon, en samtale, om hva det er vi eventuelt kan gjøre annerledes, så lenge vi ikke rokker ved de grunnleggende ansvarsforholdene, og det

er at det er operatøren av lisensen som har ansvaret for å gjennomføre prosjektet, vi for å godkjenne det.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [19:33:09]: Da benytter jeg anledningen til å minne statsråden om et brev jeg sendte 23. oktober som gjelder Yme-plattformen. Det er et spørsmål som jeg ikke har fått svar på, og derfor benytter jeg anledningen til å minne om brevet, men også til å stille spørsmålet muntlig.

Jeg er glad for det svaret som statsråden nå gir, for det er en alvorlig situasjon. Jeg må si at jeg egentlig er litt overrasket over at et prosjekt som ble anslått til ca. 4 mrd. kr i 2007, og som i budsjettet nå ligger på anslagsvis 14 mrd. kr – en sprekk på over 9 mrd. kr – ikke gis mer oppmerksomhet. Til sammenlikning kan vi nesten ta formuesskatten fra Fremskrittspartiet og Høyre eller doble landbrukssubsidiene, eller i hvert fall gjøre store grep for fellesskapets penger. At det ikke har fått mer oppmerksomhet, overrasker meg.

Statsråden sier at en skal være tydelig på ansvarsfordelingen, og jeg har sett at et av utfallene kan være at hele plattformen må kondemneres. Dersom det skjer, hvem er det da som bærer kostnadene? Er det staten, eller er det Talisman?

Statsråd Ola Borten Moe [19:34:17]: Det er lisensen og operatøren som bærer kostnadene knyttet til en eventuell kondemnering, og da fordelt etter den prosentandelen som lisensen er satt sammen av.

Borghild Tenden (V) [19:34:37]: Jeg ønsker å utfordre ministeren på noe jeg ikke rakk i mitt innlegg, nemlig Mongstad. Venstre mener at både manglende fremdrift og den høye prisen gjør at man bør avslutte kontrakten som man har inngått om et fullskalaanlegg på Mongstad, og i stedet lyse ut en anbudskonkurranse der alle interesserte aktører i industrien kan delta for å få på plass et fullskalaanlegg. I tillegg ønsker vi å få på plass et nytt kullkraftverk på Svalbard med CO₂-fangst og -lagring.

Jeg ønsker å høre ministerens refleksjoner rundt dette.

Statsråd Ola Borten Moe [19:35:19]: Det er ingen tvil om at Mongstad er et svært omfattende prosjekt, et kostbart prosjekt og et vanskelig prosjekt. Mye av dette var imidlertid Stortinget både klar over og vel informert om da vi behandlet stortingsmeldingen om Mongstad i fjor vår, og de sluttet seg til det som var arbeidsplanen og planene for videre framdrift på Mongstad. Det var i alle fall den gangen et enstemmig vedtak i Stortinget, og det utgjør på sett og vis mandatet for den jobben jeg nå gjør som øverst ansvarlig for prosjektet. Så har jeg registrert at det er litt strekk i laget, i den forstand at både Venstre og Fremskrittspartiet har hoppet av og nå ønsker å terminere prosjektet. Jeg mener ingen har underkommunisert utfordringene knyttet til det.

Når det gjelder Svalbard, fikk vi nå framlagt den første delen i vurderingene utover Mongstad, neste del kommer neste år. Jeg utelukker på ingen måte at det kan være aktuelt med andre prosjekt utover Mongstad.

Presidenten: Replikordskiftet er over.

Torstein Rudihagen (A) [19:36:54]: Det er mange viktige budsjettdebattar om dagen på viktige politikkområde. Eg skal ikkje påstå at energi- og miljøpolitikken er viktigare enn noko anna, men i alle fall understreke det kanskje opplagte: Å ta vare på naturen, klimaet, naturmangfaldet, miljøet og hauste naturressursane på ein berekraftig måte, er heilt essensielt for at vi lever og kan eksistere på jorda.

Det er fantastisk korleis vi har skapt rikdom i landet. Vi haustar av naturen, vi har utnytta energien i naturen, olje og gass og den fornybare energien – særleg vasskraft – vi fiskar, vi haustar av viltet og styrkjer jorda og utnyttar viltveksande flora, ikkje minst til beite for dyra våre. Dessutan gir naturen oss opplevingar, friluftsliv, glede og helse. Saneleg er vi forplikta til å føre ein energi- og miljøpolitikk som òg gir komande generasjonar same moglegheiter.

Budsjettet vi behandlar no, syner ei bevisstheit om desse verdiane. Miljøverndepartementet sitt budsjett blir styrkt med 11,4 pst. Det er ein markert auke for naturmangfald, for skogvern, for nasjonalparker og for forvaltning i verneområde. Rovdyrforliket blir følgt opp, og det er ei auka satsing på friluftsliv og folkehelse.

Når det gjeld friluftsliv, trur eg at om vi særleg overfor dei unge kan så ei spire om at naturen er noko spennande, som dei framover i livet vil søkje ut i for å hente krefter, glede og overskot i ei stadig meir urbanisert verd, blir natur og friluftsliv ein veg til livskvalitet og folkehelse. Helse-Noreg kan spare milliardar på å få folk ut i aktivitet. Naturen er eit døgnope apotek, tilgjengeleg for alle.

Vern om naturen, nasjonalparker og naturreservat osv. er gode og riktige grep for å ta vare på naturen, økologien og landskapet. Men vern av store naturområde kan òg bli ei stor utfordring for ein kommune. Det er derfor svært viktig at vi bidreg til verdiskaping i randsona av verneområda, slik verdiskapingsprogrammet føreset. Den lokale forvaltingsmodellen som blei innført, var òg eit viktig og riktig grep. Lokal forvaltning i verneområda aukar legitimiteten til vernet. Det er derfor veldig bra at budsjettet til lokal forvaltning aukar.

Elles vil eg understreke betydinga av at vi har fått eit godt samarbeidsforhold mellom SNO og fjellstyra, og betydinga av ei øyremerking av midlar til SNO sitt kjøp av tenester frå fjellstyra. Dette må bli ei permanent, føreseieleg ordning i åra framover.

Energiressursane våre er heilt grunnleggjande for vår verdiskaping og våre inntekter – olje og gass, men ikkje minst vasskrafta. Forvaltninga av den og eigarskapet til desse naturressursar er avgjerande for velferda vår. Desse energiressursane er folket sine egne. For å sikre det, og for at folket skal ha nytte og glede av dette, har vi heimfallsretten, som sikrar offentleg eigarskap, eit heimfall som vi har måtta kjempe for i over 100 år – mot høgrekreftene, som ville privatisere og selje ut. Ja, i 1909, da heimfallsretten blei innført, debatterte Stortinget dette i elleve dagar. Høgrekreftene var imot, men heldigvis var det nok sterke framsynte menneske, som vann igjennom, og som gjorde eit handverk vi kan vere stolte av.

Høgrekreftene har ved fleire krossvegar argumentert mot heimfallsretten og for privatisering. Dei er sjølvsagt kjende med at langt dei fleste av folket ønskjer offentlig eigarskap når det gjeld vasskrafta, og har i tide tilpassa retorikken etter dette. Vi har jo høyrte korleis Høgre her i dag ror, ror og ror. Men faktum er at i programforslaga sine opnar Høgre og Framstegspartiet på nytt for å svekke heimfallsretten. Det er rett nok slik at vi ikkje lenger kan kjøpe vasskraft med heimfall, men det er framleis nokre bedrifter som eig kraft som går mot slutten av heimfallsperioden, og som da skal gå attende til det offentlege. Om ikkje det skjer, opnar vi for privatisering og for at eigarskapet kan hamne på utanlandske hender. Vi får håpe at Framstegspartiet og Høgre ikkje kjem i posisjon til å kunne gjennomføre ein slik politikk.

Henning Skumsvoll (FrP) [19:41:28]: Fremskrittspartiet vil videreutvikle Norge som en energistormakt. Norge har betydelige naturressurser på energiområdet. Vi har solide selskaper med mye kompetanse og erfaring innenfor energisektoren. Flere steder i landet har det blitt bygd opp grupper som besitter avanserte teknologiløsninger.

Fremskrittspartiet vil føre en politikk som stimulerer til bedre utvinning og bruk av energiressursene. Vi vil arbeide for å styrke satsing på forskning og utvikling av både energiproduksjon og forbruk.

Olje- og gassproduksjon er svært viktig for norsk økonomi og velstand. Over 200 000 mennesker har sitt daglige virke innenfor denne næringen. Det neste tiåret vil det bare i norsk sektor bli bygd ut til sammen 100 felt – de fleste små, men også store felt, som Johan Sverdrup og Edvard Grieg. Totalkostnadene for disse utbyggingene er anslått til 900 mrd. kr.

Norsk leverandørindustri, som er verdensledende innenfor flere utstyrsområder til oljeindustrien, har problemer med å rekruttere fagfolk fra Norge i de fleste disipliner. Fremskrittspartiet vil arbeide for at rekrutterte fagfolk fra land utenfor EØS-området får en raskere behandling av sine søknader om arbeids- og oppholdstillatelse.

Fremskrittspartiet vil arbeide aktivt for at mer av gassressursene blir tatt i bruk i verdiskaping, industriutvikling og nyskaping i landet vårt. Tillatelse til å bygge gasskraftanlegg må gis. Når det foreligger renseteknikker for CO₂, kan utslippene renses. Den norske produksjonen av aluminium er verdensledende. Nye verk for aluminiumsproduksjon ligger klare til videreføring. Gasskraft vil være en miljømessig akseptabel energidriver for aluminiumsproduksjon. I Fremskrittspartiets alternative budsjett er det tatt med 20 mill. kr til styrking av infrastruktur for gass.

Fremskrittspartiet vil styrke satsingen på fornybar energi. Potensialet innenfor fornybar energi er stort. Vannkraft peker seg ut som den energiformen som har det største potensialet. Ordningen med grønne sertifikater skal stimulere produksjon av fornybar energi. Fremskrittspartiet mener det må gis bedre rammebetingelser til vannkraftsatsingen for både store og små anlegg. Fremskrittspartiet forutsetter at NVE prioriterer de mest lønnsomme prosjekte-

ne først når prosjektene konsesjonsbehandles, og at denne prosessen forenkles.

Fremskrittspartiet er svært opptatt av at vår industri skal få samme betingelser som utenlandske konkurrenter. Partiet vil arbeide for at norske bedrifter skal få leie kraftverk i 30 år mot i dag 15 år. Dette vil gi en forutsigbar produksjonstid, som gjør at den kraftforedlende industrien kan være i Norge og klare å ekspandere her.

Enova ble opprettet for å stimulere fornybar energi og energieffektivisering. Førstnevnte ivaretas nå av grønne sertifikater, og derfor kan Enovas budsjett reduseres. Fremskrittspartiet ønsker å stimulere til fornuftig bruk av energi. Enova skal stimulere industrien til å gjennomføre kostnadseffektive enøkprosjekter, og dagens prosjekter skal videreføres. Fremskrittspartiet vil gi skattefradrag for energi- og miljøtiltak i privatboliger med en teknologinøytral tilnærming. Fra 2013 bør Enovas husholdningsprogram omgjøres til en ordning med skattefradrag eller hvite sertifikater.

Den norske økonomien går nå svært godt. Bare i 2012 vil overskuddet på statsbudsjettet være på hele 390 mrd. kr. Fremskrittspartiet er opptatt av at nå, mens overskuddene på statsbudsjettene er store, bør en større del enn i dag bli benyttet innenlands.

Fremskrittspartiet vil skille mellom investeringer og forbruk – investeringer i infrastruktur som veier, skoler, på helsesektoren i form av hardware, og ikke minst forskning og utvikling på alle alderstrinn. Et slikt pengeforbruk, som vil måtte gå utover rammene for handlingsregelen, vil gjøre oss bedre i stand til å takle tider etter olje- og gassindustrien.

Det er en glede å kunne oppleve at stadig flere ledende økonomer deler Fremskrittspartiets syn, at vi kan bruke mer enn beløpet som ligger i handlingsregelen, på infrastruktur. Dette har vi i Fremskrittspartiet hevdet lenge.

Bjørn Lødemel (H) [19:46:18]: Vi har lagt bak oss det siste budsjettarbeidet i komiteen i denne stortingsperioden. Det er svært gledeleg å sjå at dei tre ikkje-sosialistiske partia har stått saman i mange felles komitémerknader, og at det har vore ein svært god tone mellom oss. Den gode tonen inkluderer også partiet Venstre, sjølv om dei i dag ikkje er i komiteen. Det lovar godt for framtida.

Høgre meiner at maktspreiing gjer samfunnet sterkare. Styrking av lokalt sjølvstyre og langt større respekt for den private eigedomsretten er viktige fundament for ei slik maktspreiing.

Dei siste åra er råderetten over store areal og verdiar flytta frå lokale styresmakter til statlege styresmakter. Denne prosessen blir mange stader opplevd som ei tillitskrise mellom lokalsamfunn og sentrale styresmakter.

Høgre meiner at det er behov for ein ny modell for miljø- og arealforvaltninga for å skape ein betre balanse mellom statlege og lokale styresmakter, der omsynet til enkeltpersonar og lokalsamfunn blir teke vare på langt betre enn i dag.

Høgre vil utvikle ein ny modell for natur- og miljøforvaltning som byggjer på eigedomsrettslege prinsipp og lokalt sjølvstyre. Det kan ein trygt gjere når rammene for

arealforvaltninga framleis blir lagde av statlege styresmakter. Det betyr maktspreiing i praksis.

Høgre ønskjer at plan- og bygningslova blir endra slik at det lokale sjølvstyret i arealsaker blir styrkt, og at det blir reelt. Statlege styresmakter skal ikkje lenger kunne kome med motsegner berre ut frå skjønn.

Eit godt døme på statleg overstyring ser vi i Flora kommune i Sogn og Fjordane, der ein privat utbyggjar ønskte å byggje tre hytter ved Endestadvatnet. Reguleringsplanen blei utarbeidd i samsvar med dei kommunale retningslinjene for dette området. Det var ingen naboprotestar mot planen. Plan- og utbyggingsutvalet i Flora kommune vedtok samrøystes planen 16. juni 2009.

På grunn av motsegn frå Fylkesmannen og merknader frå Direktoratet for naturforvaltning blei reguleringsplanen send til Miljøverndepartementet for endeleg godkjenning. Miljøverndepartementet støtta Fylkesmannen si motsegn og forkasta planen i vedtak 29. juni 2011. Sivilombodsmannen er svært kritisk til Miljøverndepartementet si handtering av denne saka.

Høgre ønskjer at lokale styresmakter sjølve skal ta avgjerd i slike saker. Større lokal råderett vil føre til større legitimitet til dei avgjerdene som blir tekne, og byråkratisk dobbeltarbeid kan rasjonaliserast bort. I denne konkrete saka ville kommunen si avgjerd vore endeleg, og hyttebyggjarane kunne gjennomført sine planar.

Høgre meiner at forvaltning av naturressursar og naturområde ikkje har funne si endelige form i Noreg. Trass i at den nye naturmangfaldlova legg opp til meir lokal forvaltning, viser praktisk politikk at dette langt frå er tilfellet.

Tre grunneigarlag i Valdres hadde eit sterkt ønske om å prøve ut ein modell med grunneigarstyrt forvaltning. Dei kalla han Fullsenn-modellen. Dei ville gjennom samarbeid med Miljøverndepartementet og andre offentlege styresmakter få godkjent ein forvaltningsplan som grunneigarane sjølve kunne handheve.

Høgre meiner at det er svært beklageleg at dette blei avvist av regjeringa då saka om Ormtjernkampen nasjonalpark blei handsama. Dette ville vere ein god måte å få testa ut ein ny forvaltningsmodell som kunne gje større maktspreiing.

Høgre ønskjer å gjennomføre fleire viktige grep for å styrkje det lokale sjølvstyret. Vi ønskjer at naturforvaltarane skal vere tilsette i kommunane som verneområda omfattar, i staden for å vere tilsette hos statlege styresmakter.

Derfor føreslår Høgre å flytte 45 mill. kr til lokale naturforvaltarar frå DN over til kommunane over Kommunal- og regionaldepartementet sitt budsjett.

Høgre ønskjer også å overlate forvaltninga av nasjonalparkar, landskapsvernområde, naturreservat og andre verneområde til dei kommunane som blir råka av vern. Derfor flytter vi 65 mill. kr til tiltak i verneområda frå Statens naturoppsyn over til kommunane.

Siste året har vi vore vitne til mange overtramp frå statlege myndigheiter i mitt heimfylke, Sogn og Fjordane. I tillegg til saka i Flora kommune har Sivilombodsmannen vore kritisk til grunngevinga for flytting av ein linjetrasé for den nye 420 kV-linja i Bremanger, og lokalbefolkninga

manglar tillit til Olje- og energidepartementet når det gjeld flytting av linjetrasear fleire stader.

Den siste saka, som kanskje er den mest alvorlege, gjeld statlege myndigheiter si rolle når det gjeld Statnett si graving i elva Nausta, som er ei av landets beste lakseelver og ein del av eit verna vassdrag.

Styring ovanfrå eller vekst nedanfrå er eit politisk val. For Høgre er styrkt, reelt lokaldemokrati, respekt for privat eigedomsrett og tillit til statlege organ grunnpilarane i ei omlegging av statleg forvaltning som skal gje større maktspreiing. Det er vi også klare til å gjennomføre i 2013.

Tor-Arne Strøm (A) [19:51:31]: Vi bygger vår energipolitikk på noen helt sentrale områder. Jeg skal prøve å ta det raskt i stikkords form:

- En viktig del av energipolitikken er å legge til rette for industri og næringsutvikling, slik at vi skaper arbeidsplasser og utvikling.
- Utnyttelsen av naturressursene skal komme folket til gode. Det sikrer vi gjennom sterkt offentlig eierskap og konsesjonssystemet.
- Aktivitet offshore må generere aktivitet på land. Det handler om kunnskap og kompetanse.
- Vi skal holde orden i økonomien, og gjennom langsiktig, forutsigbar og offensiv energipolitikk legger vi grunnlaget for vekst og utvikling. Det handler ikke minst om bosetting, det handler om kompetanse, og det handler om å beholde ungdommen ute i distriktene.

Sikker og stabil tilgang på kraft er blant de aller viktigste forutsetningene for å skape næringsvirksomhet og vekst. Gjennom en storstilt satsing på ny fornybar energi, energisparing og overføringsnett har vi tatt store skritt for å sikre energiforsyningen i Norge. Det er ingen tvil om det.

Vi har satset på Enova. Enova har fått ansvaret for å følge opp regjeringens satsing på energi- og klimateknologi gjennom en styrking av fondskapitalen i 2013 og øremerking av avkastningen.

Gjennom elsertifikatmarkedet har vi lagt til rette for til sammen 26,4 TWh ny fornybar energi i Norge og Sverige. Vi har økt saksbehandlingskapasiteten til NVE og OED, og vi har gjennom nettmeldingen gått inn for en storstilt opprustning av kraftnettet i Norge.

I tillegg styrker vi gjennom garantiordningen for langsiktige kraftavtaler og CO₂-kompensasjonsordningen også konkurranseevnen til norsk industri. Det ble veldig godt mottatt.

Gjennom strenge regler som sikrer offentlig eierskap og bevaring av hjemfallsretten, har vi sikret at det offentlige skal være eier av norske kraftressurser. Arbeiderpartiet og regjeringen vil sikre at folkets ressurser er under folkets eierskap. Naturressursene tilhører folket og skal ikke kunne selges for evig til private eller utenlandske aktører.

Det ser ut som om lokalt og nasjonalt har Høyre og Fremskrittspartiet stått i bresjen for salg av folkets ressurser. Høyre sier i sitt forslag til program:

«Private og kommunale eiere av vannkraftressurser bør likebehandles med staten som eier. Hjemfallsreglene må derfor endres.»

Fremskrittspartiet sier i sitt programforslag at de har ingen motforestillinger mot at private kan eie der det er hensiktsmessig. Det Fremskrittspartiet har ment er hensiktsmessig på andre politikkområder, er at private skal tilates å ta ut profitt på bekostning av offentlige tjenestetilbud og fellesskapets interesser, sånn som helse, skole osv.

Hjemfallsretten ble innført på starten av 1900-tallet. Formuleringer som disse partiene bruker, åpner for å selge kraftressurser både lokalt og nasjonalt. Formuleringene i Høyres program åpner for salg av norske kraftressurser til utlandet. Forslaget er så ekstremt at det også fører til reaksjoner internt i Høyre.

Kraftveteranene, med om lag 300 års erfaring fra energibransjen til sammen, sier følgende om Høyres forslag:

«Høyres forslag vil medføre et stortilt salg av de offentlige vannkraftverkene til utenlandske energikonsern».

Det sier bl.a. Hans Haakon Faanes, som er professor i elteknikk. Faanes er «forferdet» over at Høyre og Fremskrittspartiet – i hvert fall i henhold til programforslagene – er enige om at de vil oppheve prinsippet om hjemfall, som sikrer offentlig eierskap av norsk vannkraft. Sammen med resten av «Energiveteranene», en allianse av ekssjefer i bl.a. Statkraft, Hydro, NVE og Statoil, advarer han kraftig mot forslaget om å likebehandle private og det offentlige som eiere av norsk vannkraft. Til sammen har de altså 300 års yrkeserfaring fra kraftbransjen. De kaller dette, hvis det blir gjennomført, for en «katastrofe». Alliansen mener det vil bane vei for at utenlandske selskaper får fullt eierskap over de viktige naturressursene. Det skal man lytte til.

Bendiks H. Arnesen (A) [19:56:39]: Energi- og miljøområdene henger nøye sammen. Norge er en stormakt når det gjelder tilgangen på livsviktige energiresurser, samtidig som vi har en fantastisk natur og et rent miljø å ta vare på. Denne kombinasjonen mener jeg at Norge gjennom generasjoner har klart å ivareta på en utmerket måte.

Vannkraften har gitt oss en ren og fornybar energiresurs, som igjen har gitt oss sysselsetting og bosetting i alle deler av landet. Dette har skjedd uten at naturen og miljøet har tatt skade av det.

Olje- og gassproduksjonen er av nyere dato, men har nå vært en realitet i oppimot et halvt hundre år. Også denne produksjonen har vi fått til uten at det har gått ut over naturen og miljøet vårt.

I dag drives det utstrakt forskning og utvikling for å kunne utnytte flere typer fornybar energi, og her er mulighetene store i Norge. Vi har vind, vi har bølger, vi har tidevann, og vi har sol. Alt dette er gode energikilder som kan utnyttes. En stor del av vår verdiskaping og vår velferd er bygd på at vi får utnyttet disse verdifulle energiresursene, og jeg er glad for at politikken er innrettet slik at disse ressursene kan utnyttes samtidig som vi tar vare på naturen og miljøet vårt.

Når vi vet at petroleumssektoren i 2011 sto for 23 pst. av den totale verdiskapingen i Norge, må det være lov å ha store forventninger til denne sektoren også i tiden som kommer. Særlig er det forståelig at disse forventningene

er store i den nordlige landsdelen, hvor petroleumssektoren bare er i startfasen, men hvor vi vet at det ligger meget store olje- og gassreserver som kan utnyttes.

Norsk petroleumsnæring holder en meget høy standard når det gjelder miljø og klima, og den blir stadig bedre på grunn av ny teknologi og bedre kompetanse. Dette gjør at jeg føler meg trygg på at petroleumsnæringen også i nord kan utvikles godt i en sameksistens både med fiskeri, havbruk og andre næringer.

I nord er petroleumsalderen i den spede begynnelse, men vi ser allerede de positive virkningene av denne næringen når det gjelder f.eks. utviklingen i folketall, sysselsetting og næringsutvikling. Den nordligste landsdelen har fått stor og positiv oppmerksomhet, noe som gjør at de unge igjen fatter interesse for å bosette seg i denne prektige landsdelen. Her kan vi jo bare se på f.eks. utviklingen i Hammerfest, i Harstad og i Sandnessjøen.

Jeg synes det er gledelig at jeg i min siste budsjettdebatt i Stortinget kan konstatere at den nordlige landsdelen er inne i en så positiv utvikling. Forklaringen på dette er at regjeringen har satset så sterkt på nordområdene, og det faktum at petroleumsalderen endelig har nådd den nordlige landsdelen, og dette hilser jeg hjertelig velkommen.

Det er også grunn til å berømme regjeringen for det fokuset som er satt på miljø. Dette vises også ved den styrking dette budsjettet har fått gjennom hele den tiden den sittende regjering og regjeringspartiene i Stortinget har hatt flertall.

Vi gjør denne satsingen fordi vi vil at de kommende generasjoner skal få oppleve en bærekraftig utvikling, og at vår historie skal kunne dokumenteres på en god måte.

Fra Arbeiderpartiets side er det viktig å ta vare på naturen fordi vi er så avhengig av den, men selvfølgelig også fordi den har en så stor verdi i seg selv.

Presidenten: Dei talarane som heretter får ordet, har ei taletid på inntil 3 minutt.

Torfinn Opheim (A) [20:01:40]: Det å ha en bevisst holdning til energi- og industripolitikken i landet er viktig, både for miljøet og selvsagt for industrien og sysselsettingen. Mange har gjennom tidene hatt den holdning at det beste ville være å kvitte seg med den kraftkrevende industrien, for på den måten å bli kvitt en miljøsynder og frigjøre elektrisk kraft. Heldigvis har de aller fleste innsett at slike sammenhenger er feil og ville gitt den stikk motsatte effekt, i hvert fall hvis vi ser på miljøet i et globalt perspektiv. Likevel er det fortsatt noen som tror at dersom det innføres særegne avgifter på denne industrien, som altså er helt annerledes enn den industrien de konkurrerer med, vil det innebære at industrien vil bli ren og således være et positivt bidrag for miljøet. Sammenhengene er dessverre ikke slike.

Det verste som kan skje, både for sysselsetting og industriproduksjon, og ikke minst for miljøet, er at denne industrien flagger ut av landet. For så langt vi kan se fram i tid i dag, vil de metaller som man i dag produserer i Norge, måtte produseres i andre land fordi behovet for slike metaller i høyeste grad fortsatt er til stede. Dersom

metallproduksjonen blir etablert i land der miljøkravene ikke er i nærheten av de kravene vi stiller her i Norge, vil belastningen på miljøet bli forverret.

Vi må selvsagt fortsatt sette strenge miljøkrav til denne industrien. Kravene skal være utformet slik at de er oppnåelige, og slik at de også er hensiktsmessige i en konkurransesammenheng. Dette er gjort i mange år nå. Resultatet har blitt at vi i dag har verdens reneste kraftkrevende industri. Ikke minst har dette sammenheng med at den kraften eller energien som blir brukt, er ren vannkraft, men også gjenvunnen energi fra slik industri.

Politisk fastsatte kraftavtaler er ikke lenger mulig. Det betyr at industrien selv må inngå kraftavtaler i markedet. Men vi kan, i likhet med mange andre land i Europa, utarbeide enkeltelementer som både ivaretar og forbedrer miljøet og tilrettelegger for fortsatt kraftintensiv industriproduksjon her i landet. Og da kan vi i sum kalle dette et nytt og moderne industrikraftregime. Slike elementer er innlemming av kvotehandelsdirektivet, grønne sertifikater, garantiordning for langsiktige kraftavtaler, og, som nå er blitt innført, CO₂-kompensasjon i strømprisen.

Norsk kraftintensiv industri er, og må fortsatt være, verdensledende på effektivitet f.eks. gjennom energibinding. Tiltakene bidrar til å styrke konkurranseevnen, samtidig som man minsker klimabelastningen ved produksjonen av kraftintensive varer. Det er avgjørende viktig å ha gode incentiver til tiltak for energieffektivisering og gjenvinning, det være seg gjennom Enova-tilskudd eller elavgiftsregimet. Det legger regjeringen opp til.

Bjørn Lødemel (H) [20:04:49]: Det er i dag 17 autoriserte nasjonalparksenter i Noreg. Disse sentera er stor-samfunnet sitt bidrag tilbake til lokalsamfunn som får sine areal bandlagde ved opprettinga av nasjonalparker. Disse sentera får eit statleg tilskot på 800 000 kr. Fire av dei får eit dobbelt tilskot for å ha ansvaret for to nasjonalparker.

Høgre meiner det er urimeleg at fire nasjonalparksenter får doble tilskot frå staten uavhengig av aktivitet og storleik på sentera, særleg med bakgrunn i at det er laga eit nytt strategidokument som skal leggje til rette for tildeling av tilskot.

Jostedalsbreen Nasjonalparksenter i Stryn var det første nasjonalparksenteret i Noreg og har mange spennande aktivitetar som gjev mykje kunnskap om nasjonalparken.

Eg hadde eit skriftleg spørsmål til statsråden om det statlege tilskotet til Jostedalsbreen Nasjonalparksenter for ei tid sidan, og det var skuffande at statsråden i svaret legg større vekt på gamle politiske føringar enn på det totale aktivitetsnivået når departementet skal tildele tilskot til nasjonalparksentera. Høgre forventar at dette blir retta opp ved neste høve, og at det er det totale aktivitetsnivået som skal danne grunnlaget for det statlege tilskotet i framtida.

Så til ei anna sak. Gyro er ein av dei alvorlegaste truslane mot dei norske villaksbestandane i dag. 45 laksebestandar har gått tapt, og ein tredjedel av laksebestandane er framleis trua. Sur nedbør er også ein alvorleg trussel mot dei norske laksebestandane. Ifølgje NINA, Norsk institutt for naturforskning, har 25 stadeigne laksebestandar blitt utrydda som følgje av sur nedbør.

Jakt- og fiskerettar er ein viktig del av den private eigedomsretten. For grunneigarane gjev desse rettane inntekter, i tillegg til at dei er viktige som rekreasjonstilbod. Den frivillige innsatsen som Norges Jeger- og Fiskerforbund og andre frivillige legg ned i arbeidet for å bekjempe forsuring og gyro, er svært viktig.

Høgre har i sitt alternative budsjettforslag for 2013 auka løyvingane til statlege miljøtiltak med 20 mill. kr utover regjeringa sitt framlegg. Av dette skal 10 mill. kr gå til auka satsing på bekjemping av gyro, og 10 mill. kr skal gå til auka løyvingar til kalking. Dette vil vere eit viktig bidrag for å trygge villaksbestanden i Noreg, og for å støtte det viktige arbeidet som grunneigarar, organisasjonar og frivillige gjer for å leggje til rette for fiske av villaks i framtida.

Så kunne eg ha snakka mykje om rovviltpolitikk, men eg vil nøye meg med å minne om at det skal vere ein interpellasjonsdebatt om det temaet her i Stortinget om ei veke, og då har eg store forventningar til kva statsråden vil svare på korleis han konkret vil oppfylle rovviltforliket på det punktet om at rovvilt ikkje skal representere skadepotensial i prioriterte beiteområde og kalvingsområde for tamrein.

Lars Egeland (SV) [20:07:59]: Livsstilssjukdommer er blitt vår største folkesjukdom. Vi beveger oss ikke nok. Et folkehelseløft for å bedre dette kan være en sterkere satsing på friluftsliv. Jeg har grunnleggende mer tro på entusiasme enn på moralisme. Friluftsliv i en eller annen form engasjerer størstedelen av befolkningen, og med en liten innsats kan vi gjøre det enda mer omfattende og lettere. Løsningen er ikke alltid blod, svette og tights, men det gratis treningsstudioet med 24 timers åpningstid som befinner seg rett utenfor stuevinduet.

Friluftslivet omfatter alt fra den lille turen i nærmiljøet til den store fjellturen. Og det flotte med friluftsliv er at det er så få regler. Når man går på skitur, kan man både skøyte og gå klassisk uten å bli disket. Det er ikke noe som heter offside. Menn og kvinner i alle aldre kan utøve friluftsliv sammen. Kontakten med naturen gir ro og mestring og er godt for den psykiske helsen i tillegg til for den fysiske. Å bruke naturen og å ha det moro i naturen gjør oss glade i naturen, og det er jo forutsetningen for å ville ta vare på naturen.

Friluftsliv er en sentral del av norsk kultur, norsk steds-tilhørighet og næring. I budsjettet foreslår regjeringa å bevilge over 1,8 mrd. kr til naturmangfold og friluftsliv. Det er en økning på over 200 mill. kr. Det er en styrking av nasjonalparker og nasjonalparksentre og av friluftsliv og friluftslivsorganisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, SV og Senterpartiet, men av en eller annen grunn ikke opposisjonens, peker i sine merknader på det som er et viktig krav fra friluftslivsorganisasjonene, nemlig et forslag om en stortilt satsing på et friluftslivets år i 2015, og vi ber regjeringa vurdere å ta et slikt initiativ. Det må etter min mening bli et tverrdepartementalt arbeid som inkluderer både helse, integrering, kunnskap, samferdsel, kultur og miljø.

Vi har vært vant med at vi kan bruke naturen gratis, og

sånn skal det fortsatt være. Men det er behov for sterke tilrettelegging så alle grupper kan få nyte friluftslivet. Det gjelder våre nye landsmenn, og det gjelder ikke minst funksjonshemmede, som sjøl er den gruppa som sier at tilgang til natur er aller viktigst for dem. Derfor er det behov for et friluftsløft.

Henning Skumsvoll (FrP) [20:10:54]: Representanten Sande begynte sitt innlegg nesten som et vekkellesmøte på Sørlandet – det var selvskryt hele veien – og det kjenner jeg godt til, for jeg kommer fra Sørlandet. Han sier at de tingene som denne regjeringen har gjort, er utrolig bra.

Mye av det er bra, men selvskryt kommer rett fra hjertet. Det representanten Sande imidlertid gjorde, var å glemme en del av de tingene som grasrota i Senterpartiet antageligvis har følt når de har vært med på å gi sin tilslutning, f.eks. dette med at Senterpartiet sammen med alle de andre rød-grønne partiene i 2004 lovte å gi tilskudd til småkraftverk. Det var neppe veldig populært. Da den saken var oppe i Stortinget, var det veldig mange senterpartifolk som protesterte.

En annen sak som representanten Sande glemte, var debatten om å gi kommunene tillatelse til snøscooterkjøring. Det er også en dårlig sak for Senterpartiet.

Arealplanlegging må jo være en veldig dårlig sak. Kommunene er jo blitt fratatt all rett til å drive arealplanlegging, med Senterpartiets velsignelse. Så at man ligger og svever rundt sperregrensen, synes jeg faktisk ikke er rart.

Statsråd Ola Borten Moe sa at nå skulle det ikke være mer meldinger på papir, nå skulle det være action, nå skulle det være tiltak. Det er litt rart når man da trekker ut dette med konsekvensanalyse for Lofoten. Der måtte man innhente mer opplysninger selv om man hadde mye. Så liv og lære er ikke helt det samme, det er mer sånn som det egner seg å si. Vi i Fremskrittspartiet vil fremdeles påpeke at en samlet vurdering av energi og industri, sammen med andre faktorer, er noe vi bør ha for å styre dette landet.

Eirin Sund (A) [20:13:22]: Da jeg hørte representanten Skumsvoll, så jeg ikke helt for meg de møtene han har pleid å gå på. Jeg var innom et par sånne møter da jeg var veldig, veldig ung, og det var ikke veldig mye halleluja. Der var det mørkt og dystert, så der kom jeg meg ut fra.

Men likevel, når representanten Skumsvoll kaller det Sande sier for selvskryt, kjenner jeg at jeg har lyst til å reagere på Sandes vegne. Det representanten Sande faktisk gjør, forteller hva denne regjeringen faktisk har gjort. Det bør være lov å fortelle hva vi faktisk har gjort i politikken. Vi blir beskyldt for å snakke om alle andres politikk, og når vi da snakker om egen politikk, må det faktisk være lov.

Men det var ikke derfor jeg ba om ordet. Jeg ba om ordet fordi denne debatten har gjort noen ting mye, mye klarere for meg, og noen ting har blitt mye mer uklart. En ting som er blitt veldig klart, er at Fremskrittspartiet har sagt krystallklart at de skal ut av Mongstad. Venstre har også sagt nesten like klart at de skal ut av Mongstad. Jeg synes det er merkelig, for det er ikke lenge siden, som statsråden selv sa, at vi hadde denne kompliserte og om-

fattende saken her i salen, og vi hadde en felles forståelse av, og vi bestemte i fellesskap, at vi samlet sett skulle utsette investeringsbeslutningen til 2016. Like samlet som vi var om den beslutningen, var vi om at Gassnova skulle utrede, kartlegge og analysere muligheten for fullskala CO₂-håndtering i Norge utover Mongstad. Det var en kartlegging som nå pågår, som skulle gi oss bedre kunnskapsgrunnlag om mulige CO₂-håndteringsprosjekt i Norge innenfor både kraftproduksjon og industri, som andre har nevnt her i dag.

Det som gjør at jeg tar ordet, er at jeg tenker at vi har stått samlet bak dette, og vi snakker om mange, mange milliarder kroner, og det er viktig at vi følger framdriftsplannen. CO₂-håndtering er en viktig energi- og klimapolitisk sak. Det er mange som var stolte da vi åpnet teknologisen-teret på Mongstad i mai. Vi har sagt det, og mange her inne mener, at Norge skulle være et foregangsland innen både fangst og lagring av CO₂.

Til det at vi har brukt så mye penger: Vi gjør ikke det fordi vi synes det er kjekt å hive penger etter ting; vi gjør det fordi vi mener at vi har et spesielt ansvar som olje- og gassproduserende nasjon – en av de største i verden – og vi har også et ansvar fordi vi tror på det og mener at vi skal få det til. Derfor forundrer Venstre meg.

Fremskrittspartiet har vel egentlig med representanten Amundsen bekreftet hvorfor de ikke vil, for CO₂ er på en måte ikke et problem for Fremskrittspartiet, det er mer en teori. Men jeg er veldig glad for at representanten Astrup fra Høyre er så tydelig på at han inkluderer Mongstad i fortsettelsen, om han også nevner andre.

Så håper jeg at Kristelig Folkeparti står ved det – de har ikke ment noe om saken – at de også står ved saken, sånn som vi har gjort, og står ved prosjektet. Vi skal være utålmodige, vi skal presse på, men jeg håper jo at det er trygt når det gjelder dette prosjektet, at vi kan lande det, og også at det er trygt etter 2030 med hensyn til hva noen andre eventuelt skulle finne på å gjøre.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [20:16:29]: Til foregående taler kan jeg si at Kristelig Folkeparti har absolutt ment ting om Mongstad, og der står vi fast – og det har vi gjentatt både nå og i f.eks. klimaforliket sist.

Det er klart at det engasjementet som Eirin Sund her viser, er bra. Det som Kristelig Folkeparti har kritisert, er oppfølgingen. Jeg hadde et mål om å få til Mongstad mye tidligere enn det det ligger an til å bli nå. Det at vi har skjøvet på investeringsbeslutningen så langt som ut til 2016 – er det vel – er jo ikke et signal på at en er veldig ivrig på å få det inn.

Det minner meg om at det er mange tiltak som virker, som en skyver over på neste regjering, og så satser en på at det er den regjeringen som skal løse det. Det skal vi sørge for.

Men jeg ville egentlig snakke litt om Doha, for det er mange som har gitt ros til miljøvernministeren for arbeidet han gjorde der, og det fortjener han absolutt. Men så er jeg likevel enig i de betraktningene også statsråd Solhjell, statsministeren og andre også har hatt om at Kytotoavtalen bare er et lite steg på veien. Den var viktig for å ha avta-

leverket, men vi trenger så mye mer. Dessverre er vi langt unna det alvorligste det er med de klimaendringene en står ovenfor. En må jo minne seg selv gang på gang om at det er et togradersmål en kjemper om. Det i seg selv er alvorlig, og derfor trenger vi handling.

Det bringer meg over på det jeg mener er viktig. Nå var dette det første klimatoppmøtet jeg deltok på, men det gir meg ikke veldig mye optimisme for det internasjonale avtaleverket og at det skal komme en veldig offensiv avtale i 2015 som skal gjelde for 2020. Norge skal være en pådriver, ja, men det viser bare hvor viktig det er at hvert enkelt land forplikter seg til kutt – som Norge har vært tydelig på at vi skal gjøre, og andre skal gjøre – men også at hvert enkelt land fører nasjonale kutt.

Når jeg ser i statistikken, ligger Norge 5,8 pst. over 1990-nivået, sammenlignet med f.eks. Sverige, som ligger 16 pst. under 1990-nivået. Danmark ligger 21 pst. under 1990-nivået. Det gir jo oss grunn til bekymring for at Norge ikke nødvendigvis er et foregangsland når det gjelder nasjonale klimakutt. Det er derfor egentlig komplett uforståelig for meg at ikke regjeringen er mer offensiv i den oppfølgingen av klimaforliket som vi diskuterte i stad.

Derfor skal jeg bare nevne fire punkter. Det første er «målet om energieffektivisering», som jeg opplever som egentlig bare en beregning, ikke som noe mål og ikke som noe ønske om å kutte mer. Punkt to: «verdikjede for CO₂», som bare er en beskrivelse av fortiden – en ser ikke framover. FME-sentrene, som vi var inne på, skulle komme i kommende budsjett. Kommende budsjett er 2013 – det er ikke 2014.

Og så til oljefyr: I Sverige beskrives det som det største enkelttiltaket, et kjempeviktig tiltak. Jeg ser at i avtalen med Enova skriver de at det «kan» komme. I alle de andre punktene står det at det «skal». Her burde en vært offensiv. Jeg kan vise til Oslo kommune, som har gode støtteordninger. Statsministeren fikk da han byttet ut, 50 000 kr – andre får 10 000 kr. Det burde være et eksempel til etterfølgelse.

Erling Sande (Sp) [20:19:56]: Når det gjeld skrytet, er det vel sånn for dei av oss som har vore på vekking-møte, at vi veit at det hjartet er fylt av, renn munnen over med. Det er ikkje meint som skryt, men kanskje var det ei engasjert framstilling av det som er regjeringa sin politikk, og det som vi har oppnådd gjennom regjeringssamarbeidet. Men det var fakta, og i den grad det kunne bidra til vekking – i form av at representantar frå opposisjonen i denne salen blir vekke og inspirerte til å reise litt rundt for å sjå kva som skjer rundt i landet vårt – håper eg det.

Det er sånn der ute – det kan eg seie til representanten Skumsvoll – at småkraftverk får tilskot for produksjon. Det poppar opp småkraftverk i heile landet. Eg anbefaler Framstegspartiet å reise og å sjå på dei, sjå på anlegga som produserer straum, kjenne på turbinane – hadde eg nær sagt – og ta inn over seg den revolusjonen som skjer når det gjeld fornybar energiproduksjon.

Til differensiert strandsoneforvaltning: Det var ikkje tidlegare regjeringar som innførte det – det var denne regjeringa, som Senterpartiet er ein del av. Det er neppe tilfel-

dig, sidan representanten Skumsvoll og Framstegspartiet er inne på kommuneplanlegging.

Har dei i overkant av 6 pst. som gav stemma si til Senterpartiet ved førre val, fått gjennomslag for 100 pst. av Senterpartiet sitt program? Nei, det har dei ikkje fått. Men eg tør påstå at dei har fått gjennomslag for ganske mange prosent av Senterpartiet sitt program og den politikken dei stemte på. Har framstegspartiveljarane fått gjennomslag for noko av det som stod i Framstegspartiet sitt program etter å ha gitt stemma si til Framstegspartiet? Nei, det har dei ikkje. Det illustrerer det ein oppnår ved å sitje i regjering og inngå samarbeid med andre parti.

Så har eg berre lyst til å gjenta det som eg har sagt om kulturminne her, at ein får til ei satsing på kulturminne, spesielt med omsyn til fartøyvern og kystkultur. Dette er historie og ein viktig del av Noreg som har betydd uendelig mykje for utviklinga av vår nasjon, av vårt næringsliv og den velstanden vi har. Så det er grunn til å juble her også.

Så kort til slutt: Representanten Lødemel frå Høgre seier at innstillinga verkeleg viser at opposisjonen har funne tonen i lag. Det gjer innstillinga verkeleg ikkje. Kanskje har ein ein god tone, men ein god tone er ikkje nok til å danne eit kor. Føresetnadene for ei vellykka koroppleving er jo at ein er einig om teksten, og teksten er ein ikkje einig om. Det er større avstand no mellom Framstegspartiet og dei andre opposisjonspartia enn det har vore i nokre av dei føregåande budsjettdebattane til denne komiteen – og det er eit tankekors.

Irene Johansen (A) [20:23:16]: Jeg hører i debatten om oppfølgingen av klimaforliket at det ligger forventninger om nye støtteordninger til fjerning av oljetank og oljefyr i husholdningene. Da har jeg behov for å påpeke at uansett forventninger om nye ordninger, blir det feil å hevde at det ikke finnes støtteordninger i dag, for det gjør det via Enova. Det er kanskje ikke direkte støtteordninger til utskiftning av oljefyr, sånn som det er i Oslo kommune, men det er indirekte via støtte til etablering av nye tiltak for å spare energi, som ligger der f.eks. til innføring av luft-til-vann varmepumpe eller lignende, med inntil 10 000 kr. Jeg har behov for å nansere bildet litt, når det blir kjørt veldig på at det ikke finnes støtteordninger i dag.

Som sagt: Det kan godt være at det er forventninger om nye ordninger, men det er i hvert fall noen via Enova i dag, som jeg også har benyttet. Jeg fikk 10 000 kr for å skifte ut oljefyren. Sammen med min medrepresentant fra Vest-Agder ble vi faktisk kåret til Stortingets mest miljøvennlige representanter for et par år siden, bl.a. på grunn av det.

Så har jeg også behov for å peke på at når representanten fra Fremskrittspartiet åpner sitt innlegg med å si at den rød-grønne regjeringen har etablert et så enormt byråkrati at man har behov for å kutte i det, vil jeg bare minne om at det er noen som skal svare på de inntil 1 000 spørsmålene som Fremskrittspartiet har stilt i forbindelse med statsbudsjettet. Det er noen som skal utarbeide alle meldinger som etterlyses i salen her, bl.a. energimelding osv. Hvem skal gjøre det om ikke et byråkrati? Eller er det bedre å ha et privat byråkrati på siden, der man kan kjøpe tjenester

isteden? Det ville jo være resultatet hvis man skulle gjøre akkurat de samme oppgavene som i dag.

Nikolai Astrup (H) [20:25:49]: La meg fastslå en gang for alle at Høyre ønsker et sterkt, offentlig eierskap og kontroll med norske vannkraftressurser. Høyre har ikke et ønske om å selge ut vannkraft som i dag er eid av offentlige virksomheter – kommuner, fylker og staten. Var det klart? Bra!

Dette står det også noe om i begynnelsen av vårt program, før den setningen som ofte er sitert, og som programkomiteens leder, Bent Høie, har sagt offentlig – mange ganger på radioen – at er egnet til å misforstå, og som vil bli endret i neste utkast for å ivareta det poenget som jeg nettopp sa. Så er det riktig at vi er opptatt av industrien, og at industrien skal ha forutsigbarhet, slik den har hatt de siste hundre årene. Det vil vi forsøke å ivareta på best mulig måte, men vi har altså ingen ambisjon om å redusere det offentlige eierskapet som en konsekvens av det. Da håper jeg at vi kan legge denne runden bak oss, og at de ferdigskrevne innleggene om hvordan Høyre vil selge vannkraften til slemme utlendinger, nå kan opphøre.

Så vil jeg gjerne avlegge representanten som akkurat hadde ordet, en visitt. Hun sa at opposisjonen har en forventning om nye ordninger for å støtte utfasing av oljefyr. Det er ikke det vi har en forventning om. Vi har en forventning om at regjeringen følger opp de vedtak Stortinget har fattet.

Alle som satt rundt forhandlingsbordet og forhandlet om klimaforliket, vet at for Høyre var det en klar forutsetning for å støtte et forbud mot oljefyr fra 2020 – eller mot fyring med fossil olje, for å være presis – at det kom nye støtteordninger fra 2013 som bidrar til å gjøre det økonomisk mulig for husholdningene å foreta det skiftet på så kort tid. Det var viktig for oss. Det fremgår klart av innstillingen, ikke av anmodningsvedtaket, men av innstillingen, at det er snakk om andre ordninger enn dem Enova allerede har. Det nevnes også eksempler, som f.eks. skattefradrag osv., på mulige tiltak som kan settes i verk.

Dette handler altså om at regjeringen i og for seg har en lite ambisiøs oppfølging av det forliket vi er enige om, og det gjelder ikke bare dette punktet. Representanten Ropstad har nevnt flere eksempler på andre punkter som regjeringen burde ha fulgt opp.

Det er verdt å minne om at når opposisjonen inngår et forlik med regjeringspartiene, ett år før et valg, så er det jo fordi vi ønsker at ting skal gjennomføres før vi vinner valget – hvis ikke kan vi allikevel bare gjøre det etterpå. Det ser ut til at vi blir nødt til det uansett.

Statsråd Ola Borten Moe [20:29:05]: Det er to konkrete forhold jeg føler for å kommentere. Det ene er det sistnevnte, altså klimaforlikets intensjon og avtale om at man skal ha støtteordninger knyttet til utfasing av oljefyr.

Vi jobber nå under høyt trykk med å få på plass både en ny avtale og ny virkemiddelbruk under Enova. Det skulle ikke forbause meg om denne avtalen inneholder akkurat de ordningene som representantene fra opposisjonen etterlyser. Nå er vi ennå et godt stykke fra 2013, og jeg tror ikke

det kommer til å gå langt inn i 2013 før dette er på stell. Så hvis det ikke er større ting å bekymre seg over, vil jeg mene at dette er under kontroll.

Så er det det andre som flere ganger har vært nevnt her knyttet til konsesjonsbehandlingen av linjen Ørskog–Sogndal. Jeg føler et sterkt behov for å si, også fra denne talerstolen, at alt som har skjedd i den behandlingen, har skjedd på skikkelig vis etter de lover og regler som er vedtatt, bl.a. i Stortinget, etter vanlig forvaltningspraksis. Men så er det en gang sånn at man bygger ikke 30 mil med høyspentledning uten at noen blir forulempet, uten at man kommer i nærheten av der folk bor og uten at man berører norsk natur. Det er selvsagt også denne konsesjonsbehandlingen et uttrykk for.

Den kritikken som har kommet fra opposisjonen, delvis i forbindelse med denne budsjettdebatten, er nettopp at ting har tatt lang tid. For å referere til en representant fra denne talerstolen for litt siden: Vi trenger ikke å bruke ti år på å fatte vedtak.

I denne saken har vi brukt nesten ti år. Det er veldig lenge siden man satte i gang arbeidet med denne linjen. Nå er punktum satt, nå blir linjen bygd.

Vi skal selvsagt ha respekt for at folk ikke vil ha denne linjen i nærheten av der de bor, og vi skal ha respekt for at folk ikke vil ha dette i nærheten av uberørt natur. Men all den tid denne linjen uansett må bygges, er det min jobb å sørge for at det blir gjort så formålstjenlig, effektivt og godt som overhodet mulig.

La meg bare gjenta: Dette er mitt ansvar, dette har skjedd på vanlig måte og etter boken. Det gjør at jeg føler et visst behov for å få avsannet og få tatt avstand fra alle påstander og insinuasjoner om at det er blitt tatt hensyn som ikke skulle ha vært tatt.

Oskar J. Grimstad (FrP) [20:32:04]: Når det gjeld konsesjonsbehandlingen av Ørskog–Fardal, kan det virke som om det er ein kortare veg og at ein blir lettare høyrd når det er partifelle til statsråden som på ein måte nyt fordelane av den flyttinga som ein har registrert er blitt føretatt. Ein må rekne med at det blir reaksjonar når ein endar opp med å flytte linja inn til eit område som elles skulle stå urørt – sjølv om det blir kabla.

Elles vil eg ein liten tur innom representanten Tor-Arne Strøm, som viser til ein professor og utsegner han har kome med når det gjeld vasskraft og vasskraft i spel. Det er slik at veldig lite av kraftproduksjonen er i privat eige – rundt 12 pst. Det er ikkje den heilt store delen av produksjonen vi diskuterer.

Spørsmålet er om det er så gale at Norsk Hydro eig ein del av våre kraftverk. Har dei ikkje vore med på å foredle den krafta som har blitt produsert, og bygt landet på lik linje? No er det også slik at KLP nyleg kjøpte seg inn med ein betydeleg part i Tysse Kraft. Ville det vere umogleg å førestille seg at andre norske leverandørar av livs- og pensjonsforsikringar skulle vere eigarar? Det er mange norske kommunar og andre som får sine pensjonar frå andre selskap enn KLP. Ville det vere så umogleg å tenkje seg at denne typen selskap skulle kunne vere medeigarar?

Vidare til representantane Strøm og Arnesen, som gjer

eit arbeid for å framsnakke petroleumssektoren. Dei gjer ein god jobb. Spesielt underteikna, som kjem frå Møre og Romsdal, ser kor viktig denne industrien har vore – ein har ca. 22 000 sysselsette innanfor denne sektoren – og veit kor viktig han er for inntekter til landet. Det må vere litt spesielt for desse to karane å høyre representanten frå SV som seier at to tredelar av dei ressursane som er innanfor petroleumssektoren, skal ligge igjen på havbotnen. Det må vere litt spesielt for Strøm og Arnesen å ha ein regjeringskollega som no snakkar om å leggje ned og nærmast avvikle denne typen aktivitet, spesielt no når nördste delen av landet står for tur til å få vere med på dette eventyret som petroleumsindustrien har vore, både for landsdelane som har fått tatt del i han, for fellesskapet og ikkje minst for pensjonane til det norske folket framover.

Til slutt dette med spriking i forhold til signal: Det er vel ikkje noko som spriker meir enn ei slik utsegn som vi her høyrer frå SV.

Presidenten: Representanten Lars Egeland har hatt ordet to gonger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Lars Egeland (SV) [20:35:22]: Det er ikke jeg som snakker om to tredjedeler, men det er IEA som snakker om to tredjedeler. Det betyr at vi åpenbart har rom for å verne viktige områder. Da er Lofoten et sånt område.

Det har vært mye snakk om vekkelsesmøter her. Jeg har også vært på vekkelsesmøter på Sørlandet. Jeg kan ikke si at det var selvskrytet som var dominerende, det var mer bekjennelsen. Da har jeg også en bekjennelse å komme med før møtet er slutt, for jeg gjorde den synd at jeg sa at opposisjonen ikke var med på ett Friluftslivets år. Det er ikke riktig. Det er en samlet komité som går inn for det. Når den bekjennelsen er kommet, kan vi alle være glad på friluftslivets vegne.

Da skal jeg også gi Nikolai Astrup en mulighet til å komme med en bekjennelse. Jeg er ganske sikker på at han har vært opptatt av skattefradrag, men at det ikke har stått nevnt som et virkemiddel i klimaforliket.

Presidenten: Vedkjenninga kan ein då lese i skrifta.

Representanten Bjørn Lødemel har hatt ordet to gonger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Bjørn Lødemel (H) [20:36:30]: Då får eg kome med mi vedkjenning.

Det er ein inkurie i ein av merknadene under Statlege vassmiljøtiltak, ei lita utegløyning på side 57 i Innst. 9 S for 2012–2013 som eg tek ansvar for ikkje har kome inn. Det er ein fellesmerknad frå Framstegspartiet, Høgre og Kristelig Folkeparti, som

«meiner at det i vassdrag der frivillige frå lokale og nasjonale fiskeorganisasjonar har delteke i behandlings- og gyro eller forsuring, må det vere ei målsetting at vassdraget – gjennom frivillige avtalar – i tilstrekkeleg grad blir gjort tilgjengeleg for ope sal av fiskekort.»

Dei frivillige avtalane som ein her snakkar om og tol-

kinga som skal ligge i den utsegna, er at det sjølvsagt er ein frivillig avtale med grunneigar. Det er då mi tolking at det punktet.

Tor-Arne Strøm (A) [20:37:43]: Først til representanten Astrup: Det er klart det er lov til å trekke programforslaget når det gjelder hjemfall og komme på bedre tanker, men det er sånn at de fleste av oss kan lese, og vi ser hva som sto der. Det kan hende at man begynner å få kalde føtter.

Så så vi et annet angrep som kom i dag, fra representanten Tetzschner, angående sykkelønsordning. Det passer oss utmerket.

Når det gjelder det med olje og gass, er det slik at hvis Kristelig Folkeparti og Venstre skal være med i regjeringen sammen med Fremskrittspartiet og Høyre – hvis det skulle bli sånn – har man også en utfordring i forhold til det, så jeg tror vi har alle vårt på hver vår plass.

Helt til slutt – hvis jeg får lov og tiden tillater det – ønsker jeg at nasjonalforsamlingen skal få høre hva fylkestinget i Nordland mener når det gjelder Nordland VI og VII og Troms II.

Det sto en pressemelding i lokalavisa hjemme, Harstad Tidende, fredag den 7. desember 2012. Der sto det at Nordland Fylkesting

«mener at Nordland VI må åpnes for letevirksomhet høsten 2013 og at det må foreligge en konsekvensutredning for petroleumsaktivitet i Nordland VII og Troms II i løpet av 2014. Initiativet kom fra Ap, Høyre og Frp.» Videre står det:

«Det er gjennomført en betydelig kunnskapsinnhenting fra områdene de siste årene. Denne kunnskapen må danne grunnlaget for rask oppstart av og gjennomføring av en konsekvensutredning med sikte på åpning. De områdene av Nordland VI som allerede er konsekvensutredet, men som ble midlertidig stengt, kan åpnes for aktivitet umiddelbart. Nordland fylkesting legger vekt på at letevirksomhet og eventuell utvinning fra funn må baseres på teknologi som ivaretar tungtveiende hensyn til miljø, sikkerhet og sameksistens med fiskeri- og reiselivsnæringen. Det forutsettes at det legges opp til et strengt boretidsvindu som gjør det mulig med en reell sameksistens med andre næringer. På samme måte som i de allerede utredete områdene gjelder det å unngå aktivitet i blant annet gytesesong.»

Å referere pressemeldingen er viktig også med hensyn til hva nordlandssamfunnet mener når det gjelder olje og gass. Jeg synes det er riktig at alle partiene tar dette med seg framover, ikke minst med tanke på Lofoten og Vesterålen og hva kommunene har gjort der. Én kommune har gått imot oljeaktivitet i disse områdene, og det er Røst kommune. Så når man framstiller disse tingene som om man ikke ønsker aktivitet der oppe, er det feil. Jeg synes det er viktig å forholde seg til det regionale nivået – det var altså fylkestingets uttalelse jeg refererte tidligere.

Gunnar Gundersen (H) [20:40:40]: Jeg hadde lyst til å ta ordet for å bringe litt oppmerksomhet rundt en merknad på side 66 i innstillingen fra Høyre, Kristelig Folke-

parti og Fremskrittspartiet, som jeg synes det er underlig at regjeringen ikke slutter seg til.

Det gjelder Folla elv. Det er en død elv. Den har vært det siden 1990-tallet, siden avrenning fra gruvene startet. Alle frister som er satt for at man skal rense opp, er oversittet, og det er Næringsdepartementet som er gruveeier. At regjeringen ikke slutter seg til en sånn merknad, får meg til å tro på SV-varaordføreren i Folldal, som påstår at det er en grov forskjellsbehandling mellom offentlige og private eiere. Hadde Orkla stått som eier, er jeg ganske sikker på at Miljøverndept. ikke hadde forholdt seg så passiv. Når man i tillegg har gått litt inn i det, får man inntrykk av at det er en uhyre uryddig prosess. Det er store penger det er snakk om for å få rensset opp, og det har vært ganske lukket, så jeg vil oppfordre statsråden til å titte litt opp fra iPaden og gå inn i den prosessen. Det er Næringsdepartementet som er eier, alle frister er oversittet, og jeg tror ikke SV-statsråden hadde vært like oppsatt på ikke å gjøre noe hvis det hadde vært en privat eier.

Jeg er veldig sterkt for forurenserbetalers-prinsippet. Men når man sammenligner det med en dom som vi nettopp har fått i Elverum, hvor en grunneier som har bortfestet tomt i tre generasjoner, plutselig er blitt pålagt å rense opp den tomten og betale kostnadene for opprensingen fordi den som har forurenset ikke kan gjøre opp for seg, blir det underlig med den passiviteten departementet viser med hensyn til Folla elv.

Her synes jeg man har to grenseganger å gå. Det ene er at det offentlige faktisk må behandle seg selv på samme måten som de private. Det andre er at man kanskje må gå gjennom hvor langt forurenserbetalers-prinsippet skal dras i forhold til en uskyldig tredjepart. Den dommen man har fått i Elverum, betyr egentlig at hvis en tankbiltrailer venter i hagen din, og trailersjåføren ikke har forsikring og går konkurs, kan hageeieren bli pålagt å betale opprensingen. Det ville være sterkt urimelig og stride mot ethvert sunt rettsprinsipp – etter min mening. Men advokater har forklart meg at prinsippet i dommen fra Elverum betyr nettopp det. Her er det to ting man må gå gjennom: likebehandling mellom offentlige og private eiere og kanskje en grensegang for hvor langt man skal trekke forurenserbetalers-prinsippet i forhold til tredjepart.

Henning Skumsvoll (FrP) [20:43:52]: Dette gjelder en faktaopplysning til representanten Sande. Det er feil at alle som bygde kraftverk mellom 2004 og 7. september 2009, får tilskudd. De som bygger etter at den rød-grønne regjeringen bestemte at man skulle innføre sertifikater – 7. september 2009 – får tilskudd. Det var derfor 150 representanter for småkraftverkene demonstrerte på utsiden her da denne saken var til behandling i Stortinget.

Torstein Rudihagen (A) [20:44:44]: Debatten i kveld har i alle fall stilt veljarar som er opptekne av klima overfor ei stor utfordring når det gjeld å orientere seg i landskapet. Eg høyrer Venstre og Kristeleg Folkeparti gå høgt på banen i å kritisere regjeringa for ikkje å vere offensiv nok i miljøpolitikken – særleg på klima – dei er rett og slett skuffa over at denne regjeringa ikkje har gjort meir. Så går dei til

val på eit overordna mål, nemleg eit regjeringsskifte. Både Kristeleg Folkeparti og Venstre har sagt gong etter gong at dei vil ha ei borgarleg regjering. Men det kan ikkje bli ei borgarleg regjering utan at Framstegspartiet er med. Og kva er det Framstegspartiet står for i denne debatten når det gjeld klima? Det er jo nesten så dei fornektar at det finst klimaproblem, i alle fall fornektar dei den menneskeskapte klimaforverringa. Det finst ikkje logikk i at dei hoppar over det og skal vere med og danne regjering med nokon som står så langt ifrå deira eigen politikk. Det blir ikkje lett å vere veljar og vere oppteken av klima og skulle orientere seg framfor neste val.

Så til Nikolai Astrup som no understreker enda ein gong at Høgre ikkje vil selje ut offentlig eigd vasskraft. Det er jo nettopp vasskraftverka som ikkje er offentlig eigd, det gjeld – 12 pst. – og som har konsesjonsvilkår på at heimfallsretten skal gjelde dei. Spørsmålet er da: Skal dei attende til det offentlege, slik heimfallsretten seier, eller skal dei seljast ut på den opne marknaden? Og skal eventuelt utanlandske eigarar kunne komme inn og overta dei?

Ein gong høyrde eg Nikolai Astrup på Politisk kvarter forklare korleis dei gjekk inn for at staten skulle ha forkjøpsrett. Men det er jo opp til regjeringa eller det som til kvar ein tid utgjer fleirtalet i staten, om ein vil bruke den forkjøpsretten. Det einaste trygge og solide for å sikre folkets eigedom er at vi har heimfallsretten, og at dei som no er underlagde heimfallsplikt i konsesjonsvilkåra, òg blir førte opp slik at det blir offentlig eige. Det er det denne regjeringa står for – trygt og godt – og det vil det norske folk merke seg.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [20:47:40]: Det minner litt om en parodi når forrige taler står og snakker om viktigheten av å ha fullt offentlig eierskap av kraftressursene, samtidig som det er de rød-grønne partiene som prøver å selge ut deler av Troms Kraft til svenskene, og det er Fremskrittspartiet i Troms som prøver å stoppe det. Vi får heller forholde oss til fakta i stedet for å lage kunstige konflikter.

Jeg har registrert at mange rød-grønne politikere har prøvd å skryte av en langsiktig, målrettet politisk styring, både i olje- og energipolitikken og i klimapolitikken. Da er det jo litt rart å ha registrert at det tok syv år før regjeringen klarte å legge fram oljemeldingen sin, og at deler av regjeringen – selv i denne debatten – har tatt avstand fra den oljemeldingen som de selv var med og vedtok. Det virker ikke veldig langsiktig eller veldig helhetlig. Det blir litt sånn som med forvaltningsplanen, som ble vedtatt i 2006 og revidert i 2010, at det som SV skrøt av i 2006, ble avlyst av Arbeiderpartiet i 2010. Det kom så nye seire i SVs lille hjørne, men de blir vel også avlyst ved neste revisjon. Det skal i hvert fall Fremskrittspartiet bidra til når vi sitter i regjering.

Det hadde vært veldig greit om de rød-grønne i hvert fall kunne stå bak en felles politikk når de argumenterer i denne sal, i stedet for å late som det er veldig stor disharmoni på borgerlig side. Det som gledet meg mest med forhandlingene om et klimaforlik, var å se hvor lett det var for de borgerlige partiene å enes om mange standpunkter. Dessverre ble den koalisjonen brutt av politisk spill, fordi

SV ikke kunne innrømme at et borgerlig flertall ville føre en mer offensiv og næringsvennlig klimapolitikk enn det dagens regjering kan. Men at vi skal få det til, er jeg ikke i det minste tvil om.

Vi vil også jobbe for at vi skal få en slutt på disse paradoksene som regjeringen hele tiden innfører. Regjeringen har nå bl.a. fjernet både Kulturminnefondet og Forskningsfondet fordi det var en uhensiktsmessig måte å finansiere viktige tiltak på, men innfører et klimatiltaksfond finansiert på akkurat den samme uhensiktsmessige måten. Da har man ikke gjort annet enn å lure miljøbevegelsen til å tro at man er offensiv, mens regjeringen i realiteten bruker ca. 1,2 mrd. kr mindre på klimatiltak enn det de ville gjort om de hadde valgt Fremskrittspartiets modell.

Så til slutt til vannkraft: Hvis en skal prøve å ha en saklig debatt om dette, vil jeg oppfordre de rød-grønne til i hvert fall å sitere korrekt når de angriper f.eks. Fremskrittspartiet. Når en hører representanten Rudihagen, representanten Sande og representanten Strøm, virker det som en ikke klarer å lese en hel setning før en blir utmattet. En stopper ved første komma og sier at det går forferdelig galt hvis Fremskrittspartiet mener at vannkraften skal komme industrien til gode. Hvis en hadde lest hele avsnittet, hadde en sett at Fremskrittspartiet forutsetter at det skal være industriarbeidsplasser i Norge, verdiskapning i Norge, hovedkontor i Norge, og da sier enhver logikk at det ikke er noen grunn til at Fremskrittspartiet skal ønske å selge vannkraften ut av landet. Når vi understreker dette gang på gang, forstår jeg ikke hvorfor det er noe poeng for Arbeiderpartiet å ta opp den debatten – unntatt for å prøve å forvirre velgerne og skremme dem med standpunkter som Fremskrittspartiet ikke har, og det hjelper ikke debatten.

Siri A. Meling (H) [20:51:05]: Jeg har et par synspunkter etter debatten i dag som jeg tenkte å ta opp nå. Det ene gjelder olje- og energiministeren, og da vil jeg tilbake til fremleggelsen av kunnskapsinnhenting i Svolvær for et par uker siden. Jeg må si jeg synes det er veldig spesielt at statsråden bruker den talerstolen til å fremme personlige meninger når det gjelder hva som skal være Senterpartiets program for neste stortingsperiode. Når statsråden er til stede ved slike anledninger, tar jeg det som en selvfølge at statsråden representerer regjeringen, og at det statsråden står og sier fra en talerstol, er som olje- og energiminister og ikke som privatpersonen Ola Borten Moe i et programprosessinnspill til Senterpartiet. Det synes jeg faktisk ikke hører noen steder hjemme, og jeg forstår veldig godt at det har skapt veldig mye usikkerhet om hva regjeringen faktisk mener.

Til representanten Tor-Arne Strøm vil jeg foreslå at arbeiderpartirepresentanten tar med seg denne uttalelsen fra Nordland fylkesting og leser den opp for sine arbeiderpartikolleger i Oslo Arbeiderparti, som har et vedtak – hvis jeg ikke husker feil – på at de *ikke* ønsker aktivitet utenfor Lofoten, Vesterålen og Senja. Kanskje representanten Strøm har en jobb å gjøre på hjemmebane før han går på denne talerstolen og later som Arbeiderpartiet er forent i synet på aktivitet utenfor disse viktige områdene.

Så synes jeg også det er en smule arrogant å si at en

nå har realisert alle viktige energipolitiske spørsmål, at det nesten ikke er noe mer å gjøre innen energiområdet for dem som måtte komme etterpå. Da har jeg lyst til å påpeke et par elementer, noen utfordringer: Vi står bl.a. foran store investeringer i nettet – i sentralnettet og underliggende nett. Vi kunne lese om Elkem, som forventer mange millioner kroner i tarifføkning. Det samme gjelder Norske Skog. Det betyr at det de måtte få av CO₂-kompensasjon i den ordningen som skal tre i kraft 1. juli, sannsynligvis blir spist opp av det som industrien må betale mer i tariff til Statnett på grunn av denne utviklingen. Vi har fra Høyres side gjentatte ganger bedt om å få en diskusjon når det gjelder kostnadsfordeling på disse voldsomme investeringene som skal skje fremover, men dette har ikke statsråden og regjeringen ønsket å ta i i det hele tatt.

Et annet område hvor jeg mener regjeringen har unnlatt å bruke handlingsrommet – være aggressive nok – er når det gjelder styrking av våre mellomlandsforbindelser til Europa. Der skjer det utbygginger av kapasitet, ja, men på langt nær i et omfang og med et tempo som vi trenger for å bygge næringsmiljøene våre innen ny fornybar produksjon videre i Norge.

Presidenten: Presidenten vil nemne at bruk av ordet «arrogant» er på kanten til å være uparlamentarisk.

Neste talar er representanten Kjell Ingolf Ropstad. Han har hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Kjell Ingolf Ropstad (KrF) [20:54:26]: Det er to ting: Det var energiministeren som også fikk meg til å ta ordet. Han sa noe sånt som at hvis det ikke var mer vi bekymret oss for med tanke på oljefyr så skulle det løse seg. Det interessante er jo at Solhjell sier at avtalen er oppfylt gjennom avtalen med Enova og det som skal komme, mens statsråd Borten Moe sier at ny avtale med Enova er på gang og vil løse de problemene som vi påpekte. Det er i så fall ny info. Jeg viste til den avtalen som regjeringen inngikk med Enova 28. juni 2012, og jeg trodde at det var det som var løsningen.

Så ett poeng til: Det er interessant at statsråd Borten Moe nå kommer og sier at på den pressekonferansen i Svolvær representerte han seg selv. Han representerte ikke Senterpartiet, han representerte ikke regjeringen, han var ikke statsråd. Og det var jo ikke bare uttalelsene der – det var også pressemeldingen fra OED, på papir fra OED. Det er iallfall veldig vanskelig for opposisjonen å vite hva en skal forholde seg til, hva som er regjeringens politikk, når en ikke engang kan stole på pressemeldinger som går ut i statsråd Borten Moes navn fra Olje- og energidepartementet.

Presidenten: Representanten Tor-Arne Strøm har også hatt ordet to ganger tidlegare og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Tor-Arne Strøm (A) [20:55:42]: Jeg synes det er viktig å være ærlig. Det er vel ingen som har sagt verken at det er enighet i regjeringen eller full enighet i Arbeiderparti-

et. Men som sagt: Vi skal behandle denne saken på landsmøtet vårt i april. Det er også viktig å få gitt signaler om hva landsdelen mener, hva fylkestinget mener og hva man mener ute i distriktene bl.a. om denne saken.

Vi har fått til gode løsninger før. Vi har aldri hatt så høyt aktivitetsnivå på norsk sokkel som vi har i dag, og jeg er rimelig sikker på at vi skal lykkes med å få til gode løsninger også i denne saken. Hvis det mot formodning skulle bli et annet resultat, en annen regjering, skal man kanskje ikke være – jeg vet ikke om det er et parlamentarisk uttrykk – så «høy og mørk» fordi man kanskje også har noen utfordringer med konstellasjonene ved neste korsvei. Det gjelder også Fremskrittspartiet og Høyre.

Per-Willy Amundsen (FrP) [20:56:45]: Den politiske uenigheten mellom posisjon og opposisjon er stor nok til at man trenger å konstruere imaginære problemstillinger, imaginær uenighet. Da viser jeg selvfølgelig til at man har forsøkt å fremstille det som om Fremskrittspartiet ønsker å selge ut norsk vannkraft. Det er – med all respekt – det reteste sludder, og derfor tillater jeg meg å slå dette fast én gang for alle og viser til det nye utkastet til program som Fremskrittspartiet har lagt på bordet. Og her er det altså ingen uenighet.

Det står følgende: Fremskrittspartiet vil sikre fortsatt nasjonal kontroll over naturressursene for å sikre at arbeidsplasser, hovedkontor og utviklingsarbeid ligger i Norge. Men norsk industri bør kunne eie vannkraft – merk – når dette styrker konkurranseevnen for industrien og brukes til å sikre arbeidsplasser i Norge. Fremskrittspartiet vil ikke selge ut norsk vannkraft til Sverige – det er det Arbeiderpartiet som i all hovedsak har stått for i Troms. La oss bare slå det fast én gang for alle.

Så til Sund: Ja, det er riktig at Fremskrittspartiet setter foten ned for fullskala rensing på Mongstad. Det er helt korrekt, og det er rett og slett fordi dette blir et pengesluk i statlig regi som ikke kan forsvares når det finnes så mange andre alternativer der ute som er villig til å komme med anbud. Og så stiller jeg meg spørsmålet: Månelandingen på Mongstad har dratt ut i tid. Ti år er det korteste intervallet fra man gjorde vedtaket til man kan ha fullskala rensing i gang. Da tør jeg minne om at fra John F. Kennedy i 1961 proklamerte at man skulle sette det amerikanske flagget på månen, tok det kun åtte år. Denne regjeringen bruker lengre tid på å gjennomføre fullskala rensing på Mongstad enn det amerikanerne brukte på å plassere en mann på månen. Det forteller litt om sendrektigheten i dette prosjektet, og da er det på tide å sette foten ned. Nok er nok! Testing – ja vel. Teknologi – flott. Men: Fullskala rensing på Mongstad har ikke noe for seg.

Så til hele denne klimadebatten: Nei, Fremskrittspartiet fornektet ikke at menneskelig aktivitet kan påvirke klimaet. Tvert om. Det vi stiller spørsmål ved, er omfanget i forhold til de naturlige klimatiske variasjonene som finnes til enhver tid. Det er spørsmålet, og det er den problemstillingen som forskerne ikke er enige om. Det er bare det vi peker på. Vi trekker ikke vitenskapelige konklusjoner, men det må være lov å stille spørsmål ved politisk korrekte sannheter.

Presidenten: Presidenten vil nemne at bruk av ordet «sludder» er uparlamentarisk, og det tror presidenten at representanten også forstod.

Statsråd Ola Borten Moe [21:00:15]: Det er noen ting i debatten jeg føler behov for å kommentere. Aller først til gjentatte beskyldninger knyttet til at det er partitilhørighet som har bestemt hvor traseen for høyspentledningen mellom Ørskog og Fardal skal legges. Det er engang sånn at jeg tror det er helt umulig å plassere 30 mil med høyspentledning i dette området uten at man treffer senterpartimedlemmer, enten man legger det til den ene eller den andre traseen. Det er vel ting som tyder på at antall senterpartimedlemmer er litt synkende i Myklebustdalen, men sånn er det. Det er en del av jobben å foreta en totalvurdering og sørge for å få denne linjen fram. Alle dører har vært åpne i Olje- og energidepartementet. Alle som har hatt noe de har ønsket å få sagt i denne saken, har vært hjertelig velkommen til å bidra med det.

Så til Svolvær: Det er ingen tvil om at hvis man er olje- og energiminister, eller statsråd i det hele tatt, er man statsråd hele tiden. Det er imidlertid ikke det samme – selv sagt – som at man er avskåret fra å mene ting om hva som skal være ens eget partis program og meninger for neste stortingsperiode, og heller ikke om hva som foregår i samfunnsdebatten for øvrig. Så å ta kritikk mer på generell basis, knyttet til at man har standpunkter som strekker seg lenger og går utover det som til enhver tid er å presentere regjeringens politikk, det aksepterer jeg ikke. Jeg synes det selvsagt må være sånn at man stilles fritt til å delta i ordsiftet.

Så til dette med avtale og Enova. Der var jeg unøytelig. Det er inngått en avtale med Enova, det er operasjonaliseringen av denne avtalen som nå skal skje. Min bestemte oppfatning er at operasjonaliseringen av den avtalen kommer til å innebære støtteordninger for utfasing av oljefyring, i tråd med klimaforliket. Det er også en oppgave som Enova finansielt er satt i stand til å håndtere, ikke minst som et resultat av de vedtakene som fattes her nå.

Når det så gjelder nett, ble det behandlet i en egen stortingsmelding i denne sal, med stor tilslutning. Alle var enige i ambisjonen om å bygge mye mer nett i Norge, og mente at det var fornuftig og nødvendig. Det er åpenbart at det koster penger og at noen må betale; det er veldig få andre enn oss som bor i dette landet, som kommer til å plukke opp regningen, og industrien må ta sin del av den. Når det er sagt, er det også viktig å peke på totaliteten. Industrien betaler ikke for grønne sertifikater, og industrien betaler ikke for kompensasjonsordninger for CO₂. Hvis man ser på totaliteten for rammevilkårene for norsk kraftkrevende industri, er det ingen tvil om at de blir stadig bedre, selv om det er ulike faktorer som trekker i ulike retninger.

Når det gjelder mellomlandsforbindelser: Det er aldri bygd så mange mellomlandsforbindelser som det som skal gjøres i den kommende perioden.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [21:03:39]: Eg må få knytte nokre kommentarar til spørsmålet om utfasing av

oljefyring og verkemiddel retta ikkje minst mot hushald. To ulike stader i klimaforliket – og eg kan forsikre forsamlinga at eg kjenner det relativt godt og følgjer det ganske nøye – står det omtalt i ulike vedtak: eitt om utfasing av oljefyring, der det står nemnt at det skal vere støtteordningar. Det føreset støtteordningar frå 2013. Det mest offensive kjem i eit vedtak litt lenger nede, der det står at regjeringa skal leggje fram slike, men det er ikkje talfesta.

Så har det ved ulike høve i ein tidlegare debatt i Stortinget og i media vorte satt fram påstandar om at klimaforliket er brote. Det har eg reagert på. Eg er ueinig i det. I samband med budsjettet prioriterte vi å gjere – til punkt og prikke – alt vi måtte gjere i budsjettet for å oppfylle det. Men det var éin månads effektiv arbeidstid til budsjettet, som altså krev at ein jobbar litt med det og går inn i det, og då må vi gjere det. Og som eg har sagt tidlegare her i dag: Det finst støtteordningar frå 2013, men for å oppfylle det svært ambisiøse målet med utfasing av oljefyring til 2020 vil det definitivt vere behov for både det eine og det andre i framtida. Olje- og energiministeren har no nemnt Enova, og vi kan nok vere trygge på at vi kjem til å kome tilbake med ulike ting i åra som kjem. Det må greiast ut – som det for så vidt òg står i klimaforliket – korleis det skal gjerast, og det er ingen tvil om at det òg er andre sider av det som må opp til debatt viss ein skal løyse ut det målet.

Lærdommen av dette er kanskje at når vi har inngått eit forlik, bør vi vere nøye med å snakke saman før vi hevdar at det er brote, og at vi frå regjeringa si side etter beste evne må følgje det opp akkurat sånn som det står. Det er litt av det opposisjonen no forventar av oss.

Viss eg får lov heilt til slutt, vil eg takke for debatten med å seie kort: Klimatoppmøtet i Doha gjorde ein del viktige vedtak, men eg synest det er ganske presist beskrive av fleire her at både Kyoto 2 og andre ting som er vedtekne, i seg sjølv er aller viktigast fordi bordet no er rydda for det verkeleg viktige arbeidet med å prøve å lage ein avtale der alle dei store og viktige utsleppslanda i verda er med i åra som kjem. Det kjem til å verte ei ekstremt krevjande politisk utfordring. Korleis Noreg kan bidra til det, trur eg vert ei kjerneutfordring for alle parti her på Stortinget, iallfall dei som er opptekne av det, i åra framover. Korleis kan vi få land som Kina og USA med? Kva skal vi gjere med dei behova for utsleppskutt vi vil ha før den avtalen trer i kraft, med meir handlingsretta initiativ? Korleis skal vi få andre land med på å trappe opp klimafinansiering, slik Noreg gjer? Ein nødvendig del av det må vere å få landa i sør med. Og den debatten som vi så vidt har begynt her, trur eg vi kjem tilbake til i denne salen mange gonger i åra som kjem.

Presidenten: Representanten Erling Sande har hatt ordet to gonger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Erling Sande (Sp) [21:06:56]: Heilt kort: Kommentarene som har vore frå både Høgre og Framstegspartiet no kring eigarskapen til vasskrafta, er for så vidt gode signal, sjølv om ein seier at ein ikkje har noko mål eller plan om å selje ut desse kraftverka. Eg vil seie at det fortsatt er ein forskjell på det og det som regjeringa seier, nemleg at det

er eit sjølvstendig mål at desse verdiane er i eigarskap og under kontroll av det offentlege.

Så seier Ketil Solvik-Olsen at det her dreier seg om svært avgrensa industri som i dag har kraft, og som har norske arbeidsplassar, hovudkontor osv. i Noreg. Vel, denne modellen var jo omdiskutert då ein vedtok og drøfta heimfall i Stortinget ved førre korsvegen, og fekk ikkje støtte av dei juristane som kan vurdere kva som er robust i forhold til den EØS-avtalen som vi er underlagde.

Og så må ein forstå at vi blir forvirra når representanten Grimstad ti minutt før spør om det kan vere så gale at f.eks. private pensjonsfond sit på den eigarskapen. Det ber eg om forståing for.

Presidenten: Representanten Irene Johansen har hatt ordet to gonger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Irene Johansen (A) [21:08:14]: Jeg har også behov for å understreke noe av det samme som representanten Sande, nemlig at det er veldig interessant å høre i debatten her i kveld at både Høyre og Fremskrittspartiet nå henviser til nye programutkast for neste periode, der de i motsetning til førsteutkastet ikke skal selge ut vannkraften. Jeg må si at det er ganske frustrerende for posisjonen, men også for velgerne må det være ganske forvirrende å vite hva man her skal forholde seg til. Usikkerheten gjør at jeg fortsatt vil si at det kun er den rød-grønne regjeringen som kan garantere offentlig eierskap til vannkraften.

Presidenten: Representanten Siri A. Meling har hatt ordet to gonger tidlegare i debatten og får ordet til ein kort merknad, avgrensa til 1 minutt.

Siri A. Meling (H) [21:09:07]: Tre punkter på dette minuttet, til statsråd Borten Moes innlegg.

Punkt 1: Min kritikk var ikke knyttet til at statsråden kan ha personlige standpunkter. Min kritikk var knyttet til at dette foregikk på en arena hvor man hadde invitert til en presentasjon av kunnskapsinnhenting, hvor statsråden optrådte som statsråd, og hvor statsråden under oppsummeringen – som statsråd – om ettermiddagen kom med sine personlige vurderinger med hensyn til konklusjonene rundt kunnskapsinnhenting. Dette er uryddig.

Punkt 2: Alle var enige om utbygging i sentralnett – det er riktig. Men Høyre og de andre opposisjonspartiene påpekte mangelen ved at kostnadsfordelingen ikke ble diskutert overhodet. Og når vi skal inn og nærmest doble tariffen i sentralnettet for industrien, synes jeg det er for lett å ikke tenke at man også må diskutere kostnadselement og fordeling.

Når det gjelder mellomlandsforbindelser (presidenten klubber), får vi ta det opp en annen gang.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [21:10:26]: Tidligere i debatten var industrikraftordningen oppe, og en skrøt av regjeringen, som vil innføre CO₂-kompensasjon. La meg først si at vi fra Fremskrittspartiets side er veldig glad for at CO₂-kompensasjonsordningen nå blir innført. Det utford-

ret vi regjeringen på allerede i 2007. Da var svaret fra daværende miljøvernminister et tydelig nei, det passet ikke i regjeringens klimapolitikk at en faktisk skulle slippe å betale CO₂-kostnadene. Jeg er glad for at vi har fått en ny miljøvernminister som har kastet gamle SV-standpunkter over bord, og at vi nå sørger for at industrien blir ivaretatt. Det var også SV som i denne sal for noen år siden sa at en måtte styre ungdom vekk fra petroleumsrelatert utdanning, og en måtte ikke tildele gratis CO₂-kvoter til industrien, for det ville opprettholde CO₂-utslipp i Norge. Nå har vi et mer pragmatisk SV, og det er veldig bra – det er alltid bra når Fremskrittspartiets standpunkter blir ivaretatt av SV.

Når det derimot gjelder industrikraftordningen, ga representanten Opheim inntrykk av at der har regjeringen levert. Garantiordningen var bra for norsk industri. Problemet er jo bare at det ennå ikke er en eneste industribedrift som har tatt denne ordningen i bruk. Så her har vi altså en ordning som angivelig er veldig bra, men ingen bedrifter synes det er interessant å bruke den. Det viser bare at ordningen ikke er bra. Alle kraftkontrakter som er inngått etter at garantiordningen ble iverksatt, er inngått i det frie kraftmarkedet. Det viser at industrien er blitt lei av å vente på at regjeringen skulle levere det de lovet. Da bruker en heller markedet, ikke regjeringens ordning. Det viser at hele valgkampgimmiken fra 2005, der de rød-grønne lovet gode industrikraftkontrakter, ikke i det hele tatt er blitt innfridd.

Så har Fremskrittspartiet fått litt kjeft fordi vi våger å kutte i regnskogsatsingen. Vi nuller ikke ut satsingen – vi står fortsatt bak satsingen – men vi mener at når pengene som allerede er bevilget, ikke er brukt opp, er det meningsløst at en skal bevilge nye penger. Det er noen som har gitt inntrykk av at dette nærmest er på en slags ukelønnsbasis, slik at hvis du ikke fyller på pengene nå, blir det tomt. Nei, dette er resultatbasert. Vi mener det er grunn til å tro at en ikke kommer til å bruke opp de pengene som står inne. Da er det helt naturlig at vi ikke bevilger nye penger, men tvert imot sørger for at det som står inne, først betales ut. Så får vi heller ta dette i revidert budsjett. Men det begynner å bli ganske kjedelig å høre på rød-grønne representanter som gir inntrykk av at Fremskrittspartiet ikke støtter regnskogsatsingen, når vi har stemt for den og vært for den hele tiden.

Det samme gjelder Mongstad. Jeg har vært saksordfører samtlige fire ganger som Mongstad-saken har vært oppe i Stortinget. Fremskrittspartiet har ved alle anledninger støttet teknologiutvikling på Mongstad, men vi har ved alle anledninger sagt at fullskala rensing bør vi først begynne å bevilge penger til, og vedta, når vi vet at teknologien virker. Da har vi sett rød-grønne politikere som ikke har løftet en finger når konkurrerende bedrifter og konkurrerende teknologier kommer og banker på døren og sier: Vi kan bygge, og vi trenger ikke penger, vi vil bare vite at noen kjøper CO₂-en fra oss. Sånne konsesjoner får altså avslag fra denne regjeringen – ikke et ja, som de burde ha fått.

Gunnar Gundersen (H) [21:13:38]: Jeg skal bare ta en kort kommentar. Jeg synes det er bemerkelsesverdig at statsråden fullstendig velger å ignorere situasjonen i Folla elv og de alvorlige påstandene som er kommet fram lokalt fra hans partifelle, SVs varaordfører i Folldal. Vi snak-

ker altså om en død elv. Den har vært død siden tidlig på 1990-tallet på grunn av avrenning fra gruvene. Det er Næringsdepartementet som er eier. Vi snakker om store kostnader. Det snakkes om at det kan komme til å koste opptil 100 mill. kr, og det har vært ganske sterke påstander om en uryddig prosess fra direktoratets side og påstander om forskjellsbehandling – at man ikke ville behandlet private eiere på samme måte. Så alt dette synes jeg er ganske alvorlig, og jeg har ikke sett noe engasjement fra statsrådens side. Jeg syntes det var så bemerkelsesverdig da han ikke kommenterte det i sitt innlegg at jeg gjerne ville ha et kort innlegg om det.

Statsråd Bård Vegar Solhjell [21:15:02]: Eg er kjent med saka og har både uttalt meg om og sett på ho. Men når eg ikkje bestemt gjekk inn i ho no, var det fordi dette er ein budsjettdebatt. Eg kjem gjerne meir grundig tilbake med f.eks. eit skriftleg svar, ein direkte telefonsamtale eller på annan måte for å høyre på vurderingar og diskutere oppfølgingar. Det er ei komplisert sak, men eg gjer det gjerne på eit eigna tidspunkt.

Presidenten: Fleire har ikkje bedt om ordet til sakene nr. 5 og 6. Det vil bli ringt til votering.

Etter at det var ringt til votering, uttalte

presidenten: I og med at Stortinget allereie har votert over sak nr. 1, skal Stortinget votere i sakene nr. 2–6.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten er det sett fram 29 forslag. Det er

- forslag nr. 1, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 2–4, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslaga nr. 5–28, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet
- forslag nr. 29, frå Michael Tetzschner på vegner av Høgre og Kristeleg Folkeparti

Det blir først votert over forslag nr. 29, frå Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere å dreie støtten over post 71 fra innvandrersorganisasjoner basert på opprinnelsesland, til frivillige organisasjoner som jobber med integreringsarbeid i lokalmiljøene. Departementet må iverksette kontroll med de bevilgede midler.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaget.

Votering:

Forslaget frå Høgre og Kristeleg Folkeparti blei med 78 mot 24 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.23.48)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 8–10, 12–14, 16, 18, 19 og 21–28, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest fremme de nødvendige lovendringsforslag for raskt å kunne ta i bruk sporings- og lokaliseringshjelpemidler for pasienter med ervervet mental svikt, som selv ikke motsetter seg dette.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme dei nødvendige forslag for å oppheve lov om supplerande stønad til personar med kort butid i Noreg.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme de nødvendige forslag for å igangsette arbeidet med å avvikle fylkeskommunen som selvstendig folkevalgt nivå.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 legge inn full kompensasjon til de kommunene som ble hardest rammet av flomskader i 2012.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme sak om avvikling av fylkesmannsembetene, samt opprettelse av en egen forvaltningsdomstol.»

Forslag nr. 14 lyder:

«Stortinget ber regjeringen foreta en fullstendig gjennomgang av all bygnings- og eiendomsmasse med tanke på salg, og fremme forslag i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 om salg av omsettelige statlige eiendommer.»

Forslag nr. 16 lyder:

«Stortinget ber regjeringen skille ut Statskonsult fra Direktoratet for forvaltning og IKT som et eget selskap, og selge dette.»

Forslag nr. 18 lyder:

«Stortinget ber regjeringen revidere «Reglement for økonomisk hjelp til personer i statlige mottak» slik at ytelser ikke kan bli gitt før asylsøkeren har bidratt til å identifisere seg for myndighetene.»

Forslag nr. 19 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge frem en sak for Stortinget om nedleggelse av Utlendingsnemnda, der ansvaret for klagebehandlingen overføres Justis- og beredskapsdepartementet inntil en forvaltningsdomstol er opprettet.»

Forslag nr. 21 lyder:

«Stortinget ber regjeringen starte avviklingen av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet i løpet av 2013, og tilbakeføre direktoratets oppgaver til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i påvente av en departemental omorganisering.»

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber regjeringen samordne alle de oppgaver som hører inn under innvandrings- og integreringspolitikk i et departement.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber regjeringen igangsette en ekstern

evaluering av alle de enkelttiltak fra de over 20 ulike handlingsplaner som gjennom de siste 20 år har hatt som mål å få en større andel innvandrere inn i arbeidslivet, for å se om disse tiltakene har hatt den ønskede effekt.»

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber regjeringen senest i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2013 fremme forslag om igangsettelse av obligatorisk helsekontroll i forbindelse med 4-årskontrollen, for å avdekke kjønnslemlesting av jentebarn fra land og landområder hvor det er risiko for at slike overgrep utføres.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber regjeringen avvikle Kontaktutvalget mellom innvandrere og myndighetene.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppløse det statsfinansierte Samefolkets fond og tilbakeføre pengene uavkortet til givene.»

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedlegge Kompetansesenteret for urfolks rettigheter.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber regjeringen oppløse det statsfinansierte romanifolkets/taternes kulturfond og tilbakeføre pengene uavkortet til givene.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 78 mot 24 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.24.18)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 5–7, 11, 15, 17 og 20, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen legge til rette for arbeidet med å innføre velferdsteknologiske løsninger i pleie og omsorg.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen snarest utarbeide og fremme forslag om en helhetlig strategi for utvidet bruk av velferdsteknologi.»

Forslag nr. 7 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedsette et etikk- og lovutvalg som skal se på etiske og juridiske problemstillinger knyttet til en utvidet bruk av velferdsteknologi, og fremlegge resultatet for Stortinget.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som innebærer likebehandling av kommunene i tiltakssonen.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremskynde arbeidet med digitalisering i offentlig sektor, slik at offentlige aktører, private aktører og innbyggere kan kommunisere digitalt på sikre og brukervennlige IKT-plattformer.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber regjeringen følge opp Datatilsynets situasjon vedrørende økonomiske ressurser og komme tilbake til Stortinget i forbindelse med behandlingen av revidert nasjonalbudsjett for 2013 med tilleggsbevilgninger om Datatilsynet ikke har tilstrekkelig økonomiske midler for å håndtere kompleksiteten i sin saksbehandling.»

Forslag nr. 20 lyder:

«Stortinget ber regjeringen begynne avviklingen av Kompetansesenter for distriktsutvikling i 2013.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 77 mot 25 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.24.47)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 3 og 4, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om, og på hvilken måte, returavtaler kan inngå i bistandsavtaler med aktuelle land.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen nedlegge Husleietvistutvalget.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet og Høgre blei med 61 mot 41 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.25.13)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 2, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen få på plass flere returavtaler slik at asylsøkere med grunnløse asylsøknader kan sendes tilbake.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei med 60 mot 42 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.25.38)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 1, frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag som innebærer likebehandling av kommunene i tiltakssonen.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti blei med 54 mot 48 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.26.06)

Komiteen hadde tilrådd:

Rammeområde 1 (Statsforvaltning)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
20	1	Statsministerens kontor Driftsutgifter	91 450 000	
21	1	Statsrådet Driftsutgifter	147 800 000	
24	1	Regjeringsadvokaten Driftsutgifter	54 800 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	16 900 000	
1500		Fornyings-, administrasjons- og kirke-departementet		
	1	Driftsutgifter	197 374 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	42 831 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Forskning, <i>kan overføres</i>	19 944 000	
1502		Tilskudd til kompetanseutvikling		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	3 000 000	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres</i>	12 500 000	
1503		Midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte		
	70	Tilskudd	149 934 000	
1510		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter	1 426 594 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	169 977 000	
1520		Departementenes servicesenter		
	1	Driftsutgifter	579 406 000	
	22	Fellesutgifter i regjeringskvartalet	124 993 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	87 970 000	
1530		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter	2 985 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	245 413 000	
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	32 156 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	70 236 000	
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes-ungdomsorganisasjoner	19 965 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	7 459 000	
1560		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter	177 969 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	53 848 000	
	22	Betaling av elektronisk ID til private -leverandører	6 737 000	
	23	Elektronisk ID og digital postkasse, <i>kan overføres</i>	112 331 000	
1570		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter	37 753 000	
1571		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter	1 833 000	
1580		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	57 000 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> ..	18 500 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i> .	388 400 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	13 840 000	
1581		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter	24 128 000	
	30	Større rehabiliteringsprosjekter, <i>kan overføres</i> ...	37 940 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 811 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1582		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	300 000	
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	5 000 000	
1584		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter	19 258 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-3 747 018 000	
		2 Driftsutgifter	2 034 148 000	
		3 Avskrivninger	692 000 000	
		4 Renter av statens kapital	81 300 000	
		5 Til investeringsformål	924 594 000	
		6 Til reguleringsfondet	-23 248 000	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	138 100 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av		
		kurant-prosjekter, <i>kan overføres</i>	178 900 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	735 100 000	
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i> .	624 448 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	70 000 000	
		Totale utgifter		6 262 659 000
I n n t e k t e r				
3021		Statsrådet		
	1	Leieinntekter	300 000	
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	13 400 000	
4510		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	169 933 000	
4520		Departementenes Servicesenter		
	2	Ymse inntekter	21 932 000	
	3	Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	72 834 000	
4560		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	3	Diverse inntekter	6 500 000	
	4	Internasjonale oppdrag	2 130 000	
	5	Tilbakebetaling fra kommuner for elektronisk ID	300 000	
	6	Tilbakebetaling fra tjenesteeiere for elektronisk ID og digital postkasse	1 550 000	
4581		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Ymse inntekter	148 000	
4584		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter	3 035 000	
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål	924 594 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5446	40	Salg av eiendom, Fornebu		
		Salgsinntekter, Fornebu	200 000	
		Totale inntekter		1 216 856 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1510 post 21	kap. 4510 post 1
kap. 1520 post 1	kap. 4520 postene 2 og 3
kap. 1560 post 1	kap. 4560 postene 3 og 4
kap. 1560 post 21	kap. 4560 post 3
kap. 1560 post 22	kap. 4560 post 5
kap. 1560 post 23	kap. 4560 post 6
kap. 1584 post 1	kap. 4584 post 2

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 1510 Fylkesmanns-embetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 175 mill. kroner mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer inntekter fra salg av eiendommer, og medregne ubrukte inntekter fra salg av eiendom ved beregning av overført beløp.

V

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan omdisponere:

1. under kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 30–45.
2. under kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til post 45.
3. under kap. 1584 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til post 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et kuranprosjekt.

VI

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser knyttet til investeringsprosjekt

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan pådra staten forpliktelser utover budsjettåret for å gjennomføre de byggeprosjektene og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 1580 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 1581 Eiendommer til kongelige formål, kap. 1582 Utvikling av Fornebuområdet, og kap. 2445 Statsbygg i Prop. 1 S (2012–2013), innenfor de kostnadsrammene som der er oppgitt.

VII

Fullmakter i forbindelse med kuranprosjekt-ordningen

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan:

1. under kap. 2445 Statsbygg, post 32, Prosjektering og igangsetting av kuranprosjekter, sette i gang byggeprosjekt uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kuranprosjekter og post 34 Videreføring av kuranprosjekt, pådra staten forpliktelser utover budsjettåret innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser i forbindelse med gjennomføringen av byggeprosjektene.

VIII

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at:

1. Fornyings-, administrasjons- og kirke departementet i 2013 kan:
 - a) godskrive det enkelte bygge- og eiendomsprosjektet med innbetalt dagmulkt, konvensjonalbot og erstatning for misligholdt entreprise, ved at innbetalingen

- blir postert i statsregnskapet på vedkommende investeringspost som utgiftsreduksjon.
- b) godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige etater som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 500 mill. kroner totalt i budsjettåret.
- c) godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 150 mill. kroner i hvert enkelt tilfelle, og for inntil 300 mill. kroner totalt, utover bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom.
- d) overdra statlige spesialscoleieendommer til underpris eller vederlagsfritt til kommuner og fylkeskommuner, dersom ansvaret for skoledriften blir overtatt av kommunen eller fylkeskommunen.
- e) gjøre bortfeste, salg og makeskifte av eiendommer som det er behov for ved disponering av statens eiendommer på Fornebu for inntil 100 mill. kroner.
- f) korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapittel eller prosjektene ikke blir realisert.

- g) avhende statlig fast eiendom til barnehageformål direkte til kommuner til markedspris.
2. Kongen i 2013 kan avhende statlig eiendom til lavere pris enn markedspris der særlige hensyn tilsier det.

IX

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2013 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

X

Fullmakter til å pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger

Stortinget samtykker i at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet kan pådra forpliktelser med inntil 54 mill. kroner pr. år i perioden 2013–2023, til leie av lokaler for Arbeidsdepartementet og deler av Departementenes servicesenter i Akersgata 64–68.

Rammeområde 6
(Innvandring, regional utvikling og bolig)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	761 593 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, statlige mottak	1 571 838 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	48 215 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling og migrasjon, kan overføres	7 218 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger	246 394 000	
	70	Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak	452 807 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak og informasjon til au pairer	17 462 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, kan overføres	134 661 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 821 post 60	6 741 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres	13 568 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter	278 015 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	13 926 000	
500		Kommunal- og regionaldepartementet		
	1	Driftsutgifter	161 155 000	
	21	Spesielle forsknings- og utredningsoppdrag, kan overføres	9 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	700 000	
	50	Forskningsprogrammer under Norges forskningsråd	15 750 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
551		Regional utvikling og nyskaping		
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling	1 525 950 000	
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift, <i>kan overføres</i>	557 700 000	
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling		
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon, mv., <i>kan overføres</i>	14 200 000	
	62	Nasjonale tiltak for lokal samfunnsutvikling, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling, <i>kan overføres</i>	520 200 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	32 000 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter	47 600 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 970 000 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	21	Kunnskapsutvikling og -formidling	4 500 000	
	61	Husleietilskudd	2 500 000	
	70	Boligetablering i distriktene	20 600 000	
	74	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	29 400 000	
	75	Tilskudd til etablering i egen bolig	354 300 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	433 800 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	23 800 000	
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd, <i>kan overføres</i>	70 700 000	
	79	Tilskudd til tilpasning av bolig	172 500 000	
582		Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg		
	60	Rentekompensasjon - skole- og svømmeanlegg, <i>kan overføres</i>	439 700 000	
	61	Rentekompensasjon - kirkebygg, <i>kan overføres</i>	49 200 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	22 300 000	
586		Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser		
	63	Tilskudd til kompensasjon for utgifter til renter og avdrag	1 013 900 000	
	64	Investeringstilskudd, <i>kan overføres</i>	847 800 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	66 900 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	32 500 000	
	70	Tilskudd til Lavenergiprogrammet	6 000 000	
820		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	179 187 000	
821		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	46 273 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	10 500 000	
	50	Norges Forskningsråd	6 390 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	5 090 852 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	314 268 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	172 823 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	1 860 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig -virksomhet	51 094 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	2 523 000	
	73	Tilskudd	2 253 000	
822		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	28 092 000	
	22	Norskprøver for voksne innvandrere	12 933 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 648 676 000	
823		Kontaktutvalget mellom innvandrerbefolkningen og -myndighetene		
	1	Driftsutgifter	6 644 000	
1533		Sametinget		
	50	Sametinget	259 460 000	
	54	Avkastning av Samefolkets fond	2 535 000	
1534		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	5 800 000	
	51	Divvun	5 419 000	
	72	Samisk språk, informasjon m.m.	5 330 000	
1535		Galdu - Kompetansesenteret for urfolks rettigheter		
	1	Driftsutgifter	3 319 000	
1536		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	4 378 000	
1540		Nasjonale minoriteter		
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	5 800 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 751 000	
	71	Avkastning av Romanifolkets/taternes kulturfond	3 550 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	330 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	12 800 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	23 200 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	21 000 000	
	72	Rentestøtte	13 000 000	
2426		SIVA SF		
	70	Tilskudd	48 000 000	
		Totale utgifter		21 353 303 000
Inntekter				
3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	122 136 000	
	2	Gebyr for nødvisum	120 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	13 432 000	
	4	Statlige mottak, ODA-godkjente utgifter	772 156 000	
	5	Refusjonsinntekter	10 650 000	
	6	Gjenbosetting av flyktninger - støttetiltak, ODA-godkjente utgifter	6 741 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	900 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
3587	4	Direktoratet for byggkvalitet Gebyrer, sentral godkjenning foretak	31 800 000	
3821	1	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	87 472 000	
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige -flyktninger, ODA-godkjente utgifter	19 024 000	
3822	1	Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	96 567 000	
4533	51	Sametinget Avkastning av Samefolkets fond	2 535 000	
4540	71	Nasjonale minoriteter Avkastning av Romanifolkets/taternes kulturfond	3 550 000	
5312	1	Husbanken Gebyrer m.m.	13 000 000	
	11	Tilfeldige inntekter	8 000 000	
5326	70	SIVA SF Låne- og garantiprovisjoner	6 600 000	
5613	80	Renter fra SIVA SF	29 600 000	
		Renter		
5615	80	Husbanken	3 601 000 000	
		Renter		4 825 283 000
		Totale inntekter		

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1

III

EFFEKT-programmet

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan overskride bevilgningen under kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med inntil 12,1 mill. kroner, mot tilsvarende innsparing under kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten, post 1 Driftsutgifter og kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 1 Driftsutgifter.

IV

Tilsagnsfullmakt

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan gi tilsagn om støtte utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	
490	71	Utlendingsdirektoratet Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i mottak og informasjon til au payer	3 mill. kroner
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger	50 mill. kroner

V

Midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2013 kan inngå avtaler om midlertidig innkvartering av asylsøkere og flyktninger med varighet utover 2013. Dersom behovet for mottaksplasser for asylsøkere og flyktninger blir større enn antatt i statsbudsjettet for 2013, samtykker Stortinget i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke antall plasser i statlige mottak innenfor gjeldende rammer for etablering og drift av det statlige

mottaksapparatet, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, statlige mottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for statlige mottak for asylsøkere og flyktninger eller post 70 Økonomiske ytelser til beboere i asylmottak.

VI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

VII

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
551	61	Regional utvikling og nyskaping Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	100,0 mill. kroner
581	74	Bolig- og bomiljøtiltak Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	19,6 mill. kroner
	76	Tilskudd til utleieboliger	366,1 mill. kroner
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	25,3 mill. kroner
	78	Boligsosialt kompetansetilskudd	98,4 mill. kroner
586	64	Tilskudd til omsorgsboliger og sykehjemsplasser Investeringsstilskudd	2 671,05 mill. kroner

VIII

Investeringsramme skole- og svømmeanlegg

Stortinget samtykker i at Kommunal- og regionaldepartementet i 2013 kan gi nye tilsagn om rentekompensasjon

tilsvarende en investeringsramme på 1 mrd. kroner over kap. 582 Rentekompensasjon for skole- og svømmeanlegg og kirkebygg, post 60 Rentekompensasjon – skole- og svømmeanlegg.

IX

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen på	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 820 post 1	kap. 3820 post 1
kap. 823 post 1	kap. 3823 post 1

X

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Fornøyings-, administrasjons- og kirkedepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1535 post 1	kap. 4535 post 2
kap. 1536 post 1	kap. 4536 post 2

Presidenten: Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 56 mot 46 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 21.26.40)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten har Åge Starheim sett fram fem forslag på vegner av Framstegspartiet. Det blir votert over forslaga frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 1 lyder:

«I kommunelova skal § 77 nr. 2 lyde:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, *medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a*, ansatte i kommunen eller fylkeskommunen, og ledere og styremedlemmer i kommunale selskap.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremme dei nødvendige framlegg som avgrensar prinsippet om opne møte til bare å gjelde interkommunale selskap og kommunale foretak si handsaming av nærings saker.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sjå til at krav om rapportering av forvaltningsrevisjon vert gjort årleg til kommunestyre eller fylkesting om kva forvaltningsrevisjonar som er gjennomførde og om resultata av desse.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringa leggja frem dei nødvendige framlegga som justerer revisor si teieplikt i kommunelova slik at denne er meir i harmoni med dei prinsipp som gjeld for Riksrevisjonen.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremje dei nødvendige framlegg om å innføre utsatt offentlegheit for høringsutkast.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 77 mot 24 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 21.27.13)

Komiteen hadde tilrådd til Stortinget å gjere slikt vedtak til

lov
om endringar i kommunelova m.m. (eigenkontroll mv.)

I

I lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner skal desse endringane gjerast:

§ 17 nr. 2 tredje punktum skal lyde:

Når det er avgjort at valg som nevnt i første og annet punktum er gyldige, foretas valg av formannskap eller fylkesutvalg, ordfører eller fylkesordfører, varaordførere og *kontrollutvalg* for den nye valgperioden.

§ 17 nr. 3 første punktum skal lyde:

Kommunestyre og fylkesting, formannskap, fylkesutvalg og *kontrollutvalg* trer i funksjon fra det konstituerende møte.

§ 29 nr. 4 skal lyde:

Bestemmelsene gjelder ikke for kommunale eller fylkeskommunale foretak, jf. kapittel 11. Bestemmelsene i §§ 30 nr. 4, 31 og 31 a og 36 til 38 a kommer likevel til anvendelse.

§ 48 nr. 5 andre punktum skal lyde:

Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre *betryggende kontroll* og en høy etisk standard i virksomheten.

§ 50 nr. 1 skal lyde:

Kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk. *Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvare rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift*

for kommuner, fylkeskommuner mv. Det kan kun tas opp lån til tiltak som er ført opp i årsbudsjettet.

§ 50 nr. 7 bokstav b blir oppheva.

Noverande bokstav c blir bokstav b.

§ 65 nr. 3 andre punktum skal lyde:

Et flertall av de ansatte ved foretaket kan kreve at inn- til en femtedel av styrets medlemmer med varamedlemmer velges av og blant de ansatte.

§ 68 nr. 5 blir oppheva.

Noverande nr. 6 til nr. 9 blir nr. 5 til nr. 8.

§ 71 nr. 2 skal lyde:

Daglig leder skal sørge for at foretaket drives i samsvar med lover, forskrifter og overordnede instruksjoner, og at det er gjenstand for betryggende kontroll.

§ 77 nr. 2 skal lyde:

Utelukket fra valg er ordfører, fylkesordfører, varaordfører, medlem og varamedlem av formannskap og fylkesutvalg, medlem og varamedlem av kommunal eller fylkeskommunal nemnd med beslutningsmyndighet, medlem av kommuneråd eller fylkesråd, medlem og varamedlem av kommunestyrekomité og fylkestingskomité etter § 10 a og ansatte i kommunen eller fylkeskommunen.

§ 77 nr. 8 blir oppheva.

Noverande nr. 9 til nr. 11 blir nr. 8 til nr. 10.

Overskrifta til § 80 skal lyde:

§ 80 *Innsyn og undersøkelser i selskaper*

§ 80 første ledd skal lyde:

I interkommunale selskaper etter lov 29. januar 1999 nr. 6, i interkommunale styrever etter § 27 og i aksjeselskaper der en kommune eller fylkeskommune alene eller sammen med andre kommuner, fylkeskommuner eller interkommunale selskaper direkte eller indirekte eier alle aksjer, har kommunens eller fylkeskommunens kontrollutvalg og revisor rett til å kreve de opplysninger som finnes påkrevd for deres kontroll, så vel fra selskapets daglige leder som fra styret og den valgte revisor for selskapet. I den utstrekning det finnes nødvendig, kan kontrollutvalget og kommunens revisor selv foreta undersøkelser i selskapet.

II

I lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper skal disse endringane gjerast:

§ 18 tredje ledd blir oppheva.

Noverande fjerde ledd blir tredje ledd.

§ 20 første ledd siste punktum skal lyde:

I økonomiplanen skal det inngå en oversikt over selskapets samlede gjeldsbyrde og utgifter til renter og avdrag i planperioden.

§ 20 siste ledd blir oppheva.

§ 21 første ledd andre punktum blir oppheva.

§ 22 skal lyde:

§ 22 *Lån, garantier og finansiell risiko*

Selskapet kan bare ta opp lån dersom dette er fastsatt i selskapsavtalen. Dersom selskapet skal kunne ta opp lån, skal avtalen inneholde et tak for selskapets samlede låneopptak.

Selskapet kan ta opp lån for å finansiere investeringer i bygninger, anlegg og varige driftsmidler til eget bruk, og for å konvertere eldre lånegjeld. Det kan ikke tas opp lån etter første punktum for den delen av anskaffelseskost som tilsvare rett til kompensasjon for merverdiavgift etter lov 12. desember 2003 nr. 108 om kompensasjon av merverdiavgift for kommuner, fylkeskommuner mv. Selskapet kan ta opp likviditetslån eller inngå avtale om likviditetstrekkrettighet.

Dersom en av deltakerne er underlagt reglene i kommuneloven § 60, skal selskapets vedtak om opptak av lån eller vedtak om langsiktig avtale om leie av bygninger, anlegg og varige driftsmidler som kan påføre selskapet utgifter utover de fire neste budsjettår, godkjennes av departementet.

Selskapets samlede lånegjeld etter andre ledd første punktum skal avdras med like årlige avdrag. Gjenstående løpetid for selskapets samlede gjeldsbyrde kan ikke overstige den veide levetiden for selskapets anleggsmidler ved siste årsskifte.

Selskapets likviditetslån eller benyttet trekkrettighet etter andre ledd tredje punktum skal være gjort opp senest når årsregnskapet fastsettes. Foreligger det regnskapsunderskudd som etter økonomiplanen skal dekkes over flere år, kan løpetiden for likviditetslånet forlenges tilsvarende inndekningsperioden.

Selskapet kan ikke stille garanti eller pantsette sine eiendeler til sikkerhet for andres økonomiske forpliktelser.

Selskapet skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning kan oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at selskapet skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Avtale i strid med bestemmelsene i første, tredje og sjette ledd er ugyldig.

§ 27 skal lyde:

§ 27 *Selskapets regnskap*

Selskapet har regnskapsplikt etter regnskapsloven. Det kan i selskapsavtalen bestemmes at selskapet i stedet skal avgi regnskap etter kommunale regnskapsprinsipper. Selskapet har bokføringsplikt etter bokføringsloven.

Regnskapet og årsberetningen fastsettes av representantskapet. Styret fremlegger forslag til årsregnskap og årsberetning.

Departementet kan i forskrift gi nærmere regler om årsregnskapet for interkommunale selskaper.

III

I lov 15. juni 2001 nr. 70 om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser skal § 26 første ledd andre og tredje punktum lyde:

Nemnda bør spegle av innbyggjartalet i dei enkelte kommunane eller fylkeskommunane. Det skal likevel vere minimum *tre* medlemmer i nemnda frå kvar kommune eller fylkeskommune.

IV

I lov 6. mars 2009 nr. 11 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering mv. skal § 4 andre ledd nr. 1 lyde:

1. statsautoriserte og registrerte revisorer, samt revisor som er ansvarlig for revisjon av regnskapet for kommune eller fylkeskommune, samt for kommunalt og fylkeskommunalt foretak, i samsvar med nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. lov om kommuner og fylkeskommuner § 78 nr. 8,

V

1. Lova gjeld frå den tida Kongen fastset. Kongen kan setje i kraft dei enkelte føresegnene til ulik tid.
2. Endringa i lov 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 50 nr. 1 andre punktum tek til å gjelde 1. januar 2014.
3. Endringa i lov 29. januar 1999 nr. 6 om interkommunale selskaper § 22 andre ledd andre punktum tek til å gjelde 1. januar 2014.

Presidenten: Det blir votert over I § 17 nr. 2 tredje punktum og § 17 nr. 3 første punktum.

Høgre har varsla at dei ønskjer å røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen til I § 17 nr. 2 tredje punktum og § 17 nr. 3 første punktum blei vedteken med 84 mot 18 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.27.49)

Presidenten: Det blir så votert over I § 77 nr. 2.

Framstegspartiet og Høgre har varsla at dei ønskjer å røyste imot.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen til I § 77 nr. 2 blei vedteken med 60 mot 41 røyster.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.15)

Presidenten: Det blir votert over resten av paragrafane under I og II, III, IV og V.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen til resten av paragrafane under I og II, III, IV og V blei samrøystes vedteken.

Presidenten: Det blir votert over overskrifta til lova og lova i det heile.

Votering:

Overskrifta til lova og lova i det heile blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten er det sett fram tolv forslag. Det er

- forslaga nr. 1–3, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti
- forslaga nr. 4–7, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet og Høgre
- forslaga nr. 8–12, frå Gjermund Hagesæter på vegner av Framstegspartiet

Det blir votert over forslaga nr. 8–10 og 12, frå Framstegspartiet.

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fjerne kravet om universell utforming på bustader under 55 m².»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber regjeringa stanse planane om å innføre krav om passivhus frå 2015.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fjerne dei krava til energieffektivitet som er knytt til TEK7 og TEK10 slik at minimumskrava for energieffektivitet vert tilsvarende TEK97.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber regjeringa vurdere å fremme framlegg om å oppheve plan- og bygningsloven § 12-4 (5), som mellom anna seier: «er bygge- og anleggstilltak som hjemles i plan fremmet med bakgrunn i privat reguleringsforslag etter § 12-11, ikke satt i gang senest fem år etter vedtak av planen, kan tillatelsen til gjennomføring av planen ikke gis uten nytt planvedtak.»

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet blei med 78 mot 24 røyster ikkje vedtekne.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.22)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 11, frå Framstegspartiet.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa foreta ein omfattande gjennomgang av det regelverket som i dag styrer regu-

lering av tomteareal og bygging av bustader med sikte på å gjera regelverket mindre omfattande, enklare og mindre byråkratisk.»

Venstre har varsla at dei støttar forslaget.

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet blei med 77 mot 25 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.56)

Presidenten: Det blir votert over forslag nr. 7, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslaget lyder:

«Stortinget ber regjeringa stanse planane om innføring av uavhengig kontroll frå 1. januar 2013.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei med 61 mot 41 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.17)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 4–6, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringa starte arbeidet med forenkling og reduksjon av verkemiddel i byggjenæringa med sikte på å leggje grunnlaget for ein velfungerande marknad utan unødvendige statlege tilsyn og inngrep.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringa snarast iverksetja tiltak som medfører at bruken av motsegner går ned.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringa fremme nødvendige framlegg til lovendringar som medfører at private kan komme med framlegg om områderegulering.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet og Høgre blei med 60 mot 42 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.30.47)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 1–3, frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringa prioritere inneklimate som eit satsingsområde for Bygg21.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringa foreta ei utgreiing av samanhengen mellom Kreftregisterets registrering av lungekreftsdødsfall og eksponering for radon, og betydinga av nye byggs tettleik for eksponering av radonhaldige gassar.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringa sikre at alle som er risikoutsett for radonproblem, får tilbod om radonmåling.»

Venstre har varsla at dei vil røyste for forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti blei med 54 mot 48 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.31.18)

Komiteen hadde tilrådd:

Meld. St. 28 (2011–2012) – Gode bygg for eit betre samfunn – Ein framtidsretta bygningspolitikk – vert å leggje ved protokollen.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei samrøystes vedteken.

Votering i sak nr. 5

Presidenten: Under debatten er det sett fram seks forslag. Det er

- forslaga nr. 1–5, frå Per-Willy Amundsen på vegner av Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti
- forslag nr. 6, frå Per-Willy Amundsen på vegner av Framstegspartiet og Høgre

Det blir først votert over forslag nr. 6, frå Framstegspartiet og Høgre.

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber regjeringen invitere IFEs gruppe ved Halden-reaktoren til å få status som FME-senter.»

Votering:

Forslaget frå Framstegspartiet og Høgre blei med 61 mot 41 røyster ikkje vedteke.

(Voteringsutskrift kl. 21.32.16)

Presidenten: Det blir votert over forslaga nr. 1–5, frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti.

Forslag nr. 1 lyder:

«Stortinget ber regjeringen styrke Petoro gjennom å sikre en mer fleksibel finansiering enn i dag ved at Petoro finansieres direkte over kontantstrømmen fra sokkelen fremfor gjennom bevilgninger over statsbudsjettet.»

Forslag nr. 2 lyder:

«Stortinget ber regjeringen gjenopprette Friluftsliv som eige resultatområde i Miljøverndepartementet sitt budsjett.»

Forslag nr. 3 lyder:

«Stortinget ber regjeringen fremme en sak om sta-

tens økonomiske ansvar for arkeologiske utgravinger når dette påkreves på privat grunn.»

Forslag nr. 4 lyder:

«Stortinget ber regjeringen lage en handlingsplan for å sikre opptrapping av arbeidet med opprydding av forurensning i fjorder, vassdrag og havner.»

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber regjeringen utrede konsekvensene av å gjøre kart og geodata fra Statens kartverk gratis og fritt tilgjengelig for allmennheten, og rapporte-

re tilbake til Stortinget om resultatet av utredningen i statsbudsjettet for 2014.»

Venstre har varslet at dei vil røyste for forslaga.

Votering:

Forslaga frå Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti blei med 54 mot 48 røyster ikkje vedtekne.
(Voteringsutskrift kl. 21.32.44)

Komiteen hadde tilrådd:

Rammeområde 12 (Olje og energi)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1800		Olje- og energidepartementet		
	1	Driftsutgifter	160 376 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under post 72</i>	35 845 000	
	71	Tilskudd til Norsk Oljemuseum	10 700 000	
	72	Tilskudd til olje- og energiformål, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	1 000 000	
1810		Oljedirektoratet		
	1	Driftsutgifter	239 500 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	203 100 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Driftsutgifter	468 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	73 000 000	
	22	Flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 60 og 72</i>	145 300 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 72</i>	14 000 000	
	70	Tilskudd til museums- og kulturminnetiltak, <i>kan overføres</i>	9 000 000	
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 22 og 60</i>	32 000 000	
	73	Tilskudd til utjevning av overføringstariffer, <i>kan overføres</i>	120 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
1825		Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	22 500 000	
	50	Overføring til Energifondet	1 016 000 000	
1830		Forskning		
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling, <i>kan overføres</i>	28 000 000	
	50	Norges forskningsråd	728 000 000	
	70	Internasjonale samarbeids- og utviklingstiltak, <i>kan overføres</i> ...	12 950 000	
1832		Internasjonalisering		
	70	Internasjonalisering, <i>kan overføres</i>	21 700 000	
1833		CO ₂ -håndtering		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 165 000 000	
	50	Overføring til fond for CLIMIT	80 800 000	
	70	Administrasjon, Gassnova SF ...	93 000 000	
	71	Forskningstjenester TCM DA, <i>kan overføres</i>	1 882 000 000	
	72	Lån, TCM DA, <i>kan overføres</i>	73 000 000	
	73	Tilskudd, CO ₂ -håndtering, internasjonalt, <i>kan overføres</i> , <i>kan nyttes under post 22</i>	7 000 000	
1870		Petoro AS		
	70	Administrasjon	290 700 000	
	71	Unitisering, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
2440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	30	Investeringer	28 000 000 000	
2442		Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	1 800 000	
2490		NVE Anlegg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-60 000 000	
		2 Driftsutgifter	54 300 000	
		3 Avskrivninger	4 900 000	
		4 Renter av statens kapital	800 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	2 000 000	
		Totale utgifter		34 976 271 000
Inntekter				
4800		Olje- og energidepartementet		
	3	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 502 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Garantiprovisjon, Gassco	1 250 000	
4810		Oljedirektoratet		
	1	Gebyrinntekter	14 700 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	69 400 000	
	3	Refusjon av tilsynsutgifter	10 700 000	
4820		Norges vassdrags- og energidirektorat		
	1	Gebyrinntekter	65 500 000	
	2	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	73 000 000	
	40	Flom- og skredforebygging	16 800 000	
4825		Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi		
	85	Fondsavkastning	996 000 000	
4829		Konsesjonsavgiftsfondet		
	50	Overføring fra fondet	149 000 000	
4833		CO ₂ -håndtering		
	80	Renter, TCM DA	165 000 000	
	85	Fondsavkastning	91 800 000	
	86	Avdrag, TCM DA	1 096 000 000	
5440		Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	192 700 000 000	
		2 Driftsutgifter	-32 700 000 000	
		3 Lete- og feltutviklingsutgifter	-2 600 000 000	
		4 Avskrivninger	-22 000 000 000	
		5 Renter av statens kapital	-6 400 000 000	129 000 000 000
	30	Avskrivninger	22 000 000 000	
	80	Renter av statens kapital	6 400 000 000	
5490		NVE Anlegg		
	1	Salg av utstyr mv.	500 000	
		Totale inntekter		160 151 152 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1800 post 21	kap. 4800 post 3
kap. 1810 post 21	kap. 4810 post 2
kap. 1820 post 21	kap. 4820 post 2
kap. 1820 post 22	kap. 4820 post 40
kap. 2490 post 45	kap. 5490 post 1

III

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kongen i 2013 kan:

1. overskride bevilgningen under kap. 1800 Olje- og energidepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter, til dekning av meglerhonorar og utgifter til faglig bistand ved statlig kjøp/salg av aksjeposter, rådgivning samt andre endringer som kan få betydning for eierstrukturen i Statoil ASA.
2. godkjenne utøvelse av statens forkjøpsrett ved overdragelser av andeler i utvinningstillatelser på norsk kontinentalsokkel og overskride bevilgningen med inntil 5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten.

IV

Fullmakt til å utgiftsføre uten bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan utgiftsføre uten bevilgning tilskudd til fjerning av innretninger på kontinentalsokkelen under kap. 2442 Disponering av innretninger på kontinentalsokkelen, post 70 Tilskudd.

V

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan gi tilsagn utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt udekket ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1825	50	Energiomlegging og utvikling av energi- og klimateknologi Overføring til Energifondet	400 mill. kroner

VI

Fullmakt til å inngå forpliktelser utover gitt bevilgning

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan:

1. pådra seg forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1800		Olje- og energidepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter	7 mill. kroner
1810		Oljedirektoratet	
	21	Spesielle driftsutgifter	10 mill. kroner
1820		Norges vassdrags- og energidirektorat	
	22	Flom- og skredforebygging	50 mill. kroner
	60	Tilskudd til flom- og skredforebygging	10 mill. kroner
	72	Tilskudd til flom- og skredforebygging	20 mill. kroner
1830		Forskning	
	22	Forvaltningsrettet forskning og utvikling	10 mill. kroner
1833		CO ₂ -håndtering	
	70	Administrasjon, Gassnova SF	20 mill. kroner
1870		Petoro AS	
	70	Administrasjon	35 mill. kroner
	71	Unitisering	15 mill. kroner

2. pådra staten forpliktelser utover gitt bevilgning under kap. 1833 CO₂-håndtering, post 21 Spesielle driftsutgifter, knyttet til skadeløserklæring i avtaler som berører planlegging og forberedelse av fullskala CO₂-håndtering på Mongstad.

VII

Garantifullmakt

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan gi Gassco AS garanti innenfor en samlet ramme på inntil 1 mrd. kroner for skader og tap ved mottaksterminalene på kontinentet som har oppstått som følge av forsettlige handlinger hos ledende personell i Gassco AS.

VIII

Forpliktelser under avsetningsinstruksen og øvrige driftsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, knyttet til:

1. løpende forretningsvirksomhet i interessentskapene, samt deltakelse i annen virksomhet som har tilknytning til leting og utvinning av petroleum.
2. avsetning av statens petroleum etter avsetningsinstruksen gitt Statoil ASA.

IX

Utbyggingsrelaterte forpliktelser

Stortinget samtykker i at Kongen i 2013 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, hvor øvre grense for SDØE sin forholdsmessige andel for det enkelte prosjekt/fase utgjør 5 mrd. kroner knyttet til deltakelse i:

1. utbyggingsprosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel.
2. utviklingsprosjekter under Gassled.

X

Forpliktelser for plan for utbygging og drift og for anlegg og drift er behandlet

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan godkjenne at staten pådras forpliktelser utover gitte bevilgninger under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten knyttet til kontraktsmessige forpliktelser i fasen før plan for utbygging og drift er godkjent eller før tillatelse til anlegg og drift er gitt, herunder forpliktelser knyttet til en pre-interessentskapsfase.

XI

Forpliktelser knyttet til petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel

Stortinget samtykker i at:

1. Olje- og energidepartementet i 2013 ved eventuell norsk statlig deltakelse og forberedelse til deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel, kan:
 - a) pådra staten forpliktelser utover gitte bevilgninger innenfor en total økonomisk ramme på 1,5 mrd. kroner under kap. 2440/5440 Statens direkte økonomiske engasjement i petroleumsvirksomheten, til utgifter som påløper i regnskapene for utvinningstillatelser eller transportanlegg som skal fordeles mellom deltakerne i utvinningstillatelsene etter deltakerandel.
 - b) utgiftsføre uten bevilgning i statsregnskapet for 2013 under kap. 1870 Peto AS, post 96 Aksjer i Peto AS, med inntil 2 mill. kroner til å yte innskuddskapital ved etableringen av et norsk aksjeselskap direkte, eller indirekte eid av den norske stat, med filial på Island som rettighetshaver for utvinningstillatelser og deltaker i aktuelle interessentskap på islandsk kontinentalsokkel.
 - c) utgiftsføre uten bevilgning i statsregnskapet 2013 under kap. 1870 Peto AS, post 72 Administrasjon, Peto AS, med inntil 1 mill. kroner til nødvendige utgifter knyttet til forberedelse, etablering og drift av nevnte aksjeselskap med filial.
2. Peto AS ved eventuell norsk statlig deltakelse og forberedelse til deltakelse i petroleumsvirksomhet på islandsk sokkel, kan stille ubegrenset morselskapsgaranti overfor islandske myndigheter for forpliktelser som filialen av selskapets datterselskap pådrar seg som rettighetshaver i tildelte utvinningstillatelser på Island.

XII

Utbyggingsprosjekter på norsk kontinentalsokkel

Stortinget samtykker i at Kongen i 2013 kan godkjenne prosjekter (planer for utbygging/anlegg og drift) på norsk kontinentalsokkel under følgende forutsetninger:

1. Prosjektet må ikke ha prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.
2. Øvre grense for de samlede investeringer per prosjekt utgjør 10 mrd. kroner.
3. Hvert enkelt prosjekt må vise akseptabel samfunnsøkonomisk lønnsomhet og være rimelig robust mot endringer i prisutviklingen for olje og naturgass.

XIII

Overføring av eiendomsrett mot bruksrett

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan godkjenne overføring av eiendomsrett fra en rettighetshavergruppe hvor Peto AS som forvalter av SDØE er en av rettighetshaverne, til en annen rettighetshavergruppe. Det forutsettes at Peto AS som forvalter av SDØE er sikret tilstrekkelig bruksrett. Denne fullmakt vil gjelde for de prosjekter hvor Kongen har fått fullmakt til å godkjenne plan for utbygging/anlegg og drift, samt ved mindre endringer for prosjekter hvor plan for utbygging/anlegg og drift allerede er godkjent. Fullmakten gis under forutsetning av at overføring av eiendomsrett ikke har prinsipielle eller samfunnsmessige sider av betydning.

XIV

Overdragelse av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan godkjenne overdragelse av andeler for Peto AS som forvalter av SDØE i utvinningstillatelser der det antas at samlede utvinnbare ressurser i forekomstene er mindre enn 10 mill. tonn oljeekvivalenter.

XV

Overdragelse og samordning av andeler i utvinningstillatelser

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 i tråd med forutsetningene i St.prp. nr. 41 (2003–2004) kan godkjenne at Peto AS kan delta i:

1. overdragelse (salg, kjøp eller bytte) av deltakerandeler i interessentskap hvor en rettighetshaver velger å tre ut av interessentskapet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.
2. forenklet samordning av utvinningstillatelser med SDØE-andeler.
3. ny/endret plan for utbygging og drift av forekomster innenfor et samordnet område med SDØE-deltakelse.
4. overdragelse av deltakerandeler for å oppnå fortsatt harmonisering av deltakerandeler i utvinningstillatelser som er samordnet og hvor SDØE berøres av overdragelsen.

XVI

Overdragelse av andeler i rørledninger til Gassled

Stortinget samtykker i at Olje- og energidepartementet i 2013 kan godkjenne nødvendige transaksjoner for over-

dragelse av andeler for Petoro AS som forvalter av SDØE for å innlemme rørledninger med SDØE-andel i Gassled. Statens andel i Gassled skal justeres for å gjenspeile innlemmelsen.

XVII

Opphevelse av generalforsamlingsklausulen

Stortinget samtykker i at generalforsamlingsklausulen skal kunne oppheves for gitte tillatelser og erstattes av en vetorett i tråd med konsesjonsdirektivet og petroleumsforskriftens § 2, dersom rettighetshaverne skulle ønske dette. Olje- og energidepartementet skal i så fall godkjenne dette i hvert enkelt tilfelle.

XVIII

Lån til TCM DA

Stortinget samtykker i at lån til TCM DA aktiveres i statens kapitalregnskap.

XIX

Opphevelse av vedtak om brukernes innflytelse i Statnett SF gjennom direkte representasjon i styret

Stortingets vedtak av 8. november 1991 hvor Stortinget ber regjeringen sikre brukernes innflytelse i Statnett gjennom direkte representasjon i styret, oppheves.

Rammeområde 13 (Miljø)

I

På statsbudsjettet for 2013 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1400		Miljøverndepartementet		
	1	Driftsutgifter	255 387 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	105 203 000	
	61	Framtidens byer og bærekraftig byutvikling, <i>kan overføres</i>	37 000 000	
	62	Den naturlige skolesekken	3 500 000	
	65	Groruddalen, <i>kan overføres</i>	32 000 000	
	70	Frivillige miljøorganisasjoner og allmenntilrette miljøstiftelser	51 213 000	
	71	Internasjonale organisasjoner	50 783 000	
	74	Tilskudd til AMAP, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres</i>	31 150 000	
	79	Tilskudd til kulturminneforvaltning	11 539 000	
	81	Tilskudd til byutvikling og lokalt miljøvern, <i>kan overføres</i>	14 557 000	
1410		Miljøvernforskning og miljøovervåking		
	21	Miljøovervåking og miljødata	176 671 000	
	50	Basisbevilgninger til miljøforskningsinstituttene	163 998 000	
	51	Forskningsprogrammer m.m.	190 718 000	
	53	Internasjonalt samarbeid om miljøvernforskning	6 564 000	
	54	Artsprosjektet mv.	30 000 000	
	70	Nasjonale oppgaver ved miljøforskningsinstituttene	29 288 000	
	72	Tilskudd til GenØk - Senter for biosikkerhet	14 900 000	
	73	Infrastrukturtiltak til miljøinstituttene	9 114 000	
1425		Vilt- og fisketiltak		
	1	Driftsutgifter	15 000 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	32 100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	70	Tilskudd til fiskeformål, <i>kan overføres</i>	9 800 000	
	71	Tilskudd til viltformål, <i>kan overføres</i>	28 500 000	
1426		Statens naturoppsyn		
	1	Driftsutgifter	134 207 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	9 297 000	
	30	Tiltak i verneområder, <i>kan overføres</i>	65 693 000	
1427		Direktoratet for naturforvaltning		
	1	Driftsutgifter	212 715 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	167 827 000	
	22	Statlige vannmiljøtiltak	173 500 000	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder, <i>kan overføres</i>	44 080 000	
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner, <i>kan overføres</i>	9 600 000	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres</i>	222 000 000	
	35	Statlig erverv, nytt skogvern, <i>kan overføres</i>	231 091 000	
	60	Tilskudd til lokalt utviklingsfond	6 000 000	
	70	Tilskudd til vannmiljøtiltak, <i>kan overføres</i>	30 500 000	
	71	Forvaltningstiltak i verdensarvsområder, <i>kan overføres</i>	16 600 000	
	72	Erstatninger for beitedyr tatt av rovvilt, <i>overslagsbevilgning</i>	150 755 000	
	73	Forebyggende og konfliktdempende tiltak i rovviltforvaltningen, <i>kan overføres</i>	64 600 000	
	74	Tilskudd til friluftslivstiltak, <i>kan overføres</i>	21 693 000	
	75	Internasjonale avtaler og medlemskap	1 144 000	
	76	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre, <i>kan overføres</i>	43 700 000	
	78	Friluftsområder, interkommunale friluftsråd og landsomfattende samarbeidsorgan for friluftsliv, <i>kan overføres</i>	66 595 000	
	81	Verdiskapingsprogrammet for naturarven, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	15 330 000	
	82	Tilskudd til prioriterte arter og utvalgte naturtyper, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	33 089 000	
	83	Naturfaglige organisasjoner	3 673 000	
1429		Riksantikvaren		
	1	Driftsutgifter	126 029 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 72 og 73</i>	36 935 000	
	50	Tilskudd til Samisk kultur minnearbeid	3 195 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	265 362 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	10 953 000	
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres</i>	48 712 000	
	75	Internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	1 100 000	
	77	Verdiskapingsarbeid på kulturminneområdet, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	8 264 000	
	78	Tilskudd til sikring og forvaltning av arkeologiske kulturminner, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i>	8 500 000	
1432		Norsk kulturminnefond		
	50	Til disposisjon for kulturminnetiltak	61 440 000	
1441		Klima- og forurensningsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	370 594 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	19 473 000	
	22	Statlig ordning for frivillig kjøp av klimakvoter	2 025 000	
	39	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 69 og 79</i>	17 162 000	
	69	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 79</i>	26 250 000	
	71	Grunnstøtte til frivillige miljøorganisasjoner og informasjon og kompetanseformidling om produksjon og forbruk	2 188 000	
	74	Miljømerking, miljøvennlig forbruk og forbruksinformasjon .	1 120 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning</i>	281 320 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning</i>	50 000 000	
	79	Oppryddingstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 39 og 69</i>	14 837 000	
1445		Miljøvennlig skipsfart		
	21	Spesielle driftsutgifter	4 132 000	
1447		Miljøhensyn i offentlige innkjøp		
	21	Spesielle driftsutgifter	14 000 000	
1448		Radioaktiv forurensning i det ytre miljø		
	1	Driftsutgifter	12 512 000	
1465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter	224 504 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	450 890 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	45 600 000	
1471		Norsk Polarinstitut		
	1	Driftsutgifter	195 712 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	61 124 000	
	50	Stipend	498 000	
1472		Svalbard miljøvernfond		
	50	Overføringer til Svalbard miljøvernfond	12 320 000	
1474		Fram - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under postene 50 og 70</i>	4 253 000	
	50	Tilskudd til statlige mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 70</i>	20 000 000	
	70	Tilskudd til private mottakere, <i>kan overføres, kan nyttes under postene 01 og 50</i>	13 000 000	
2465		Statens kartverk		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-1 054 000 000	
		2 Driftsutgifter,	1 039 090 000	
		<i>overslagsbevilgning</i>		
		3 Avskrivninger	12 538 000	
		4 Renter av statens kapital	2 372 000	0
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	12 000 000	
		Totale utgifter		5 452 678 000
I n n t e k t e r				
4400		Miljøverndepartementet		
	2	Ymse inntekter	370 000	
	3	Refusjon fra Utenriksdepartementet	1 523 000	
4426		Statens naturoppsyn		
	1	Oppdrag og andre ymse inntekter	664 000	
4427		Direktoratet for naturforvaltning		
	1	Ymse inntekter	642 000	
	9	Internasjonale oppdrag	13 250 000	
	54	Gebyrer	4 298 000	
4429		Riksantikvaren		
	2	Refusjoner og diverse inntekter ..	3 700 000	
	9	Internasjonale oppdrag	1 100 000	
4441		Klima- og forurensningsdirektoratet		
	2	Inntekter, statlig ordning for frivillig kjøp av klimavoter	2 161 000	
	4	Gebyrer	35 259 000	
	5	Leieinntekter	354 000	
	6	Gebyrer, fylkenes miljøvernavdelinger	22 000 000	
	7	Gebyrinntekter (Kvotesystemet) .	10 600 000	
	9	Internasjonale oppdrag	6 155 000	
4465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing, borettslag	59 000 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
4471	2	Gebyrinntekter tinglysing, fast eiendom	604 000 000	
		Norsk Polarinstitut		
	1	Salgs- og utleieinntekter	9 699 000	
	3	Inntekter fra diverse tjenesteyting	53 456 000	
	21	Inntekter, Antarktis	11 940 000	
		Totale inntekter		840 171 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2013 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 1400 post 1	kap. 4400 post 2
Kap. 1426 post 1	Kap. 4426 post 1
kap. 1427 post 21	kap. 4427 postene 9 og 54
kap. 1429 post 1	kap. 4429 postene 2 og 9
kap. 1441 post 1	kap. 4441 postene 4, 5, 6 og 9
kap. 1441 post 22	kap. 4441 post 2
kap. 1465 post 1	kap. 4465 post 1
kap. 1471 post 1	kap. 4471 postene 1 og 3
kap. 1471 post 21	kap. 4471 post 21
kap. 1472 post 50	kap. 5578 post 70

2. overskride bevilgningen under kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, med et beløp som tilsvarer regnskapsførte inntekter fra salg av anleggsmidler under kap. 5465 Statens kartverk, post 49 Salg av anleggsmidler. Ubenyttede inntekter fra slikt salg kan tas med ved utregning av overført beløp.

Spesielle driftsutgifter, og kap. 2465 Statens kartverk, post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold.

IV

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2013 kan fravike spesifikasjonene under kap. 2465 Statens kartverk, post 24 Driftsresultat, ved bruk av reguleringsfondet.

V

Bestillingsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2013 kan foreta bestillinger:

1. av materiell o.l. utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1426	30	Statens naturoppsyn	
		Tiltak i verneområder	7,0 mill. kroner
1465	30	Statens kartverk	
		Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund	150,4 mill. kroner

2. av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 1465 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgif-

ter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 90 mill. kroner.

VI

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2013 kan gi tilsagn om tilskudd utover gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	30	Statlige erverv, båndlegging av friluftsområder	55,00 mill. kroner
	32	Statlige erverv, fylkesvise verneplaner	9,90 mill. kroner
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	37,00 mill. kroner
	35	Statlige erverv, nytt skogvern	116,40 mill. kroner
	76	Nasjonalparksentre og andre naturinformasjonssentre	2,00 mill. kroner
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg	2,25 mill. kroner
1429		Riksantikvaren	
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer	35,00 mill. kroner
	73	Brannsikring og beredskapstiltak	2,00 mill. kroner
	74	Fartøyvern	12,00 mill. kroner

VII

Fullmakt til å inngå forpliktelser

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2013 kan pådra forpliktelser for fremtidige år til å kjøpe inn materiell og til å gi tilsagn om tilskudd ut over gitt bevilgning under kap. 1441 Klima- og forurensningsdirektoratet, postene 39, 69 og 79 Oppryddingstiltak, men slik at samlet ramme for nye forpliktelser og gammelt ansvar ikke overstiger 25 mill. kroner.

Votering:

Tilrådinga frå komiteen blei vedteken med 54 mot 48 røyster.
(Voteringsutskrift kl. 21.33.20)

Votering i sak nr. 6

Presidenten: Framstegspartiet, Høgre og Kristeleg Folkeparti har varsla at dei vil røyste imot.

Komiteen hadde tilrædd:

I

I statsbudsjettet for 2012 gjøres følgende endringer:

Kap.	Post	Formål	Kroner
Utgifter			
1400		Miljøverndepartementet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med fra kr 147 532 000 til kr 144 532 000	3 000 000
(Ny)	62	Den naturlige skolesekken, <i>bevilges</i> med	7 000 000
	76	Støtte til nasjonale og internasjonale miljøtiltak, <i>kan overføres, forhøyes</i> med fra kr 21 846 000 til kr 22 846 000	1 000 000
	81	Byutvikling, lokalt miljøvern og universell utforming, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 10 600 000 til kr 7 374 000	3 226 000
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med fra kr 336 763 000 til kr 331 763 000	5 000 000
	34	Statlige erverv, nasjonalparker, <i>kan overføres, nedsettes</i> med fra kr 232 200 000 til kr 123 300 000	108 900 000
1429		Riksantikvaren	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med fra kr 115 970 000 til kr 117 020 000	1 050 000
	72	Vern og sikring av fredete og verneverdige kulturminner og kulturmiljøer, <i>kan overføres, kan nyttes</i> under post 21, <i>nedsettes</i> med	4 000 000

Kap.	Post	Formål	Kroner
		fra kr 225 112 000 til kr 221 112 000	
	73	Brannsikring og beredskapstiltak, <i>kan overføres, kan nyttes</i> under post 21, <i>forhøyes</i> med	7 826 000
		fra kr 10 953 000 til kr 18 779 000	
	74	Fartøyvern, <i>kan overføres, forhøyes</i> med	2 000 000
		fra kr 43 712 000 til kr 45 712 000	
1441		Klima- og forurensningsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med	5 500 000
		fra kr 339 557 000 til kr 334 057 000	
	22	Statlig ordning for frivillig kjøp av klimavoter, <i>nedsettes</i> med	1 161 000
		fra kr 2 025 000 til kr 864 000	
	75	Utbetaling av pant for bilvrak, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med	20 000 000
		fra kr 221 320 000 til kr 241 320 000	
	76	Refusjonsordninger, <i>overslagsbevilgning, forhøyes</i> med	7 000 000
		fra kr 60 000 000 til kr 67 000 000	
1447		Miljøhensyn i offentlige innkjøp	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>nedsettes</i> med	900 000
		fra kr 18 000 000 til kr 17 100 000	
1465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Driftsutgifter, <i>forhøyes</i> med	26 600 000
		fra kr 199 534 000 til kr 226 134 000	
1471		Norsk Polarinstitutt	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, forhøyes</i> med	2 000 000
		fra kr 60 295 000 til kr 62 295 000	
I n n t e k t e r			
4429		Riksantikvaren	
	9	Internasjonale oppdrag, <i>forhøyes</i> med	1 050 000
		fra kr 270 000 til kr 1 320 000	
4441		Klima- og forurensningsdirektoratet	
	2	Inntekter, statlig ordning for frivillig kjøp av klimavoter, <i>nedsettes</i> med	1 161 000
		fra kr 2 161 000 til kr 1 000 000	
	4	Gebyrer, <i>nedsettes</i> med	3 500 000
		fra kr 35 259 000 til kr 31 759 000	
	6	Gebyrer, fylkenes miljøvernavdelinger, <i>nedsettes</i> med	2 000 000
		fra kr 22 000 000 til kr 20 000 000	
	7	Gebyrinntekter (Kvotesystemet), <i>nedsettes</i> med	1 400 000
		fra kr 10 600 000 til kr 9 200 000	
4465		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Gebyrinntekter tinglysing, borettslag, <i>forhøyes</i> med	3 500 000
		fra kr 59 000 000 til kr 62 500 000	
	2	Gebyrinntekter tinglysing, fast eiendom, <i>forhøyes</i> med	43 000 000
		fra kr 989 000 000 til kr 1 032 000 000	

II

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Miljøverndepartementet i 2012 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap	Post	Betegnelse	Samlet ramme
1427		Direktoratet for naturforvaltning	
	34	Statlige erverv, nasjonalparker	380,8 mill. kroner
	79	Kompensasjon ved flytting av oppdrettsanlegg	2,25 mill. kroner

Votering:

Sak nr. 7 [21:34:10]

Tilrådinga frå komiteen til I og II blei samrøystes vedteken.

Referat

Presidenten: Det ligg ikkje føre noko referat. Dermed er dagens kart ferdigbehandla. Er det nokon som forlanger ordet før møtet blir heva? – Møtet er heva.

Møtet heva kl. 21.35.
